

DIAGNOSI DE LA PRODUCCIÓ I COMERCIALITZACIÓ DELS PRODUCTES AMB DENOMINACIÓ DE QUALITAT

Denominacions de qualitat i indicacions
geogràfiques de les Illes Balears

2009

Marta Vera, Immaculada Munar, Miquel Àngel Frau

Govern
de les Illes Balears

**Govern
de les Illes Balears**

AUTORS:

Marta Vera, Immaculada Munar i Miquel Àngel Frau

EDITA:

Conselleria de Presidència
Govern de les Illes Balears

FOTOGRAFIES:

Marian Miró (SEMILLA, SA)

DATA D'EDICIÓ:

Juny 2009

Dipòsit legal:

PM-1310-2010

ISBN: 978-84-614-2691-1

S'autoritza la reproducció parcial citant-ne la prodedència.

A la web www.illesbalearsqualitat.cat es poden consultar les dades actualitzades.

DIAGNOSI DE LA PRODUCCIÓ I COMERCIALITZACIÓ DELS PRODUCTES AMB DENOMINACIÓ DE QUALITAT

2009

Denominacions de qualitat i indicacions
geogràfiques de les Illes Balears

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	5
0. INTRODUCCIÓ	7
I. VINS	12
1. Generalitats	13
2. Vins amb denominació d'origen	21
2.1 Denominació d'origen Binissalem	21
2.2 Denominació d'origen Pla i Llevant	29
3. Vins de la terra	37
3.1 Vi de la terra Illes Balears	37
3.2 Vi de la terra Eivissa	43
3.3 Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord	49
3.4 Vi de la terra Illa de Menorca	54
3.5 Vi de la terra de Formentera	58
3.6 Vi de la terra Mallorca	63
II. BEGUDES ESPIRITUOSES	67
1. Generalitats	68
2. Indicació geogràfica Herbes de Mallorca	71
3. Indicació geogràfica Gin de Menorca	75
4. Indicació geogràfica Herbes Eivissenques	78
5. Indicació geogràfica Palo de Mallorca	81
III. ALIMENTS	83
1. Generalitats	84
2. Denominació d'origen protegida Formatge Mahón-Menorca	87
3. Denominació d'origen protegida Oli de Mallorca	92
4. Indicació geogràfica protegida Sobrassada de Mallorca	98
5. Indicació geogràfica protegida Ensaimada de Mallorca	103
IV. MARQUES DE GARANTIA	105
1. PMS	106
2. MMS	109
3. ÉSMEL	111
4. MEL D'M'	112
5. A - AMETLA MALLORQUINA	113
V. TAULES RESUM	114

PRESENTACIÓ

Diagnosi de la producció i comercialització de productes amb denominació de qualitat 2009 és un estudi en què l'Institut de Qualitat Agroalimentària ha recollit i analitzat dades dels aliments de les Illes Balears amb denominació de qualitat o indicació geogràfica, aportades per productors, elaboradors i consells reguladors des de l'any 2002.

Aquest estudi, que s'ha convertit en una font d'informació molt valuosa per a tots els que treballam per al subsector agroalimentari de les Illes Balears, es presenta per primera vegada en forma de disc compacte, una modalitat d'edició més econòmica i més concorde amb la societat de les noves tecnologies de la informació i la comunicació.

Pel que fa al contingut, cal destacar que és el primer any que s'hi incorporen les dades de la marca de garantia A-Ametla de Mallorca. A més, també s'expliquen a la introducció les novetats de la normativa del sector vitivinícola que va entrar en vigor l'1 d'agost de 2009.

Quant als resultats econòmics, cal tenir en compte que estam en un moment molt delicat, en el qual el sector agroalimentari també es veu afectat. A l'Estat espanyol les vendes d'aliments es varen reduir un 1,4% en volum i un 4,0% en valor, descensos que encara foren més accentuats en el sector horeca (hoteleria, restauració i cafeteries), en què el negoci es va reduir un 9,5% en volum i un 10,2% en valor.

Malgrat aquest context negatiu, el conjunt d'aliments amb denominació o marca de qualitat de les Illes Balears ha incrementat el volum de les vendes, tot i que s'han hagut d'ajustar els preus a la baixa per adaptar-se als requeriments del mercat.

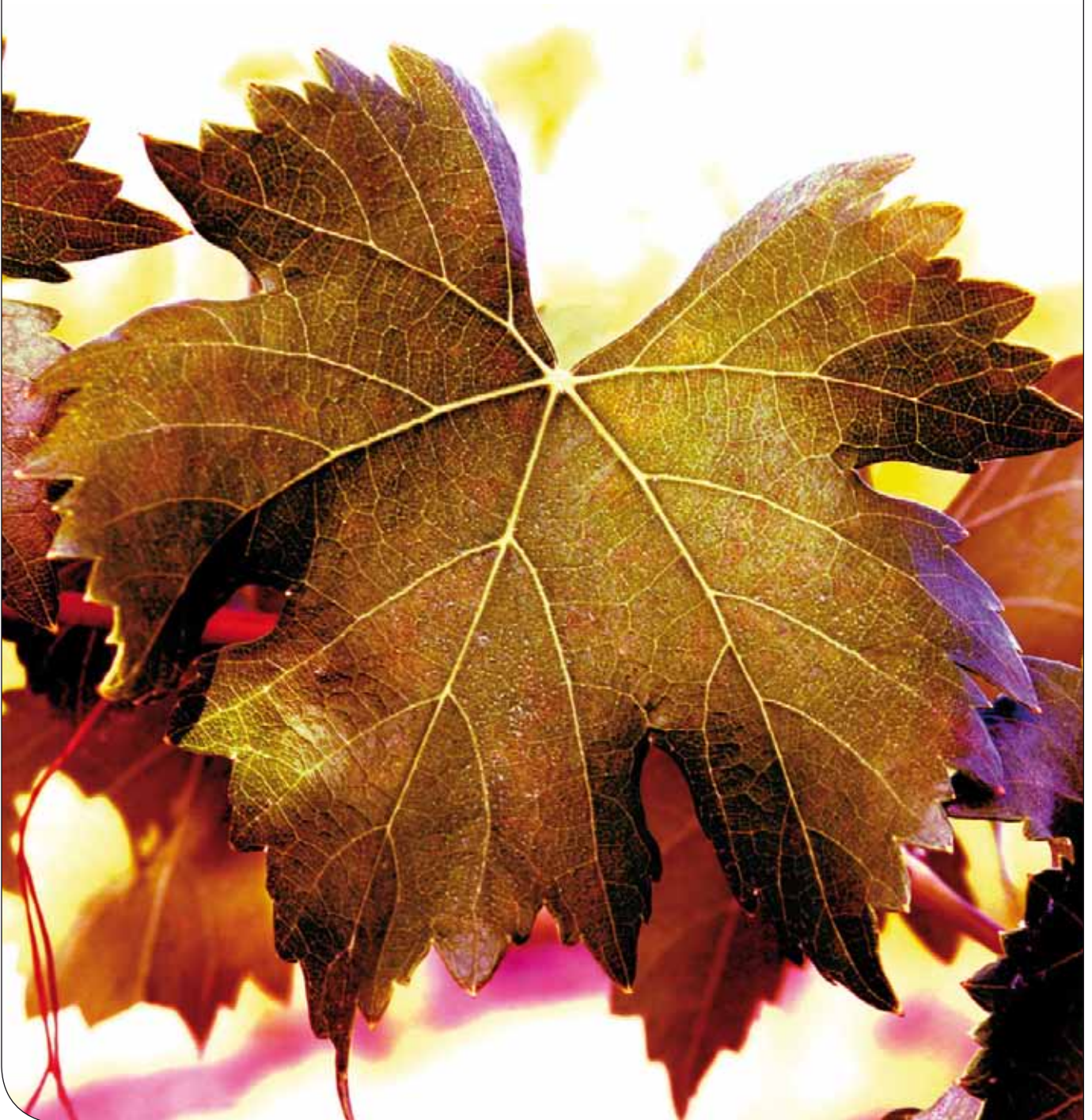
D'altra banda, destaca l'increment de les vendes de vi amb indicació geogràfica a l'estranger (27,3%) i de l'Oli de Mallorca a països de la Unió Europea (15%). El Gin de Menorca i les Herbes Eivissenques han millorat el volum de comercialització en un 5,7% i 2,5% respectivament, havent venut un 21,5% més i un 9% més a la península. A més, s'han incrementat un 18,3% les vendes del formatge Mahón-Menorca Artesà.

En vista d'aquests resultats, la meua responsabilitat és encoratjar els productors i industrials agroalimentaris perquè segueixin treballant en l'estratègia de la qualitat diferenciada, ja que és l'única manera de superar les dificultats. Sortir reforçats d'aquesta situació adversa depèn de tots i cadascun de nosaltres.

Antoni Perelló Roig

Director General d'Agricultura i Desenvolupament Rural

INTRODUCCIÓ

INTRODUCCIÓ

A mesura que s'ha estès el procés de globalització, augmenta la pressió dels productes forans sobre els locals, sovint produïts amb baixos costos de producció i que donen lloc a aliments estandarditzats. Arriben aliments de tots els racons del món, produïts a zones on els costos de producció són molt baixos en comparació als locals. Per fer front a aquesta gran competència, la Unió Europea enfoca des de fa anys la seva política agrària cap a la qualitat i la diferenciació, tant dels productes agraris com dels transformats. A Balears, on el territori és molt limitat, aquest repte és encara més evident, ja que és pràcticament impossible assolir quotes de mercat simplement per qüestions de volum.

Recordem que el concepte de qualitat està íntimament lligat a la satisfacció de les expectatives i les necessitats dels consumidors. En un concepte ampli de la qualitat alimentària, allò que els consumidors reclamen dels aliments ho podem diferenciar en dos tipus de requisits. Els requisits mínims són aquells “no negociables”, reclamats per tots els consumidors: higiene i seguretat alimentària, nutritius i amb efectes positius per a la salut. En aquest sentit, la normativa d'aplicació a nivell comunitari és d'obligat compliment per a tots els productes que es comercialitzen dins del territori europeu: són els **requisits mínims**.

A més d'aquests requisits mínims, les exigències del mercat no s'acaben aquí: els consumidors i comerciants esperen molt més dels productes que adquireixen. Volen consumir aliments que, a més, satisfacin les inquietuds que tenen des de nombrosos punts de vista: socials, mediambientals, benestar dels animals, etc.

Hi ha consumidors (a totes les parts del món) que disposen de rendes més altes, que reclamen sabor, tradició i autenticitat dels aliments que consumeixen, fets que han de prendre en consideració els productors i industrials agroalimentaris per aprofitar l'oportunitat de revertir aquestes exigències en el seu propi benefici. Un dels aspectes clau que han d'afrontar els productors és la diferenciació d'aquests aliments.

En aquest context, al llarg dels anys s'han desenvolupat diferents esquemes de certificació tant públics (des de les diferents administracions) com

privats, que garanteixen que un producte té unes determinades característiques. Aquesta estratègia s'adapta perfectament als productors que cerquen competir amb l'estandardització, i que ho fan d'una manera facultativa i col·lectiva i sota el que s'anomenen col·loquialment **denominacions de qualitat**. Avui, s'ha arribat a una situació en què existeixen nombrosos esquemes, amb indicacions de qualitat que de vegades el consumidor no diferencia o no coneix ben bé quina és la informació i garanties que dóna cadascuna d'elles.

La Comissió Europea, una vegada estudiada la situació, ha classificat els règims de qualitat en dos grans grups:

- **De certificació:** Esquemes que inclouen requisits recollits generalment en un plec de condicions i que són controlats de manera periòdica per un organisme de certificació.
- **D'etiquetatge:** Esquemes que es refereixen a indicacions senzilles que es corresponen essencialment a autodeclaracions dels productors.

Tant els règims de certificació com els d'etiquetatge serveixen tant per demostrar que un producte determinat compleix amb les **exigències mínimes**, com per indicar els atributs que aporten un valor afegit. Aquests atributs poden ser tant característiques del producte com especificitats dels mètodes de producció (**denominacions de qualitat**).

La Unió Europea dóna suport als esforços dels productors en aquest sentit a través de les **mesures de foment de la qualitat**, que es poden dividir en tres grups diferenciats:

1. **Normes de comercialització comunitàries.** Un nombre considerable de productes agrícoles i transformats, com per exemple les fruites i hortalisses, l'oli d'oliva verge, ous, etc., estan subjectes a normes de comercialització comunitàries. Les normes de comercialització inclouen aspectes sobre la identitat del producte, requisits de cultiu i de producció, categories de qualitat i mencions facultatives reservades, entre d'altres aspectes. L'objectiu d'aquestes normes és ajudar els productors a produir les qualitats que reclamen els consumidors, facilitar la comparació entre productes de distintes qualitats i evitar la competència deslleial. Són normes que estableixen uns

requisits mínims que són d'obligat compliment i estableixen mencions que poden fer els productes de manera facultativa si compleixen les condicions determinades (mencions reservades).

2. **Règims comunitaris de foment de la qualitat.** Per tal de protegir les denominacions dels productes alimenticis, vins i begudes espirituoses, les característiques o reputació dels quals estan vinculades al seu lloc de producció, la UE ha desenvolupat l'esquema de certificació de les denominacions d'origen i indicacions geogràfiques protegides (DOP i IGP). En aquest grup també s'han desplegat altres esquemes com són les especialitats tradicionals garantides (ETG), els productes de les regions ultraperifèriques, etc. Són figures que inclouen un procés de certificació de les característiques diferencials o dels sistemes de producció que aporten valor afegit a l'aliment.
  3. **Règims de certificació (públics o privats)** per tercera part que informen als consumidors i als compradors de les característiques dels productes, que poden ser els requisits mínims o bé d'altres característiques diferencials.
- Lesquema següent resumeix aquesta classificació:

	RÈGIM DE CERTIFICACIÓ	RÈGIM D'ETIQUETATGE
DIFERENCIACIÓ DE CARACTERÍSTIQUES AMB VALOR AFEGIT	Règims de qualitat dels productes agrícoles de la UE: - DOP i IGP - ETG	Mencions reservades a les normes de comercialització de la UE. Ex: extra, primera
	Règims privats i estatals de certificació de la qualitat dels aliments: característiques dels productes i mètodes de producció que aporten valor afegit. Ex: etiquetatge facultatiu de la carn de vacú, marca de garantia	Logotips i marques privades i estatals no certificades que denoten les característiques dels productes i dels seus mètodes de producció. Ex: de muntanya, de cooperativa
EXIGÈNCIES MÍNIMES	Règims privats de certificació de garantia	Normes de comercialització de la UE. Ex: definició de productes (llet, vi) categories de productes, origen o lloc d'obtenció

1. Indicacions geogràfiques

Les indicacions geogràfiques són noms que identifiquen els productes originaris d'un territori al qual es poden atribuir principalment la qualitat, la reputació o altra característica del producte.

En funció de la relació que hi ha entre les característiques diferencials del producte amb el territori, la UE ha establert 2 instruments: les **denominacions d'origen protegides** i les **indicacions geogràfiques protegides**.

Les indicacions geogràfiques es regulen per tres reglaments comunitaris diferents en funció del producte al qual van dirigits: vins, productes agrícoles i alimenticis, i begudes espirituoses. Respecte de les normatives anteriors, s'ha intentat unificar al màxim allò que entenem per indicacions geogràfiques de cadascun d'aquests productes, amb l'objectiu de simplificar el sistema (reconeixement i registre, sistema de control, etc.), fet que beneficia a la vegada productors i consumidors. Tot i així, cadascun d'aquests grups de productes mantenen algunes especificitats en el que fa a les indicacions geogràfiques, que exposarem més endavant.

Les característiques diferencials de les indicacions geogràfiques es recullen en els respectius plec de condicions. Per tal que un vi, beguda espirituosa o aliment pugui fer ús de la indicació geogràfica han de reunir les especificacions detallades al **plec de condicions**, que és el document que recull les característiques del producte, juntament amb altres condicions de producció, elaboració i etiquetatge.

Per tal de donar garanties al sistema de les indicacions geogràfiques i assegurar el seu origen i qualitat, les indicacions geogràfiques s'han de sotmetre a un **sistema de control i certificació** que consisteix en la verificació que un producte està elaborat conforme al plec de condicions. Aquesta tasca la pot dur a terme directament l'autoritat competent en matèria de controls oficials de la qualitat dels aliments o bé mitjançant delegació de competències en un organisme de control independent (entitats de certificació o consells reguladors, per exemple) acreditats en el compliment de la norma EN 45011.

La norma EN 45011 és una eina de gestió del sistema de qualitat de les entitats de certificació, i es fonamenta en dos principis bàsics:

- les tasques de certificació han d'estar separades de manera molt clara de la resta de funcions que realitza l'entitat de certificació.
- el responsable de la posada en el mercat de productes no conformes amb el plec de condicions és l'operador, i no l'entitat de control i certifica-

ció. Aquesta verifica que l'operador té implantats sistemes que garanteixen que el producte compleix amb les especificacions que, voluntàriament en el cas de les denominacions de qualitat, ha de complir.

A l'Estat espanyol i per tant també a Balears ens trobam amb la figura dels Consells Reguladors. Aquestes entitats, creades a partir de l'antiga Llei 25/1970 (Estatut de la vinya i del vi), eren, entre d'altres funcions, els organismes encarregats de vetllar pel compliment del reglament de la denominació. Els consells reguladors estaven formats majoritàriament pel sector que integrava la denominació, i contractava directament serveis tècnics necessaris per dur a terme les taques que li eren encomanades. És evident, doncs, que hi havia una certa manca d'independència i d'objectivitat.

Per tal de millorar la qualitat dels sistemes de control i certificació de les denominacions de qualitat, s'ha establert l'obligatorietat que les entitats de verificació del plec de condicions estiguin acreditades en el compliment de la norma EN45011, és a dir, que una entitat d'acreditació (ENAC) ha de verificar la competència tècnica de les entitats de certificació.

Les indicacions geogràfiques estan protegides davant de:

- qualsevol tipus d'imitació o evocació, encara que s'indiqui l'origen veritable del producte o es tradueixi el nom, o vagi acompanyada d'expressions com «gènere», «tipus», «mètode», «estil», «imitació», etc.
- la utilització comercial d'una denominació registrada per a productes no emparats pel registre en la mesura que siguin comparables als productes registrats o en la mesura que en usar la denominació s'aprofitin de la fama de la denominació protegida;
- altres indicacions falses o fal·laces pel que fa a la procedència, l'origen, la naturalesa o les característiques essencials dels productes
- pràctiques que puguin induir a error al consumidor sobre el veritable origen del producte.

Les indicacions geogràfiques gaudeixen d'una **reserva de nom**: només els productes que compleixen les especificacions establertes al seu plec de condicions i es sotmeten al control establert poden emprar el nom protegit.

Un altre dels trets comuns de les indicacions geogràfiques és el **procediment per al seu reconeixement**. L'iniciativa per reconèixer una indicació geogràfica ha de provenir directament del sector implicat, i per tant són les organitzacions de productors o transformadors interessats que lideren i impulsen les indicacions geogràfiques. La

tramitació és un procediment llarg pel fet que es veuen implicades les administracions autonòmiques, estatal i la comunitària, que és la que finalment decideix sobre la protecció o no de la indicació geogràfica. A més, contempla dos períodes d'exposició pública per què es presentin possibles objeccions a la seva protecció, un a nivell estatal i l'altre a nivell comunitari.

1.1 Vins

Els vins foren els productes pioners en la diferenciació de la qualitat lligada a l'origen, ja que va ser a principis del segle XX que les administracions d'alguns països mediterranis del sud d'Europa, entre d'ells Espanya, varen desenvolupar figures anàlogues a les denominacions d'origen.

A l'Estat espanyol, amb la Llei 24/2003 es va crear un sistema de protecció gradual de la qualitat dels vins, que els organitzava en subnivells de manera que per ésser reconegut en un d'ells abans s'havia de passar pel nivell anterior. (vi de la terra, denominació d'origen, vi de terror, etc.)

Amb l'entrada en vigor de la nova OCM vitivinícola, aprovada pel Reglament 479/2008 (ara inclosa al Reglament 1234/2007) es va simplificar el sistema i s'han definit dues categories d'indicacions geogràfiques per als productes vitivinícoles: les denominacions d'origen i les indicacions geogràfiques protegides.

Denominació d'origen protegida (DOP): és el nom d'una regió, d'un lloc determinat o en casos excepcionals d'un país, que serveix per designar un producte vitivinícola:

- La qualitat o característica del qual són fonamentalment o exclusivament al medi geogràfic amb els seus factors naturals i humans,
- El raïm emprat procedeix exclusivament de la zona geogràfica
- L'elaboració es realitza en la zona geogràfica delimitada

Indicació geogràfica protegida (IGP): el nom d'una regió, d'un lloc determinat o en casos excepcionals d'un país, que serveix per designar un producte vitivinícola:

- Que posseeix una qualitat, una reputació o altra característica que puguin atribuir-se a l'esmentat origen,
- El raïm emprat procedeix exclusivament de la zona geogràfica
- L'elaboració es realitza en la zona geogràfica delimitada

Les IGP equivalen als vins de la terra de l'Estat espanyol.

Les indicacions geogràfiques del sector vitivinícola es regulen pel següent marc normatiu:

- Reglament (CE) 1234/2007, reglament únic per a les OCM (modificació introduïda pel RCE 491/2009 per al sector vitivinícola)
- Reglament 607/2009, que fixa determinats requisits pel que fa a la designació, denominació, presentació i protecció de determinats productes vitivinícoles.
- Llei 24/2003, de la vinya i del vi.

A les Illes Balears hi ha dues denominacions d'origen de vins, i sis vins de la terra:

- Denominació d'Origen Binissalem, creada el 1989.
- Denominació d'Origen Pla i Llevant, creada el 2000.
- Vi de la terra Eivissa, aprovat el 2003. La comarca vitícola ja era reconeguda el 1996.
- Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord, creat el 2002.
- Vi de la terra Illes Balears, que es va reconèixer l'any 2003.
- Vi de la terra Illa de Menorca, aprovat l'any 2002.
- Vi de la terra de Formentera, creat el 2004.
- Vi de la terra Mallorca, reconegut al 2007.

1.2 Productes agrícoles i alimenticis

Els antecedents a l'Estat espanyol de les indicacions geogràfiques aplicades a productes agrícoles i alimenticis (aliments) els trobam a les anomenades denominacions d'origen i les denominacions específiques, aplicades principalment als formatges i als olis d'oliva verge. A partir de l'any 1992 i amb l'entrada d'Espanya a la UE, es varen anar introduint els noms de denominació d'origen protegida (DOP) i indicació geogràfica protegida (IGP), que són equivalents als existents a Espanya, i que han cohabitat durant molts anys en el mercat.

Denominació d'origen protegida (DOP): és el nom d'una regió, d'un lloc determinat o en casos excepcionals d'un país, que serveix per designar un producte agrícola o alimentici.

- Originari de l'esmentada regió, del lloc determinat o país
- La qualitat o característica del qual són fonamentalment o exclusivament al medi geogràfic amb els seus factors naturals i humans, i
- La producció, transformació i elaboració es realitza en la zona geogràfica delimitada

Indicació geogràfica protegida (IGP): el nom d'una regió, d'un lloc determinat o en casos excepcionals d'un país, que serveix per designar un producte agrícola o alimentici.

- Originari de l'esmentada regió, del lloc determinat o país

- Que posseeix una qualitat determinada, una reputació o altra característica que pugi atribuir-se a l'esmentat origen, i
- La producció, transformació o elaboració es realitza en la zona geogràfica delimitada

Els dos nivells de referència geogràfica són diferents: la DOP designa la denominació d'un producte la producció, transformació i elaboració del qual han de tenir lloc en una zona geogràfica determinada, amb una especialització reconeguda i comprovada. La IGP indica el vincle amb el territori en, almenys, una de les fases de producció, transformació o elaboració. Per tant, el vincle amb el territori és més fort en el primer cas.

A les Illes Balears hi ha dues denominacions d'origen protegides i dues indicacions geogràfiques protegides:

- **Denominació d'origen Mahón-Menorca**, en funcionament des del 1985.
- **Denominació d'origen Oli de Mallorca**, creada l'octubre de 2002.
- **Indicació Geogràfica Protegida Sobrassada de Mallorca**, el reglament de la qual es va aprovar el 1993.
- **Indicació Geogràfica Protegida Ensaïmada de Mallorca.** Des del 1996 estava en funcionament la Denominació Específica Ensaïmada de Mallorca, l'equivalent de la IGP a nivell de l'Estat espanyol. Amb la publicació del Decret 41/2003, de 25 d'abril de 2003, es va adaptar el nom a la denominació d'àmbit europeu i es va publicar en el Diari Oficial de les Comunitats Europees; la protecció del producte ja és efectiva, per tant, a tot l'àmbit europeu.

Les indicacions geogràfiques dels productes agrícoles i alimenticis es regulen pel següent marc normatiu:

- **Reglament (CE) 510/2006** sobre la protecció de les indicacions geogràfiques i de les denominacions d'origen dels productes agrícoles i alimenticis.
- **Reglament (CE) 1898/2006**, que regula determinades disposicions d'aplicació del R(CE) 510/2006

1.3 Begudes espirituoses

Una beguda espirituosa es pot designar i protegir mitjançant una **indicació geogràfica** quan alguna de les seves qualitats, reputació o altres característiques siguin imputables essencialment a l'origen geogràfic. El reglament reserva aquestes indicacions geogràfiques a aquelles begudes espirituoses que s'ajustin a unes normes específiques i ben definides.

A les Illes Balears tenim quatre begudes espirituoses amb Indicació Geogràfica:

- Indicació Geogràfica Palo de Mallorca, creada el 1993.
- Indicació Geogràfica Herbes Eivissenques, creada el 1997.
- Indicació Geogràfica Gin de Menorca, creada el 1997.
- Indicació Geogràfica Herbes de Mallorca, creada el 2002.

Les indicacions geogràfiques de les begudes espirituoses estan regulades pel **Reglament (CE) 110/2008**, sobre la definició, designació, presentació, etiquetatge i protecció de les indicacions geogràfiques de les begudes espirituoses.

2. Marques de garantia

Una **marca de garantia** és qualsevol signe utilitzat per una pluralitat d'empreses sota el control i l'autorització del seu titular, que certifica que els productes o serveis als quals s'aplica compleixen uns requisits comuns, especialment pel que fa a la seva qualitat, els components, l'origen geogràfic, les condicions tècniques o el sistema d'elaboració del producte o de prestació del servei. Les marques són privades i es regeixen per la Llei 17/2001, de Marques.

Les marques de garantia disposen d'un reglament d'ús que regula els aspectes següents:

- Nom del titular de la marca.
- Les característiques que el titular de la marca certifica que compleixen els productes que fan ús de la marca.
- Les mesures que s'apliquen per verificar aquestes característiques.
- Els sistemes de control i vigilància de l'ús de la marca que es fan.
- Les responsabilitats i sancions en les quals es pugui incórrer per l'ús inadequat de la marca.
- El cànon que s'exigeix als qui utilitzin la marca.

El reglament d'ús ha de rebre l'informe favorable de l'òrgan administratiu competent, d'acord amb la naturalesa dels productes o serveis als quals es refereix la marca de garantia. En el cas de les marques de garantia de productes agroalimentaris a l'àmbit de les Illes Balears, l'òrgan administratiu competent és la Direcció General d'Agricultura.

Per tal que una marca de garantia sigui efectiva se n'ha de sol·licitar el registre a l'*Oficina Española de Patentes y Marcas*. Aquest òrgan dependent del *Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç* publica en el *Boletín Oficial de la Propiedad Industrial* (BOPI) la sol·licitud de registre de la marca i, en el cas que no hi hagi oposicions de cap tipus, publica també la concessió definitiva.

La taula següent recull les marques de garantia de productes agroalimentaris registrats per associacions de les Illes Balears:

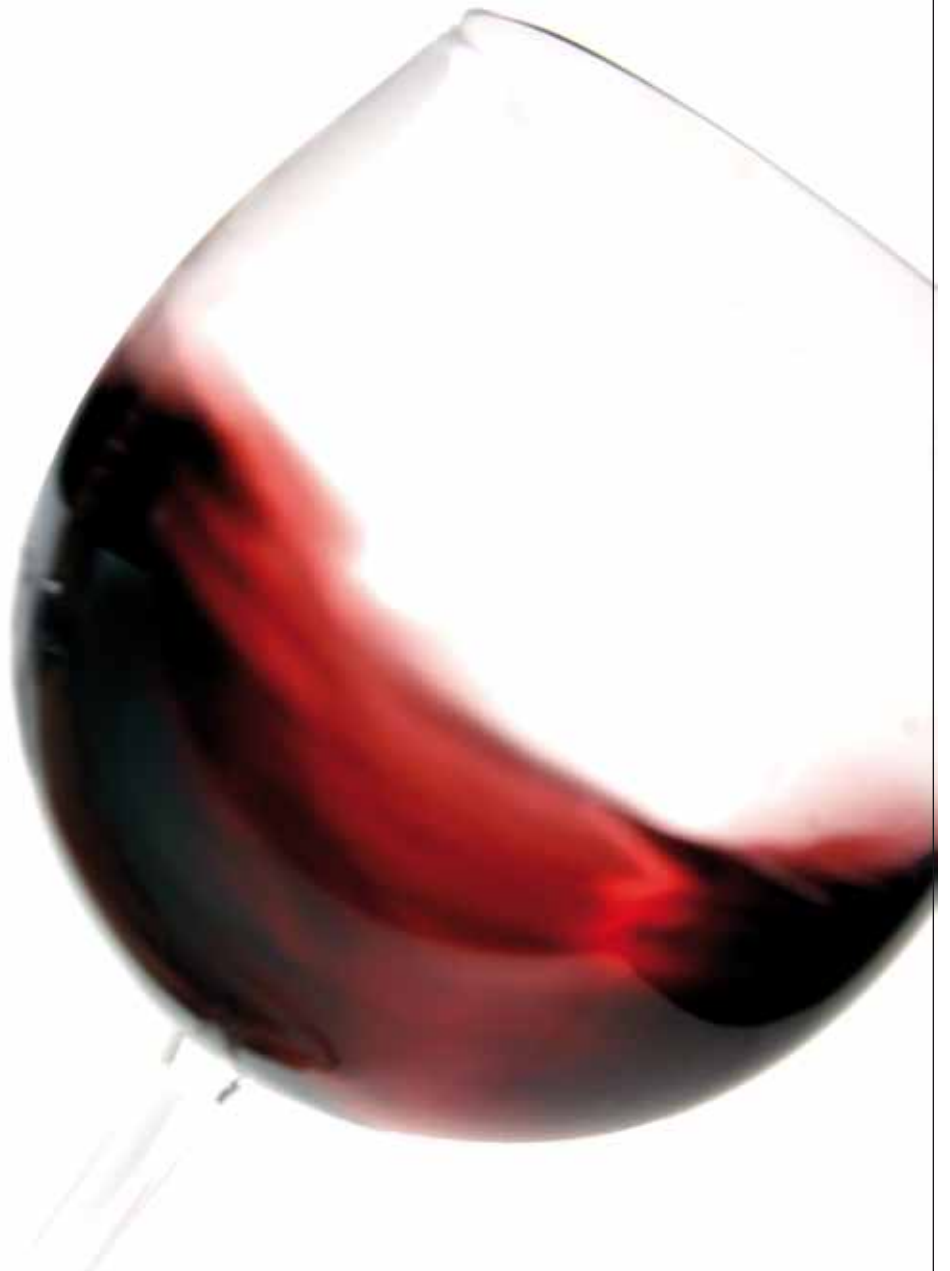
MARCA DE GARANTIA	TITULAR	PRODUCTES	DATA CONCESSIÓ OEPM
PMS	Asoc. de productores de ganado porcino de Baleares	CARN DE PORC	01/11/2002
FET NOSTRO	Associació productors naturals	DIVERSITAT DE PRODUCTES	01/03/2003
MMS	Associació del me nostro	CARN DE ME	01/05/2003
A-AMETLA MALLORQUINA	Foment de l'ametla mallorquina	AMETLA	01/07/2003
CÍTRICS SES MARJADES	Associació de productors de cítrics de qualitat de la vall de Sóller	CÍTRICS	01/10/2005
MEL D'M	Consell Insular de Menorca	MEL	16/02/2007
ES MEL	Agrupació de defensa de l'abella mallorquina	MEL	16/10/2006
Gràfica	Agromallorca SAT	Tomàtigues de ramellet produïdes a Mallorca	05/03/2010

Així mateix, la Direcció General d'Agricultura ha informat favorablement els reglaments de les marques de garantia següents:

- CCF per a carn de mèn (Ajuntament de Formentera)
- MCE per a mel (Consell Insular d'Eivissa)
- ANYELL D'E per a carn de mèn (Consell Insular d'Eivissa)

- FLAÓ D'E per a flaó (Consell Insular d'Eivissa)
- En aquest estudi s'inclouen les dades de les marques AMETLA MALLORQUINA, PMS, MMS, ESMEL i MEL D'M.

I. VINS

GENERALITATS

A. Dades de producció

Superfície de vinya

En el 2009, la superfície que a les Illes Balears ha estat destinada al cultiu de raïm per a la producció de vins amb denominació d'origen (DO) i vins de la terra (VT) ha estat de 1.395 hectàrees, valor que supera en un +4% el de l'any anterior.

Per grups de vins, en ambdós casos s'han donat increments respecte de 2008, però ha estat més marcat l'augment en la superfície destinada a vins de la terra (+10%) que en la destinada a vins amb denominació d'origen (+1,5%).

La Taula 1 resumeix les dades de 2009 de superfície de vinya pels diferents tipus de vi i la variació respecte de l'any anterior.

Denominació	Hectàrees	Variació 09/08
DO Binissalem	621,12	2,1%
DO Pla i Llevant	349,16	0,5%
Total vi amb DO	970,28	1,5%
Vi de la terra Illes Balears	3,86	0,0%
Vi de la terra Serra de Tramuntana	14,82	37,6%
Vi de la terra Mallorca	332,86	11,9%
Vi de la terra Eivissa	34,60	5,2%
Vi de la terra Illa de Menorca	26,34	-5,3%
Vi de la terra de Formentera	12,32	-7,6%
Total vi de la terra	424,80	10,0%
TOTAL VI	1.395,08	4,0%

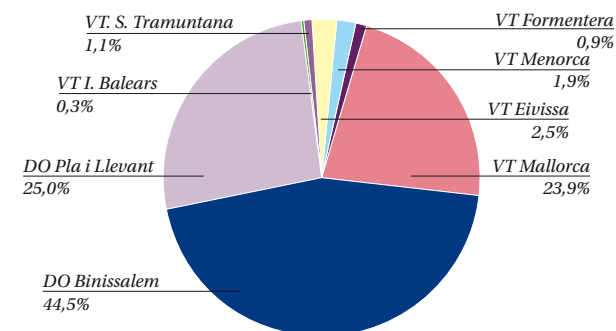
Taula 1

El 69,5% de la superfície de vinya correspon a cultius destinats a la producció de vins amb denominació d'origen, unes 970 hectàrees. Mentre que

el 30,5% restant s'ha destinat al cultiu de raïm per a l'elaboració de vins de la terra, amb un total de gairebé 425 hectàrees. Cal dir, però, que hi ha vinyes que estan inscrites a les denominacions d'origen i que posteriorment destinen el seu raïm a l'elaboració de vins de la terra.

El Gràfic 1 mostra la distribució de la superfície total de vinya inscrita en el 2009.

Distribució de la superfície total de vinya inscrita 2009

Gràfic 1

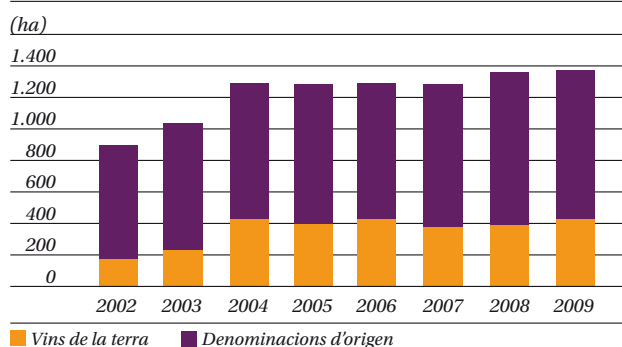
S'observa que la denominació d'origen Binissalem és la més representativa, amb el 44,5% de la superfície total inscrita. Segueixen en importància la DO Pla i Llevant i el Vi de la terra Mallorca, que han representat el 25,0% i el 23,9% de la superfície de vinya, respectivament.

La Taula 2 i el Gràfic 2 mostren l'evolució de la superfície de vinya que, en el període 2002-2009, s'ha destinat al cultiu de raïm emprat en l'elaboració de vins amb indicació geogràfica. La tendència general en aquests anys és positiva.

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
VINYA (ha)	Blanc	161,48	180,94	253,21	237,73	257,18	260,12	278,25	300,71	8,1%	22,9%
	Negre	750,14	821,80	1.067,65	1.057,47	1.052,33	1.047,00	1.063,60	1.094,37	2,9%	7,5%
	TOTAL	911,62	1.002,74	1.320,86	1.295,20	1.309,51	1.307,12	1.341,85	1.395,08	4,0%	+10,5%

Taula 2

Evolució de la superfície de vinya inscrita (2002-2009)

Gràfic 2

Una manera de valorar el comportament que s'ha donat en el 2009 és mitjançant l'Índex Relatiu o IR6, que relaciona el valor obtingut en el 2009 amb el valor mitjà del període 2003-2008. Aquest paràmetre, per tant, no avalua de manera puntual el comportament que s'ha donat en el 2009, sinó que permet fer una avaluació d'una manera global i relativa als darrers anys. Així, per a la superfície de vinya inscrita, mentre que la variació 09/08 indica un creixement puntual del +4%, l'índex IR6 és molt més positiu: comparant amb la superfície mitjana durant el període 2003-2008, en el 2009 s'ha donat un increment del +10,5%.

Producció raïm

En el 2009, s'ha donat un important increment en la producció total de raïm destinat a l'elaboració de vi amb indicació geogràfica de les Illes Balears. L'augment ha estat de gairebé el +17% respecte de l'any anterior, amb un total de 6.722 tones.

Per grup de vins, la producció de raïm destinat a les dues denominacions d'origen ha representat el 66,7% del total produït; mentre que als vins de la terra s'ha destinat el 33,3% restant.

La Taula 3 mostra les dades.

En general, les dades de producció de raïm han estat positives amb l'excepció del Vi de la terra Illes Balears (-12,7%), a causa que molts cellers han optat, un any més, per elaborar Vi de la terra Mallorca.

Per varietats de raïm, les negres han mostrat un increment de gairebé el +15% respecte de 2008 i han es-

Denominació	Raïm produït (kg)	Variació 09/08
DO Binissalem	2.692.944	17,6%
DO Pla i Llevant	1.788.024	9,9%
Total vi amb DO	4.480.968	14,4%
Vi de la terra Illes Balears	12.586	-12,7%
Vi de la terra Serra de Tramuntana	62.737	52,0%
Vi de la terra Mallorca	1.824.329	23,5%
Vi de la terra Eivissa	177.409	17,8%
Vi de la terra Illa de Menorca	115.125	11,0%
Vi de la terra de Formentera	48.987	1,1%
Total vi de la terra	2.241.173*	22,1%
TOTAL VI	6.722.141	16,9%

* la xifra real pot ser superior, ja que els cellers inscrits a denominacions d'origen declaren al seu Consell Regulador la producció de raïm, una part de la qual poden destinar posteriorment a l'elaboració de vins de la terra.

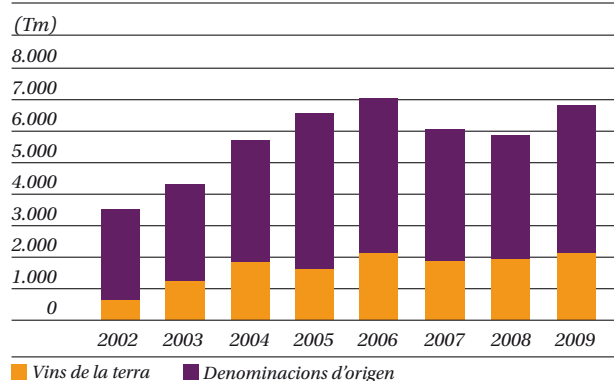
Taula 3

tat les predominants ja que han representat el 73,5% de la producció total. Quant a les varietats de raïm blanc, han suposat el 26,5% restant i ha augmentat la seva producció en un +23%. La Taula 4 mostra les dades de producció total de raïm destinat a l'elaboració de vins amb indicació geogràfica des del 2002.

En el cas de la producció de raïm, la variació 09/08 (+16,9%) ha mostrat un valor similar al de l'Índex IR6 (+13,7%), la qual cosa indica que el creixement donat en el 2009 continua amb la tendència general positiva dels darrers anys.

El Gràfic 3 mostra l'evolució de la producció de raïm durant el període 2002-2009.

Evolució de la producció de raïm (2002-2009)

Gràfic 3

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
RAÏM (kg)	Blanc	761,4	893,9	1.172,3	1.448,8	1.684,0	1.427,4	1.450,3	1.781,7	22,9%	32,4%
	Negre	2.826,4	3.493,8	4.486,0	5.111,7	5.382,1	4.606,6	4.301,9	4.940,4	14,8%	8,2%
	TOTAL	3.587,8	4.387,7	5.658,3	6.560,5	7.066,1	6.034,0	5.752,2	6.722,1	16,9%	13,7%

Taula 4

Producció de vi

Pel que fa a l'elaboració de vins amb indicació geogràfica de les Illes Balears, el volum total assolit en el 2009 ha estat de 42.550 hectolitres, dels quals el 64% correspon a vins amb DO i el 36% restant a vins de la terra.

Respecte de l'any anterior, les dades globals són positives ja que s'ha donat un increment del +14,8%. Per grups de vins, el comportament ha estat positiu tant per a les dues denominacions d'origen, que han mostrat una augment global del +10,4%, com per als vins de la terra, que han mostrat un creixement del +23,7%.

Cal destacar que, respecte de 2008, l'únic cas en què s'ha reduït la producció de vi ha estat el del Vi de la terra Illes Balears (-9,5%) ja que els cellers han optat per elaborar Vi de la terra Mallorca, el qual ha mostrat un important augment en el 2009 (+24,8%).

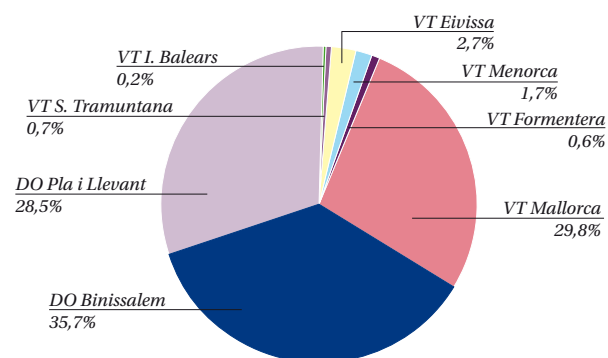
La Taula 5 mostra les dades referents a la producció de vi.

Denominació	Vi produït (hl)	Variació 09/08
DO Binissalem	15.198,29	13,4%
DO Pla i Llevant	12.141,53	6,9%
Total vi amb DO	27.339,82	10,4%
Vi de la terra Illes Balears	86,07	-9,5%
Vi de la terra Serra de Tramuntana	291,10	23,1%
Vi de la terra Mallorca	12.684,96	24,8%
Vi de la terra Eivissa	1.147,25	26,8%
Vi de la terra Illa de Menorca	740,78	14,5%
Vi de la terra de Formentera	259,65	3,3%
Total vi de la terra	15.209,81	23,7%
TOTAL VI	42.549,63	14,8%

Taula 5

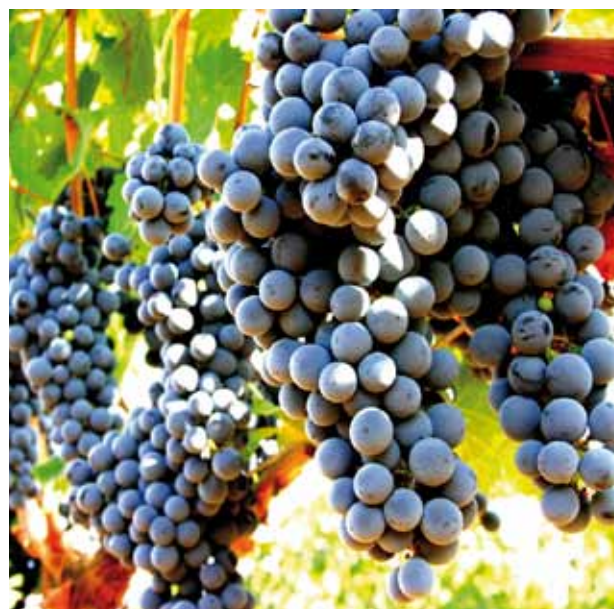
Proporcionalment, el volum total de vi elaborat en el 2009 es distribueix tal i com s'il·lustra en el Gràfic 4. Cal destacar que la part majoritària correspon a les denominacions d'origen i que, dels vins de la terra, predomina clarament el Vi de la terra Mallorca.

Distribució del volum de vi elaborat 2009

Gràfic 4

Per tipus de vins, el negre ha estat el més representatiu amb el 61,5% del volum total de vi elaborat. Respecte de 2008, ha mostrat un increment del +13,2%. El segueix en ordre d'importància el vi blanc, que ha suposat en el 2009 el 26,1% de la producció total i ha mostrat un augment del +19,3% respecte de l'any anterior. Pel que fa al vi rosat, ha estat el minoritari ja que ha suposat el 12,4% del total de vi elaborat i ha mostrat un creixement del +13,9% respecte de la producció de vi rosat del 2008. Vegeu Taula 6.

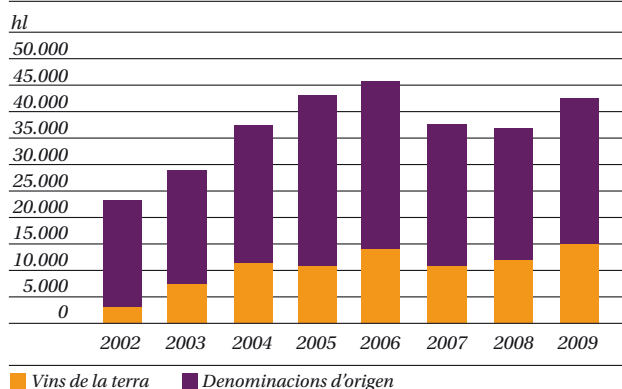
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Producció de VI (hl)	Blanc	5.127,05	5.681,50	7.671,04	9.302,65	10.754,57	8.777,92	9.300,37	11.092,83	19,3%	29,3%
	Negre	15.503,50	20.350,35	26.316,50	29.793,46	20.981,58	24.385,38	23.125,48	26.177,19	13,2%	8,3%
	Rosat	2.812,70	2.700,00	4.045,93	4.014,65	14.131,10	4.185,97	4.634,61	5.279,61	13,9%	-6,4%
	TOTAL	23.443,25	28.731,85	38.033,47	43.110,76	45.867,25	37.828,47	37.060,46	42.549,63	14,8%	10,7%

Taula 6

El Gràfic 5 mostra l'evolució de la producció de vi durant el període 2002-2009. S'observa que, igual que la producció de raïm, el volum de vi produït en el 2009 ha augmentat considerablement i continua amb la tendència positiva.

De la mateixa forma que la variació 09/08, l'índex **IR6** indica un comportament positiu en el 2009 amb un valor de +10,7%. És a dir, respecte del volum de vi mitjà obtingut en el període 2003-2008, el volum de vi produït en el 2009 ha resultat un +10,7% superior. Això apunta una tendència general positiva.

Evolució de la producció de vi (2002-2009)

Gràfic 5

Com ja s'ha comentat anteriorment, la producció total de vi amb indicació geogràfica de les Illes Balears ha estat en el 2009 superior a la de l'any anterior en un +14,8%. Aquest comportament positiu dels vins balears té una importància molt significativa si es tenen en compte les estimacions de la Comissió Europea¹, que revelen un descens del -9% en la producció espanyola de vi durant la campanya 2009/2010, amb un volum total de 38 milions d'hectolitres enfront dels 42 milions de la campanya anterior.

A més, a nivell comunitari també s'ha donat una caiguda del volum total de vi elaborat a la UE, de l'ordre del -2,7%, amb uns 167 milions d'hectolitres. Segons les dades de Brussel·les aquesta evolució a la baixa ha estat generalitzada entre els Estats membres, a excepció de França i Portugal, els únics països que han registrat augments en la producció de vi en el 2009, encara que es tracta més bé d'una tornada als seus valors normals després dels resultats negatius de la campanya anterior.

Aquest increment de la producció de vins amb indicació geogràfica de les Illes Balears és el resultat d'una òptima producció de raïm durant la campanya, que ha estat superior a l'anterior en gairebé un +17%. Tal i com ja auguraven en finalitzar la verema els consells reguladors de les dues denomina-

¹ Revista VIVIR EL VINO (febrer 2010). "Descenso acusado del precio del vino de mesa en 2009".

cions d'origen de la comunitat autònoma², l'elevada quantitat de raïm obtingut donaria lloc a un important creixement del volum de vi elaborat. Un vi que, a més a més, comptaria amb una elevada qualitat gràcies a l'excel·lent estat sanitari del raïm, ja que les condicions climàtiques durant la campanya han estat les més favorables: l'absència de pluges durant l'estiu ha afavorit l'absència de malalties.

B. Dades de comercialització

Comercialització de vi

Globalment, les vendes de vins amb indicació geogràfica de les Illes Balears (DO+VT) s'han reduït en el 2009 en un -3,3%, amb una quantitat total de vi comercialitzat de gairebé 32.124 hectolitres. El vins amb denominació d'origen han suposat el 68,6% del volum total de comercialització, mentre que els vins de la terra han representat el 31,4% restant.

La Taula 7 recull les dades de comercialització obtingudes en el 2009.

Denominació	Vi comercialitzat (hl)	Variació 09/08
DO Binissalem	12.462,63	-5,5%
DO Pla i Llevant	9.558,82	-0,4%
Total vi amb DO	22.021,45	-3,4%
Vi de la terra Illes Balears	472,52	-82,9%
Vi de la terra Serra de Tramuntana	93,90	-85,3%
Vi de la terra Mallorca	8.204,25	42,3%
Vi de la terra Eivissa	727,03	-6,3%
Vi de la terra Illa de Menorca	470,62	32,7%
Vi de la terra de Formentera	134,18	-1,0%
Total vi de la terra	10.102,50	-3,2%
TOTAL VI	32.123,95	-3,3%

Taula 7

Per grups de vins, el comportament ha estat similar: tant en el cas de les dues denominacions d'origen com en els vins de la terra s'han donat valors inferiors respecte de 2008, amb descensos del -3,4% i del -3,2% respectivament.

Cal destacar que les vendes de Vi de la terra Illes Balears i de Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord són les que han mostrat les caigudes més marcades, ja que els cellers han passat a elaborar i vendre Vi de la terra Mallorca, la comercialització del qual s'ha incrementat en un +42,3% en el 2009.

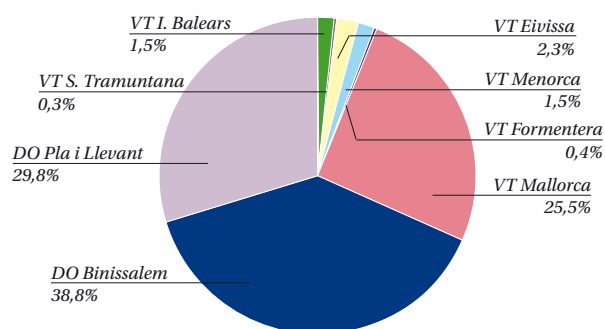
² Diari de Mallorca (octubre 2009). "Pla i Llevant y Binissalem han vendimado entre un 9 y un 18% más que en 2008".
Ultima Hora (octubre 2009). "La cosecha de uva de la DO Binissalem aumenta un 18% respecto a 2008".

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Comercialització de VI (hl)										
Blanc	5.140,80	5.380,00	5.875,42	6.382,66	7.976,58	8.628,59	8.344,37	8.180,10	-2,0%	15,2%
Negre	13.807,43	16.441,00	16.547,35	17.508,18	18.999,74	19.641,70	21.088,87	19.980,68	-5,2%	8,8%
Rosat	2.652,88	2.726,00	2.982,93	3.191,85	3.616,38	3.868,65	3.789,46	3.963,17	4,6%	17,9%
TOTAL	21.601,11	24.547,00	25.405,70	27.082,69	30.592,70	32.138,94	33.222,70	32.123,95	-3,3%	11,4%

Taula 8

El Gràfic 6 mostra la distribució del volum total de comercialització dels vins amb indicació geogràfica elaborats a les Illes Balears. S'observa que les dues denominacions d'origen suposen la major part de les vendes totals realitzades en el 2009 (68,6%).

Distribució del volum de vi comercialitzat 2009

Gràfic 6

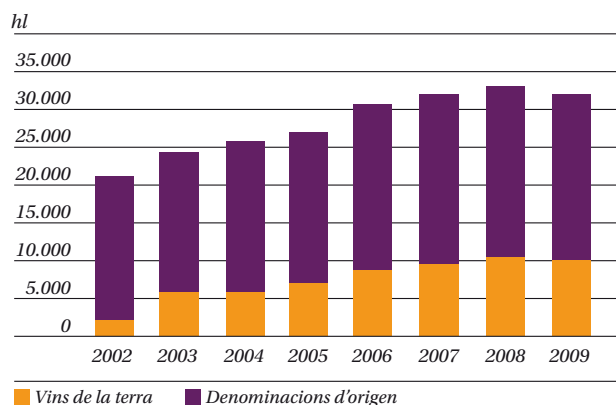
Per tipus de vi, els comportaments han estat diferents. El vi negre ha estat el més representatiu, amb el 62,2% del total comercialitzat en el 2009, encara que respecte de l'any anterior les seves vendes s'han reduït en un -5,2%. El segueix el vi blanc que, amb una reducció del -2,0% respecte de 2008, ha suposat en el 2009 el 25,5% del total comercialitzat. Pel que fa al vi rosat, ha estat l'únic que ha mostrat un creixement respecte de 2008 (+4,6%) i ha representat el 12,3% de les vendes totals. La Taula 8 recull les dades de comercialització des del 2002.

El Gràfic 7 mostra l'evolució de les vendes de vins amb indicació geogràfica (DO+VT) de les Illes Balears en el període 2002-2009.

Podem observar que la comercialització total, malgrat el descens que s'ha donat en el 2009, ha anat augmentant regularment en els darrers anys mostrant, per tant, una tendència general positiva.

L'índex IR6 ens permet valorar de manera global la comercialització total. Així, mentre que la variació 09/08 indica una disminució puntual en les vendes del -3,3%, l'IR6 indica una tendència general positiva, ja que la relació entre el volum de vendes obtingut en el 2009 i el volum mitjà del període 2003-2008 ha resultat de +11,4%.

Evolució de la comercialització de vi (2002-2009)

Gràfic 7

El descens que s'ha donat l'any 2009 en les vendes de vins amb indicació geogràfica de la Comunitat Autònoma (-3,3%) és comparable al que han experimentat altres vins espanyols, com són: DO La Rioja³ (-6,3%), DO Valdepeñas⁴ (-4,3%) i DO Bierzo⁵ (-2,4%).

Les dades publicades pel Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí, en el seu Panel de Consum Alimentari⁶, indiquen també un any negatiu en relació al consum total de vi a Espanya. Ara bé, el comportament ha estat diferent en funció del tipus de vi: a les llars, el consum de vins tranquils amb DO s'ha incrementat en un +3,6%, mentre que el consum de vins de taula ha caigut un -15,2%.

Així mateix, d'acord amb les conclusions de l'anàlisi realitzat per l'Observatori Espanyol del Mercat del Vi⁷ (OEMV), el consum de vins en el canal alimentació ha caigut un -8,6% durant el 2009. Aquest descens es produeix per la disminució en el consum de vins tranquils sense DO, que no és compensada pel creixement dels vins tranquils amb DO.

³ "Rioja vendió 236 millones de litros en 2009, un 6,3% menos que en 2008". Consell Regulador de la DO La Rioja, www.agrovia.com, (febrer 2010).

⁴ "La denominación de origen Valdepeñas exportó 17,6 millones de litros de vino en 2009, un 7% menos". Consell Regulador de la DO Valdepeñas, www.agrovia.com, (febrer 2010).

⁵ BOLETÍN SEVI (núm. 9/3302, de març 2010). "Los vinos del Bierzo aumentan un 17% sus exportaciones".

⁶ "La Alimentación mes a mes" (diciembre 2009). www.marm.es.

⁷ "Las navidades salvan las ventas de vino en los hogares españoles". www.oemv.es, (febrer 2010).

Aquestes caigudes en les vendes i en el consum de vi han estat provocades bàsicament per dues causes: d'una banda, canvien els hàbits de consum; i, d'altra banda i més significativament, la situació financera actual. Les conseqüències de la crisi econòmica han estat, entre d'altres, una reducció de les exportacions de vins (afavorint l'aparició d'un excedent), un abandonament de les bodegues, una reducció de les plantacions (d'acord amb el Fons Espanyol de Garantia Agrària⁸, FEGA, més de 43.000 hectàrees varen ser arrabassades a Espanya en el 2009) i, sobre tot, un important canvi en els hàbits de consum de vi. Aquest darrer aspecte està provocant, tal i com s'extreu de les ponències realitzades durant la *Jornada sobre el vino en la restauración*⁹, una important caiguda del consum de vi en el sector de la restauració. La importància del consum de vi fora de les llars arriba al 60% i ocupa la segona posició entre les begudes més consumides en el canal HORECA, d'aquí la gravetat que suposa pels establiments el descens del seu consum. L'elevat preu de la botella i els controls d'alcoholèmia són els dos principals determinants d'aquest descens.

Ràtio vi produït / vi comercialitzat

Aquesta ràtio és la relació entre el volum de producció i el volum de comercialització del mateix any i ens dóna una idea del grau d'equilibri que hi ha entre les dues variables. En el 2009, la ràtio per als valors totals de producció i comercialització de vins amb indicació geogràfica ha estat de $R=1,32$. Aquest valor, com que és superior a 1, indica que s'ha produït més del que s'ha venut.

⁸ "El consumo de vino se resiente por la crisis en el año de aplicación de la nueva OCM". FEGA, www.agrovia.com, (diciembre 2010).

⁹ Jornada sobre el vino en la restauración - ponencias, MARM - OEMV-FEHR (Madrid, maig 2009).

Per grups de vins, la situació ha estat similar: tant la ràtio dels vins amb DO com la dels vins de la terra han estat superiors a 1, la qual cosa indica que el volum de producció supera el volum de comercialització.

Respecte del 2008, s'ha produït un increment dels valors de la ràtio: per al total (+17,8%), per als vins amb denominació d'origen (+13,8%) i per als vins de la terra (+28,0%), la qual cosa indica un allunyament entre les dues variables en els tres casos.

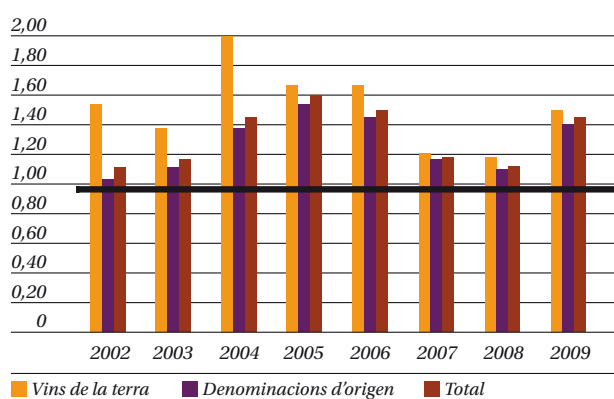
La *Taula 9* mostra les ràtios del 2009, pels diferents vins i pel total.

Denominació	Ràtio	Variació 09/08
DO Binissalem	1,22	19,6%
DO Pla i Llevant	1,27	7,3%
Total vi amb DO	1,24	13,8%
Vi de la terra Illes Balears	0,18	X6
Vi de la terra Serra de Tramuntana	3,10	X8
Vi de la terra Mallorca	1,55	-12,1%
Vi de la terra Eivissa	1,58	35,0%
Vi de la terra Illa de Menorca	1,57	-13,7%
Vi de la terra de Formentera	1,94	4,9%
Total vi de la terra	1,51	28,0%
TOTAL VI	1,32	17,8%

Taula 9

El *Gràfic 8* mostra l'evolució de les ràtios obtingudes dins el període 2001-2009.

Evolució de la Ràtio producció/comercialització de vi (2002-2009)

Gràfic 8

Es pot observar que els valors de la ràtio per als dos grups de vins han estat sempre per sobre de l'equilibri, és a dir, valors superior a 1. Per tant, en els darrers anys, la producció ha superat sempre la comercialització.

Tal i com indica la revista *Mallorca Pagesa*¹⁰, la situació de mercat actual de vi a Espanya es caracteritza per un greu desequilibri estructural entre oferta i demanda, amb una tendència fins ara clarament creixent en les produccions, juntament amb una baixada alarmant del consum i una major competència en els mercats exteriors. Tot això, agreujat per la crisi i la paralització de les exportacions. Aquest anàlisi del sector indica que en les darreres campanyes s'ha donat un desfasament entre oferta i demanda.

Mercats de comercialització

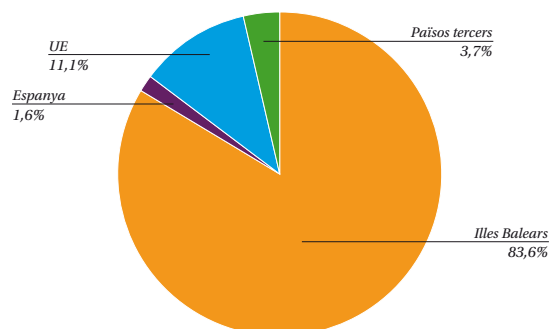
En el 2009, les vendes realitzades a les Illes Balears s'han reduït en un -6,3% respecte de l'any anterior. Malgrat aquest descens, la comunitat autònoma continua essent el principal mercat de comercialització dels vins amb denominació d'origen i vins de la terra de les Illes Balears: amb un volum total de 28.860 hectolitres, les vendes dins el mercat local han suposat el 83,6% del total comercialitzat.

Les vendes a la resta d'Espanya són les que han mostrat el descens més marcat respecte de 2008 (-36,7%). Representen només l'1,6% del total comercialitzat, amb uns 514 hectolitres venuts a la península.

Quant a les exportacions de vins amb indicació geogràfica de les Illes Balears, han mostrat un comportament molt positiu en el 2009, ja que s'han incrementat en un +27,3% respecte de l'any anterior. Amb un total de 4.750 hectolitres venuts en mercats estrangers, les exportacions han representat en el 2009 el 14,8% del total comercialitzat.

Els Gràfics 9 i 10 mostren les distribucions dels mercats de comercialització dels vins amb indicació geogràfica de les Illes Balears dels anys 2009 i 2008. El Gràfic 11 distribueix per destins els volums de comercialització relatius dels diferents vins de les Illes Balears.

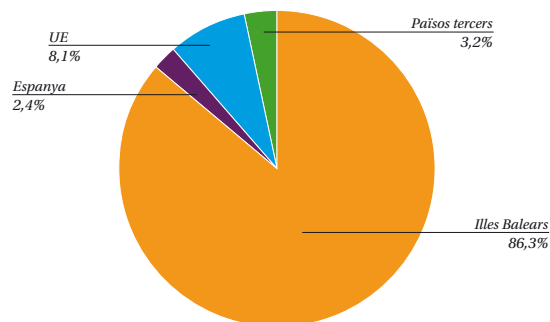
Mercats de comercialització 2009

Gràfic 9

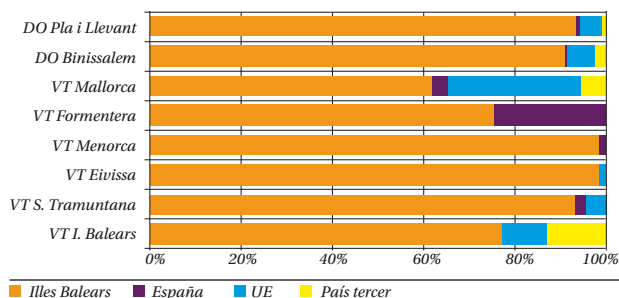
¹⁰ Revista MALLORCA PAGESA (núm. 47, octubre-desembre 2009). "Crisi de mercat en el sector vitícola".

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 10

Mercats de comercialització per vins 2009

Gràfic 11

Exportacions

El volum total exportat de vins amb indicació geogràfica de les Illes Balears ha estat en el 2009 de gairebé 4.750 hl. El comportament de les exportacions respecte de 2008 ha estat molt positiu, ja que les vendes a l'estranger s'han incrementat en un +27,3%.

Aquest increment en les vendes exteriors de vins amb indicació geogràfica de les Illes Balears s'ha de valorar molt positivament en un context general de crisi i dificultat de comercialització i exportació. Un estudi realitzat per l'Observatori Espanyol del Mercat de Vi¹¹ (OEMV), que analitza les exportacions de vins espanyols, estableix que l'any 2009 es va tancar amb una caiguda de l'ordre del -9,7% respecte de 2008, amb un total de 1.509 milions de litres exportats. El descens ha estat especialment important pels vins amb denominació d'origen, que mostraren una caiguda del -11%. Així mateix, les dades d'exportacions han estat negatives per a altres DOs espanyoles i consolidades, com per exemple les denominacions d'origen DO Rioja³ i DO Valdepeñas⁴, que han reduït les seves exportacions en un -9,6% i -7,0% respectivament.

Per destins, l'increment ha estat general, ja que han crescut tant les vendes a països de la Unió Europea (+32,8%) com les vendes a països extracomunitaris (+13,2%).

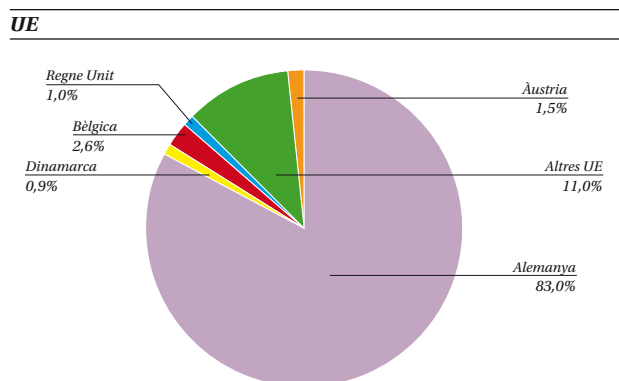
¹¹ "Exportaciones españolas de vino año 2009. Un año difícil para las exportaciones de vino". OEMV.

El volum total exportat a països de la UE ha assolit en el 2009 els 3.555 hectolitres, que representen el 74,8% del total exportat. Destaca Alemanya com a principal destí, ja que ha representat gairebé el 83% del mercat europeu dels vins amb indicació geogràfica de les Illes Balears. A més a més, Alemanya representa el 62% del total exportat, per la qual cosa l'evolució del comerç en el mercat alemany marca la tendència del comerç exterior dels vins de la comunitat autònoma.

Globalment, Espanya representa el tercer país importador de vins a Alemanya (després d'Itàlia i França). D'acord amb les dades aportades per l'OEMV¹², en el 2009 les exportacions de vins espanyols cap a Alemanya mostraren una caiguda del -13,2%. Si es compara aquest valor amb el que han experimentat els vins balears, que incrementaren les seves vendes a aquest país en gairebé un +32%, el seu comportament s'ha de valorar molt positivament.

Altres destins europeus que cal destacar són el Bèlgica, Àustria, Regne Unit i Dinamarca; i altres minoritaris són Holanda, França i Suècia.

El Gràfic 12 il·lustra la distribució de les exportacions realitzades dins la Unió Europea.

Gràfic 12

La comercialització a països tercers suposa el 25,2% del volum total exportat, amb uns 1.195 hectolitres. Cal destacar com a destí principal Suïssa, amb el 72% de les vendes realitzades fora de la UE; a més, suposa el segon destí de les exportacions totals amb el 18%. Un altre destí important han estat els Estats Units, que representaren el 13% de les vendes a països tercers i també el 3% del total exportat. Altres destins que cal destacar són el Japó i Brasil.

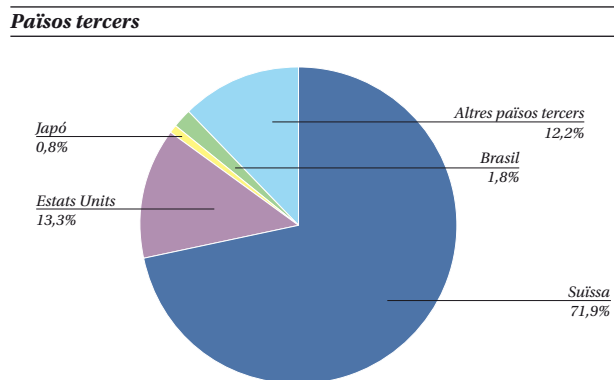
D'acord amb les dades de l'OEMV¹³, Espanya ocupa el tercer lloc en el rànquing de països importadors de vins a Suïssa. En el 2009, les vendes de vins espanyols a Suïssa s'han incrementat en un +25% respecte de l'any anterior. Els vins balears

¹² "Un competitivo mercado alemán mantiene estables las importaciones en volumen, pero caen un 8% en valor". OEMV.

¹³ "El vino español se vende en Suiza más y mejor". OEMV.

també mostraren un comportament positiu, ja que s'exportaren un +37% més en el 2009. L'estudi de l'OEMV estableix que Suïssa ha incrementat notablement les importacions, tant en volum com en valor, la qual cosa indica que es tracta d'un bon mercat amb molt bones expectatives de futur.

El Gràfic 13 mostra els destins extracomunitaris de l'any 2009.

Gràfic 13

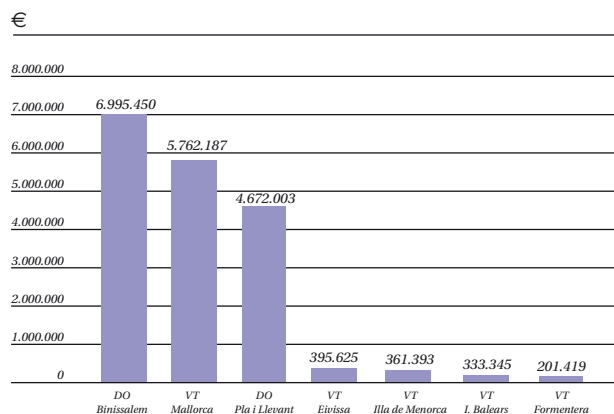
Preus

Quant als preus, la tendència dels vins balears dels darrers anys ha estat positiva, és a dir, han anat augmentant, la qual cosa els complica la competitivitat. En el 2009, l'augment respecte de 2008 ha estat del +3,5%, i s'ha arribat a un preu de venda de 5,86 €/L.

Aquest augment dels preus compensa la caiguda de les vendes i dona lloc a un valor de comercialització total dels vins DO+VT de les Illes Balears que pràcticament no varia respecte de l'any anterior (+0,03%) i assoleix els 18,8 milions d'euros, dels quals el 62% correspon a les vendes de vins amb denominació d'origen i el 38% restant a les vendes de vins de la terra.

El Gràfic 14 representa la importància econòmica dels diferents vins amb indicació geogràfica de les Illes Balears en el 2009.

Importància econòmica del vins de qualitat de la CAIB 2008

Gràfic 14

VINS AMB DENOMINACIÓ D'ORIGEN

2.1 Denominació d'origen Binissalem

La denominació d'origen Binissalem empara vins distingits i diferenciats negres, rosats, blancs i escumosos. Són vins elaborats principalment a partir de les varietats autòctones de les illes: *manto negre* i *moll*.

Els vins negres són de notable qualitat, marcada personalitat, elevada graduació, amb cos, ben equilibrats i aptes per a la cria. Els vins blancs són diferenciats, delicats i fruitats.

1. Delimitació de la zona geogràfica

La denominació d'origen Binissalem ocupa la part central de l'illa de Mallorca, una planícia de suau relleu, tancada al nord per la Serra d'Alfàbia, que resguarda la zona dels vents freds i humits.

La zona de producció i elaboració dels vins emparats per la denominació d'origen Binissalem està integrada pels termes municipals de Binissalem, Consell, Santa Maria del Camí, Sencelles i Santa Eugènia.

2. Normes de producció i elaboració

L'elaboració dels vins protegits amb la denominació d'origen Binissalem es realitza amb les varietats següents:

- **Negres:** *manto negre*, *callet*, *ull de llebre*, *monestrell*, *cabernet sauvignon*, *sirà* i *merlot*.
- **Blanques:** *moll* o *premsal blanc*, *parellada*, *macabeu*, *moscatell* i *chardonnay*.

Les varietats considerades principals són: *manto negre*, *moll* i *moscatell*. La presència de la varietat *manto negre* en els vins negres és de com a mínim el 30%, mentre que els vins blancs s'elaboren amb un mínim del 50% de raïm de la varietat *moll* o *moscatell*. L'elaboració dels vins escumosos blancs es realitza a partir de les varietats *moll* (mínim 50%), *parellada*, *macabeu* i *chardonnay*.

Cultiu

Les pràctiques de cultiu són les tradicionals que tendeixen a donar les millors qualitats. La densitat de plantació de les vinyes de la denominació d'origen Binissalem és com a màxim de 5.200 ceps per hectàrea, i com a mínim de 2.225 ceps per hectàrea.

La producció màxima admesa per hectàrea és de:

- **Varietats blanques:** 9.000 kg/ha, excepte la de *parellada* que és de 10.000 kg/ha.
- **Varietats negres:** 9.000 kg/ha.

La formació i conducció dels ceps s'efectua pels sistemes de vas o espatllera; aquest darrer sistema consisteix en guiar el creixement del cep per un enreixat de fil de ferro per tal de sostenir-lo.

La poda en vas s'efectua deixant un màxim de 14 ulls per planta, distribuïdes en brocades de dos ulls a la vista com a màxim. El nombre màxim d'ulls productors per hectàrea és de 28.000.

Elaboració

Els vins emparats per la denominació d'origen Binissalem són blancs, rosats, negres i espumosos, amb la graduació alcohòlica adquirida mínima següent:

Blancs:	10,5
Rosats:	11,0
Negres:	11,5
Escumosos:	10,5

L'extracció del most es realitza seguint pràctiques tradicionals aplicades amb una moderna tecnologia, i es limita el rendiment a 72 litres de vi per cada 100 kg de raïm.

Criança

La cria dels vins amb denominació d'origen Binissalem es realitza en els mateixos municipis que integren la zona d'elaboració.

Els vins sotmesos a cria tenen un envelliment mínim de 2 anys naturals, dels quals com a mínim sis mesos romanen en recipients de roure de 1.000 litres de capacitat màxima.

3. Dades de producció

L'any 2009, el nombre de viticultors inscrits a la denominació d'origen Binissalem ha estat de 141, dotze menys que l'any anterior. D'aquests, 117 viticultors han produït raïm destinat a l'elaboració de vi amb dret a estar emparat per la DO.

La superfície de vinya inscrita en els registres de la denominació d'origen s'ha incrementat en un 2,1% respecte de 2008, amb un total de 621,12 hectàrees, de les quals 576,94 han produït raïm destinat a l'elaboració de vi emparat.

Per tipus de raïm, les varietats de raïm negre han estat les majoritàries, ja que han representat el 82% de les hectàrees inscrites. Mentre que el 18% restant ha estat destinat al cultiu de varietats blanques.

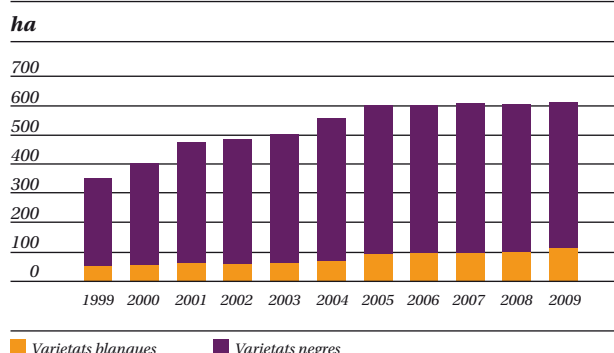
Respecte de l'any anterior, en el 2009 la superfície de cultiu destinada a les varietats de raïm blanc és la que ha mostrat un major creixement, de l'ordre del +4,6%. Quant a les varietats negres, l'increment ha estat del +1,6%.

La *Taula 1* mostra les dades referents a la superfície de vinya inscrita des del 2002.

La relació entre el valor obtingut en el 2009 i el valor mitjà dels darrers sis anys, és a dir, del període 2003-2008, es coneix com a **Índex Relatiu** o **IR6**. Aquest paràmetre permet valorar el comportament que s'ha donat en el 2009 d'una manera global i no puntual. Així, per a la superfície de vinya inscrita a la DO, la variació 09/08 indica un petit creixement en el darrer any (+2,1%), mentre que l'IR6 és superior (+7,0%): comparant amb la superfície mitjana del període 2003-2008, en el 2009 s'ha incrementat un +7%.

Històricament, la superfície de vinya inscrita a la DO ha anat augmentant des del seu inici i ha mostrat una tendència a l'estabilitat en els darrers cinc anys. El *Gràfic 1* mostra l'evolució de la superfície de vinya inscrita a la DO per als dos tipus de raïm.

Evolució de la superfície de vinya inscrita (1999-2009)

Gràfic 1

Producció de raïm

En el 2009, la producció total de raïm ha augmentat en un +17,6% respecte de l'any anterior i ha assolit els 2.692.944 kg. Per tipus de raïm, el blanc ha mostrat un major increment respecte de 2008 amb una producció un +38,2% superior i un total de 718.188 kg de raïm blanc produïts. Ara bé, malgrat aquest creixement, les varietats blanques continuen essent les minoritàries, ja que han suposat el 27% de la producció total de raïm de la DO. Pel que fa a les varietats negres, s'han vermat unes 1.975 tones, un +11,6% més que l'any anterior, i han representat el 73% de la producció total de raïm.

La *Taula 2* recull les dades de producció de raïm dels darrers anys.

En aquest cas, el paràmetre **IR6** indica una tendència general positiva, ja que el valor obtingut en el 2009 ha estat un +12,0% superior al valor mitjà dels darrers sis anys.

L'evolució de les produccions de raïm blanc i negre es pot observar al *Gràfic 2*.

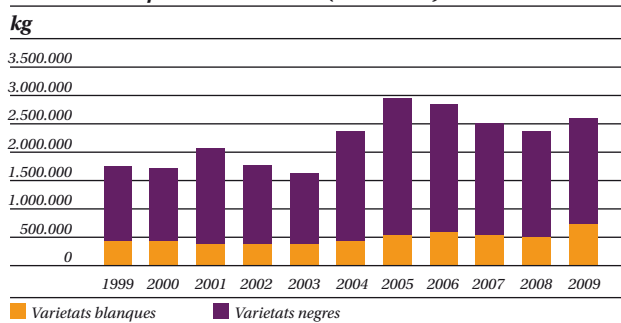
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Viticultors	150	145	149	153	157	157	153	141	-12	--
VINYA (ha)										
Blanc	71,24	71,68	80,69	92,57	97,83	101,01	108,46	113,50	4,6%	23,3%
Negre	408,67	436,16	479,24	504,17	501,79	510,00	499,84	507,62	1,6%	3,9%
TOTAL	479,91	507,84	559,93	596,74	599,62	611,01	608,30	621,12	2,1%	7,0%

Taula 1

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
RAÏM (kg)										
Blanc	318.143	283.106	347.725	572.649	647.956	543.793	519.579	718.188	38,2%	47,8%
Negre	1.467.188	1.358.349	1.993.185	2.376.258	2.150.954	1.926.015	1.769.678	1.974.756	11,6%	2,9%
TOTAL	1.785.331	1.641.455	2.280.910	2.948.907	2.798.910	2.469.808	2.289.257	2.692.944	17,6%	12,0%

Taula 2

Evolució de la producció de raïm (1999-2009)

Gràfic 2

El rendiment mitjà obtingut per la DO Binissalem durant la campanya 2009 ha estat de 4,67 t/ha. Respecte de l'any anterior, en què s'assolí un rendiment de 5,02 t/ha, s'ha produït un descens del -7,0%.

Elaboració de vi

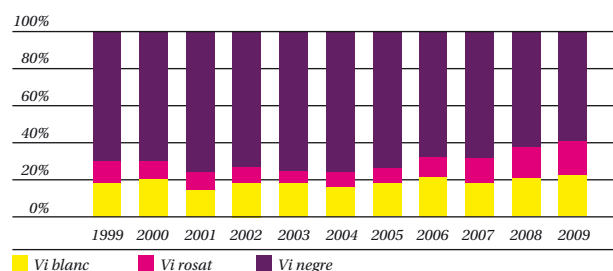
Després que en el 2005 s'obtingués el valor més alt de elaboració de la denominació d'origen Binissalem, els anys següents es produí un descens continu en la producció de vi emparat. Ara bé, en el 2009, la producció total ha mostrat novament un comportament positiu ja que el volum total de vi produït s'ha incrementat en un +13,4% i ha assolit els 15.198 hectolitres.

Per tipus de vi, el comportament positiu ha estat general. Cal destacar que l'increment més marcat s'ha donat en la producció de vi blanc (+36,3%), que ha representat el 26% de la producció total de la DO. El vi rosat ha estat el minoritari, amb una representació del 16%, i ha crescut en un +13,5% respecte de 2008. Pel que fa al vi negre, ha estat el que menys ha augmentat (+5,4%), encara que quantitativament continua essent el de més importància a la DO, ja que ha representat el 58% de la producció total de vi en el 2009.

La Taula 3 mostra les dades de producció de vi amb DO Binissalem durant els darrers anys.

El paràmetre **IR6**, en el cas de la producció total de vi, ha estat de 0,2%, la qual cosa indica que el valor obtingut en el 2009 ha estat similar al valor mitjà del període 2003-2008 i, per tant, es dona una tendència a l'estabilitat en els darrers anys.

Segons els tipus de vi el comportament ha estat diferent: la producció de vi negre mostra una tendència negativa, amb un IR6 de -16,9%; mentre que la tendència general ha estat positiva tant per al vi blanc (IR6=36,8%) com per al vi rosat (46,5%), la qual cosa indica que la tendència dels darrers anys és cap a un augment de la diversificació, ja que la producció de vins blancs i rosats creix, en detriment dels vins negres. Aquest fet es pot observar en el Gràfic 3, que mostra l'evolució de la proporció que ha representat cada tipus de vi des del 1999.

Evolució de la producció segons el tipus de vi (1999-2009)

Gràfic 3

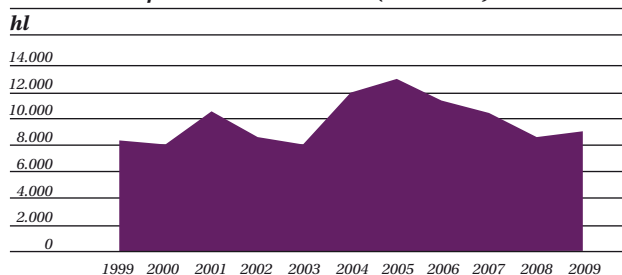

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Nombre de cellers	12	12	13	15	15	15	16	15	-1	--	
Elaboració de VI (hl)	Blanc	2.032,85	1.802,50	2.271,94	3.567,90	3.887,00	2.899,44	2.898,58	3.951,82	36,3%	36,8%
	Rosat	1.340,70	1.028,40	1.471,35	1.440,40	1.966,00	1.912,00	2.142,25	2.431,75	13,5%	46,5%
	Negre	8.397,34	8.128,55	11.880,48	13.279,93	11.610,00	10.417,84	8.363,39	8.814,72	5,4%	-16,9%
	TOTAL	11.770,89	10.959,45	15.623,77	18.288,23	17.463,00	15.229,28	13.404,22	15.198,29	13,4%	0,2%

Taula 3

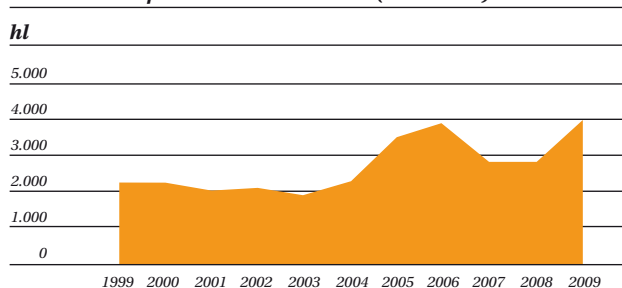
Els Gràfics 4, 5, 6 i 7 mostren l'evolució i la tendència de la producció dels diferents tipus de vi amb denominació d'origen Binissalem.

Evolució de la producció de VI NEGRE (1999-2009)

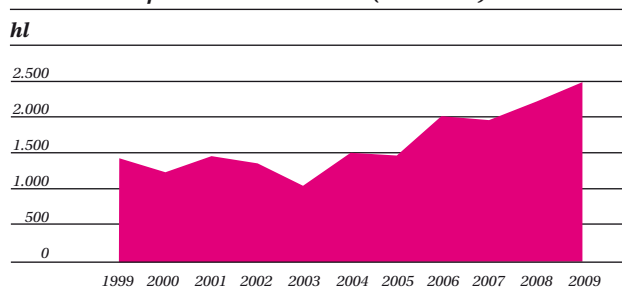
Gràfic 4

Evolució de la producció de VI BLANC (1999-2009)

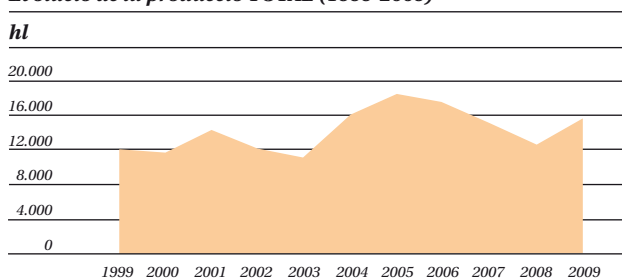
Gràfic 5

Evolució de la producció de VI ROSAT (1999-2009)

Gràfic 6

Evolució de la producció TOTAL (1999-2009)

Gràfic 7

Qualificació de les anyades

1990	MOLT BONA
1991	BONA
1992	BONA
1993	BONA
1994	EXCEL·LENT
1995	MOLT BONA
1996	BONA
1997	MOLT BONA
1998	EXCEL·LENT
1999	MOLT BONA
2000	MOLT BONA
2001	MOLT BONA
2002	BONA
2003	MOLT BONA
2004	EXCEL·LENT
2005	MOLT BONA
2006	EXCEL·LENT
2007	EXCEL·LENT
2008	MOLT BONA
2009	EXCEL·LENT

4. Dades de comercialització

Comercialització de vi

La denominació d'origen Binissalem ha comercialitzat en el 2009 un total de 12.462 hl de vi emparat, la qual cosa significa una reducció del -5,5% respecte de l'any anterior.

La Taula 4 recull les dades de comercialització de la DO des de l'any 2002.

En el cas de les vendes, l'índex IR6 ha estat de +1,0%. Si es compara amb la variació 09/08, s'observa que la disminució respecte del 2008 no és significativa sinó més bé puntual, ja que el volum de comercialització total ha estat un +1,0% superior al valor mitjà del període 2003-2008. Per tant, es constata una tendència global positiva i dirigida cap a l'estabilitat.

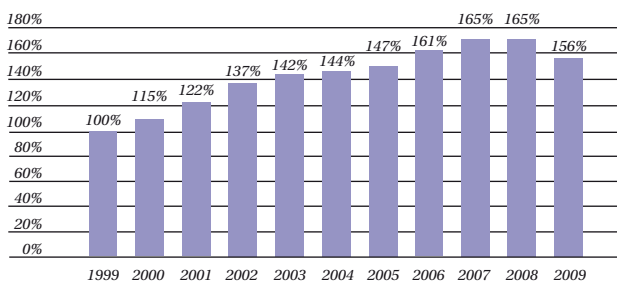
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Comercialització de Vi (hl)	Blanc	2.128,15	2.056,29	2.163,79	2.221,53	2.978,00	3.167,62	2.599,24	2.600,99	0,1%	2,8%
	Rosat	1.185,77	1.105,07	1.090,69	1.296,75	1.466,00	1.654,71	1.475,71	1.719,78	16,5%	27,6%
	Negre	7.694,65	8.179,25	8.310,26	8.265,96	8.475,00	8.386,46	9.114,03	8.141,86	-10,7%	-3,7%
	TOTAL	11.008,57	11.340,61	11.564,74	11.784,24	12.919,00	13.208,79	13.188,98	12.462,63	-5,5%	1,0%

Taula 4

El Gràfic 8 mostra aquesta tendència.

Evolució de la comercialització de VI TOTAL (1999-2009)

Índex 100% / Any 1999

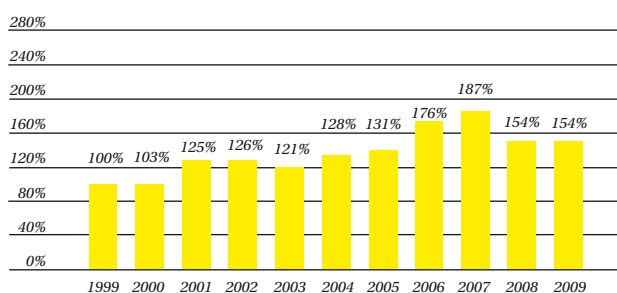
Gràfic 8

Per tipus de vi, cal destacar que, malgrat el descens de les vendes de vi negre (-10,7%), aquest continua representant la major part del volum de comercialització total de la DO, amb el 65%. Les vendes de vi blanc han mostrat un comportament estable (+0,1%) respecte de 2008 i han representat el 21% del total comercialitzat. Pel que fa al vi rosat, suposa el 14% restant i és el que ha sofert el major increment (+16,5%) en el 2009.

Els Gràfics 9, 10 i 11 mostren l'evolució de la comercialització dels diferents tipus de vi emparat per la DO des de l'any 1999.

Evolució de la comercialització de VI BLANC (1999-2009)

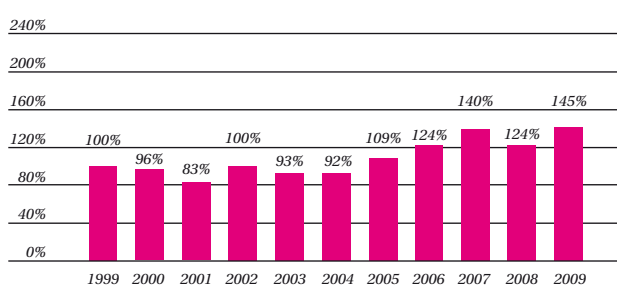
Índex 100% / Any 1999

Gràfic 9

Evolució de la comercialització de VI ROSAT (1999-2009)

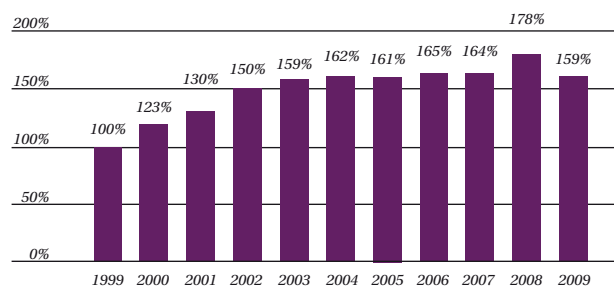
Índex 100% / Any 1999

Gràfic 10

Evolució de la comercialització de VINEGRE (1999-2009)

Índex 100% / Any 1995

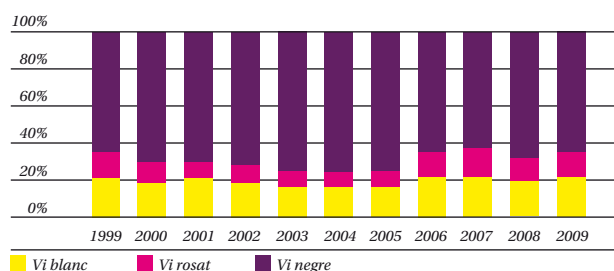

Gràfic 11

De la mateixa manera que en el cas de la producció, els valors del paràmetre IR6 indiquen que en els darrers anys les vendes de vins blancs i rosats han anat augmentant, en detriment dels vins negres; és a dir, proporcionalment, el vi negre redueix la seva representació i, per contra, s'incrementa la representació del vi blanc i del vi rosat.

El Gràfic 12 mostra l'evolució de la proporció que ha representat cada tipus de vi des del 1999.

Evolució de la comercialització segons el tipus de vi (1999-2009)

Gràfic 12

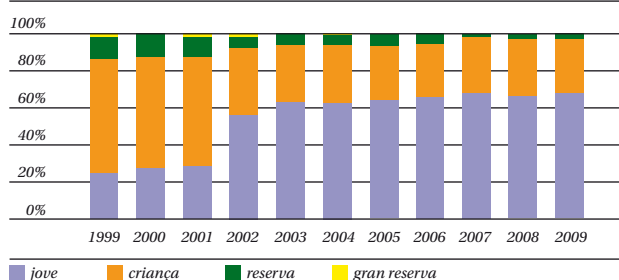
Com que la comercialització de vins no està lligada amb la producció del mateix any, no hi ha una correlació entre les tendències de producció i comercialització de vi. El 2009, per exemple, el 28% del vi que s'ha comercialitzat ha estat de vi sotmès a envelliment (criança, reserva i gran reserva), i per tant s'ha elaborat en anyades anteriors.

Respecte de l'any anterior, en el 2009 el volum de vins comercialitzats amb envelliment s'ha reduït en gairebé un -16% i s'han comercialitzat al voltant de 354.100 litres de vi sotmès a envelliment.

La Taula 5 i el Gràfic 13 mostren l'evolució de la comercialització de vi segons l'envelliment al qual ha estat sotmès. La darrera fila de la taula representa el percentatge de vins de criança, reserva i gran reserva respecte del total de vi comercialitzat per la DO.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Jove	6.056	7.133	7.218	7.607	8.792	9.353	8.990	8.922	-0,8%	9,0%
Criança	4.244	3.691	3.784	3.694	3.684	3.667	3.846	3.224	-16,2%	-13,5%
Reserva	541	489	515	471	439	188	348	315	-9,5%	-22,9%
Gran Reserva	167	28	48	16	4	1	5	2	-63,5%	-89,6%
TOTAL COMERCIALIZAT (hl)	11.008	11.341	11.565	11.788	12.919	13.209	13.189	12.463	-5,5%	1,0%
% C+R+GR	45%	37%	37,5%	35,5%	31,9%	29,2%	31,8%	28,4%	--	--

Taula 5

Evolució de la comercialització segons envelliment (1999-2009)

Gràfic 13

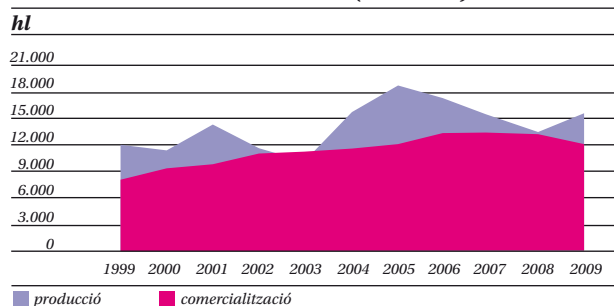
Una vegada més, el paràmetre **IR6** ens permet valorar el comportament que s'ha donat en el 2009 d'una manera global. Així, respecte de l'any anterior, en el 2009 el volum de vins comercialitzats amb envelliment s'ha reduït en gairebé un -16%; mentre l'IR6 indica una caiguda molt més marcada (del -23% o inclús del -89%), és a dir, el valor obtingut en el 2009 és molt inferior al valor mitjà dels darrers sis anys. De la mateixa manera, per a les vendes de vi jove, s'ha donat una disminució en el 2009 respecte de l'any anterior, però ha crescut en comparació al període 2003-2009 ja que el valor de IR6 ha estat de gairebé el 9%.

Producció versus comercialització de vi

Com ja s'ha comentat anteriorment, el volum de comercialització de vins no està lligat al volum de producció del mateix any. Per això, les evolucions al llarg del temps són diferents per a ambdós paràmetres.

El Gràfic 14 mostra l'evolució de la producció i la comercialització des de l'any 1999.

Es pot observar que, després d'un període de tendència a l'allunyament entre les dues variables (en què la quantitat de vi produït supera en molt a la del vi comercialitzat), l'any 2006 es va iniciar una disminució de la diferència entre ambdós paràmetres, que es va mantenir en els anys 2007 i 2008. Ara bé, en el 2009 s'ha tornat a donar una separació de

Producció vs Comercialització de vi (1999-2009)

Gràfic 14

les dues variables, pel fet que ha crescut la producció de vi d'una manera molt marcada (+13,4%), mentre que la comercialització s'ha reduït en un -5,5%.

Ràtio vi produït/vi comercialitzat

La ràtio vi produït / vi comercialitzat (R) també ens dona informació sobre l'equilibri entre la quantitat de vi produït i la quantitat que es comercialitza.

La situació ideal és aquella en què la tendència d'un període és l'equilibri entre ambdues variables (R=1); valors superiors indiquen una producció superior a la comercialització, mentre que valors inferiors a 1 posen de manifest que la demanda del mercat supera la producció.

Els valor de les ràtios l'any 2009 han estat de:

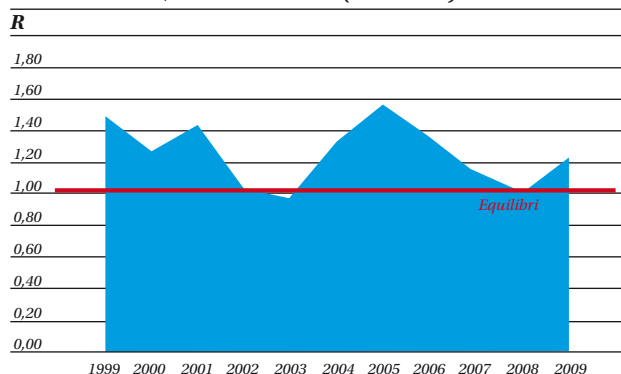
Vi blanc: 1,52

Vi rosat: 1,41

Vi negre: 1,08

Total: 1,22

El Gràfic 15 mostra l'evolució de la ràtio producció total / comercialització total de la DO des de l'any 1999. Podem observar que, després de la disminució durant els darrers anys que donà lloc a una ràtio d'un valor aproximat a l'equilibri en el 2008, en el 2009 es torna a allunyar perquè el volum de producció supera el de comercialització.

Ràtio Producció/Comercialització (1999-2009)

Gràfic 15

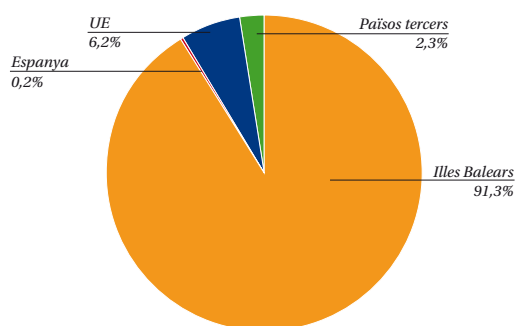
Mercats de comercialització

Les Illes Balears suposen el principal mercat de comercialització dels vins amb denominació d'origen Binissalem, i han concentrat el 89,7% del total comercialitzat per la DO durant l'any 2009. Respecte del 2008, les vendes locals s'han reduït en un -7,2%, amb uns 11.173 hl venuts dins la comunitat autònoma.

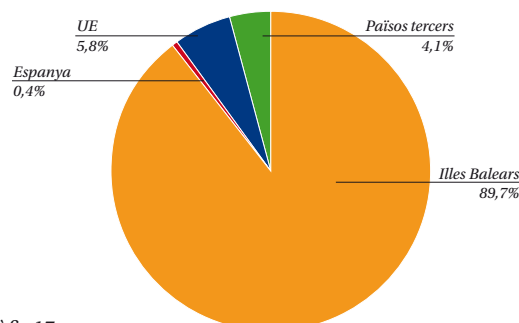
Les vendes a la península, encara que s'han duplicat respecte del 2008, només representen el 0,4% del total comercialitzat.

El 9,9% restant correspon a les vendes exteriors, que han mostrat un increment del +10,1% respecte de l'any anterior.

Els Gràfics 16 i 17 il·lustren la distribució dels mercats de comercialització de la DO en els anys 2008 i 2009.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 16

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 17

La Taula 6 mostra les dades de comercialització segons el destí des de l'any 2002.

La darrera columna de la taula recull els valors del paràmetre **IR6** aplicat a les vendes realitzades segons el mercat de destí. En el cas de les Illes Balears, l'any 2009 s'ha donat una reducció de les vendes, tant respecte de l'any anterior com del període 2003-2008, la qual cosa indica una tendència general negativa.

Per a les vendes a la península, l'IR6 ha estat positiu (+39%) però molt inferior a la variació 09/08 (+114%), la qual cosa indica que el valor obtingut en el 2009 ha mostrat un augment molt superior al valor de l'any anterior, però més moderat respecte al valor mitjà del període 2003-2008. La tendència general dels darrers anys ha estat, per tant, positiva.

Quant a les exportacions a països de la UE, la variació 09/08 indica un descens del -11,9%, mentre que l'IR6 és positiu: comparant amb el valor mitjà de les vendes realitzades en el període 2003-2008, en el 2009 s'ha donat un increment del +37%.

Per a les vendes a països tercers, la tendència general ha estat positiva en els darrers anys (IR6=287%) i en el 2009 s'ha continuat amb aquesta tendència, amb una variació 09/08 del +69%.

Exportacions

Les vendes a l'estranger han assolit en el 2009 un volum total de 1.235 hectolitres. Respecte de l'any anterior, les exportacions han crescut un +10,1% i han representat el 9,9% del total comercialitzat per la DO Binissalem.

Comercialització (hl)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Illes Balears	0.611,74	11.092,60	11.367,41	11.417,91	12.041,00	11.948,04	12.042,13	11.173,31	-7,2%	-4,1%
Espanya	-	-	-	22,86	73,00	35,17	25,40	54,35	114,0%	39,0%
Unió Europea	396,83	204,69	175,82	296,91	507,00	1.140,71	815,82	718,74	-11,9%	37,3%
Països tercers	-	43,32	21,51	46,56	298,00	84,87	305,63	516,23	68,9%	287,2%
TOTAL	11.008,57	11.340,61	11.564,74	11.784,24	12.919,00	13.208,79	13.188,98	12.462,63	-5,5%	1,0%

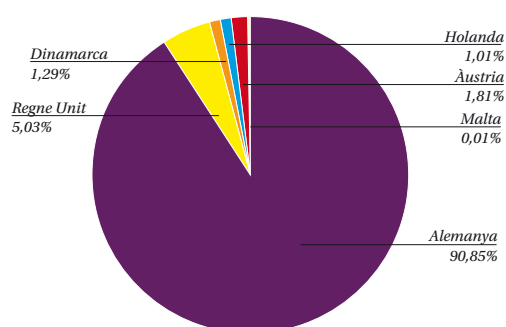
Taula 6

Encara que les vendes a països de la Unió Europea s'han reduït en un -11,9%, continuen suposant el major percentatge de les exportacions totals, amb el 58% i uns 719 hl venuts dins el mercat comunitari.

Cal destacar Alemanya com a principal destí europeu, ja que ha rebut gairebé el 91% de les exportacions realitzades a la UE. A més, globalment, Alemanya és el destí principal, ja que suposa el 53% de les exportacions totals. Altres destins són: Regne Unit, Dinamarca, Àustria, Holanda i Malta.

El Gràfic 18 mostra la distribució per països de les exportacions dins el mercat europeu.

UE

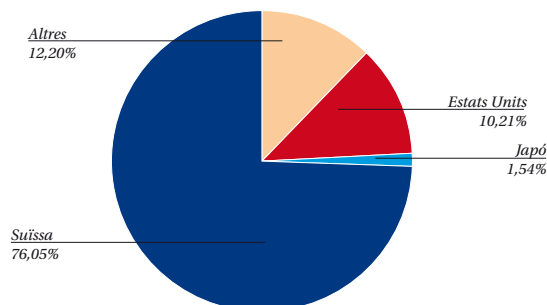
Gràfic 18

Pel que fa a les vendes realitzades a països tercers, en el 2009 han augmentat respecte de l'any anterior (+68,9%), encara que continuen representant la part minoritària del total exportat, ja que només suposen el 42%.

Destaca Suïssa com a destí principal fora de la UE, que suposa el 76% de les exportacions a països tercers. També cal destacar el fet que, globalment, Suïssa representa el segon destí majoritari, amb el 32% del total exportat. Altres destins extra-comunitaris són els Estats Units i el Japó.

El Gràfic 19 mostra la distribució per països de les exportacions fora la UE.

Països tercers

Gràfic 19

Cal tenir en compte, però, que les dades d'exportació tenen una fiabilitat limitada, ja que s'han obtingut a partir de la primera transacció comercial, és a dir, de la venda del celler al primer intermediari. En el cas que el primer intermediari sigui un exportador o distribuïdor estranger s'ha considerat exportació, però no s'han pogut quantificar les exportacions realitzades per segons o tercers intermediaris. És per això que les dades d'exportació no reflecteixen la presència total del producte a mercats exteriors.

5. Preus

Raïm

Els preus de referència negociats en el 2009, en funció del grau alcohòlic en potència del raïm destinat a l'elaboració de vi amb denominació d'origen Binissalem, es presenten a la Taula 7.

Grau Baumé	Preu €/Kg
14° o més	0,80
13,8°	0,76
13,6°	0,72
13,4°	0,68
13,2°	0,65
13°	0,61
12,8°	0,58
12,6	0,54
12,4°	0,51
12,2°	0,47
12°	0,44
11,8°	0,41
11,6°	0,38
11,4°	0,35

Taula 7

Vi

Segons el Consell Regulador de la denominació d'origen Binissalem, el preu mitjà del vi comercialitzat en el 2009 ha estat de 5,61 €/L, preu que s'ha incrementat en un +3,7% respecte del 2008.

Ara bé, degut al descens en les vendes, la facturació total obtinguda l'any 2009 ha estat inferior a la de l'any anterior en gairebé un -2%, amb un total de 6.995.450 €.

6. Norma legal

- Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 21 de novembre de 2005, per la qual s'aprova el Reglament de la denominació d'origen Binissalem, el seu Consell Regulador i el seu Òrgan de Control. BOIB núm. 177, de 24 de novembre de 2005.
- Correcció d'errors de l'Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca, de 21 de novembre de 2005, per la qual s'aprova el Reglament de la denominació d'origen Binissalem, el seu Consell Regulador i el seu Òrgan de Control. BOIB núm. 22, de 14 de febrer de 2006.
- Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 19 de juny de 2007, de modificació de l'Ordre de 21 de novembre de 2005, per la qual s'aprova el Reglament de la denominació d'origen Binissalem, del seu Consell Regulador i del seu Òrgan de Control. BOIB núm. 94, de 26 de juny de 2007.
- Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 16 d'octubre de 2009, de modificació de l'Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 21 de novembre de 2005, per la qual s'aprova el Reglament de la denominació d'origen Binissalem, del seu Consell Regulador i del seu Òrgan de Control. BOIB núm. 155, de 22 d'octubre de 2009.

2.2 Denominació d'origen Pla i Llevant

La denominació d'origen Pla i Llevant empara vins de fama reconeguda: negres, rosats, blancs, vins de licor, vins d'agulla i escumosos. Són vins elaborats a partir de varietats autòctones i foranes seleccionades. D'entre els vins que empara la denominació d'origen cal destacar el prestigi dels monovarietals.

1. Delimitació de la zona geogràfica

La zona de producció i elaboració dels vins emparats a la denominació d'origen Pla i Llevant està integrada pels termes municipals de: Algaida, Ariany, Artà, Campos, Capdepera, Felanitx, Lluçmajor, Manacor, Maria de la Salut, Montuïri, Muro, Petra, Porreres, Sant Joan, Sant Llorenç des Cardassar, Santa Margalida, Sineu i Vilafranca de Bonany.

2. Normes de producció i elaboració

L'elaboració dels vins protegits amb la denominació d'origen Pla i Llevant es realitza amb les varietats següents:

- **Negres:** *manto negre, callet, ull de llebre, monestrell, cabernet sauvignon, fogoneu, merlot, sirà i pinot noir.*
- **Blanques:** *premsal blanc, parellada, macabeu, moscatell, chardonnay i riesling.*

Cultiu

Les pràctiques de cultiu són les tradicionals que tendeixen a donar les millors qualitats. La densitat de plantació de les vinyes de la denominació d'origen Pla i Llevant és com a màxim de 5.000 ceps per hectàrea, i com a mínim de 2.500 ceps per hectàrea.

La producció màxima admesa per hectàrea és de:

- Varietats blanques: 11.000 kg/ha, excepte per a les varietats *chardonnay* i *riesling* que és de 7.000 kg/ha.
- Varietats negres: 10.000 kg/ha, excepte per a les varietats *cabernet sauvignon* i *merlot* que és de 9.000 kg/ha, i *pinot noir* que és de 7.000 kg/ha.

La formació i conducció dels ceps s'efectua pels sistemes de vas o espatllera. La poda en vas s'efectua deixant un màxim de 14 ulls per planta, distribuïdes en un màxim de 7 brocades. La poda en espatllera s'efectua deixant una càrrega màxima de 16 ulls distribuïts com a màxim en 8 brocades. El nombre màxim d'ulls productors per hectàrea és de 40.000, excepte per a les varietats *chardonnay*, *riesling*, *cabernet sauvignon*, *merlot* i *pinot noir*, que poden arribar fins a 60.000 ulls per hectàrea.

Elaboració

Els vins emparats per la denominació d'origen Pla i Llevant són blancs, rosats, negres, vins de licor, vins d'agulla i escumosos, amb la graduació alcohòlica adquirida mínima següent:

Blancs:	10,5
Rosats:	10,5
Negres:	11,0
Vins de Licor:	15,0
Vins d'Agulla:	10,0
Escumosos:	11,0

L'extracció del most es realitza seguint pràctiques tradicionals aplicades amb una moderna tecnologia, limitant el rendiment a 70 litres de vi per cada 100 kg de raïm.

Criança

La criança dels vins amb denominació d'origen Pla i Llevant es realitza en els mateixos municipis que integren la zona d'elaboració.

Els vins sotmesos a criança tenen un envelliment mínim de 2 anys naturals, dels quals com a mínim sis mesos romanen dins recipients de roure de 1.000 litres de capacitat màxima.

3. Dades de producció

L'any 2009, un total de 104 viticultors han estat inscrits a la denominació d'origen Pla i Llevant, cinc menys que l'any anterior. D'aquests, 57 produïren raïm destinat a l'elaboració de vi amb dret a ser emparat per la DO.

Pel que fa a la superfície de vinya inscrita, des de la seva posada en funcionament, la denominació d'origen Pla i Llevant ha mostrat una evolució general positiva. En el 2009, la superfície de vinya ins-

crita ha continuat amb aquesta tendència positiva (+0,5%) i ha assolit les 349 ha, de les quals 260 han produït raïm que ha estat destinat a l'elaboració de vi emparat.

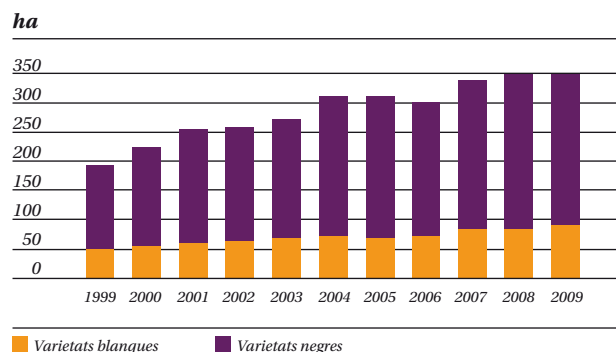
Per tipus de raïm, els comportaments han estat diferents: la superfície destinada al cultiu de varietats negres ha mostrat un descens del -1,3% respecte del 2008; mentre que la superfície destinada a les varietats blanques ha crescut un +6,5%. Ara bé, proporcionalment, el raïm negre continua essent el més representatiu, ja que suposa el 75% de la producció total.

La *Taula 1* mostra les dades referents a la superfície de vinya inscrita des de l'any 2002.

La relació entre el valor obtingut en el 2009 i el valor mitjà dels darrers sis anys, és a dir, del període 2003-2008, es coneix com a **Índex Relatiu 6** o **IR6**. Aquest paràmetre permet valorar el comportament que s'ha donat en el 2009 d'una manera global i no puntual. Així, per a la superfície de vinya inscrita a la DO, la variació 09/08 indica un petit creixement (+0,5%), mentre que l'IR6 és molt més positiu: comparant amb la superfície mitjana durant el període 2003-2008, en el 2009 s'ha donat un increment del +10,7%.

El *Gràfic 1* mostra l'evolució de la superfície de vinya inscrita a la DO des de l'any 1999.

Evolució de la superfície de vinya (1999-2009)

Gràfic 1

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Viticultors	96	96	102	107	110	107	109	104	-5	--	
VINYA (ha)	Blanc	65,28	71,61	71,58	69,23	70,60	81,00	82,40	87,75	6,5%	17,9%
	Negre	199,33	204,63	243,54	248,51	230,12	254,00	265,00	261,41	-1,3%	8,5%
	TOTAL	264,61	276,24	315,12	317,14	300,72	335,00	347,40	349,16	0,5%	10,7%

Taula 1

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
RAÏM (kg)	Blanc	360.193	431.402	491.376	557.972	558.233	503.018	502.238	547.886	9,1%	8,0%
	Negre	815.304	1.062.422	1.127.562	1.451.390	1.552.934	1.185.674	1.124.545	1.240.138	10,3%	-0,8%
	TOTAL	1.175.497	1.493.824	1.618.938	2.009.362	2.111.167	1.688.692	1.626.783	1.788.024	9,9%	1,7%

Taula 2

Producció de raïm

En el 2009, la producció de raïm de la DO Pla i Llevant ha superat en un +9,9% la de l'any anterior, amb un valor total de gairebé 1.788 tones.

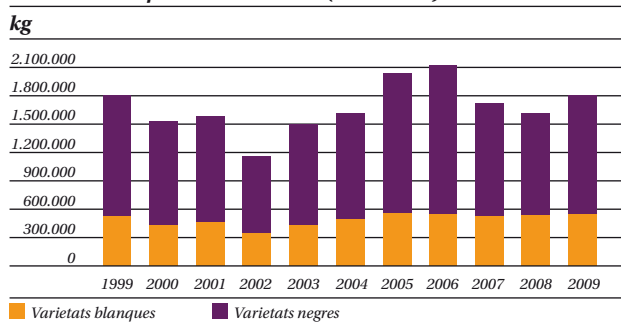
Per tipus de raïm, les varietats negres són les més representatives de la DO Pla i Llevant, ja que suposen el 69% del total de raïm produït. La quantitat total de raïm negre vermat en el 2009 assolí les 1.240 tones, el que suposa un increment del +10,3% respecte de l'any anterior. Pel que fa a les varietats blanques, la seva producció també s'ha incrementat notablement en el 2009 (+9,1%), encara que continuen representant la part minoritària del volum total produït (31%), amb unes 548 tones.

La *Taula 2* mostra les dades de producció de raïm des de l'any 2002.

En aquest cas, el paràmetre **IR6** indica una tendència general positiva en els darrers anys, amb un valor de +1,7%. És a dir, que la producció obtinguda en el 2009 ha estat un +1,7% superior a la producció mitjana dels darrers sis anys. Per tipus de raïm, el blanc presenta una tendència general positiva (IR6=8%); mentre que la producció de raïm negre en el 2009 ha estat inferior (-0,8%) al valor mitjà del període 2003-2009.

L'evolució de les produccions de raïm de les varietats negres i blanques es pot observar en el *Gràfic 2*.

Evolució de la producció de raïm (1999-2009)

Gràfic 2

El rendiment, és a dir, les tones de raïm produït per hectàrea en producció, ha estat de 6,87 t/ha en el 2009. Comparant aquest valor amb el que es va obtenir en el 2008, s'ha produït un augment del +4,2%.

Elaboració de vi

En el 2009, la producció total de vi ha superat en un 6,9% a la de l'any anterior, amb un volum total elaborat de 12.141 hl.

La *Taula 3* recull les dades referents al vi elaborat des del 2002 als cellers inscrits a la DO Pla i Llevant.

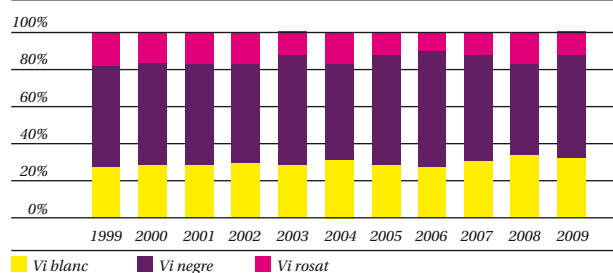
Per tipus de vi, cal destacar que quantitativament el negre continua essent el més representatiu de la DO, ja que ha suposat el 56% de la producció total de vi en el 2009. Respecte del 2008, s'ha incrementat el volum total de vi negre produït en gairebé un +14%, assolint els 6.748 hl.

El vi blanc representa el 31% de la producció total, amb uns 3.748 hl, valor que supera en un +5,3% l'obtingut en el 2008.

Quant a la producció de vi rosat, que suposa el 13% restant, ha estat l'única que ha mostrat un descens respecte de 2008 (-12%), amb un total de 1.645 hl.

El *Gràfic 3* mostra l'evolució de la proporció que ha representat cada tipus de vi des de l'any 1999.

Evolució de la producció segons el tipus de vi (1999-2009)

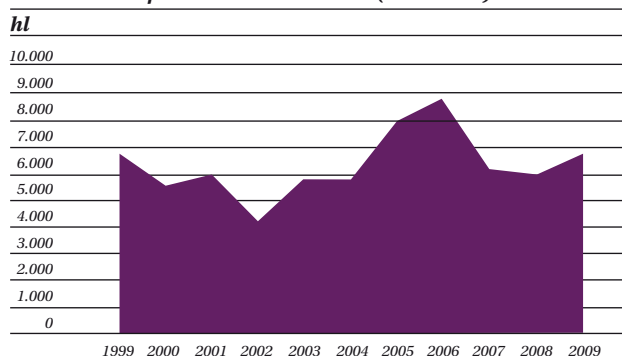
Gràfic 3

L'índex **IR6** indica, en el cas de la producció de vi, que en el 2009 s'ha continuat amb la tendència general dels darrers anys, ja que el seu valor ha estat molt semblant al de la variació 09/08, tant pels diferents tipus de vins com per al total de la producció de la DO.

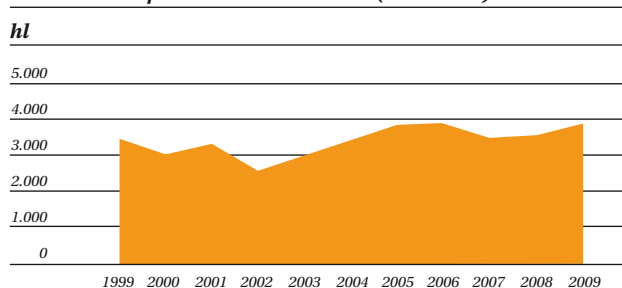
Els *Gràfics 4, 5, 6 i 7* mostren l'evolució i la tendència de la producció dels diferents tipus de vi i del total de la DO des del 1999.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Nombre de cellers	9	9	9	11	12	13	13	13	=	--	
Elaboració de VI (hl)	Blanc	2.485	2.850,78	3.311,60	3.748,70	3.835,41	3.480,03	3.561,00	3.748,50	5,3%	8,2%
	Negre	4.360	5.765,40	5.710,85	7.890,32	8.802,70	6.358,50	5.927,00	6.747,93	13,8%	0,1%
	Rosat	1.340	1.367,12	1.806,28	1.841,25	1.751,50	1.599,40	1.870,00	1.645,10	-12,0%	-3,6%
	TOTAL	8.185,00	9.983,30	10.828,73	13.480,27	14.389,61	11.437,93	11.358,00	12.141,53	6,9%	1,9%

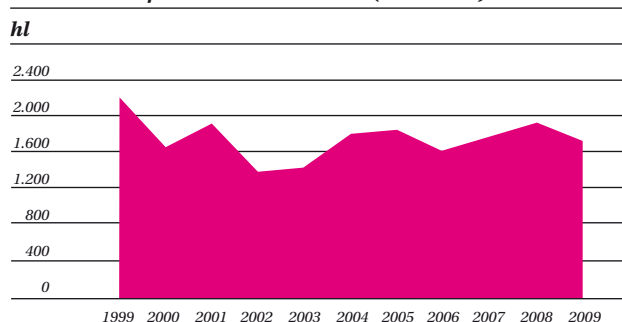
Taula 3

Evolució de la producció de VINEGRE (1999-2009)

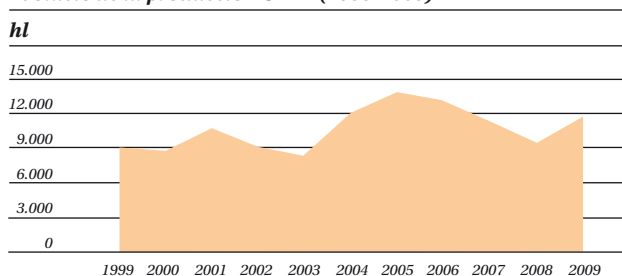
Gràfic 4

Evolució de la producció de VI BLANC (1999-2009)

Gràfic 5

Evolució de la producció de VI ROSAT (1999-2009)

Gràfic 6

Evolució de la producció TOTAL (1999-2009)

Gràfic 7

Qualificació de les anyades

1999	MOLT BONA
2000	EXCEL·LENT
2001	MOLT BONA
2002	BONA
2003	MOLT BONA
2004	MOLT BONA
2005	MOLT BONA
2006	MOLT BONA
2007	MOLT BONA
2008	MOLT BONA
2009	Pendent

4. Dades de comercialització

En el 2009, la comercialització total dels vins amb DO Pla i Llevant s'ha mantingut pràcticament estable respecte de l'any anterior, amb un petit descens del -0,4% i un volum total comercialitzat de 9.559 hl.

La *Taula 4* mostra les dades de comercialització de la denominació d'origen Pla i Llevant des de l'any 2002.

Es pot observar que, després de la disminució que va sofrir la comercialització del vi amb denominació d'origen Pla i Llevant en el 2003, s'ha anat recuperant durant els darrers anys. En el 2009, malgrat el petit descens respecte l'any anterior, globalment s'ha continuat amb aquesta tendència positiva, fet que posa de manifest el paràmetre **IR6**: en comparació amb la variació 09/08, que indica un petit descens (-0,4%), l'IR6 indica que el volum de comercialització total en el 2009 ha crescut un +8,9% en relació al valor mitjà del període 2003-2008.

El *Gràfic 8* mostra l'evolució de la comercialització total de la DO.

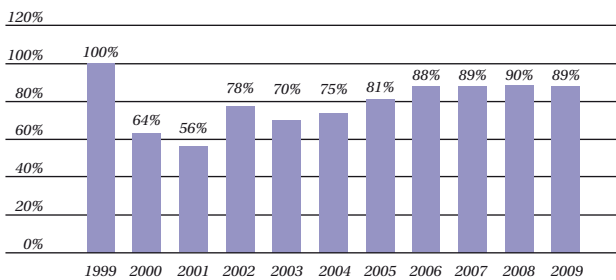
Per tipus de vi, el blanc és l'únic que ha incrementat les seves vendes respecte de 2008 (+3,1%), amb un volum total de 3.200 hl comercialitzats en el 2009. El vi rosat és el que ha experimentat el major descens respecte de 2008 (-5,1%), amb un volum total de 1.537 hl comercialitzats. Pel que fa a les vendes de vi negre, també s'han reduït en el 2009 (-1,1%) i han assolit els 4.822 hl.

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Comercialització de Vi (hl)	Blanc	2.617,00	2.372,89	2.474,69	2.648,49	2.919,35	2.997,00	3.104,97	3.200,01	3,1%	16,2%
	Rosat	4.280,00	3.814,37	4.139,40	4.542,71	4.895,98	5.019,68	4.874,55	4.821,74	-1,1%	6,0%
	Negre	1.445,00	1.324,88	1.422,54	1.430,62	1.535,86	1.507,73	1.620,05	1.537,07	-5,1%	4,3%
	TOTAL	8.342,00	7.512,14	8.036,63	8.621,82	9.351,19	9.524,41	9.599,57	9.558,82	-0,4%	8,9%

Taula 4

Evolució de la comercialització TOTAL (1999-2009)

Índex 100% / Any 1999

Gràfic 8

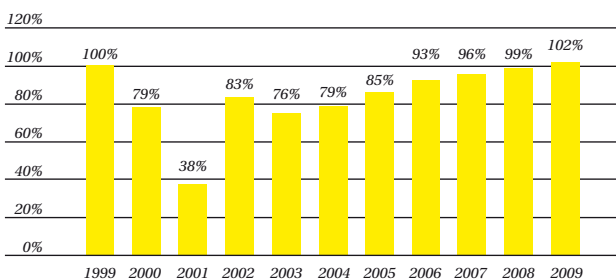
Ara bé, d'acord amb els valors de l'Índex IR6 per a la comercialització dels diferents tipus de vins, la tendència global dels darrers anys ha estat positiva per a tots ells.

Els Gràfics 9, 10 i 11 mostren l'evolució de la comercialització dels diferents tipus de vi amb DO Pla i Llevant.

Proporcionalment, el vins negres són els més representatius de la DO Pla i Llevant, ja que suposen el 50,4% de les vendes totals. Els segueixen els vins blancs i escumosos, amb el 33,5%, i en darrer lloc els rosats, que representen el 16,1% de la comercialització total.

Evolució de la comercialització de VI BLANC (1999-2009)

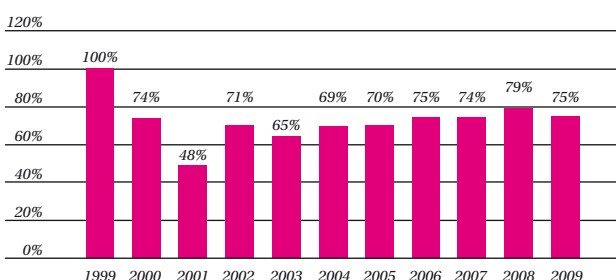
Índex 100% / Any 1999

Gràfic 9

Evolució de la comercialització de VI ROSAT (1999-2009)

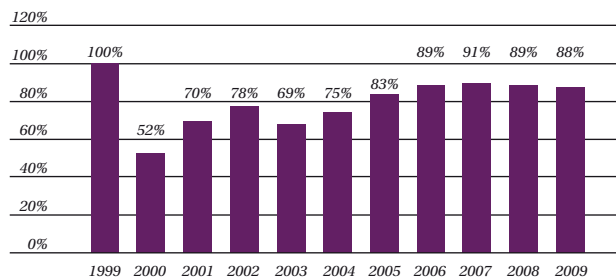
Índex 100% / Any 1999

Gràfic 10

Evolució de la comercialització de VI NEGRE (1999-2009)

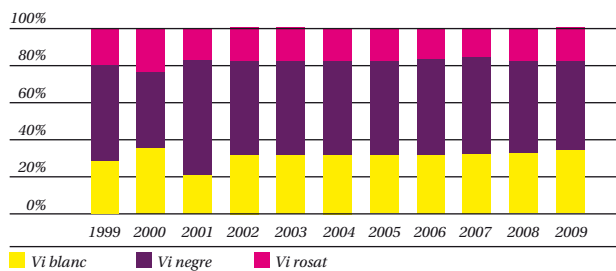
Índex 100% / Any 1999

Gràfic 11

El Gràfic 12 mostra l'evolució de la proporció que ha representat cada tipus de vi. S'observa una clara estabilitat durant els darrers anys i un predomini dels vins negres.

Evolució de la comercialització segons el tipus de vi (1999-2009)

Gràfic 12

Com que la comercialització de vins no està lligada amb la producció del mateix any, no hi ha una correlació entre les tendències de producció i comercialització de vi. Així, en el 2009, el 16,4% del vi que s'ha comercialitzat emparat per la DO Pla i Llevant ha estat vi sotmès a envelliment (criança, reserva i gran reserva), i per tant s'ha elaborat en anyades anteriors.

Respecte de l'any anterior, en el 2009 la proporció de vins comercialitzats amb envelliment s'ha reduït en un -1,4%, amb un volum total venut de 1.568,49 hl.

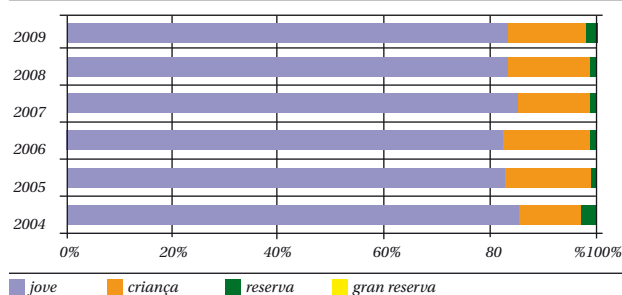

Comercialització (hl)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08
Jove	6.886,51	7.144,32	7.751,57	8.154,47	8.008,59	7.990,33	-0,2%
Criança	887,09	1.370,62	1.502,29	1.261,13	1.489,86	1.410,45	-5,3%
Reserva	263,03	106,88	97,33	108,81	101,12	158,04	56,3%
Gran Reserva	0	0	0	0	0	0	-
TOTAL	8.036,63	8.621,82	9.351,19	9.524,41	9.599,57	9.558,82	-0,4%
% C+R+GR	14,3%	17,1%	17,1%	14,4%	16,6%	16,4%	-

Taula 5

La Taula 5 i el Gràfic 13 mostren les dades de comercialització de la DO segons l'envelliment del vi. La darrera fila de la taula representa el percentatge de vins de criaça, reserva i gran reserva respecte del total de vi comercialitzat per la DO.

Evolució de la comercialització segons envelliment (2004-2009)

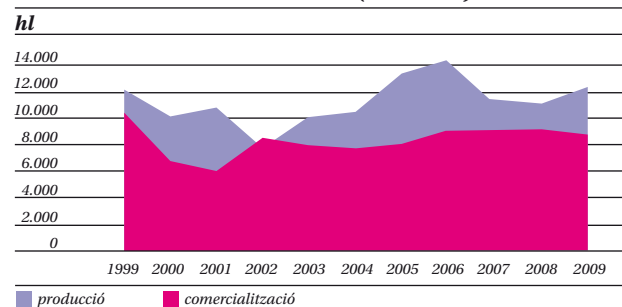
Gràfic 13

Producció versus comercialització de vi

Com ja s'ha mencionat anteriorment, el volum total de les vendes de vi no està lligat al volum de vi produït dins el mateix any. Per aquest motiu, ambdós paràmetres poden tenir evolucions i tendències diferents al llarg del temps.

El Gràfic 14 mostra aquestes evolucions.

Producció vs Comercialització de vi (1999-2009)

Gràfic 14

Podem observar que, després que en el 2007 i 2008 es produís una aproximació entre els dos paràmetres, en el 2009 s'ha donat un nou allunyament,

pel fet que l'augment de la producció i l'estabilitat de la comercialització.

Ràtio vi produït/vi comercialitzat

La representació de la ràtio vi produït /vi comercialitzat (R) també ens dona una idea de l'equilibri entre la quantitat de vi produït i la quantitat que es comercialitza.

La situació ideal és aquella en què la tendència d'un període és l'equilibri entre ambdues variables (R=1); valors superiors indiquen una producció superior a la comercialització, mentre que valors inferiors a 1 posen de manifest que la demanda del mercat supera la producció.

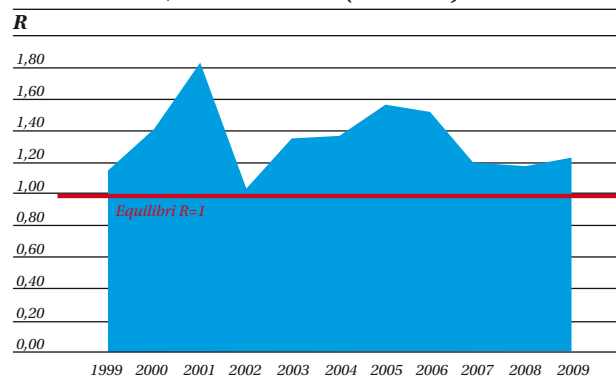
Els valors de les ràtios a l'any 2009 han estat els següents:

Vi blanc:	1,17
Vi negre:	1,40
Vi rosat:	1,07
Total:	1,27

Respecte de l'any anterior, el valor de la ràtio per al volum total de vi emparat per la DO en el 2009 ha estat superior en un +7,3%. Això indica un allunyament de la situació d'equilibri, ja que augmenta la diferència entre els dos paràmetres.

El Gràfic 15 representa l'evolució de la ràtio producció/comercialització total de la denominació d'origen Pla i Llevant, entre els anys 1999 i 2009.

Ràtio Producció/Comercialització (1999-2009)

Gràfic 15

Mercats de comercialització

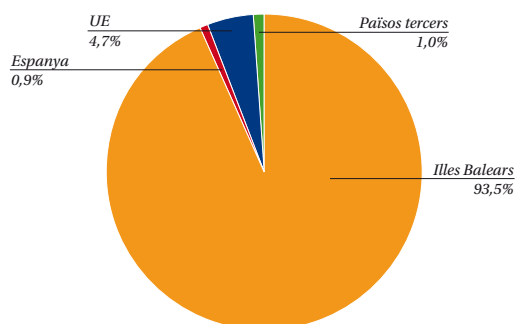
El principal destí dels vins amb denominació d'origen Pla i Llevant és la comunitat autònoma de les Illes Balears, que ha rebut en el 2009 el 92,2% del total comercialitzat. Respecte de 2008, aquestes vendes locals s'han reduït en un -1,7% i han assolit els 8.816 hl de vi comercialitzat.

Les vendes a la península, que s'han incrementat en gairebé un +67% respecte de l'any anterior, encara representen només l'1,4% de la comercialització total.

Pel que fa a les exportacions, han suposat el 6,3% restant i han crescut un +11,1% en el 2009.

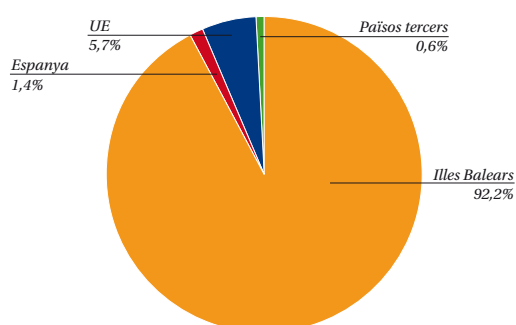
Els Gràfics 16 i 17 mostren la distribució dels mercats de comercialització de la DO Pla i Llevant en els anys 2008 i 2009.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 16

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 17

La Taula 6 recull les dades de comercialització de vi emparat segons la seva destinació.

La darrera columna de la taula recull els valors del paràmetre **IR6** aplicat a les vendes realitzades segons el mercat de destí. En el cas de les Illes Balears, en el 2009 s'ha donat un descens del -1,7% respecte de l'any anterior, però en canvi han crescut de manera important si es compara amb el valor mitjà del període 2003-2008, ja que el valor de IR6 ha estat de +7,1%.

Per a les vendes a la península, l'IR6 ha estat de +29,1%, la qual cosa indica que el valor obtingut en el 2009 ha estat superior al valor mitjà del període 2003-2008. Atès que la variació 09/08 ha estat de +66,9%, la tendència general ha estat positiva en els darrers anys.

Quant a les exportacions a països de la UE, la tendència global ha estat positiva en els darrers anys (IR6= +34,4%) i en el 2009 s'ha continuat amb aquesta tendència, amb una variació 09/08 del +21,2%.

Per a les vendes a països tercers, la variació 09/08 indica un descens del -38,5%, mentre que l'IR6 és molt positiu: en comparació amb el valor mitjà de les vendes realitzades en el període 2003-2008, en el 2009 s'han incrementat en un +134,5% i, per tant, indica una tendència general positiva.

Exportacions

Les vendes de vi amb DO Pla i Llevant cap a mercats estrangers han mostrat un comportament positiu en el 2009, ja que s'han incrementat en un +11,1% respecte de l'any anterior. Amb un volum total de 606,37 hl de vi exportat, les vendes exteriors han representat el 6,3% de la comercialització total de la DO.

Les vendes a països de la Unió Europea són les més representatives, ja que suposen el 90,6% del total exportat en el 2009. Respecte de l'any anterior s'han incrementat en un +21,2%, assolint un volum total de 549 hl venuts a països comunitaris.

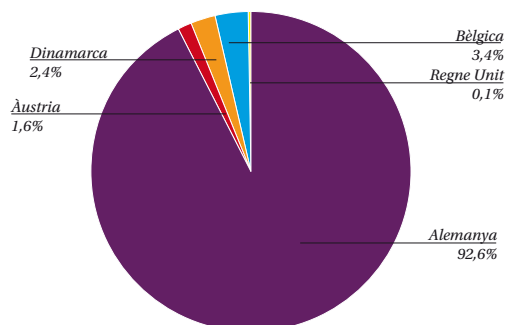
Destaca Alemanya com a destí comunitari, que ha rebut en el 2009 gairebé el 93% de les exportacions realitzades dins la UE. També s'ha de remarcar el fet que, globalment, Alemanya representa el destí majoritari de les exportacions totals, amb el 84% del volum total exportat en el 2009. Altres destins europeus són: Bèlgica, Dinamarca, Àustria i Regne Unit.

Comercialització (hl)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Illes Balears	8.267,00	7.344,35	7.589,08	7.811,62	8.856,92	8.839,24	8.971,78	8.815,84	-1,7%	7,1%
Espanya	0	0	56,96	173,95	152,39	169,82	81,86	136,61	66,9%	29,1%
Unió Europea	76,00	158,34	386,82	628,90	335,94	488,58	452,99	549,22	21,2%	34,4%
Països tercers	0	9,45	3,78	7,35	5,94	26,78	92,94	57,15	-38,5%	134,5%
TOTAL	8.343,00	7.512,14	8.036,64	8.621,82	9.351,19	9.524,42	9.599,57	9.558,82	-0,4%	8,9%

Taula 6

El Gràfic 18 mostra la distribució de les exportacions comunitàries en el 2009.

UE

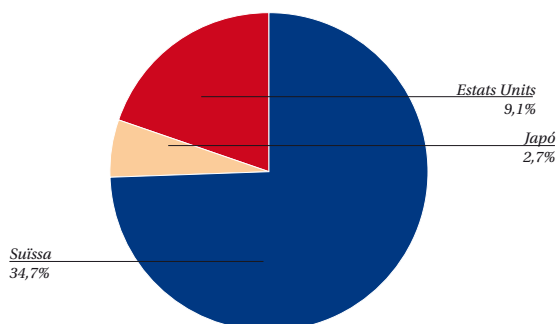
Gràfic 18

Pel que fa a les vendes a països tercers, s'han reduït significativament respecte de 2008 (-38,5%) i han representat la part minoritària del total exportat per la DO (9,4%), amb un volum total de 57,15 hl venuts a països extra-comunitaris.

Suïssa és el destí més important, ja que ha rebut el 88% de les vendes a països tercers. A més, globalment, Suïssa representa el segon destí de les exportacions totals de la DO. Altres destins destacables fora de la UE són els Estats Units i el Japó.

El Gràfic 19 mostra la distribució de les exportacions a països tercers.

Països tercers

Gràfic 19

Cal tenir en compte, però, que les dades d'exportació tenen una fiabilitat limitada, ja que s'han obtingut a partir de la primera transacció comercial, és a dir, de la venda del celler al primer intermediari. En el cas que el primer intermediari sigui un exportador o distribuïdor estranger s'ha considerat exportació, però no s'han pogut quantificar les exportacions realitzades per segons o tercers intermediaris. Per això, les dades d'exportació no reflecteixen la presència total del producte a mercats exteriors.

5. Preus

Raïm

Els preus del raïm emprat per a l'elaboració de vi amb denominació d'origen Pla i Llevant ha estat en el 2009 bastant variable, amb grans oscil·lacions en funció de les varietats. El preu més freqüent ha estat de 0,62 €/kg.

Vi

Quant al preu de venda del vi amb denominació d'origen Pla i Llevant, en el 2009 s'ha produït un augment respecte de 2008, de l'ordre del +4%. Amb un preu mitjà de 4,89 €/L, el valor total dels productes comercialitzats ha estat en el 2009 de 4.672.003 euros, un +3,5% més que l'any anterior.

6. Norma legal

- Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca, d'1 d'abril de 2005, per la qual s'aprova el Reglament de la denominació d'origen Pla i Llevant, el seu Consell Regulador i el seu Òrgan de Control. BOIB núm. 55, de 9 d'abril de 2005.

VINS DE LA TERRA

El Reglament (CE) 1493/1999 (*Organització Comú del Mercat vitivinícola*) dóna la possibilitat als Estats Membres d'establir condicions per a la utilització d'indicacions geogràfiques en la designació de vins de taula. El citat reglament també especifica la possibilitat d'utilitzar la menció *vi de la terra* acompanyada de la unitat geogràfica per als vins de taula amb indicació geogràfica.

El RD 1126/2003 regula a Espanya la utilització de la menció tradicional "vi de la terra" acompanyada d'una indicació geogràfica per als vins de taula, vins de licor, vins d'agulla i vins de raïm sobre-madurat.

El RD 1126/2003 estableix els requisits per a la utilització de la menció "vi de la terra" acompanyada per una menció geogràfica, que són els següents:

- Les categories de vins als quals és aplicable la menció.
- Nom de la indicació geogràfica.
- Delimitació precisa de l'àrea geogràfica.
- Indicació de les varietats de raïm aptes.
- Graduació alcohòlica volumètrica natural mínima de cada tipus de vi amb dret a la menció.
- Una apreciació o indicació de les característiques organolèptiques.
- Sistema de control aplicable, que haurà de realitzar un organisme públic o privat.

A la Comunitat Autònoma de les Illes Balears existeixen els següents vins de la terra, regulats per les disposicions que es mencionen:

- **Vi de la terra Eivissa.** Decret 54/2003, de 16 de maig.
- **Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord.** Ordre de la consellera d'Agricultura de 29 de novembre de 2005.
- **Vi de la terra Illa de Menorca.** Ordre de la consellera d'Agricultura de 25 de novembre de 2005.
- **Vi de la terra Illes Balears.** Ordre de la consellera d'Agricultura de 24 d'octubre de 2006.
- **Vi de la terra de Formentera.** Ordre de la consellera d'Agricultura de 3 d'agost de 2004.
- **Vi de la terra Mallorca.** Ordre de la consellera d'Agricultura de 13 d'abril de 2007.

3.1 Vi de la terra Illes Balears

Predominen els vins negres de cabernet sauvignon, merlot i callet. Són vins amb molt de color i capa. La fase aromàtica es caracteritza per la presència de fruites vermelles. Són vins amb cos, potents, rics en tanins i aptes per a la criança.

Els blancs monovarietals de chardonnay i de moscatell són de fama reconeguda. Els vins de chardonnay es caracteritzen pel seu cabal aromàtic, i en boca són frescs, amples i amb cos. Els "muscats" es caracteritzen per l'aroma floral, i en boca són equilibrats i frescs.

1. Delimitació de la zona geogràfica

La zona de producció de raïm, elaboració i embotellat del vi amb dret a la menció *Vi de la terra Illes Balears* comprèn tots els municipis de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Només tindran dret a fer ús d'aquesta menció els vins elaborats íntegrament amb raïms produïts dins la comunitat autònoma de les Illes Balears i embotellats en qualsevol dels seus municipis.

2. Normes de producció i elaboració

Els vins designats amb la menció *Vi de la terra Illes Balears* han de procedir exclusivament de raïm de les següents varietats:

- Raïm blanc: *moll o premsal blanc, parellada, macabeu, riesling, sauvignon blanc, malvasia, moscatell d'Alexandria, moscatell de gra menut, chardonnay i viognier.*
- Raïm negre: *mantonegro, callet, fogoneu, ull de llebre, monestrell, pinot noir, cabernet sauvignon, merlot i sirà.*

Cultiu

Les pràctiques de cultiu han de ser les tradicionals que tendeixen a aconseguir raïms de la millor qualitat. S'han de complir els requisits següents:

- densitat de plantació màxima: 5.500 ceps per hectàrea
- nombre màxim d'ulls per hectàrea: 60.000
- producció màxima per hectàrea: 11.000 kg per a les varietats blanques i 10.000 kg per a les varietats negres

Elaboració

En la producció del most s'han d'aplicar les pressions adequades d'extracció, de manera que el rendiment no sigui superior a 70 litres de vi per cada 100 kg de raïm.

Els vins designats amb la menció *Vi de la terra Illes Balears* tendran les següents característiques:

- graduació alcohòlica adquirida mínima:

Blancs	10,5
Rosats	11,0
Negres	11,5
- contingut màxim d'anhídrid sulfurós total:

	Tipus de vi	Contingut màxim
Blancs i Rosats	secs > 5 grams de sucre per litre	200 mg/l 250 mg/l
Negres	secs > 5 grams de sucre per litre	150 mg/l 200 mg/l

Control

Per poder fer ús de la menció de *Vi de la terra Illes Balears*, els operadors s'han de sotmetre a un sistema de control, del qual destaca l'ús en l'etiquetatge d'una numeració oficial atribuïda per la Direcció General d'Agricultura.

3. Dades de producció

L'any 2009, el nombre de cellers que han elaborat Vi de la terra Illes Balears s'ha mantingut estable respecte de 2008, any en què la gran majoria de cellers

optaren per elaborar Vi de la terra Mallorca. Així, només tres cellers han declarat haver elaborat Vi de la terra Illes Balears en el 2009, a partir del raïm procedent de 3 viticultors, un menys que l'any anterior.

La superfície de vinya també s'ha mantingut estable respecte de 2008, amb 3,86 hectàrees cultivades. Les varietats de raïm negre representen el 74% d'aquesta superfície i les varietats blanques el 26% restant.

Pel que fa a la producció de raïm, en el 2009 ha estat inferior a la del any anterior en un -12,7%, amb 12.586 kg. Gairebé el 59% d'aquesta producció correspon a varietats de raïm negre, mentre que les varietats blanques suposaren el 41% restant.

La *Taula 1* mostra les dades de producció des de l'any 2002.

La darrera columna de la taula mostra la relació entre el valor obtingut en el 2009 i el valor mitjà dels darrers sis anys, és a dir, del període 2003-2008. Aquesta relació es coneix com a **Índex Relatiu o IR6** i és un paràmetre que permet valorar el comportament que s'ha donat en el 2009 d'una manera global i no puntual. Així, tant per a la superfície de vinya com per a la producció de raïm, el comportament en el 2009 ha estat molt negatiu en general, ja que els valors de l'IR6 indiquen una important reducció respecte del valor mitjà dels darrers sis anys. El motiu d'aquesta reducció ja s'ha mencionat anteriorment i és el fet que els cellers que elaboraven Vi de la terra Illes Balears han passat a elaborar Vi de la terra Mallorca en aquests darrers anys.

Els *Gràfics 1 i 2* il·lustren l'evolució d'aquestes dades de producció. S'observa que, en ambdós casos, la reducció ha estat molt marcada durant els tres darrers anys.

Conseqüentment, la producció total de Vi de la terra Illes Balears també ha estat inferior en el 2009. Amb un total de només 86 hectolitres elaborats, la reducció ha estat d'un -9,5% respecte del 2008.

La *Taula 2* recull les dades d'elaboració de Vi de la terra Illes Balears des de l'any 2002, la variació 09/08 i els valors del paràmetre IR6.

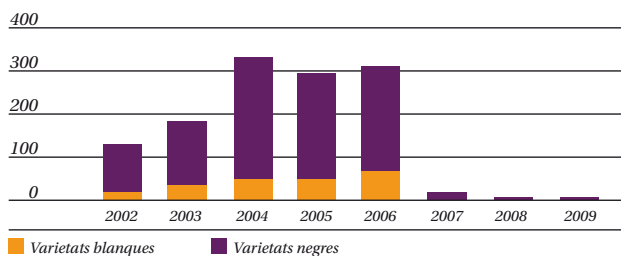
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Viticultors	sd	sd	103	225	121	37	4	3	-1	--
VINYA (ha)	Blanc	18,55	31,37	42,41	47,77	56,51	2,50	1,00	1,00	= -96,7%
	Negre	109,50	148,39	291,94	238,31	249,06	10,78	2,86	2,86	= -98,2%
	TOTAL	128,05	179,76	334,35	286,08	305,57	13,28	3,86	3,86	= -97,9%
RAÏM (kg)	Blanc	51.435	147.631	232.996	191.642	293.264	1.120	5.631	5.137	-8,8% -96,5%
	Negre	376.797	893.475	1.173.484	937.728	1.298.410	24.342	8.788	7.449	-15,2% -99,0%
	TOTAL	428.232	1.041.106	1.406.480	1.129.370	1.591.674	25.462	14.419	12.586	-12,7% -98,5%

Taula 1

Evolució de la superfície de vinya inscrita (2002-2009)

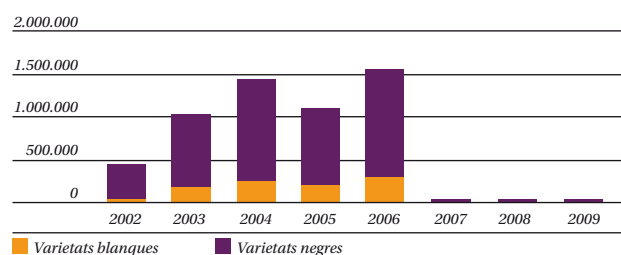
ha

Gràfic 1

Evolució de la producció de raïm (2002-2009)

kg

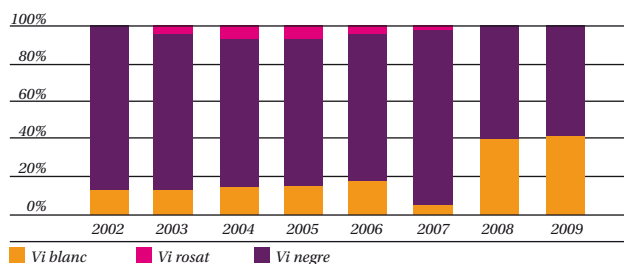

Gràfic 2

Per tipus de vi, el majoritari és el negre, que ha representat en el 2009 el 58% de la producció total; i el vi blanc ha representat el 42% restant, ja que la producció de vi rosat ha estat nul·la.

El Gràfic 3 mostra l'evolució de les proporcions que han representat cada tipus de vi des del 2002.

Evolució de la producció segons el tipus de vi (2002-2009)

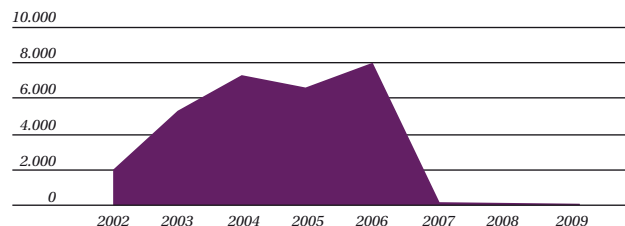
Gràfic 3

Els valors del paràmetre **IR6** han estat molt negatius per a tots els tipus de vi i per al total de la producció. Per tant, en tots els casos la tendència general és negativa i indiquen una important disminució respecte del valor mitjà del període 2003-2008.

Els Gràfics 4, 5, 6 i 7 mostren l'evolució i la tendència de la producció dels diferents tipus de vi.

Evolució de la producció de VI NEGRE (2002-2009)

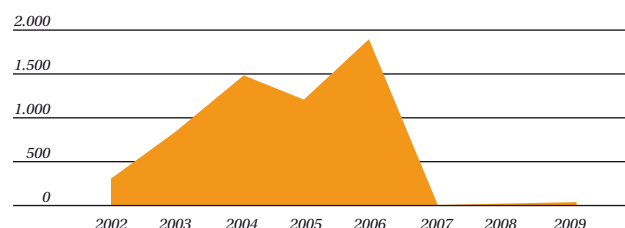
hl

Gràfic 4

Evolució de la producció de VI BLANC (2002-2009)

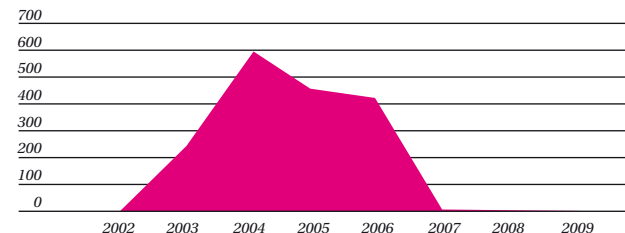
hl

Gràfic 5

Evolució de la producció de VI ROSAT (2002-2009)

hl

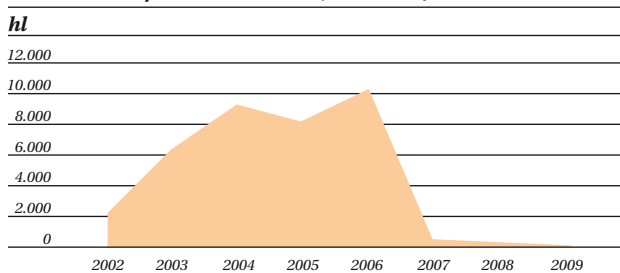

Gràfic 6

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Nombre de cellers	3	11	24	30	37	36	3	3	=	--	
Producció de VI (hl)	Blanc	292,70	824,5	1.463,35	1.189,15	1.858,16	7,00	38,80	36,50	-5,9%	-95,9%
	Negre	1.967,20	5270,85	7.248,22	6.526,35	7.971,21	143,47	56,35	49,57	-12,0%	-98,9%
	Rosat	2,00	250,00	606,00	463,50	429,50	3,63	0	0	--	-100,0%
	TOTAL	2.261,90	6.345,35	9.317,57	8.179,00	10.258,87	479,20	95,15	86,07	-9,5%	-98,5%

Taula 2

Evolució de la producció TOTAL (2002-2009)

Gràfic 7

4. Dades de comercialització

Comercialització de vi

Quant a les vendes de Vi de la terra Illes Balears, en el 2009 s'ha donat una important caiguda, ja que s'han reduït en gairebé un -83% respecte de l'any anterior, situant-se en només 472,52 hectolitres comercialitzats. El motiu és el mateix que en el cas de les dades de producció: molts cellers han optat per elaborar Vi de la terra Mallorca en els darrers anys.

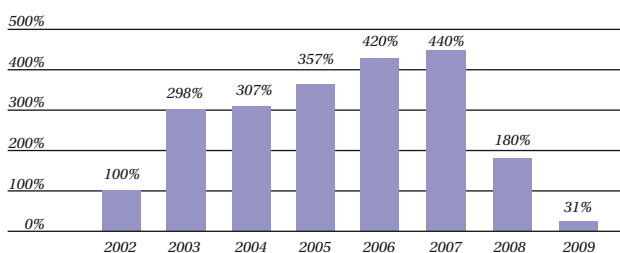
La Taula 3 recull les dades de comercialització des de l'any 2002.

Com en els casos anteriors, l'índex **IR6** ha estat negatiu també per a la comercialització. Tant pels diferents tipus de vins com per al total, les vendes dins el 2009 han assolit valors molt inferiors als valors mitjans dels darrers sis anys.

El Gràfic 8 mostra l'evolució del volum de comercialització des del 2002. S'observa que, després de la tendència general positiva assolida fins al 2007, els dos darrers anys es produeix un notable decreixement de les vendes.

Evolució de la comercialització de VI TOTAL (2002-2009)

Índex 100% / Any 2002

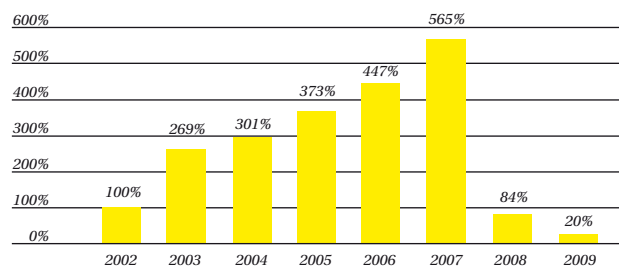
Gràfic 8

Per tipus de vi, la caiguda de les vendes en el 2009 ha estat molt important en tots els casos, ja que tant la variació 09/08 com l'índex IR6 han estat molt inferiors per a tots ells.

Els Gràfics 9, 10 i 11 mostren les evolucions de les vendes segons els tipus de vins. Com en el cas de la comercialització total, s'observa un marcat descens en el 2009.

Evolució de la comercialització de VI BLANC (2002-2009)

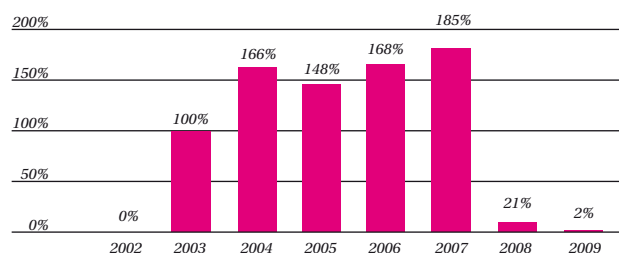
Índex 100% / Any 2002

Gràfic 9

Evolució de la comercialització de VI ROSAT (2002-2009)

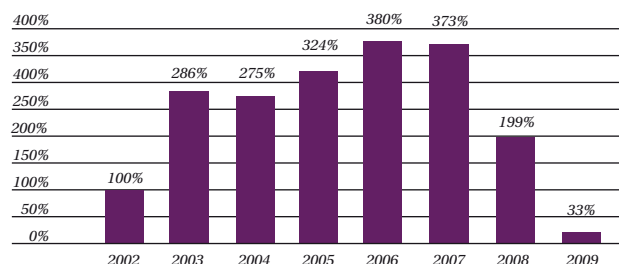
Índex 100% / Any 2003

Gràfic 10

Evolució de la comercialització de VI NEGRE (2002-2009)

Índex 100% / Any 2002

Gràfic 11

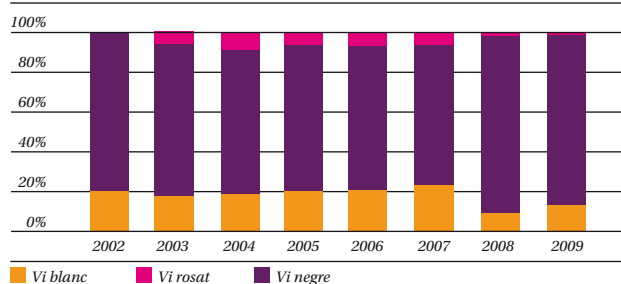
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Comercialització de VI (hl)	Blanc	299,7	806,10	901,85	1.118,64	1.341,33	1.693,64	252,78	59,42	-76,5%	-94,2%
	Negre	1.233,74	3.524,49	3.393,05	3.999,09	4.705,03	4.602,46	2.456,13	407,79	-83,4%	-89,2%
	Rosat	2,00	250,00	415,00	369,41	420,39	463,43	52,92	5,31	-90,0%	-98,4%
	TOTAL	1.535,44	4.580,59	4.709,90	5.487,14	6.454,00	6.759,53	2.761,83	472,52	-82,9%	-90,8%

Taula 3

Proporcionalment, el vi negre és el més representatiu del total venut, ja que suposa el 86% del volum de comercialització obtingut en el 2009. El segueixen el vi blanc i el vi rosat, amb el 13% i l'1% respectivament.

El Gràfic 12 mostra l'evolució de la proporció que ha representat cada tipus de vi des del 2002. S'observa que en els dos darrers anys s'ha produït un importat augment en la representació del vi negre.

Evolució de la comercialització segons el tipus de vi (2002-2009)

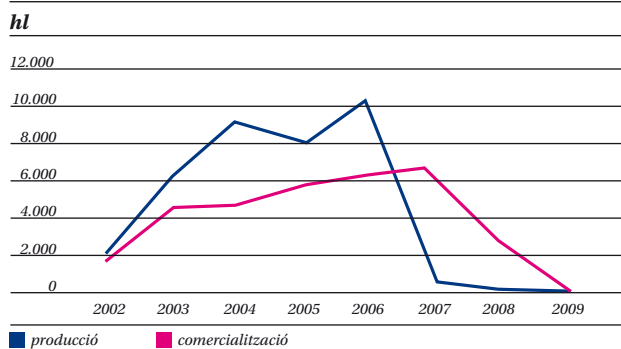
Gràfic 12

Producció versus comercialització de vi

Com que la comercialització de vins no està lligada amb la producció del mateix any, no hi ha una correlació entre les tendències de producció i comercialització de vi.

El Gràfic 13 il·lustra les evolucions d'ambdós paràmetres. Com ja s'ha dit, al llarg del temps poden mostrar diferències significatives en les seves tendències. S'observa que els tres darrers anys les dues variables han anat decreixent de manera molt marcada i assolint valors molt petits respecte d'anys anteriors. El motiu és el sorgiment del Vi de la terra Mallorca l'any 2007, que va provocar una marcada caiguda per a l'elaboració de Vi de la terra Illes Balears. En el cas de la comercialització, la baixada ha estat més suau i progressiva en el pe-

Producció vs Comercialització de vi (2002-2009)

Gràfic 13

ríode 2007-2009, pel fet que en aquests anys s'ha comercialitzat el vi que s'havia elaborat en els anys anteriors.

Ràtio vi produït/vi comercialitzat

La representació de la relació entre el vi produït i el vi comercialitzat també dóna informació sobre el grau d'equilibri entre les dues variables.

La situació ideal és aquella en què la tendència d'un període és l'equilibri entre la quantitat de vi produït i la quantitat de vi comercialitzat, és a dir, que el valor de la ràtio és $R=1$. Valors superiors indiquen una producció superior a la comercialització, mentre que valors inferior a 1 posen de manifest que la demanda del mercat supera la producció.

Els valors de les ràtios l'any 2009 han estat de:

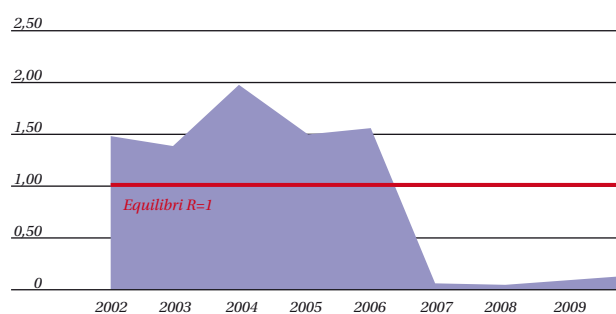
Vi blanc: 0,61

Vi negre: 0,12

Total: 0,18

El Gràfic 14 mostra l'evolució de la ràtio des de l'any 2002. S'observa que a partir de l'any 2007 es produeix una inversió del seu valor i es situa per sota de l'equilibri, la qual cosa indica una comercialització molt superior a la producció. A més, els valors de R han caigut molt els tres darrers anys i assoleixen valors molt aproximats a zero, ja que l'any 2007 es posa en marxa la producció de Vi de la terra Mallorca i la major part dels cellers opten per aquest en detriment de Vi de la terra Illes Balears.

Ràtio producció/comercialització 2002-2009

Gràfic 14

Mercats de comercialització

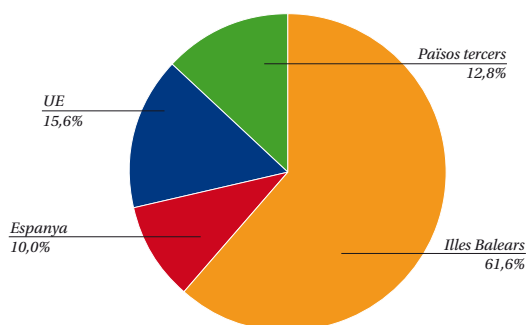
L'any 2009, el volum total de comercialització de Vi de la terra Illes Balears ha estat molt inferior al de l'any anterior. El descens ha estat generalitzat, ja que s'ha donat a tots els mercats de destí. Així, a les Illes Balears s'ha venut un -78,4% menys que en el 2008, encara que la comunitat autònoma continua representat el principal destí de les vendes, amb el 77,7% del total comercialitzat.

Les vendes a la resta d'Espanya han estat pràcticament nul·les en el 2009 i s'han reduït en un -99,9% respecte de l'any anterior.

El 22,2% restant correspon a les exportacions, que han caigut un -86,6% en el 2009, amb uns 105,13 hl venuts a l'estranger.

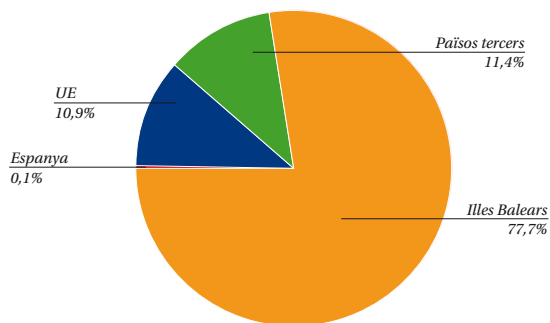
Els Gràfics 15 i 16 mostren els diferents mercats de comercialització del Vi de la terra Illes Balears en els anys 2008 i 2009.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 15

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 16

La Taula 4 recull les dades de comercialització segons el destí des de l'any 2002.

Comercialització	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Illes Balears	874,03	3.147,21	4.093,31	3.694,32	5.050,97	4.161,20	1.700,98	367,12	-78,4%	-89,9%
Espanya	76,00	338,51	81,20	447,33	161,17	597,59	274,86	0,27	-99,9%	-99,9%
Unió Europea	338,85	595,98	367,52	762,21	868,02	1.575,01	431,53	51,34	-88,1%	-93,3%
Països tercers	246,56	498,89	167,80	583,28	373,84	425,73	354,46	53,79	-84,8%	-86,6%
TOTAL (hl)	1.535,44	4.580,59	4.709,90	5.487,14	6.454,00	6.759,53	2.761,83	472,52	-82,9%	-90,8%

Taula 4

Respecte de 2008, les vendes han mostrat un important descens en tots els mercats. Com ja s'ha dit anteriorment, la caiguda de les vendes en el 2009 ha estat molt important, ja que tant la variació 09/08 com l'índex IR6 han estat molt negatius per a tots els destins.

Exportacions

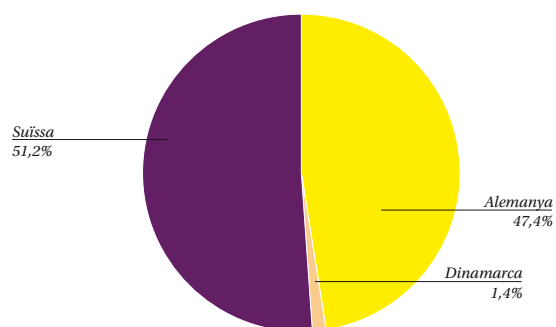
Les exportacions de Vi de la terra Illes Balears han mostrat en el 2009 un comportament negatiu, amb importants reduccions tant en el mercat europeu (-88,1%) com en el mercat extra-comunitari (-84,8%). La quantitat total de vi exportat ha estat de 105 hl, dels quals un 49% es destinaren a països de la UE i el 51% restant a països tercers.

Dins del mercat europeu, pràcticament la totalitat de les vendes s'han destinat a Alemanya, que ha rebut 49,84 hl, que representen el 97% del total comercialitzat dins la UE. El 3% restant, uns 1,50 hl, s'han comercialitzat a Dinamarca.

Quant a les vendes a països tercers, s'han realitzat íntegrament a Suïssa, que ha rebut en el 2009 un total 53,79 de Vi de la terra Illes Balears. A més, Suïssa suposa el principal destí de les exportacions totals.

El Gràfic 17 mostra la distribució de les exportacions per països.

Exportacions

Gràfic 17

5. Preus

El preu mitjà al qual s'ha comercialitzat el Vi de la terra Illes Balears en el 2009 ha estat un -5,7% inferior al de l'any anterior i ha assolit els 7,05 €/L.

Aquesta reducció del preu i l'important caiguda de les vendes han donat lloc a una facturació molt inferior a l'obtinguda en el 2008 (-83,9%), amb un valor de comercialització total de 333.345 euros.

Norma legal

- Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca, de 24 d'octubre de 2006, per la qual s'estableixen les normes per a la utilització de la indicació geogràfica "Illes Balears" en vins de taula amb dret a la menció "vi de la terra". BOIB núm. 152, de 28 d'octubre de 2006.
- Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 19 de juny de 2007, de modificació de l'Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 24 d'octubre de 2006, per la qual s'estableixen les normes per a la utilització de la indicació geogràfica 'Illes Balears' en vins de taula amb dret a la menció 'vi de la terra'.

3.2 Vi de la terra Eivissa

A la indicació geogràfica Vi de la terra Eivissa hi destaquen els vins negres elaborats amb monestrell, varietat tradicionalment cultivada a l'illa i molt ben adaptada. Són vins de color cirera o picota, brillants i transparents. Predominen les aromes de fruita madura (maduixa), caramel de maduixa, notes perfumades i en alguns casos hi destaca la farigola. En boca són vins amb cos, densos, arrodonits i càlids, el final és llarg i amb records de fruita amb aiguardent.

Pel que fa als vins blancs, cal destacar els elaborats amb macabeu com a varietat principal. Són vins amb un bon color groc de llimona o palla, amb aromes de fruita madura (poma) i flors. En boca són frescs, estilitzats i equilibrats, i tenen un bon pas i un final de fruita molt madura.

1. Delimitació de la zona geogràfica

Només tenen dret a la menció Vi de la terra Eivissa els vins obtinguts íntegrament de raïm produït a tots els municipis de l'illa d'Eivissa.

2. Normes de producció i elaboració

Els vins designats amb la indicació Eivissa han de procedir exclusivament de les varietats següents:

- Raïm blanc: *macabeu, chardonnay, moscatell, parellada i malvasia.*
- Raïm negre: *monestrell, ull de llebre, merlot, cabernet sauvignon i sirà.*

Elaboració

Els vins acollits a la indicació geogràfica "Eivissa" tenen les següents característiques:

- poden ser de tres tipus, amb la seva corresponent graduació alcohòlica adquirida mínima:

Blancs	11,0
Rosats	11,5
Negres	12,0
- el contingut màxim d'anhidrid sulfurós total serà:

	Tipus de vi	Contingut màxim
Blancs i Rosats	secs	200 mg/l
	> 5 grams de sucre per litre	250 mg/l
Negres	secs	150 mg/l
	> 5 grams de sucre per litre	200 mg/l

Control

Per poder fer ús de la menció *Vi de la terra Eivissa*, els operadors s'han de sotmetre a un sistema de control, del qual destaca l'ús en l'etiquetatge del logotip adoptat per la denominació i una numeració oficial atribuïda per la Direcció General d'Agricultura.

3. Dades de producció

En el 2009, la superfície de vinya sembrada per a l'elaboració de *Vi de la terra Eivissa* ha estat un +5,2% superior a la de l'any anterior, amb un total de 34,60 hectàrees. Aproximadament el 74% d'aquesta superfície correspon a cultius de varietats de raïm negre, mentre que el 26% restant correspon a les varietats blanques. Respecte de l'any anterior, en ambdós casos s'ha donat un increment de la superfície de vinya, que ha estat del +5,8% en cas dels cultius destinats a les varietats negres i del +3,4% en cas de les blanques.

La producció de raïm s'ha incrementat en un +17,8% en el 2009, amb un total de 177.409 kg vermatats. Per tipus de raïm, el comportament ha estat molt diferent: la producció de raïm de les varietats negres ha augmentat un +25% en el 2009 i ha representat el 76% de la producció total; mentre que la producció de varietats blanques ha mostrar una disminució de -0,8% respecte de l'any anterior i suposen el 24% del total de raïm produït.

La *Taula 1* recull aquestes dades de producció des de l'any 2002.

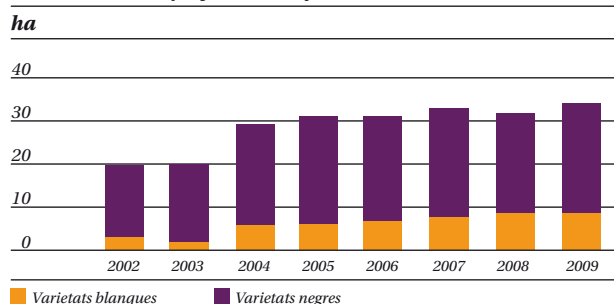
A la darrera columna de la taula es mostren els valor de l'índex **IR6**. Aquest índex relaciona el valor obtingut en el 2009 amb el valor mitjà del període 2003-2008 i, per tant, dóna una idea general del comportament que han tingut aquestes variables en els darrers anys.

Tant per a la superfície de vinya com per a la producció de raïm, en el 2009 s'han donat valors positius en relació amb el valor mitjà dels darrers sis

anys (IR6), la qual cosa indica que tant la superfície de vinya com la producció de raïm mostren tendències generals al creixement.

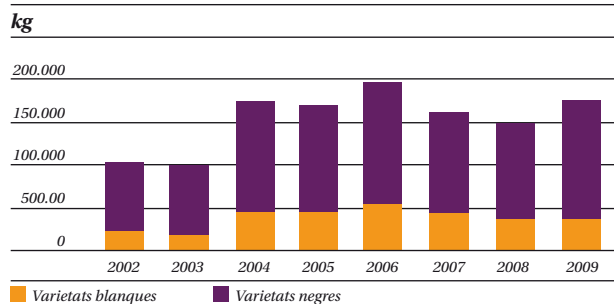
Els *Gràfics 1 i 2* il·lustren aquests comportaments.

Evolució de la superfície de vinya inscrita (2002-2009)

Gràfic 1

Evolució de la producció de raïm (2002-2009)

Gràfic 2

Pel que fa a la producció de *Vi de la terra Eivissa*, en el 2009 s'ha incrementat en un +26,8% respecte de l'any anterior, amb un total de 1.147 hectolitres produïts.

La *Taula 2* recull les dades d'elaboració de vi des del 2002, la variació 09/08 i l'índex IR6.

Per tipus de vi, el negre suposa la part majoritària amb el 53% de la producció total; el segueixen el vi blanc i el vi rosat, amb el 24% i 23% respectivament.

El *Gràfic 3* mostra la distribució de la producció total segons els tipus de vi des de l'any 2002.

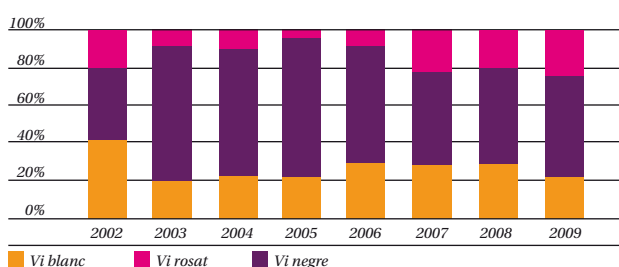
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Viticultors	3	3	4	4	4	4	4	4	=	--
VINYA (ha)										
Blanc	3,84	3,44	5,34	5,96	6,70	8,30	8,80	9,10	3,4%	41,7%
Negre	15,80	16,80	23,03	25,13	24,95	25,10	24,10	25,50	5,8%	10,0%
TOTAL	19,64	20,24	28,37	31,09	31,65	33,40	32,90	34,60	5,2%	16,9%
RAÏM (kg)										
Blanc	28.400	22.100	39.300	40.190	62.578	45.442	42.460	42.114	-0,8%	0,2%
Negre	76.600	76.860	136.833	132.444	132.456	121.942	108.195	135.295	25,0%	14,5%
TOTAL	105.000	100.960	176.133	172.634	195.034	167.384	150.655	177.409	17,8%	10,6%

Taula 1

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Nombre de cellers		3	3	4	4	4	3	3	3	=	--
Producció de VI (hl)	Blanc	292,50	144,00	257,50	260,00	383,00	288,70	263,25	271,00	2,9%	1,8%
	Negre	309,50	488,50	750,00	829,50	808,00	519,25	472,80	609,75	29,0%	-5,4%
	Rosat	130,00	55,00	108,00	50,00	113,00	218,00	168,50	266,50	58,2%	124,4%
	TOTAL	732,00	687,50	1.115,50	1.139,50	1.304,00	1.025,95	904,55	1.147,25	26,8%	11,4%

Taula 2

Evolució de la producció segons el tipus de vi (2002-2009)

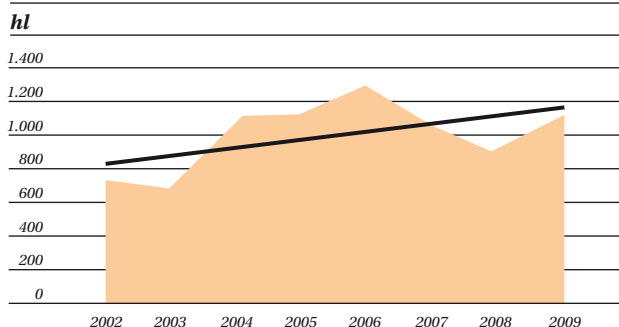

Gràfic 3

Respecte de l'any anterior, les produccions han estat superiors per a tots els tipus de vins. Ara bé, cal destaca que el vi rosat és el que ha mostrat el major increment, de l'ordre del +58,2%. A continuació, el vi negre amb un augment del +29% i en darrer lloc el vi blanc, amb un creixement molt menys marcat: +2,9%.

El valor de l'índex **IR6** per a la producció total ha estat positiu (+11,4%), la qual cosa indica una tendència general creixent en els darrers anys. El Gràfic 4 mostra aquesta tendència.

Evolució de la producció TOTAL (2002-2009)

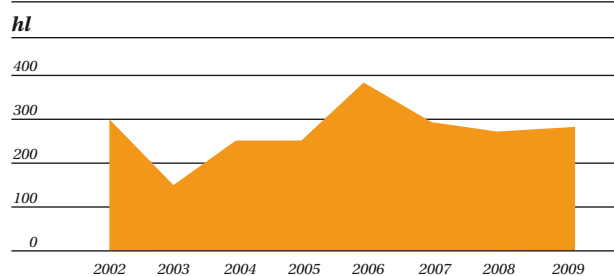
Gràfic 4

Per tipus de vins, el blanc i el rosat han mostrat en el 2009 un comportament similar a la tendència general dels darrers anys, amb valors d'índex IR6 positius. Cal destacar el cas del vi rosat, amb un IR6 de +124%, la qual cosa indica que el volum de producció del 2009 supera en un +124% el volum mitjà

del període 2003-2008. El vi negre, en canvi, ha mostrat un augment del +29% respecte de 2008 però, per contra, ha mostrat un valor negatiu d'IR6 (-5,4%), la qual cosa indica que en el 2009 la producció de vi negre ha estat inferior respecte del valor de producció mitjà del període 2003-2008.

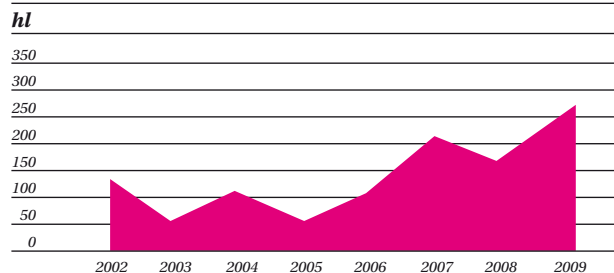
Els Gràfics 5, 6 i 7 il·lustren aquestes tendències.

Evolució de la producció de VI BLANC (2002-2009)

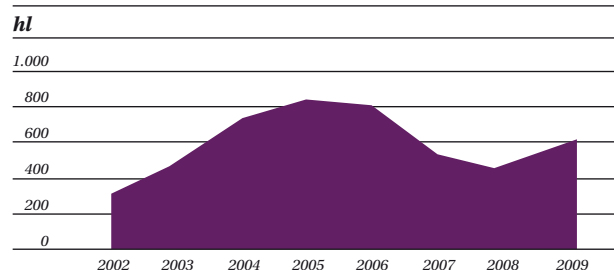
Gràfic 5

Evolució de la producció de VI ROSAT (2002-2009)

Gràfic 6

Evolució de la producció de VI NEGRE (2002-2009)

Gràfic 7

4. Dades de comercialització

Comercialització de vi

En relació a la comercialització de Vi de la terra Eivissa, el comportament ha estat negatiu en el 2009, ja que les vendes totals s'han reduït en un -6,3% respecte de l'any anterior, amb un volum total de 72.703 litres.

La Taula 3 mostra les dades de comercialització des de l'any 2002.

Proporcionalment, el vi negre ha estat el més representatiu del volum total de comercialització en el 2009, amb el 46,4% i uns 33.743 litres. El segon en importància relativa ha estat el vi blanc, que ha suposat el 35,3% del total venut en el 2009, amb 25.672 litres. I, en darrer lloc, el vi rosat que han suposat el 18,3% restant.

El Gràfic 8 mostra la proporció que ha representat cada tipus de vi des del 2002.

Evolució de la comercialització segons el tipus de vi (2002-2009)

Gràfic 8

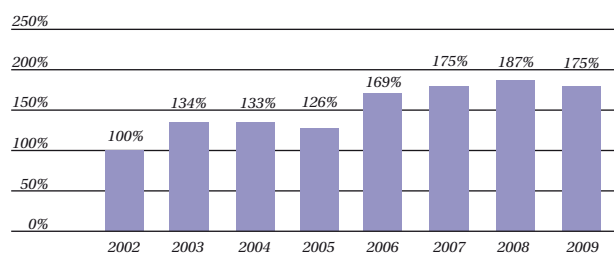
Respecte de l'any anterior, únicament en el cas del vi rosat s'ha donat un creixement, de l'ordre del +19,5%. Mentre que el vi blanc i el vi negre han mostrat caigudes del -11% i -10% respectivament.

L'índex IR6 ha estat positiu per a les vendes totals (+13,7%), la qual cosa indica una tendència general positiva, a pesar del descens puntual que s'ha produït en el 2009 respecte de l'any anterior (-6,3%).

El Gràfic 9 mostra aquesta tendència per al total de les vendes.

Evolució de la comercialització TOTAL (2002-2009)

Índex 100% / Any 2002

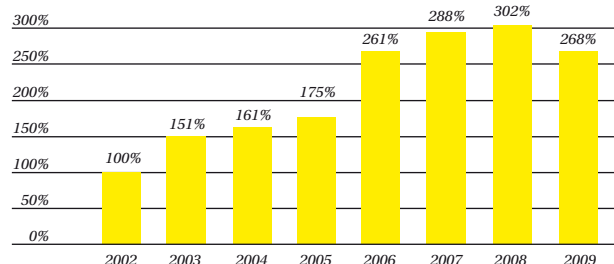

Gràfic 9

Segons els tipus de vins, els comportaments han estat diferents. El vi blanc ha mostrat en el 2009 un descens del -11,4% respecte del 2008, però l'índex IR6 ha estat positiu (+20%), la qual cosa indica que l'evolució en general ha estat positiva, ja que el valor del 2009 supera en un +20% el volum mitjà de vendes del període 2003-2008. En el Gràfic 10 s'observa l'evolució.

Evolució de la comercialització de VI BLANC (2002-2009)

Índex 100% / Any 2002

Gràfic 10

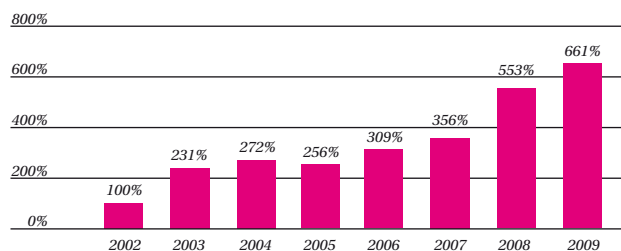
Les vendes de vi rosat han mostrat un creixement del +19,5% respecte de 2008, seguint amb la tendència positiva dels darrers anys: l'IR6 ha estat de +100,5% (veure Gràfic 11).

Pel que fa al vi negre, les vendes han caigut un -10% respecte de 2008 i el comportament general ha estat també negatiu (IR6= -6%), és a dir, en el 2009 el volum de vendes de vi negre ha estat un -6% inferior al volum mitjà del període 2003-2008. El Gràfic 12 mostra l'evolució de les vendes de vi negre des del 2002.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Comercialització de VI (hl)	Blanc	95,95	145,00	154,81	167,89	250,28	276,04	289,77	256,72	-11,4%	20,0%
	Negre	299,04	366,84	343,08	302,09	387,87	378,26	375,13	337,43	-10,0%	-6,0%
	Rosat	20,11	46,41	54,70	51,55	62,17	71,67	111,22	132,88	19,5%	100,5%
	TOTAL	415,10	558,25	552,59	521,53	700,32	725,97	776,12	727,03	-6,3%	13,7%

Taula 3

Evolució de la comercialització de VI ROSAT (2002-2009)**Índex 100% / Any 2002**

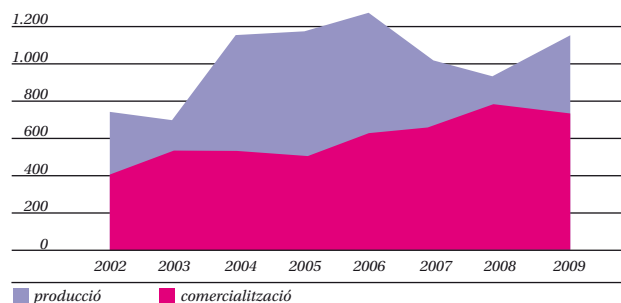
Gràfic 11

Evolució de la comercialització de VI NEGRE (2002-2009)**Índex 100% / Any 2002**

Gràfic 12

Producció versus comercialització de vi

El volum de producció i el volum de comercialització del mateix any no estan lligats i, per tant, poden tenir evolucions molt diferents. Així, al llarg del temps, s'hi poden trobar importants diferències entre les tendències d'ambdós paràmetres. El Gràfic 13 mostra les evolucions per al Vi de la terra Eivissa des de l'any 2002.

Producció vs Comercialització de vi (2002-2009)**hl**

Gràfic 13

S'observa que en el 2009 s'ha donat un allunyament de les dues variables, pel fet que la quantitat de vi comercialitzada s'ha reduït respecte de l'any anterior mentre que la quantitat de vi produïda s'ha incrementat notablement.

Ràtio vi produït / vi comercialitzat

Un altra manera de comparar els volums de producció i comercialització és mitjançant aquesta ràtio, que dona informació sobre el grau d'equilibri entre els dos paràmetres.

La situació ideal es dona quan $R=1$, és a dir, el volum de vi produït és igual al volum de vi comercialitzat. Valors superiors a 1 indiquen una major producció, mentre que valors per sota d'1 indiquen que la comercialització ha superat la producció.

En el 2009, els valors de R han estat:

Vi blanc: 1,06

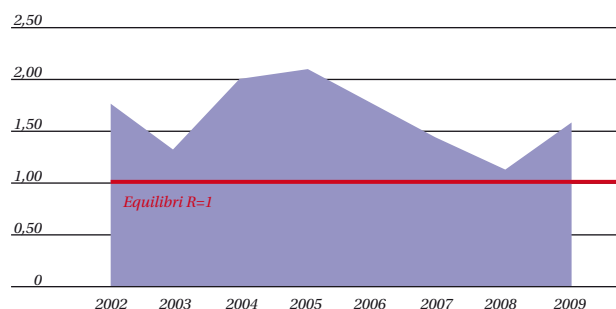
Vi negre: 1,81

Vi rosat: 2,01

Total: 1,58

Cal comentar que la relació entre producció i comercialització (ràtio) del 2009 s'ha incrementat respecte de l'any anterior en un +35%, la qual cosa indica una situació més allunyada a la d'equilibri.

El Gràfic 14 mostra l'evolució de la ràtio des del 2002.

Ràtio producció/comercialització 2002-2009

Gràfic 14

Mercats de comercialització

La Taula 4 recull les dades de comercialització segons el mercat de destí.

El Vi de la terra Eivissa s'ha comercialitzat majoritàriament dins la comunitat autònoma de les Illes Balears, que han representat en el 2009 el 97,7% de les vendes totals. Respecte de l'any anterior, s'han mantingut pràcticament estables (-0,3%).

Les vendes a la península han estat molt inferiors a les del 2008 (-95%) i només suposen el 0,1% de la comercialització total de Vi de la terra Eivissa.

Quant a les exportacions, cal destacar que globalment s'ha produït un important descens respecte de 2008 (-66%) i han suposat el 2,2% del total comercialitzat.

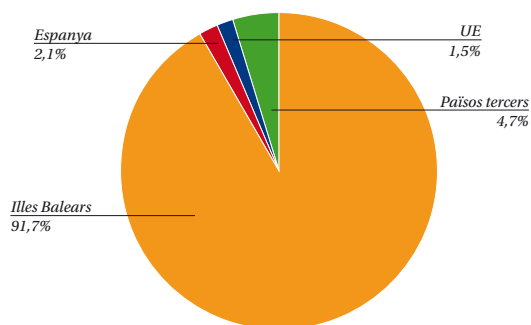
Les vendes a l'estranger s'han destinat íntegrament a països de la Unió Europea, concretament a França.

Comercialització (hl)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08
Illes Balears	547,45	552,59	508,48	669,65	710,75	711,91	709,95	-0,3%
Espanya	0	0	2,25	2,00	5,40	16,33	0,81	-95,0%
Unió Europea	10,80	0	10,80	23,67	9,82	11,70	16,27	39,1%
Països tercers	0	0	0	5,00	-	36,18	0	--
TOTAL	558,25	552,59	521,53	700,32	725,97	776,12	727,03	-6,3%

Taula 4

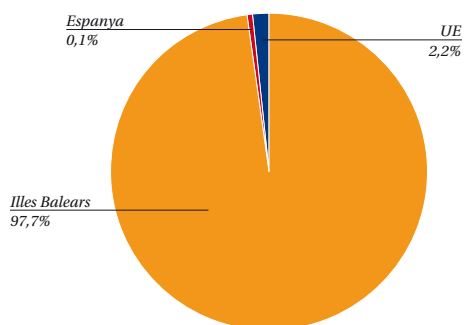
Els Gràfics 15 i 16 mostren la distribució dels mercats de comercialització per al Vi de la terra Eivissa en els dos darrers anys.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 15

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 16

5. Preus

En termes de facturació i preus, el litre de Vi de la terra Eivissa s'ha venut en el 2009 a un preu mitjà de 5,44 €/L, preu que respecte de l'any anterior s'ha mantingut estable. Aquesta estabilitat del preu i la caiguda del volum de comercialització obtingut el 2009, han donat lloc a un descens del -6,4% en la facturació total, que ha assolit una xifra final de 395.625 euros.

Norma legal

- Decret 54/2003, de 16 de maig, pel qual es regula la utilització de la menció "Vi de la terra Eivissa" en la designació de vins de taula produïts a Eivissa. BOIB núm. 79, de 5 de juny de 2003.

3.3 Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord

Destaquen els vins blancs monovarietals de malvasia i els de chardonnay. Els vins de malvasia es caracteritzen pel seu potencial aromàtic, predominen les fruites; són vins secs, frescs, consistents, complexos i ben estructurats. Els vins de chardonnay són vins aromàtics, amb records de fruites tropicals; en boca són molt agradables i equilibrats, amb un final llarg i persistent.

En relació als vins negres, cal dir que els vinicultors de la zona tradicionalment s'han especialitzat en l'elaboració de vins monovarietals, procedents de ceps nobles com el cabernet sauvignon i el merlot. Són vins de color molt intensos i tanins potents, aptes per a la cria.

1. Delimitació de la zona geogràfica

Tenen dret a la utilització de la menció *Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord* els vins obtinguts íntegrament de raïms produïts en els següents termes municipals de Mallorca: Alaró, Alcúdia, Andratx, Banyalbufar, Bunyola, Calvià, Campanet, Deià, Escorca, Estellencs, Esporles, Fornalutx, Mancor de la Vall, Pollença, Puigpunyent, Selva, Sóller i Valldemossa.

2. Normes de producció i elaboració

Els vins designats amb la menció *Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord* han de procedir exclusivament de raïm de les varietats següents:

- Raïm blanc: *chardonnay, macabeu, malvasia, moscatell d'Alexandria, parellada, premsal blanc i sauvignon blanc.*
- Raïm negre: *cabernet sauvignon, callet, manto negre, merlot, monestrell, ull de llebre, i sirà.*

Cultiu

Les pràctiques de cultiu han de tenir com a objectiu aconseguir un raïm de la màxima qualitat. Els requisits són els següents:

- densitat de plantació màxima: 5.500 ceps per hectàrea
- nombre màxim d'ulls per hectàrea: 33.000
- producció màxima per hectàrea: 9.000 kg

Elaboració

En l'extracció del most s'han d'aplicar pressions adequades d'extracció, de manera que el rendi-

ment no sigui superior a 70 litres de vi per cada 100 kg de raïm.

Els vins designats amb la menció *Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord* han de tenir les següents característiques:

- graduació alcohòlica adquirida mínima:

Blancs	12,0
Rosats	12,5
Negres	12,5
- contingut màxim d'anhídrid sulfurós total:

	Tipus de vi	Contingut màxim
Blancs i Rosats	secs	200 mg/l
	> 5 grams de sucre per litre	250 mg/l
Negres	secs	150 mg/l
	> 5 grams de sucre per litre	200 mg/l

Control

Per poder fer ús de la menció de *Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord*, els operadors s'han de sotmetre a un sistema de control, del qual destaca l'ús en l'etiquetatge d'una numeració oficial atribuïda per la Direcció General d'Agricultura.

3. Dades de producció

En el 2009, el nombre de bodegues que han elaborat *Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord* s'ha mantingut estable respecte de l'any anterior, any en què es reduí significativament a causa de l'inici de producció de *Vi de la terra Mallorca*. Així, només 5 cellers han declarat haver produït vi en el 2009, a partir del raïm procedent de 14 viticultors.

La superfície de vinya, en canvi, ha augmentat respecte a la de l'any anterior en un +37,6% i ha assolit les 14,82 hectàrees. Segons les varietats cultivades, el comportament ha estat molt diferent: la superfície destinada a varietats blanques s'ha reduït en un -7% respecte de 2008, però continua essent la majoritària amb el 58% de la superfície total; mentre que les hectàrees cultivades amb varietats negres de raïm, s'han multiplicat per quatre i han passat de representar el 14% en el 2008 a representar el 42% en el 2009.

La producció de raïm en el 2009 s'ha situat en 62.737 kg, la qual cosa suposa un increment del +52% respecte de l'any anterior. Per varietats de raïm, les blanques han mostrat una reducció del -10% respecte de 2008 i han representat el 48% de la producció total. En canvi, les varietats negres han incrementat notablement la seva producció en el 2009 (+311%) i han representat la part majoritària de la producció total (52%).

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Viticultors	3	3	8	12	10	18	12	14	+2	--	
VINYA (ha)	<i>Blanc</i>	1,2	1,83	9,87	11,05	12,93	8,10	9,27	8,62	-7,0%	-2,5%
	<i>Negre</i>	14,92	15,31	17,71	23,97	28,21	1,40	1,50	6,20	313,3%	-57,8%
	TOTAL	16,12	17,14	27,58	35,02	41,14	9,50	10,77	14,82	37,6%	-37,0%
RAÏM (kg)	<i>Blanc</i>	3.248	7.000	37.822	65.027	78.544	34.054	33.306	29.964	-10,0%	-29,7%
	<i>Negre</i>	81.571	95.018	63.435	137.245	155.069	6.728	7.974	32.773	311,0%	-57,7%
	TOTAL	84.819	102.018	101.257	202.272	233.613	40.782	41.280	62.737	52,0%	-47,8%

Taula 1

La Taula 1 recull aquestes dades de producció des de l'any 2002.

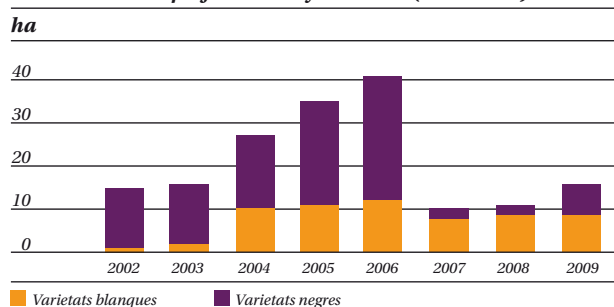
La darrera columna de la taula mostra els valors de l'Índex Relatiu IR6, que indica la relació entre les dades obtingudes en el 2009 i els valors mitjans del període 2003-2008. Aquest índex permet obtenir una valoració global del comportament que s'ha donat en el 2009.

Així, mentre que la variació 09/08 indica increments tant en la superfície de vinya com en la producció de raïm de varietats negres, l'IR6 assoleix valors negatius, la qual cosa indica que en el 2009 els valors han estat inferiors als valors mitjans dels darrers sis anys. Per tant, de manera puntual, en el 2009 es dona un increment de la producció de raïm negre respecte l'any anterior; i de manera global, en canvi, a l'any 2009 és molt inferior si es compara amb la mitjana dels anys anteriors.

Els Gràfics 1 i 2 il·lustren l'evolució de la superfície de vinya i de la producció de raïm des de l'any 2002. S'observa que, en ambdós casos, es produí un descens important en els anys 2007 i 2008. L'any 2009 ha mostrat un comportament puntualment positiu (respecte de l'any anterior), però globalment és negatiu (amb valors molt inferiors als obtinguts anys enrere), pel fet que molts cellers han optat, des de la seva posada en marxa, per elaborar Vi de la terra Mallorca.

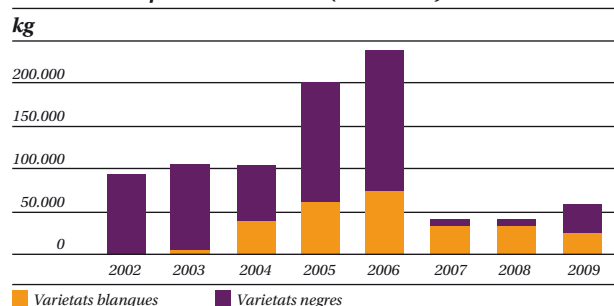
Quant a l'elaboració de Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord, en el 2009 ha estat superior a la de l'any anterior en un +23,1%, amb un total de 29.110 litres.

Evolució de la superfície de vinya inscrita (2002-2009)

Gràfic 1

Evolució de la producció de raïm (2002-2009)

Gràfic 2

La Taula 2 resumeix les dades de producció de Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord des de l'any 2002.

Per tipus de vi, cal destacar l'increment en la producció de vi negre, que ha triplicat la del 2008 i ha suposat el 54% del volum de producció total. Pel que

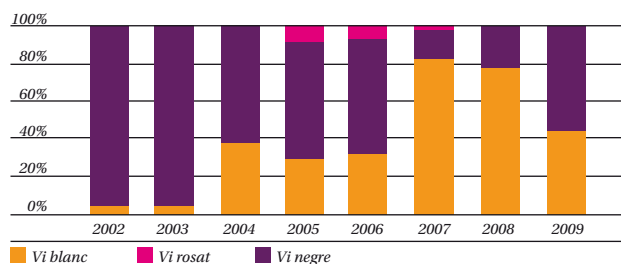
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Nombre de cellers	3	3	8	10	10	10	5	5	=	--
Producció de VI (hl)	<i>Blanc</i>	24	42,54	231,7	401,20	514,30	211,95	133,20	-28,4%	-49,7%
	<i>Negre</i>	409,8	645,62	418,5	835,66	939,00	36,50	157,90	213,3%	-67,6%
	<i>Rosat</i>	0	0	0	133,50	132,10	3,50	0	--	-100,0%
	TOTAL	433,8	688,16	650,2	1.370,36	1.585,40	251,95	236,39	291,10	23,1%

Taula 2

fa a vi blanc, respecte de l'any anterior s'ha reduït en un -28,4% i ha representat en el 2009 el 46% del total de vi elaborat. Quant al vi rosat, la seva producció ha estat nul·la per segon any consecutiu.

El Gràfic 3 mostra l'evolució de les proporcions que han representat els diferents tipus de vi des del 2002. S'observa que, proporcionalment, en el 2009 el vi negre ha augmentat molt la seva importància.

Evolució de la producció segons el tipus de vi (2002-2009)

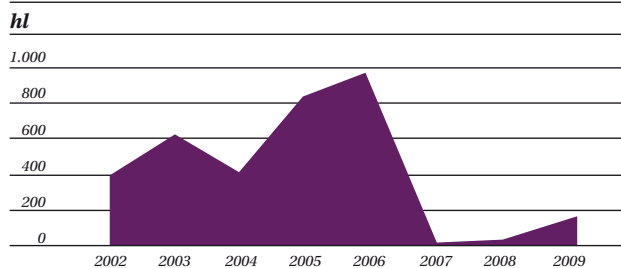

Gràfic 3

Ara bé, els valors obtinguts en el 2009 són molt negatius si es comparen amb els valors mitjans del període 2003-2008 (**IR6**): tant la producció de vi blanc com la de vi negre mostren una tendència global negativa.

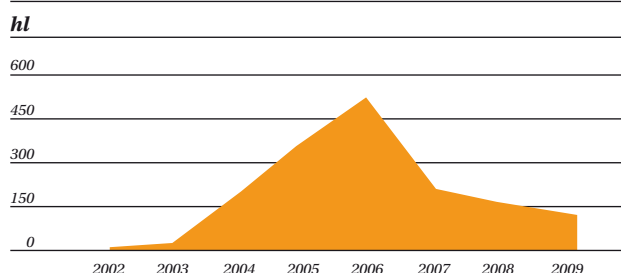
Aquestes tendències es poden observar en els Gràfics 4, 5, 6 i 7.

Evolució de la producció de VI NEGRE (2002-2009)

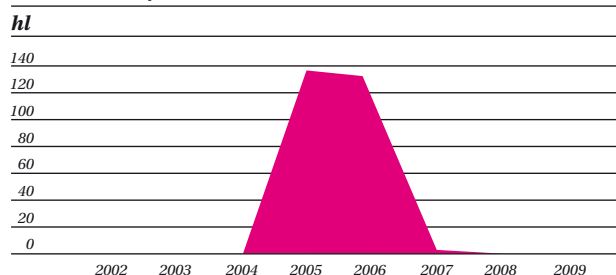
Gràfic 4

Evolució de la producció de VI BLANC (2002-2009)

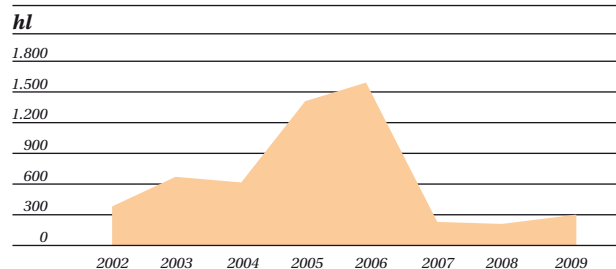
Gràfic 5

Evolució de la producció de VI ROSAT (2002-2009)

Gràfic 6

Evolució de la producció TOTAL (2002-2009)

Gràfic 7

4. Dades de comercialització

Comercialització de vi

Pel que fa a la comercialització de vi, en el 2009 s'ha reduït notablement (-85,3%), amb un total de només 9.390 litres de Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord comercialitzats. Per tipus de vi, el descens ha estat general, amb caigudes del -92,5% i del -67,1% en les vendes de vi negre i vi blanc respectivament. Quant al vi rosat, les seves vendes han estat nul·les.

La Taula 3 recull aquestes dades de comercialització.

El valor de l'índex **IR6** per a la comercialització ha estat negatiu en tots els casos, la qual cosa indica una tendència general negativa. Per tant, el descens de l'any 2009 respecte de l'any anterior continua amb el descens que, de manera genèrica, es produeix respecte del volum mitjà del període 2003-2008.

El Gràfic 8 mostra l'evolució de la comercialització des del 2002. S'observa un descens molt marcat en els dos darrers anys, especialment en el 2009.

Proporcionalment, el vi blanc ha estat el més representatiu amb el 63,3% de la comercialització total. Mentre que el vi negre ha suposat el 36,7% restant.

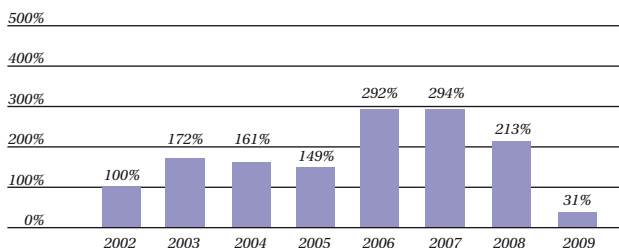
El Gràfic 9 il·lustra les proporcions que han representat els diferents tipus de vi des de l'any 2002. Es pot observar que el 2009 ha estat el primer any en què s'han invertit les proporcions i les vendes de vi blanc han superat en volum a les vendes de vi negre.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Comercialització de VI (hl)	Blanc	0	0	160	139,31	387,11	262,96	180,61	59,47	-67,1%	-68,4%
	Negre	300	516,01	323	308,05	420,49	541,79	457,36	34,43	-92,5%	-91,9%
	Rosat	0	0	0	0	69,72	77,90	2,65	0	--	-100,0%
	TOTAL	300	516,01	483	447,36	877,32	882,65	640,62	93,90	-85,3%	-85,3%

Taula 3

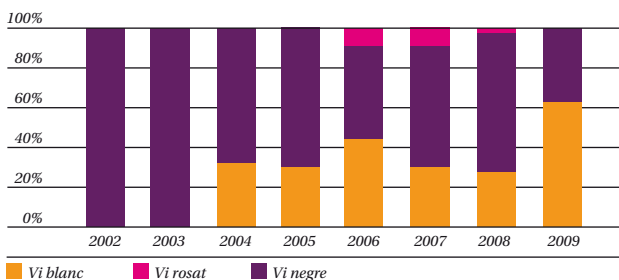
Evolució de la comercialització de VI TOTAL (2002-2009)

Índex 100% / Any 2002

Gràfic 8

Evolució de la comercialització segons el tipus de vi (2002-2009)

Gràfic 9

Producció versus comercialització de vi

La comercialització dels vins no va lligada a la producció dins del mateix any. Per això, les evolucions poden ser molt diferents i no existir una correlació entre les seves tendències.

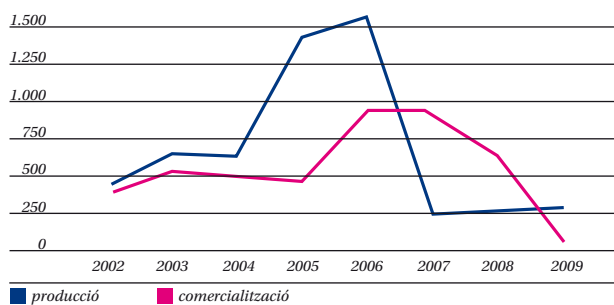
El Gràfic 10 representa les evolucions d'aquests dos paràmetres. S'observa que al llarg del temps existeixen diferències significatives entre elles. El fet més destacable és la marcada caiguda de les dues variables en els tres darrers anys.

El motiu és el sorgiment del Vi de la terra Mallorca l'any 2007, que va provocar una marcada caiguda per a l'elaboració de Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord, que va continuar amb una estabilitat en els anys posteriors. En el cas de la comercialització, la baixada va ser més suau però també més continua i progressiva durant el període 2007-2009, pel fet que en aquests anys s'ha comercialitzat el vi que s'havia elaborat en els anys anteriors. Aques-

ta baixada continua de les vendes i la tendència a l'estabilitat de la producció en els darrers tres anys ha donat lloc a una inversió de les variables en el 2009, ja que el volum de producció ha estat superior al de comercialització.

Producció vs Comercialització de vi (2002-2009)

hl

Gràfic 10

Ràtio vi produït / vi comercialitzat

La relació entre producció i comercialització (ràtio) indica que en el 2009 s'ha produït molt més del que s'ha comercialitzat, ja que els valors de R són molt superiors a 1. Aquests valors de R en el 2009 han estat els següents:

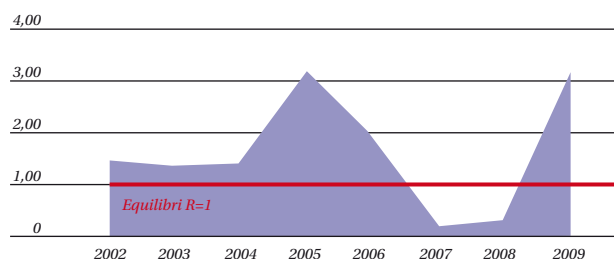
Vi blanc: 2,24

Vi negre: 4,59

Total: 3,10

El Gràfic 11 il·lustra l'evolució de la ràtio des del 2002.

Ràtio producció/comercialització 2002-2009

Gràfic 11

Mercats de comercialització

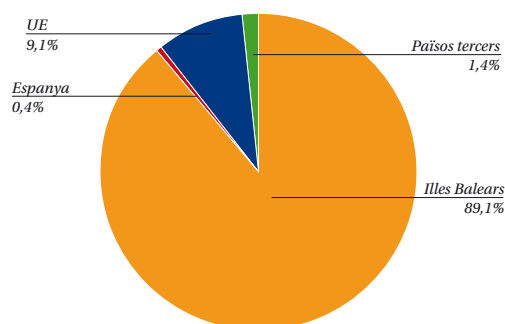
L'any 2009, les Illes Balears han suposat el principal destí de les vendes de Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord, amb el 91,3% del total de vi comercialitzat, encara que respecte del 2008 s'ha donat una reducció del -85%. El volum total de vi comercialitzat a la comunitat autònoma ha estat de 8.575 litres.

Les vendes a la resta d'Espanya s'han incrementat en un +10,9%, encara que només suposen el 2,9% del volum comercialitzat, amb uns 275 litres venuts a la península.

El 5,8% restant correspon a les exportacions, que han mostrat un descens del -92% respecte del 2008.

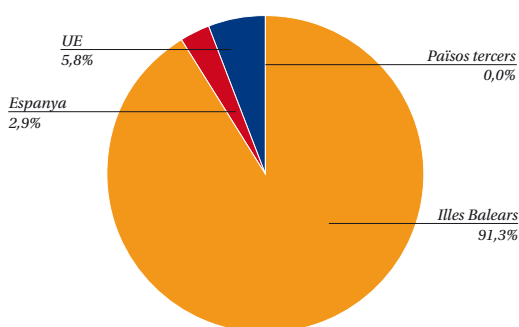
Els Gràfics 12 i 13 i la Taula 4 recullen les dades de comercialització segons els destins del Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 12

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 13

L'any 2009, la comercialització ha mostrat un important descens respecte de 2008. Els valors de l'índex **IR6** han estat negatius en tots els destins, el que indica que el volum de les vendes en el 2009 ha estat inferior al valor mitjà de les vendes realitzades en el període 2003-2009, continuant així amb la tendència negativa general.

Exportacions

Pel que fa a les vendes a l'estranger, globalment s'han reduït en un -92% respecte de 2008. El volum total exportat ha estat en el 2009 de només 540 litres.

La comercialització exterior s'ha fet íntegrament a països de la UE, i més concretament a Alemanya. Mentre que en el 2009 les vendes a països tercers han estat nul·les.

5. Preus

Els vins amb indicació geogràfica Vi de la Terra Serra de Tramuntana-Costa Nord s'han comercialitzat en el 2009 a un preu mitjà de 10,08 €/l, preu que ha experimentat un important increment (+36,4%) respecte del 2008.

Ara bé, malgrat aquesta pujada dels preus i a causa de la gran reducció de vendes, el valor de comercialització total del Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord ha estat en el 2009 un -80% inferior a la facturació obtinguda l'any anterior, amb un total de 94.680 €.

Norma legal

- Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca, de 29 de novembre de 2005, per la qual s'estableixen les normes per a la utilització de la menció "Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord". (BOIB núm. 185, de 8 de desembre de 2005).

Comercialització de VI (hl)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Illes Balears	300	323,69	357	219,27	739,78	716,76	570,71	85,75	-85,0%	-82,4%
Espanya	0	0	40	0	2,97	0	2,48	2,75	10,9%	-63,7%
Unió Europea	0	192,32	76	228,09	133,71	157,69	58,43	5,40	-90,8%	-96,2%
Països tercers	0	0	10	0	0,86	8,19	9,00	0	--	-100,0%
TOTAL	300,00	516,01	483	447,36	877,32	882,65	640,62	93,90	-85,3%	-85,3%

Taula 4

3.4 Vi de la terra Illa de Menorca

Els vins negres de merlot i cabernet sauvignon són els més representatius de la comarca. Són vins de color cirera brillant. Destaquen les aromes de fruites vermelles i espècies. En boca són vins rodons, de dimensió mitjana, ben estructurats i equilibrats.

Pel que fa als vins blancs, cal mencionar els monovarietals de malvasia. Són vins de color groc pàl·lid brillant que es caracteritzen pel seu gran cabal aromàtic, destaquen les aromes vegetals (herba tallada recentment) i florals (flors blanques). En boca són vins frescs, secs i d'elevada intensitat i durada.

1. Delimitació de la zona geogràfica

La zona de producció de raïm i d'elaboració i embotellament del vi amb dret a la menció *Vi de la terra Illa de Menorca* comprèn tots els municipis de l'illa de Menorca.

Únicament tindran dret a fer ús d'aquesta menció, els vins obtinguts de raïm produït a l'illa de Menorca i que s'hagin elaborat i embotellat al territori d'aquesta illa.

2. Normes de producció i elaboració

Els vins designats amb la menció *Vi de la terra Illa de Menorca* han de procedir exclusivament de raïm de les varietats següents:

- Raïm blanc: *chardonnay, macabeu, malvasia, moscatell d'Alexandria, moll o premsal blanc i parellada.*
- Raïm negre: *cabernet sauvignon, merlot, sirà, monestrell i ull de llebre.*

Cultiu

Les pràctiques de cultiu compleixen els següents requisits:

- densitat màxima de plantació: 5.300 ceps per hectàrea
- nombre màxim d'ulls per hectàrea: 30.000, excepte per a les varietats cabernet sauvignon i merlot, en què pot ser de 40.000
- producció màxima per hectàrea: 8.000 kg

Elaboració

En el procés d'elaboració s'han de seguir les pràctiques tradicionals i orientades a aconseguir la

millor qualitat de vins. Les pressions aplicades seran les adequades per tal que el rendiment no superi els 70 litres de vi per cada 100 kg de raïm. Les característiques dels vins seran les següents:

- graduació alcohòlica adquirida mínima:

Blancs	11,5
Rosats	12,0
Negres	12,0
- contingut màxim d'anhídrid sulfurós total:

	Tipus de vi	Contingut màxim
Blancs i Rosats	secs	200 mg/l
	> 5 grams de sucre per litre	250 mg/l
Negres	secs	150 mg/l
	> 5 grams de sucre per litre	200 mg/l

Control

Per poder fer ús de la menció *Vi de la terra Illa de Menorca*, els operadors s'han de sotmetre a un sistema de control, del qual destaca l'ús en l'etiquetatge del logotip adoptat per la denominació i una numeració oficial assignada pel Consell Insular de Menorca.

3. Dades de producció

L'any 2009, la superfície de vinya inscrita ha estat de 26,34 hectàrees, de les quals el 56% corresponen a cultius de varietats negres de raïm i el 44% restant a les blanques. Respecte de l'any anterior, la superfície total s'ha reduït en un -5,3%. Per varietats de raïm, el descens més marcat ha estat en les negres, de l'ordre del -8,2%; mentre que la superfície destinada a varietats blanques s'ha reduït en un -1,4%.

Malgrat la reducció de la superfície de cultiu inscrita, la quantitat de raïm produït en el 2009 ha superat en un +11% la del 2008 i ha assolit els 115.125 kg. Segons les varietats, la producció de raïm negre s'ha incrementat en un +7,7% i ha estat la més representativa, amb el 64% de la producció total i una collita d'aproximadament 74.000 kg. Quant a les varietats blanques, suposen el 36% restant i han incrementat la seva producció en un +17,5%, assolint els 41.117 kg.

La *Taula 1* recull aquestes dades de producció des de l'any 2003.

La darrera columna de la taula mostra la relació entre el valor obtingut en el 2009 i el valor mitjà dels darrers sis anys, és a dir, del període 2003-2008. Aquesta relació es coneix com a **Índex Relatiu** o **IR6** i és un paràmetre que permet valorar el comportament que s'ha donat en el 2009 d'una manera global i no puntual. En el cas de la superfície de vinya, el comportament en el 2009 ha estat negatiu respecte de 2008 (-5,3%), però ha estat positiu globalment, ja

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
VINYA (ha)	Blanc	0,50	6,69	7,80	9,06	10,42	11,64	11,48	-1,4%	49,4%
	Negre	2,00	5,69	9,40	10,22	11,01	16,19	14,86	-8,2%	63,6%
	TOTAL	2,50	12,38	17,20	19,28	21,43	27,83	26,34	-5,3%	57,1%
RAÏM (kg)	Blanc	2.725	23.050	20.641	34.380	36.530	35.005	41.117	17,5%	61,9%
	Negre	7.700	37.246	40.714	51.126	53.063	68.710	74.008	7,7%	71,7%
	TOTAL	10.425	60.296	61.355	85.506	89.593	103.715	115.125	11,0%	68,1%

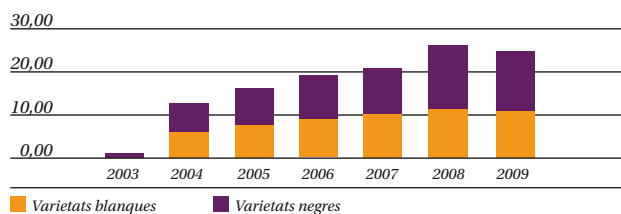
Taula 1

que el valor de l'IR6 (+57,1%) indica que en la superfície de vinya inscrita en el 2009 ha estat molt superior al valor mitjà dels darrers sis anys. Quant a la producció de raïm, en el 2009 s'ha incrementat respecte de l'any anterior (+11%) i també respecte de la producció mitjana del període 2003-2008 (IR6= 68,1%), la qual cosa indica una tendència general positiva.

Els Gràfics 1 i 2 mostren l'evolució de la superfície de vinya i de la producció de raïm.

Evolució de la superfície de vinya inscrita (2003-2009)

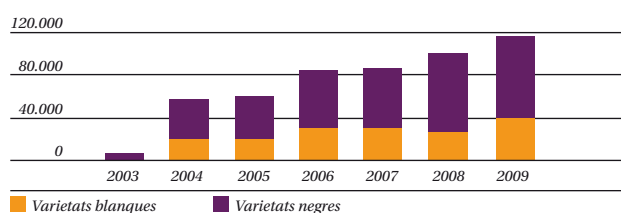
ha

Gràfic 1

Evolució de la producció de raïm (2003-2009)

kg

Gràfic 2

Pel que fa a l'elaboració de vi, en el 2009 s'ha produït un increment respecte de l'any anterior, de l'ordre del +14,5%, amb un total de gairebé 741 hectolitres elaborats. Per tipus de vi, el comportament respecte de 2008 ha estat positiu en general. La Taula 2 recull les dades de producció de vi.

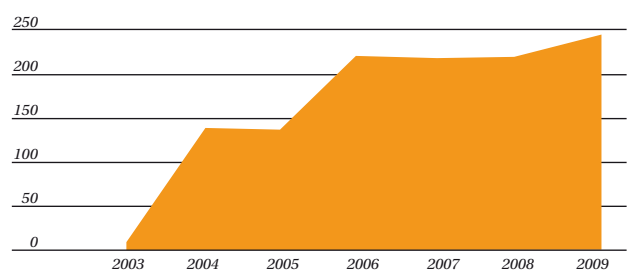
L'índex IR6 ha estat també positiu, tant per als diferents tipus de vins com per a la producció total de Vi de la terra Illa de Menorca. Així, el creixement experimentat en el 2009 no és puntual, sinó que continua amb la tendència general positiva dels darrers sis anys.

Els Gràfics 3, 4, 5 i 6 mostren l'evolució de la producció per tipus de vi i per a la producció total de Vi de la terra Illa de Menorca des de l'any 2003.

Proporcionalment, el vi negre ha estat el més representatiu amb el 56,1% del total de vi produït. El segueixen el vi blanc i el vi rosat, que han suposat el 32,4% i el 11,5% respectivament.

Evolució de la producció de VI BLANC (2003-2009)

hl

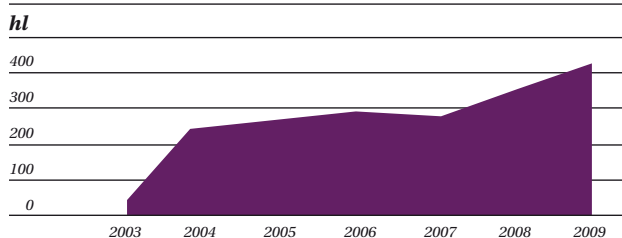

Gràfic 3

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Nombre de cellers		1	4	4	5	6	6	6	=	--
Producció de VI (hl)	Blanc	17,00	134,95	132,10	223,00	217,94	215,45	240,26	11,5%	53,3%
	Negre	52,00	239,15	269,00	296,17	283,91	347,53	415,41	19,5%	67,5%
	Rosat	-	21,20	23,50	42,50	71,62	84,11	85,11	1,2%	110,2%
	TOTAL	69,00	395,30	424,60	561,67	573,47	647,09	740,78	14,5%	66,4%

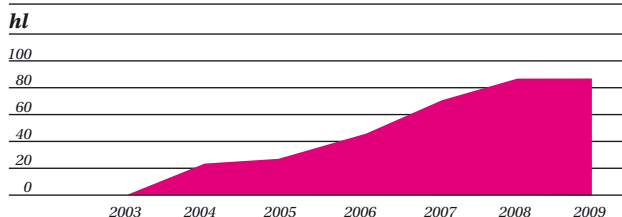
Taula 2

Evolució de la producció de VINEGRE (2003-2009)

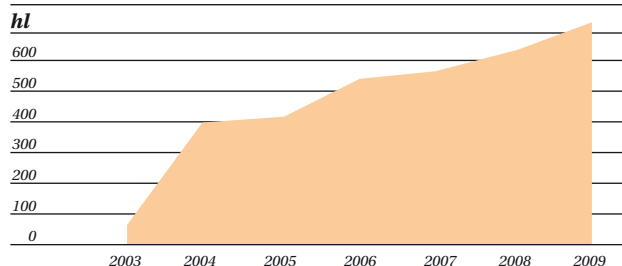
Gràfic 4

Evolució de la producció de VI ROSAT (2003-2009)

Gràfic 5

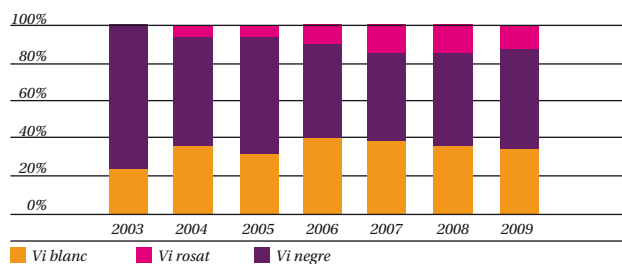
Evolució de la producció TOTAL (2003-2009)

Gràfic 6

El Gràfic 7 il·lustra la distribució de les proporcions que han representat els diferents tipus de vi durant els darrers anys.

Evolució de la producció segons el tipus de vi (2003-2009)

Gràfic 7

4. Dades de comercialització

Comercialització de vi

L'any 2009, el volum de comercialització total de Vi de la terra Illa de Menorca ha superat en un +32,7% el de l'any anterior, amb un total de 470,62 hectolitres venuts.

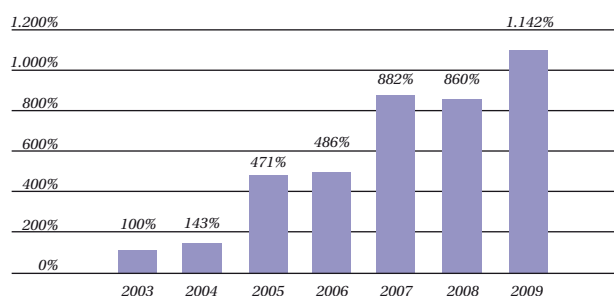
La Taula 3 recull les dades de comercialització.

Per tipus de vi, les vendes de vi blanc i negre han mostrat increments respecte de l'any anterior, de l'ordre del +40,9% i del +42,2% respectivament. La comercialització de vi rosat, en canvi, ha mostrat un descens del -19,8% respecte de 2008.

Ara bé, el valor de l'índex IR6 ha estat positiu per a tots els tipus de vi i també per a les vendes totals. Això indica una tendència general positiva. L'evolució de les vendes totals des de l'any 2003 es mostra en el Gràfic 8.

Evolució de la comercialització TOTAL (2003-2009)

Índex 100% / Any 2003

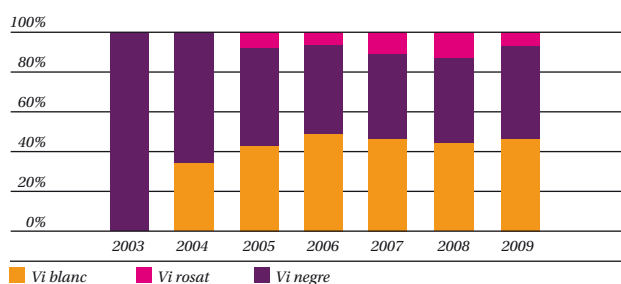
Gràfic 8

Proporcionalment, el vi blanc ha estat el majoritari, ja que ha representat el 49,5% del total comercialitzat en el 2009, amb un total de 233 hectolitres venuts. El segueix el vi negre, que ha suposat el 41,8% de les vendes, amb uns 196 hectolitres. Quant al vi rosat, ha continuat essent el menys representatiu, amb el 8,7% del volum total comercialitzat.

El Gràfic 9 mostra les proporcions que han representat els diferents tipus de vins en relació al volum total de comercialització des de l'any 2003.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Comercialització de VI (hl)	Blanc	-	20,28	86,80	101,66	172,42	233,15	40,9%	155,9%	
	Negre	41,22	38,56	90,28	86,07	150,69	196,64	42,2%	116,4%	
	Rosat	-	-	17,20	12,44	40,42	50,94	40,83	-19,8%	102,5%
	TOTAL	41,22	58,84	194,28	200,17	363,53	354,68	470,62	32,7%	132,8%

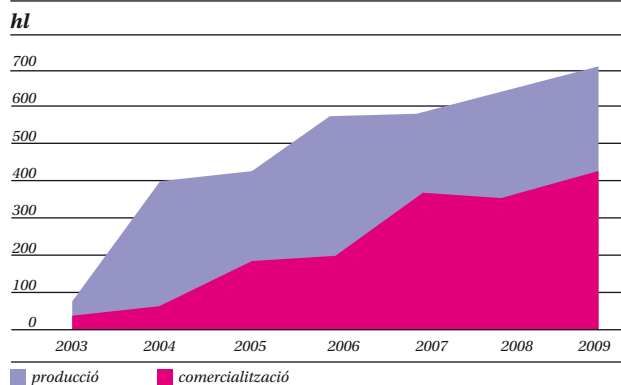
Taula 3

Evolució de la comercialització segons el tipus de vi (2003-2009)

Gràfic 9

Producció versus comercialització de vi

El Gràfic 10 il·lustra les evolucions de la producció i la comercialització des del 2003.

Producció vs Comercialització de vi (2003-2009)

Gràfic 10

S'observa que no existeix una correlació entre les dues variables, sinó que hi ha un gran allunyament en què la producció supera sempre a la comercialització. Això posa de manifest un clar desajustament entre el que es produeix i la quantitat de vi comercialitzat.

Ràtio vi produït / vi comercialitzat

Una altra manera de valorar aquestes evolucions és mitjançant la Ràtio vi produït / vi comercialitzat.

La situació d'equilibri és aquella en què $R=1$, és a dir, que el volum de producció és igual al volum de comercialització. Valors inferiors a 1 suposen situacions en què les vendes superen la producció; i valors superiors a 1 indiquen que s'ha produït més del que s'ha venut.

En el 2009, els valors de la ràtio han estat:

Vi blanc: 1,03

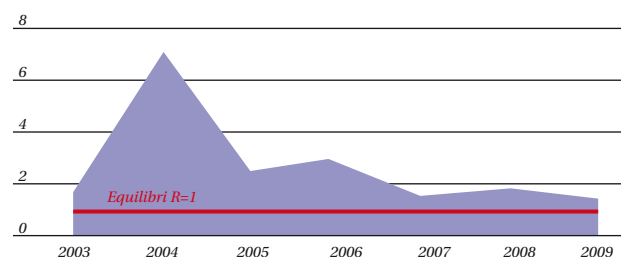
Vi rosat: 2,08

Vi negre: 2,11

Total: 1,57

Respecte de l'any anterior, la ràtio total s'ha reduït en un -13,7%, la qual cosa suposa una aproximació a la situació d'equilibri, degut al fet que en el 2009 el volum de comercialització ha crescut molt més que el volum de producció.

El Gràfic 11 mostra l'evolució de la ràtio.

Ràtio producció/comercialització (2003-2009)

Gràfic 11

Mercats de comercialització

En el 2009, les vendes dins la comunitat autònoma de les Illes Balears s'han incrementat notablement respecte de l'any anterior (+39,9%) i han assolit els 461 hectòlitres, que representen gairebé el 98% del total comercialitzat.

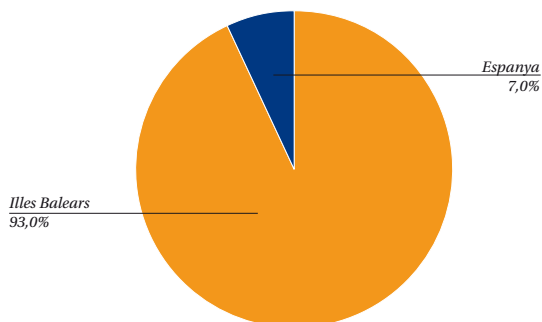
Les vendes a la resta d'Espanya han mostrat un comportament negatiu en el 2009, amb un descens del -62,8% respecte de l'any anterior i uns 930 litres venuts a la península. Quant a les exportacions, la seva representació ha estat molt baixa, amb només 20 litres de Vi de la terra Illa de Menorca comercialitzats a Alemanya. La Taula 4 recull les dades de comercialització per destins.

Comercialització de VI (hl)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08
Illes Balears	41,22	58,84	185,71	193,37	353,53	329,68	461,12	39,9%
Espanya	0	0	8,26	6,80	10,00	25,00	9,30	-62,8%
Unió Europea	0	0	0,31	0	0	0	0,20	--
País tercer	0	0	0	0	0	0	0	--
TOTAL (hl)	41,22	58,84	194,28	200,17	363,53	354,68	470,62	32,7%

Taula 4

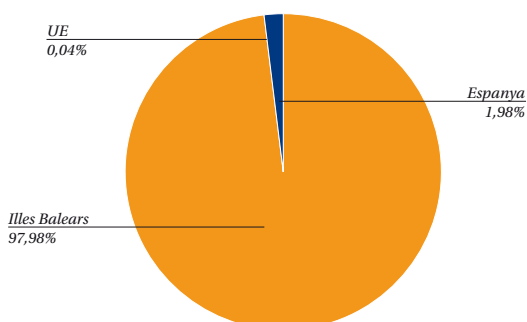
El Gràfics 8 i 9 mostren la distribució dels mercats de destí del Vi de la terra Illa de Menorca en el anys 2008 i 2009.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 8

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 9

5. Preus

El preu de venda mitjà del litre de vi ha estat en el 2009 un -8,6% inferior al del any anterior i s'ha situat en 7,68 €/L. Malgrat aquesta baixada del preu i a causa de l'important creixement de les vendes, el valor total dels productes comercialitzats en el 2009 ha estat de 361.393 €, un +21,7% més que la facturació total obtinguda en el 2008.

Norma legal

- Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca, de 25 de novembre de 2005, per la qual s'estableixen les normes per a la utilització de la menció "Vi de la terra Illa de Menorca". BOIB núm. 181, d'1 de desembre de 2005.

3.5 Vi de la terra de Formentera

Els vitivinicultors de Formentera s'han especialitzat en l'elaboració de vins negres i rosats, les característiques dels quals són conegudes i elogiades pels habitants i visitants de l'illa. Són vins generalment d'elevada graduació.

Els vins negres, majoritàriament joves, es caracteritzen per la seva elevada capa, de color grosella i tonalitats violetes, són brillants, nets i pot apreciar-se una llàgrima densa i lenta. En la fase olfactiva predominen les aromes primàries, especialment la fruita madura: maduixes o grosella i a fruita en compota: pruna o figa. En boca són vins robusts, amb cos, tànnics, ben estructurats i equilibrats.

1. Delimitació de la zona geogràfica

Únicament tenen dret a la utilització de la menció *Vi de la terra de Formentera* els vins elaborats i embotellats en l'illa de Formentera, que hagin estat obtinguts íntegrament de raïms produïts a l'illa de Formentera.

2. Normes de producció i elaboració

Els vins designats amb la denominació *Vi de la terra de Formentera* han de procedir exclusivament de raïms de les varietats següents:

- Raïm blanc: *malvasia, premsal blanc (moll), chardonnay* i *viognier*.
- Raïm negre: *monestrell, fogoneu, ull de llebre, cabernet sauvignon* i *merlot*.

Cultiu

Les pràctiques de cultiu són les tradicionals que tendeixen a aconseguir raïms de la millor qualitat i, en tot cas, es compliran els requisits següents:

- densitat de plantació màxima: 5.000 ceps per hectàrea
- nombre màxim d'ulls per hectàrea: 60.000
- producció màxima per hectàrea: 8.500 kg

Elaboració

En la producció del most es segueixen les pràctiques orientades a l'obtenció de la millor qualitat. S'han d'aplicar les pressions adequades de manera que el rendiment no sigui superior a 65 litres de vi per cada 100 kg de raïm.

Els vins designats amb la denominació Vi de la terra de Formentera tindran les següents característiques:

- graduació alcohòlica adquirida mínima:

Blancs	11,5
Rosats	12,0
Negres	12,5
- contingut màxim d'anhídrid sulfurós total:

	Tipus de vi	Contingut màxim
Blancs i Rosats	secs	200 mg/l
	> 5 grams de sucre per litre	250 mg/l
Negres	secs	150 mg/l
	> 5 grams de sucre per litre	200 mg/l

Control

Per poder fer ús de la menció *Vi de la terra de Formentera*, els operadors s'han de sotmetre a un sistema de control, del qual destaca l'ús en l'etiquetatge del logotip adoptat per la denominació i una numeració oficial atribuïda per la Direcció General d'Agricultura.

3. Dades de producció

En el 2009, la superfície de vinya destinada al cultiu de raïm per a l'elaboració de Vi de la terra de Formentera s'ha reduït en un -7,6% respecte de l'any anterior. Un total de 12,32 hectàrees han estat inscrites i han predominat les cultivades amb varietats negres, que han representat el 65% de la superfície total. Pel que fa a la superfície dedicada al cultiu de varietats blanques, ha suposat el 35% restant i ha mostrat un descens del -18,7% respecte de 2008.

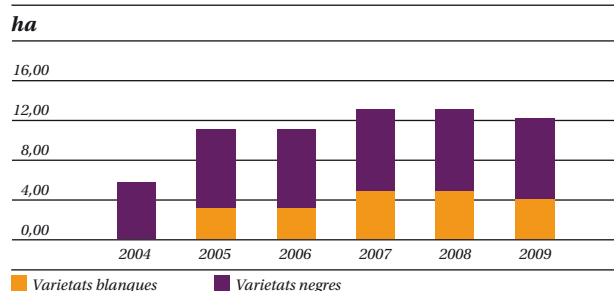
Malgrat aquesta reducció de la superfície de cultiu, la producció de raïm obtinguda pels 3 viticultors inscrits ha superat en un +1,1% la de l'any anterior i s'ha situat en 48.987 kg. Per tipus de raïm, el majoritari és el negre, que representa el 66,6% del total;

mentre que les varietats de raïm blanc representen el 33,4% restant.

La *Taula 1* recull aquestes dades de producció des de l'any 2004.

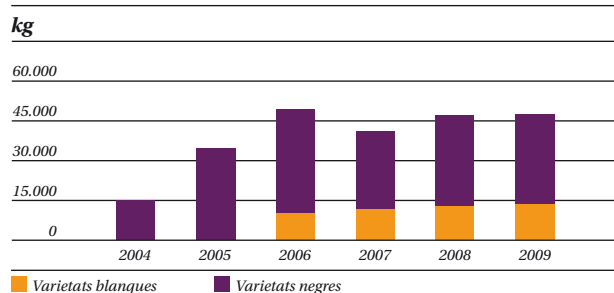
L'evolució d'aquests dos paràmetres s'observa en els *Gràfics 1 i 2*.

Evolució de la superfície de vinya inscrita (2004-2009)

Gràfic 1

Evolució de la producció de raïm (2004-2009)

Gràfic 2

Quant a la producció de Vi de la terra de Formentera, la *Taula 2* recull les dades dels darrers sis anys.

En el 2009 s'ha produït un total de 25.965 litres, la qual cosa suposa un augment del +3,3% respecte de l'any anterior i una continuació a la recuperació iniciada en el 2008.

Els *Gràfics 3, 4, 5 i 6* il·lustren l'evolució de la producció per tipus de vins i pel total de Vi de la terra de Formentera.

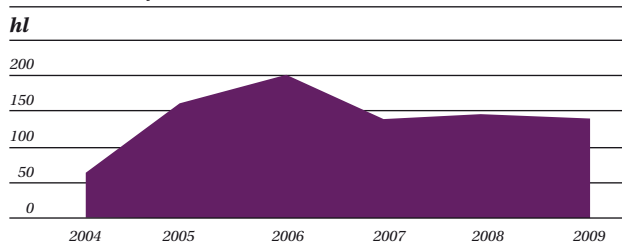
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08
VINYA (ha)	Blanc	-	3,35	3,55	5,28	5,28	4,29	-18,7%
	Negre	6,5	7,98	7,98	8,05	8,05	8,03	-0,2%
	TOTAL	6,5	11,33	11,53	13,33	13,33	12,32	-7,6%
RAÏM (kg)	Blanc	-	643	9.097	10.685	14.354	16.380	14,1%
	Negre	14.296	35.929	41.117	29.449	34.100	32.607	-4,4%
	TOTAL	14.296	36.572	50.214	40.134	48.454	48.987	1,1%

Taula 1

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	
Nombre de cellers	1	2	2	2	2	2	=	
Producció de VI (hl)	Blanc	-	3,6	53,7	63,76	81,75	66,50	-18,6%
	Negre	69,3	162,7	198,5	138,50	145,60	136,65	-6,1%
	Rosat	33,1	62,5	52,5	36,05	24,00	56,50	135,4%
	TOTAL	102,4	228,8	304,7	238,31	251,35	259,65	3,3%

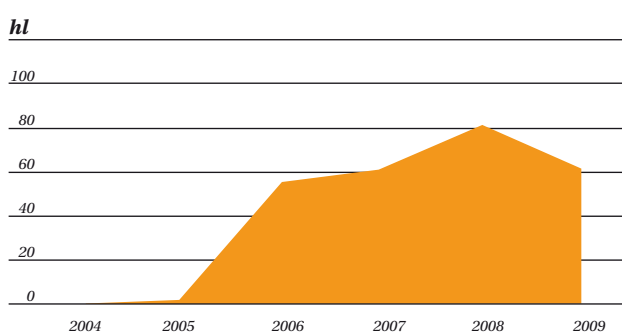
Taula 2

Evolució de la producció de VI NEGRE (2004-2009)

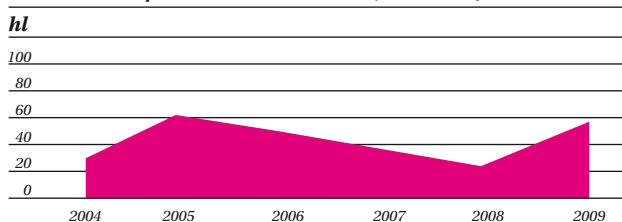
Gràfic 3

Evolució de la producció de VI BLANC (2004-2009)

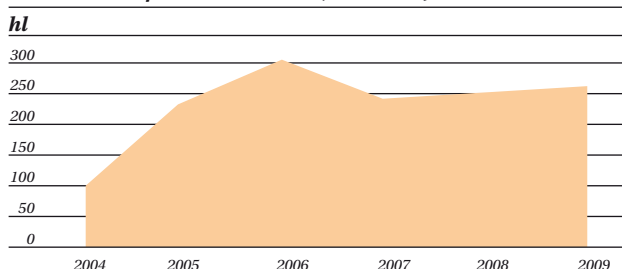
Gràfic 4

Evolució de la producció de VI ROSAT (2004-2009)

Gràfic 5

Evolució de la producció TOTAL (2004-2009)

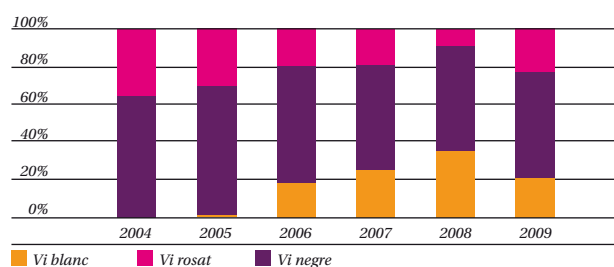

Gràfic 6

La producció de vi negre ha sofert una reducció del -6,1% respecte de 2008, amb un total de 13.665 litres. Malgrat aquesta reducció, ha estat el més representatiu ja que ha suposat el 52,6% de la producció total. La producció de vi blanc ha estat la que ha mostrat el major descens respecte de 2008 (-18,6%) i ha representat el 25,6% del total produït. Quant al vi rosat, que ha estat l'únic que ha mostrat un augment de la seva producció en el 2009 (+135,4%), ha suposat el 21,8% restant.

El Gràfic 7 mostra les proporcions que han representat els diferents tipus de vi.

Evolució de la producció segons el tipus de vi (2004-2009)

Gràfic 7

4. Dades de comercialització

Comercialització de vi

L'any 2009, el volum total de comercialització de Vi de la terra de Formentera ha estat de 13.418 litres. Respecte de l'any anterior, s'han mantingut pràcticament estables aquestes vendes, ja que han mostrat un petit descens (-1,0%).

La Taula 3 i el Gràfic 8 mostren aquestes dades.

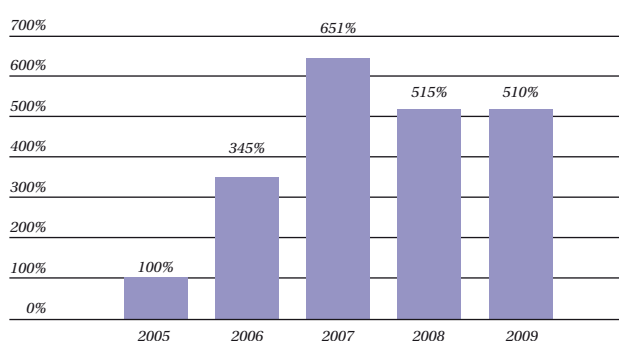
Per tipus de vi, el majoritari ha estat el negre, que ha representat el 47,8% del total venut, encara que respecte de 2008 s'ha donat un descens de -1,5%; el segueix en importància el vi blanc, amb el 35,7% del volum total comercialitzat i un descens del -3,2%; quant al vi rosat, que ha suposat el 16,5% restant, ha estat l'únic que ha mostrat un creixement en el 2009 (+5,6%).

	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	
Comercialització de VI (hl)	Blanc	-	-	42,35	49,56	47,97	-3,2%
	Negre	-	40,90	76,23	65,01	64,07	-1,4%
	Rosat	26,32	49,80	52,79	20,96	22,14	5,6%
	TOTAL	26,32	90,70	171,37	135,53	134,18	-1,0%

Taula 3

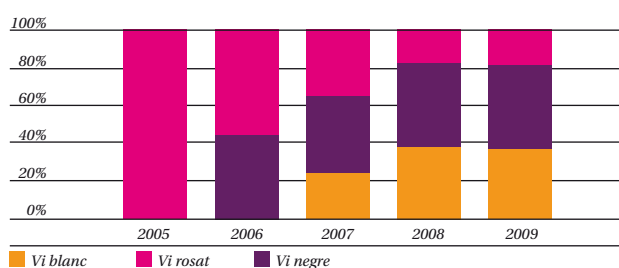
Evolució de la comercialització TOTAL (2005-2009)

Índex 100% / Any 2005

Gràfic 8

El Gràfic 9 mostra les proporcions del volum de vendes que han representat els tipus de vins.

Evolució de la comercialització segons el tipus de vi (2005-2009)

Gràfic 9

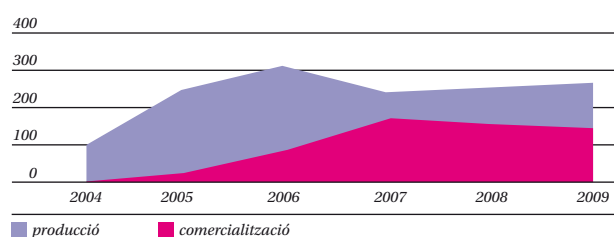
Producció versus comercialització de vi

Pel fet que no existeix una correlació entre la producció i la comercialització del vi en el mateix any, aquests dos paràmetres, poden mostrar evolucions molt diferents al llarg del temps.

En el Gràfic 10 s'observa que, després de l'acostament que es va produir en el 2007, les variables continuen amb l'allunyament iniciat en el 2008, ja que en el 2009 s'ha donat un increment de la producció i un descens de la comercialització.

Producció vs Comercialització de vi (2004-2009)

hl

Gràfic 10

Ràtio vi produït / vi comercialitzat

Aquesta Ràtio proporciona també informació sobre la relació entre el volum de producció i el volum de comercialització de Vi de la terra de Formentera.

La situació d'equilibri es dona quan aquesta relació és igual a 1. Valors per sobre d'1 indiquen una major producció i valors per sota d'1 indiquen una major comercialització.

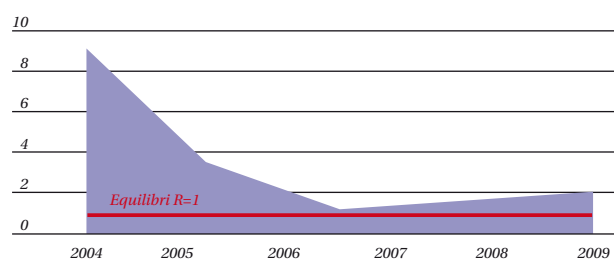
Així, en el Gràfic 11 s'observa que la Ràtio ha estat molt superior a 1 en els primers anys, ja que el vi encara no es comercialitzava o el volum de vendes era molt petit. Els darrers anys, en canvi, s'ha donat un acostament entre les dues variables i una tendència a l'estabilitat. En el 2009, els valors de R han estat els següents:

Vi blanc: 1,39

Vi negre: 2,13

Vi rosat: 2,55

Total: 1,94

Ràtio Producció / Comercialització (2005-2009)

Gràfic 11

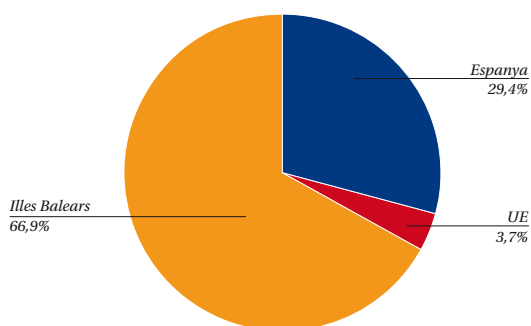
Mercats de comercialització

En el 2009, les vendes de Vi de la terra de Formentera s'han destinat íntegrament al mercat nacional. Així, la comunitat autònoma de les Illes Balears ha representat el 76% del volum total comercialitzat, amb uns 10.226 litres de vi destinats al mercat local. Respecte de l'any anterior, suposa un increment del +12,8%.

Les vendes realitzades a la resta d'Espanya han experimentat un descens del -20% respecte de 2008 i han suposat el 24% del total venut en el 2009, amb uns 3.192 litres destinats a la península.

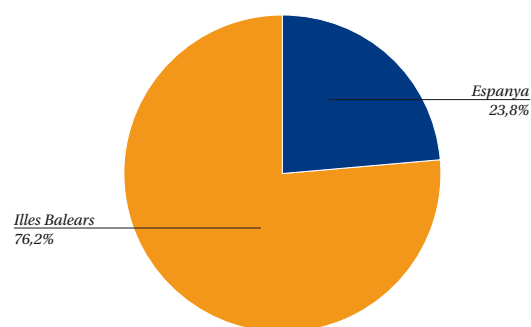
La Taula 4 i els Gràfics 12 i 13 mostren les dades de comercialització segons el mercats de destí.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 12

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 13

5. Preus

El preu mitjà de venda del Vi de la terra de Formentera en el 2009 ha estat de 15,01 €/L, fet que suposa un important increment respecte del preu de l'any anterior, de l'ordre del +20,8%.

Aquest augment del preu ha donat lloc a una facturació total que ha superat en un +19,6% la del any anterior i que ha assolit els 201.419 €.

Norma legal:

- Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca, de 3 d'agost de 2004, per la qual es regula la denominació "Vi de la terra de Formentera" per a la designació de vins de taula produïts a l'illa de Formentera. BOIB núm. 110, de 10 d'agost de 2004.
- Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 25 d'abril de 2007, per la qual es modifica l'Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca de 3 d'agost de 2004, per la qual es regula la denominació "Vi de la terra de Formentera" per a la designació de vins de taula produïts a l'illa de Formentera. BOIB núm. 66, de 3 de maig de 2007.

Comercialització de VI (hl)	2005	2006	2007	2008	2009	09/08
Illes Balears	26,32	67,7	113,99	90,65	102,26	12,8%
Espanya	-	21	54,78	39,90	31,92	-20,0%
Unió Europea	-	2	1,07	4,98	0	--
Països tercers	-	-	1,52	0	0	--
TOTAL	26,32	90,7	171,37	135,53	134,18	-1,0%

Taula 4

3.6 Vi de la terra Mallorca

Els vins designats amb la menció “vi de la terra Mallorca” són vins nets, amb aromes franques identificatives de les varietats del raïm de procedència.

Els vins blancs són de color groc pàl·lid a daurat; aromàtics, en què predominen les aromes de fruites i/o forals; equilibrats, amplis i frescs.

Els vins rosats són de color rosa pàl·lid a rosa ataronjat, brillants i transparents, amb predomini de les aromes primàries.

Els vins negres són de capa elevada, amb aroma potent i rics en tanins. La fase aromàtica es caracteritza per la presència de fruites vermelles. En boca són rodons i amb cos.

1. Delimitació de la zona geogràfica

La zona de producció de raïm, d'elaboració i d'embotellat del vi amb dret a la menció ‘vi de la terra Mallorca’ comprèn tots els municipis de l'illa de Mallorca.

Tenen dret a la utilització de la menció *Vi de la terra Mallorca* els vins elaborats íntegrament amb raïms produïts a Mallorca i envasats a la zona de producció.

2. Normes de producció i elaboració

Els vins designats amb la menció *Vi de la terra Mallorca* han de procedir exclusivament de raïm de les varietats autoritzades, que són les següents:

- Raïm blanc: *premsal (moll), chardonnay, macabeu, malvasia, moscatell d' Alexandria, moscatell de gra menut, parellada, riesling i sauvignon blanc.*
- Raïm negre: *callet, manto negre, cabernet sauvignon, fogoneu, merlot, monestrell, sirà, ull de llebre i pinot noir.*

Cultiu

Les pràctiques de cultiu han de ser les tradicionals que tendeixen a aconseguir raïms de la millor qualitat i, en tot cas, s'han de complir els requisits següents:

- densitat de plantació màxima: 5.500 ceps per hectàrea
- nombre màxim d'ulls per hectàrea: 40.000
- producció màxima per hectàrea: 11.000 kg per a les varietats blanques i 10.000 kg per a les varietats negres

Elaboració

L'extracció del most es realitza amb les pressions adequades, de manera que el rendiment no sigui superior a 74 litres de vi per cada 100 kg de raïm.

Els vins designats amb la menció *Vi de la terra Mallorca* tindran les següents característiques:

- graduació alcohòlica adquirida mínima:

Blancs	10,5
Rosats	11,0
Negres	11,5
- acidesa volàtil no superior a 0,8 g per litre, expressada en àcid acètic.
- contingut màxim d'anhidrid sulfurós total:

	Tipus de vi	Contingut màxim
Blancs i Rosats	<i>secs</i>	200 mg/l
	<i>> 5 grams de sucre per litre</i>	250 mg/l
Negres	<i>secs</i>	150 mg/l
	<i>> 5 grams de sucre per litre</i>	200 mg/l

Control

Per poder fer ús de la menció *Vi de la terra Mallorca*, els operadors s'han de sotmetre a un sistema de control, del qual destaca l'ús en l'etiquetatge de la numeració oficial atribuïda per la Direcció General d'Agricultura.

3. Dades de producció

L'any 2009, un total de 121 viticultors han produït raïm destinant a l'elaboració de *Vi de la terra Mallorca*, 22 més que l'any anterior.

Respecte de 2008, la superfície total de vinya ha crescut en un +11,9%, amb unes 333 hectàrees registrades. El 80,5% d'aquesta superfície, unes 268 ha, s'han cultivat amb varietats negres; mentre que el 19,5% de superfície restant, unes 65 ha, es dedicaren al cultiu de varietats blanques (vegeu *Taula 1*).

La producció de raïm ha superat en un +23,5% l'obtinguda en el 2008, amb un total de 1.824,3 tones. Per tipus de raïm, el comportament ha estat positiu tant per a les varietats blanques com per a les varietats negres, amb increments del +28% i +22% respectivament. Proporcionalment, el majoritari és el raïm negre, que ha representat en el 2009 el 79% de la producció total.

La *Taula 1* mostra aquestes dades.

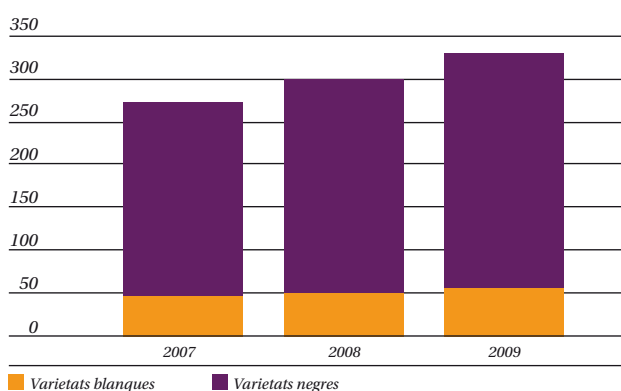
Els *Gràfics 1 i 2* mostren les evolucions de la superfície i la producció de raïm des del 2007.

	2007	2008	2009	09/08	
Viticultors	111	99	121	+22	
VINYA (ha)	Blanc	43,51	51,40	64,97	26,4%
	Negre	226,66	246,06	267,89	8,9%
	TOTAL	270,17	297,46	332,86	11,9%
RAÏM (kg)	Blanc	252.786	297.710	380.977	28,0%
	Negre	1.259.375	1.179.918	1.443.352	22,3%
	TOTAL	1.512.161	1.477.628	1.824.329	23,5%

Taula 1

Evolució de la superfície de vinya inscrita (2007-2009)

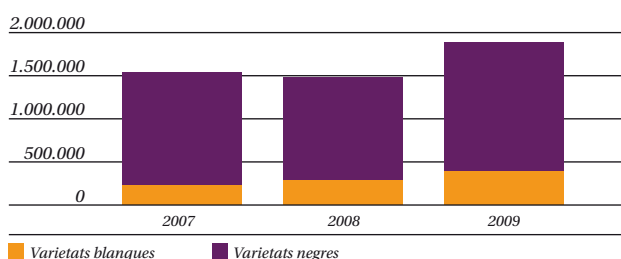
ha

Gràfic 1

Evolució de la producció de raïm (2007-2009)

kg

Gràfic 2

Pel que fa a l'elaboració de vi, en el 2009 s'ha donat un important increment respecte de l'any anterior (+24,8%), amb un volum total de 12.685 hectolitres de vi produïts.

La Taula 2 recull les dades d'elaboració de Vi de la terra Mallorca des del 2007, així com la variació 09/08.

Per tipus de vi, tots ells han incrementat les seves produccions en el 2009. L'augment més marcat s'ha donat en el vi rosat (+129,8%), encara que continua essent el menys representatiu, amb només el 6,3% del volum total de vi produït. El vi blanc suposa el 20,8% i ha mostrat un creixement del +28,7% res-

	2007	2008	2009	09/08	
Nombre de cellers	27	26	24	-2	
Producció de VI (hl)	Blanc	1.616,1	2.055,55	2.645,05	28,7%
	Negre	6.630,88	7.762,41	9.245,26	19,1%
	Rosat	345,40	345,75	794,65	129,8%
	TOTAL	8.592,38	10.163,71	12.684,96	24,8%

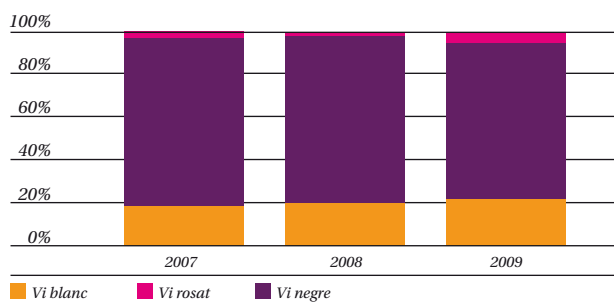
Taula 2

pecte de 2008. El vi negre és el més representatiu de la producció total del 2009, amb el 72,9% del total produït i un increment del +19,1% respecte de l'any anterior.

El Gràfic 3 mostra la proporció de cada tipus de vi produït des del 2007. S'observa el clar predomini del vi negre.

Evolució de la producció segons el tipus de vi (2007-2009)

hl

Gràfic 3

4. Dades de comercialització

Comercialització de vi

En el 2009, el volum total de Vi de la terra Mallorca comercialitzat ha assolit els 8.204,25 hectolitres, el que suposa un increment del +42,3% respecte de l'any anterior.

La Taula 3 mostra les dades esmentades.

Per tipus de vins, el comportament ha estat positiu en general, ja que tots ells han augmentat les seves vendes en el 2009. El vi negre ha estat el majo-

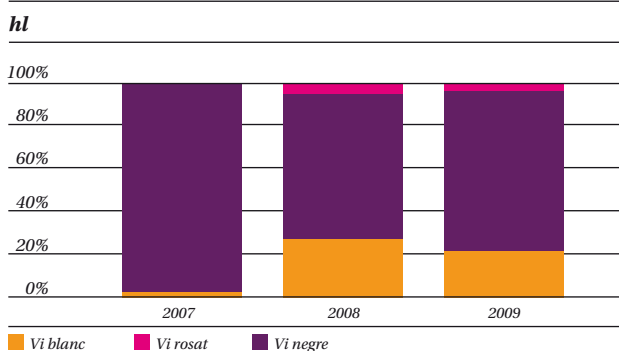
	2007	2008	2009	09/08	
Comercialització de VI (hl)	Blanc	16,56	1.701,97	1.722,37	1,2%
	Negre	486,13	3.608,39	5.976,72	65,6%
	Rosat	0	455,01	505,16	11,0%
	TOTAL	502,69	5.765,37	8.204,25	42,3%

Taula 3

ritari, ja que ha suposat el 73% de les vendes totals, amb uns 5.977 hl, i és el que ha mostrat el major increment respecte de 2008 (+65,6%). El vi blanc ha estat el segon més important proporcionalment, ja que ha suposat el 21% del volum de comercialització total, i ha mostrat un creixement del +1,2%. Quant al vi rosat, en el 2009 ha representat el 6% restant i el seu increment respecte de 2008 ha estat del +11%.

El Gràfic 4 mostra l'evolució del volum de comercialització des del 2007, segons els tipus de vins.

Evolució de la comercialització segons el tipus de vi (2007-2009)

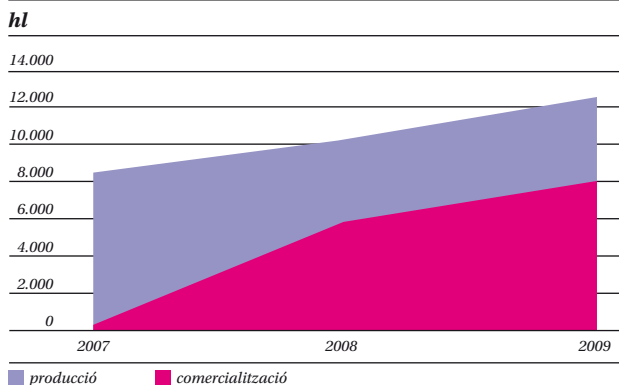
Gràfic 4

Producció versus comercialització de vi

Les evolucions d'aquests dos paràmetres poden ser molt diferents al llarg del temps, pel fet que no existeix sempre una correlació entre ells.

En el Gràfic 5 s'observa que tant la producció com la comercialització han evolucionat de manera molt positiva des de la posada en marxa del Vi de la terra Mallorca en el 2007. El volum de producció supera clarament el de comercialització des del seu inici.

Producció vs Comercialització de vi (2007-2009)

Gràfic 5

Ràtio vi produït / vi comercialitzat

Es tracta de la relació entre el volum de producció i el volum de comercialització de Vi de la terra Mallorca. Un valor de $R=1$ indica la situació d'equilibri, és a dir, el volum de producció és igual al volum de comercialització. Si R és superior a 1, la producció és major; mentre que valors de R inferiors a 1 indiquen que la comercialització supera la producció.

En el 2009, els valors de R han estat els següents:

Vi blanc: 1,53

Vi negre: 1,55

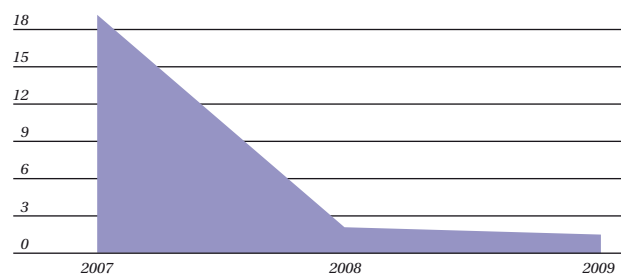
Vi rosat: 1,57

Total: 1,55

Respecte de 2008, s'ha donat una reducció del -12,1%, que ha estat provocada pel gran increment de les vendes.

El Gràfic 6 mostra l'evolució de la Ràtio en els darrers tres anys. S'observa que en el 2007 el valor de R era molt elevat i molt superior a 1, a causa de l'inici de producció però no encara de les vendes. En els dos darrers anys, els valors de R han estat molt més pròxims a 1, pel fet que les vendes s'han incrementat notablement.

Ratio Producció/Comercialització (2007-2009)

Gràfic 6

Mercats de comercialització

La Taula 4 recull les dades de comercialització segons els mercats de destí.

L'any 2009, el destí principal del Vi de la terra Mallorca ha estat la comunitat autònoma de les Illes Ba-

Comercialització de VI (hl)	2007	2008	2009	09/08
Illes Balears	389,65	4.259,69	5.144,70	20,8%
Espanya	4,06	346,92	278,04	-19,8%
Unió Europea	73,01	901,06	2.213,53	145,7%
País tercer	35,97	257,69	567,98	120,4%
TOTAL (hl)	502,69	5.765,36	8.204,25	42,3%

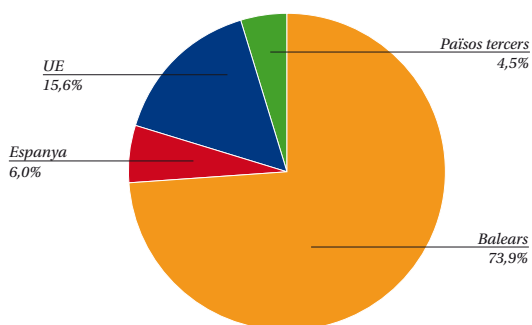
Taula 4

lears, que ha representat el 63% de les vendes totals, amb gairebé 5.145 hl. Respecte de 2008, aquestes vendes locals han mostrat un increment del +20,8%.

Les vendes a la península, que s'han reduït en un -19,8%, han suposat només el 3% de la comercialització total. I pel que fa a les exportacions, en el 2009 han mostrat un comportament molt positiu respecte de l'any anterior i han representat el 34% de les vendes totals.

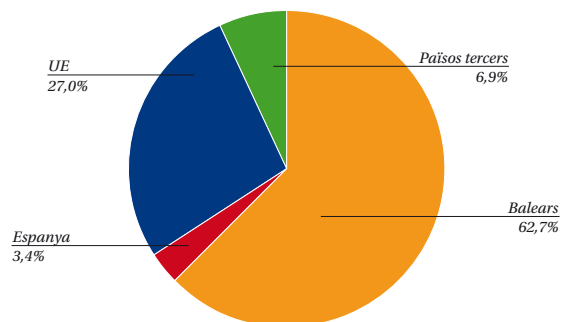
Els Gràfics 7 i 8 representen la distribució dels diferents mercats de destí del Vi de la terra Mallorca en els anys 2008 i 2009.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 7

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 8

Les exportacions han crescut un +140% en el 2009, amb un volum total que ha assolit els 2.781,51 hl exportats.

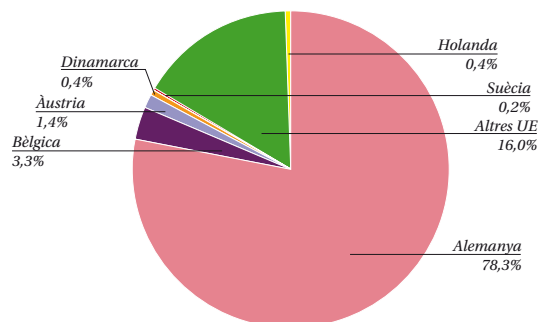
Els països de la Unió Europea representen el 79,6% de les vendes realitzades a l'estranger, amb un total de 2.213,53 hl comercialitzats, el que suposa un increment del +145,7%. Cal destacar Alemanya com a destí majoritari, que ha rebut en el 2009 el 78% de les vendes comunitàries i el 62% del total exportat. Altres destins comunitaris són: Bèlgica, Àustria, Holanda, Dinamarca i Suècia.

El Gràfic 9 mostra la distribució de les exportacions realitzades dins el mercat comunitari.

Pel que fa a les vendes a països tercers, han suposat el 20,4% del total exportat i s'han incrementat respecte de 2008 en un +120,4%. Destaca Suïssa com a destí principal, amb el 64% de les vendes ex-

tracomunitàries. A més, Suïssa suposa el segon destí principal de les exportacions, ja que representa el 13% del total exportat. Altres destins importants són els Estats Units i Brasil.

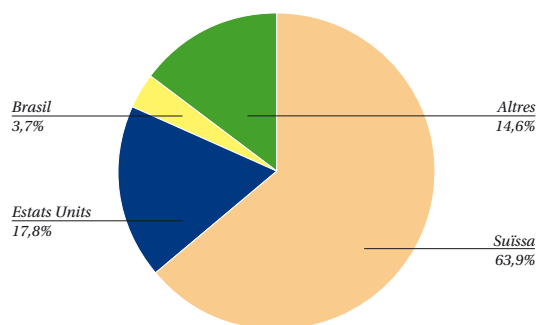
UE

Gràfic 9

El Gràfic 10 mostra la distribució dels mercats fora la Unió Europea.

Països tercers

Gràfic 10

5. Preus

En el 2009, el preu mitjà de venda del Vi de la terra Mallorca ha estat superior al de l'any anterior en un +8,5% i ha assolit els 7,02 €/l. A causa de la pujada dels preus i del gran increment de les vendes, la facturació total ha resultat molt superior a l'assolida l'any 2008 (+54,4%) i ha arribat als 5.762.187 €.

Norma legal:

- Ordre de la consellera d'Agricultura i Pesca, de 13 d'abril de 2007, per la qual es reconeix i es regula la indicació geogràfica 'Mallorca' per als vins amb dret a la menció tradicional 'vi de la terra' produïts a l'illa de Mallorca. BOIB núm. 57, de 17 d'abril de 2007.
- Resolució, de 10 de maig de 2007, del director general d'Agricultura per la qual s'adopta i es regula la utilització del logotip per al vi de la terra Mallorca. BOIB núm. 77, de 24 de maig de 2007.

II. BEGUEDES ESPIRITUOSSES

GENERALITATS

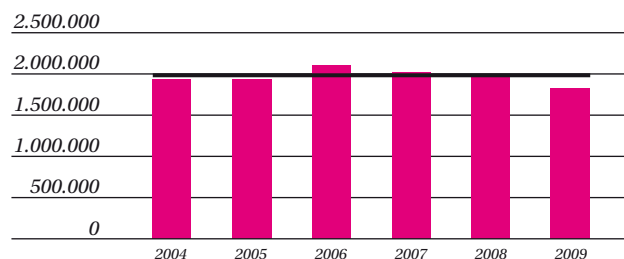
Dades de comercialització

La *Taula 1* recull les dades de comercialització dels darrers sis anys de les quatre begudes espirituoses amb indicació geogràfica que existeixen a les Illes Balears.

L'any 2009, el volum de vendes global s'ha reduït en un -7,5% respecte de l'any anterior, amb 1.845.529 litres comercialitzats. Ara bé, tal i com s'observa al *Gràfic 1*, l'evolució de les vendes mostra una tendència a l'estabilitat en el període 2004-2009.

Evolució de la comercialització (2004-2009)

litres

Gràfic 1

Per tipus de begudes, el comportament més negatiu ha estat per part de les Herbes de Mallorca que ha reduït les seves vendes en un -13,3% respecte de 2008. I, com que són les més representatives en volum, el seu comportament marca la tendència general del conjunt de begudes espirituoses amb indicació geogràfica de les Illes Balears.

Així, el volum de vendes d'Herbes de Mallorca ha suposat en el 2009 el 63,6% del total comercialit-

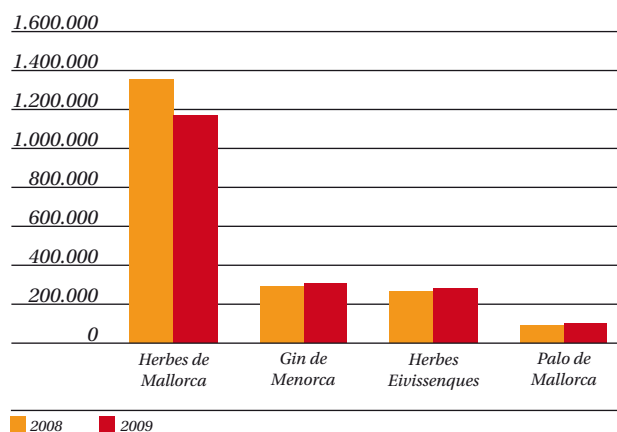
zat. El segon lloc l'ocupa el Gin de Menorca amb un 16,5% i un increment de les vendes del +5,7% respecte de 2008. El volum de comercialització d'Herbes Eivissenques ha augmentat un +2,5% i ocupa el tercer lloc amb el 14,6% del volum total. Pel que fa al Palo de Mallorca, és la beguda que ha mostrat un major creixement respecte de l'any anterior (+8,6%) però continua representant la part minoritària amb el 5,2% del total.

Els *Gràfics 2 i 3* mostren aquestes dades.

Aquesta caiguda de les vendes de begudes espirituoses amb indicació geogràfica elaborades a les Illes Balears és comparable a la situació que a Espanya han presentat les begudes alcohòliques durant els darrers anys: segons les dades aportades per la Federació Espanyola de Begudes Espirituoses

Volum de comercialització Begudes Espirituoses

litres

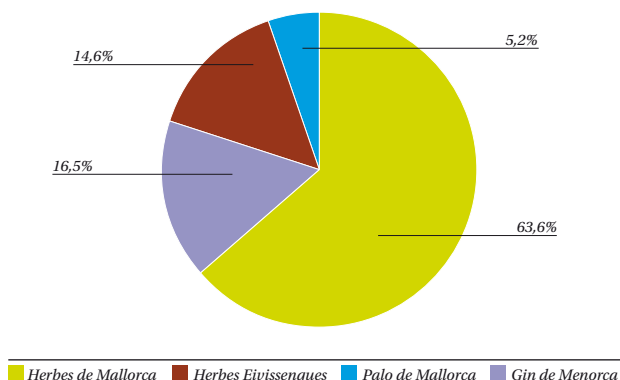

Gràfic 2

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Variació 09/08
Herbes de Mallorca	1.165.847	1.181.929	1.353.923	1.353.216	1.355.269	1.174.587	-13,3%
Gin de Menorca	325.913	340.120	340.810	311.088	288.704	305.311	5,7%
Herbes Eivissenques	275.738	297.193	271.134	241.418	263.312	269.984	2,5%
Palo de Mallorca	127.903	97.025	118.642	104.566	88.040	95.647	8,6%
TOTAL (litres)	1.895.401	1.916.267	2.084.509	2.010.288	1.995.325	1.845.529	-7,5%

Taula 1

Distribució de la comercialització segons tipus de producte 2009

Gràfic 3

(FEBE)¹, en el 2009 les seves vendes varen caure un -12%. El descens es dona per sisè any consecutiu i degut principalment a l'efecte que ha tingut en els darrers anys la crisi econòmica sobre el consum. La FEBE destaca la important reducció de les vendes d'aquestes begudes en el canal hoteleria, que és el principal medi de distribució amb una quota de vendes del 70%; mentre que assegura que les vendes s'han mantingut estables en el canal alimentació.

Així mateix, d'acord amb les dades de consum que el Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí publica en el seu *Panell de Consum*, en el 2009 es va reduir el consum de begudes espirituoses a Espanya en un -6,6%. Per canals, el comportament va ser diferent: a les llars es va donar un increment del +3,2%, mentre que en el sector de l'hoteleria i restauració es va donar una caiguda del -9,3%.

Les begudes espirituoses tradicionals compten actualment amb greus dificultats per dur a terme la seva comercialització. A més del factor econòmic, existeixen altres factors com són: un exhaustiu control de consum d'alcohol per part de les autoritats de seguretat vial, una marcada competència de preus, una concentració del consum en un nombre reduït de begudes –principalment de whisky i rom-, una concentració empresarial molt important i un canvi d'hàbits de consum a begudes de baix contingut alcohòlic (cervesa o noves begudes combinades), entre altres.

Mercats de comercialització

La comunitat autònoma suposa el destí principal de les begudes espirituoses amb indicació geogràfica de les Illes Balears. Respecte de 2008 s'han mantingut estables les vendes locals i han representat el 80,2% del total comercialitzat.

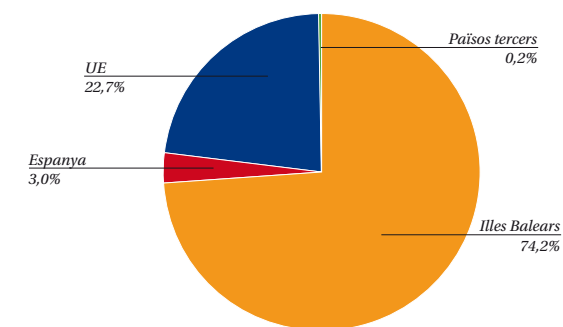
¹ www.balearsnews.es (febrer 2010). "Les vendes de begudes espirituoses van caure un 12% en el 2009, principalment pel canal hoteleria".

Les vendes a la resta de l'Estat espanyol són les que han mostrat un major creixement en el 2009 (+8,2%), encara que només representen el 3,5% del total comercialitzat.

Pel que fa a les exportacions, representen el 16,4% restant de les vendes totals i han mostrat un comportament negatiu en el 2009, ja que s'han reduït en un -33,8% respecte de l'any anterior.

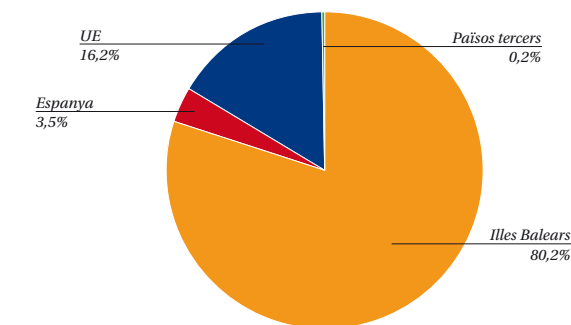
Els Gràfics 4 i 5 mostren la distribució dels mercats de comercialització del total de les begudes espirituoses amb denominació geogràfica de les Illes Balears en els dos darrers anys.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 4

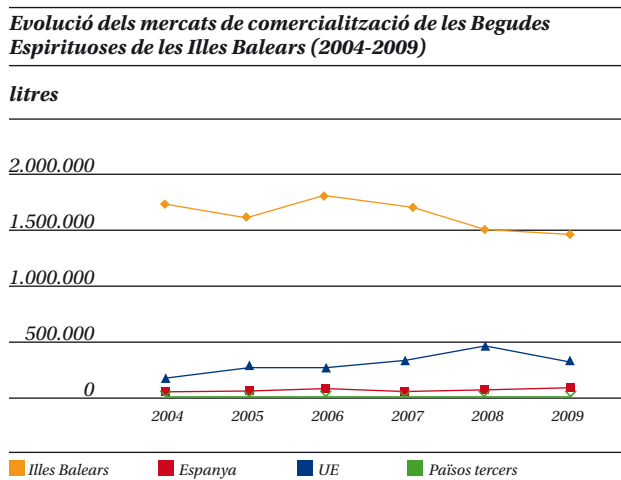
Mercats de comercialització 2009

Gràfic 5

El Gràfic 6 mostra l'evolució de la comercialització total de les begudes espirituoses produïdes a les Illes Balears, segons els mercats de destí.

Gràfic 6

Exportacions

Com ja s'ha dit anteriorment, en el 2009 les exportacions mostraren un comportament negatiu, amb una reducció del -33,8% respecte de l'any anterior. El volum total d'exportació de begudes espirituoses amb indicació geogràfica de les Illes Balears va ser de 301.872 litres.

Per destins, les vendes a la Unió Europea ha mostrat el major descens respecte de 2008, de l'ordre del -33,9%. Els països comunitaris representen el principal destí de les exportacions, amb el 98,9% de total venut a mercats exteriors i un volum total de 298.706 litres.

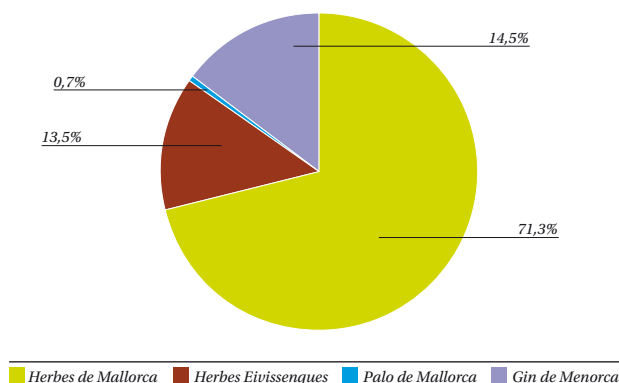
El destí europeu principal és Alemanya, que ha rebut el 76,7% de les vendes comunitàries i el 75,9% del total de les vendes exteriors. Altres països europeus que cal destacar són: Itàlia, Bèlgica i Regne Unit.

Pel que fa a les vendes realitzades a països tercers, la reducció respecte de 2008 ha estat del -18,9%, amb un total de 3.166 litres que únicament representen l'1,1% del total exportat. El destí més important és Andorra i altres minoritaris són Austràlia i els Emirats Àrabs.

Per tipus de producte, les Herbes de Mallorca són la beguda que més s'exporta, ja que representen el 71,3% de les exportacions totals. Seguides del Gin de Menorca i de les Herbes Eivissenques, que suposen el 14,5% i el 13,5% respectivament; i en darrer lloc el Palo de Mallorca, que només representa el 0,7% del total exportat.

El Gràfic 7 il·lustra aquestes dades.

Exportacions 2009

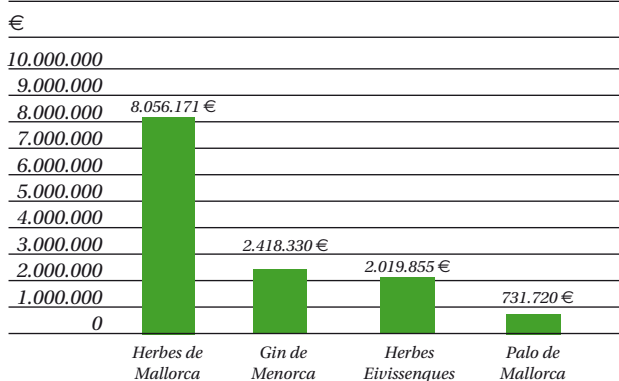
Gràfic 7

Preus

Quant al valor dels productes comercialitzats en el 2009, la facturació total ha estat de 13,2 milions d'euros, fet que suposa una reducció del -10,3% respecte de 2008.

La importància econòmica de les diferents begudes espirituoses emparades per denominacions geogràfiques de les Illes Balears es mostra al Gràfic 8.

Importància econòmica de les Begudes Espirituoses 2009

Gràfic 8

INDICACIÓ GEOGRÀFICA HERBES DE MALLORCA

Les **Herbes de Mallorca** són un producte genuí de l'illa de Mallorca i es defineixen com una beguda espirituosa anisada obtinguda bàsicament per l'extracció d'aromes de diverses plantes de la pròpia illa, com ara el fonoll, romaní, herba llüisa, camamilla, llimoner, taronger i tarongí.

Tradicionalment, aquesta beguda espirituosa anisada ha tingut una gran acceptació a Mallorca, tant pels seus propis habitants com pels visitants, ja sigui elaborada de manera casolana com també a nivell industrial.

Amb l'aprovació del Reglament de la indicació geogràfica Herbes de Mallorca, *Ordre del conseller d'Agricultura i Pesca de 30 de setembre de 2002*, es pretén per una part protegir el nom geogràfic i, per altra, evitar la competència deslleial i garantir la qualitat del producte.

Les Herbes de Mallorca tenen un color que va del verd a l'ambre amb distintes intensitats i matisos, en què es detecten una rica multiplicitat d'aromes que envolten l'olor de l'anís. Els intervals de dolçor són molt amples.

El Reglament de la IG Herbes de Mallorca estableix les següents característiques químiques:

- Grau alcohòlic adquirit: 20-50% volum.
- Contingut màxim en metanol: 0,5 g/hl d'alcohol a 100% vol.
- Contingut màxim de substàncies volàtils: èsters (expressats en acetat d'etil): 300 ppm; aldehids (expressats en acetaldehids): 90 ppm; acidsa volàtil (expressada en àcid acètic): 150 ppm; furfural: 15 ppm; alcohols superiors (expressats en alcohol amílic): 225 ppm.
- Contingut màxim de metalls pesats: arsènic: 0,8 ppm; plom: 1 ppm; zinc: 10 ppm; coure: 10 ppm. El total de metalls pesats expressats en plom no pot ser superior a 40 ppm.

En funció del contingut en sucres i del grau alcohòlic adquirit, es diferencien tres tipus d'Herbes de Mallorca:

- *Herbes de Mallorca dolces*: amb un grau alcohòlic mínim del 20% i un contingut mínim de sacarosa de 300 g/litre.
- *Herbes de Mallorca mesclades*: amb un grau alcohòlic mínim del 25% i un contingut de sucres comprès entre 100 i 300 g/l. Aquesta tipologia ha estat la resposta comercial a la demanda dels consumidors, en els propis bars, de mesclats d'herbes dolces i seques. Els cambrers agafaven

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Nombre d'elaboradors	7	9	8	8	8	8	8	=	--
Producció (litres)	1.114.213	1.162.669	1.193.689	1.358.678	1.368.326	1.359.543	1.177.472	-13,4%	-6,5%
Comercialització per tipus (litres)									
<i>Dolces</i>		414.721	378.257	474.232	475.130	417.937	397.480	-4,9%	-8,0%
<i>Seques</i>		301.963	261.044	309.437	271.978	267.795	217.833	-18,7%	-22,9%
<i>Mesclades</i>		449.163	542.628	570.254	606.109	669.537	559.274	-16,5%	-1,5%
TOTAL		1.165.847	1.181.929	1.353.923	1.353.217	1.355.269	1.174.587	-13,3%	-6,2%
Comercialització per destí (litres)									
<i>Illes Balears</i>	1.000.384	1.065.450	994.156	1.201.769	1.147.735	982.931	957.276	-2,6%	-10,1%
<i>Resta d'Espanya</i>	550	1.265	190	1.254	2.071	6.687	2.190	-67,2%	9,3%
<i>UE</i>	100.129	97.098	187.583	150.284	202.637	365.001	215.121	-41,1%	17,0%
<i>Països 3ers</i>	2.000	2.034	0	616	774	650	0	--	--
TOTAL	1.103.063	1.165.847	1.181.929	1.353.923	1.353.217	1.355.269	1.174.587	-13,3%	-6,2%
Preus de venda (€/litre)	4,90	4,63	5,37	5,73	6,07	7,17	6,86	-4,3%	--
Valor dels productes comercialitzats (€)	5.434.176	5.393.990	6.345.121	7.753.849	8.222.636	9.713.528	8.056.171	-17,1%	--

Taula 1

una botella en cada mà i les abocaven amb una gran habilitat al tassó o la copa, simultàniament, perquè quedessin ben mesclades.

- *Herbes de Mallorca seques*: amb un grau alcohòlic mínim del 35% i un contingut màxim de sacarosa de 100 g/litre.

1. Dades de producció i comercialització

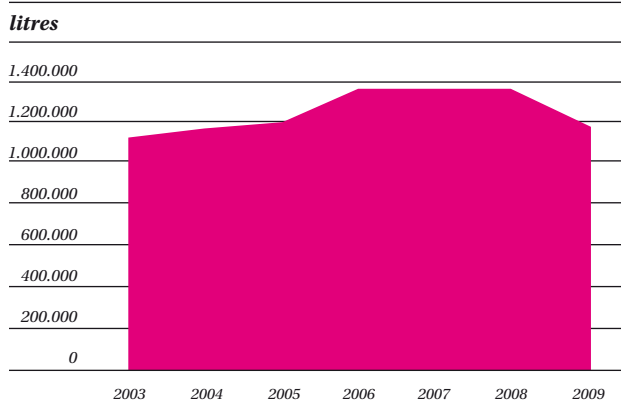
La *Taula 1* recull totes les dades de producció i comercialització de les Herbes de Mallorca des del 2003.

L'any 2009, la producció total obtinguda pels 8 elaboradors d'Herbes de Mallorca ha estat inferior a la de l'any anterior en un -13,4%, amb un volum d'1.177.472 litres.

L'índex IR6 és un paràmetre que permet comparar els valors obtinguts en el 2009 amb els valors mitjans del període 2003-2008 i, així, donar una visió global de les dades. En termes de producció, l'índex IR6 ha estat -6,5%; és a dir, que el volum de producció del 2009 ha estat un -6,5% inferior al volum mitjà del període 2003-2008.

El *Gràfic 1* mostra l'evolució de la producció total des de l'any 2003. S'observa que, després de l'estabilitat dels darrers tres anys, en el 2009 es dona una important caiguda i es torna a valors més semblants als anys inicials.

Evolució de la producció (2003-2009)

Gràfic 1

Pel que fa a les vendes d'Herbes de Mallorca, el comportament ha estat similar a la producció, és a dir, negatiu. El descens ha estat del -13,3% respecte de 2008 i el volum total assolit en el 2009 d'1.174.587 litres.

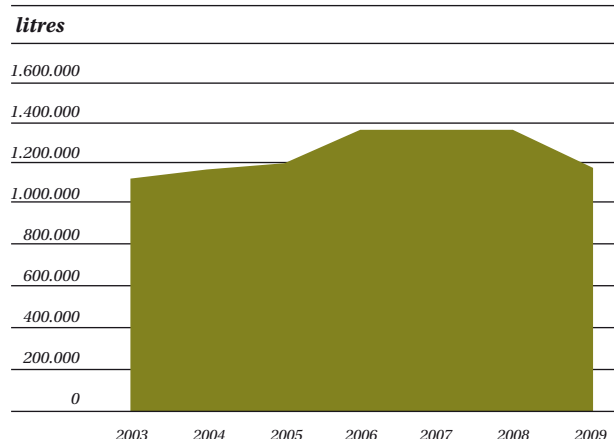
L'índex IR6 per a la comercialització és -6,2%. Igual que la producció, el volum de vendes obtingut en el 2009 resulta inferior al volum mitjà del període 2003-2008. Els *Gràfics 2 i 3* mostren l'evolució de

la comercialització de les Herbes de Mallorca en els darrers set anys. S'observa la caiguda que han experimentat les vendes en el 2009, després de tres anys de marcada estabilitat.

Per tipus d'Herbes de Mallorca, el descens ha estat generalitzat, ja que els tres tipus han vist reduïdes les seves vendes en el 2009.

Les més representatives han estat les mesclades, que malgrat el descens del -16,5% respecte de 2008, suposen el 47,6% de les vendes totals amb uns 559.274 litres. Segueixen les dolces, amb 397.480 litres venuts, que representen el 33,8% del volum total i mostraren un descens del -4,9% en el 2009. En darrer lloc es troben les Herbes de Mallorca seques, de les quals es comercialitzaren 217.833 litres, que suposen el 18,5% i que mostraren la caiguda més important (-18,7%). Cal tenir en compte que les Herbes de Mallorca seques són les que tenen una major graduació alcohòlica (mínim 35% vol.) i per tant un major preu degut als impostos especials, la qual cosa pot ser una limitació a l'hora de la comercialització.

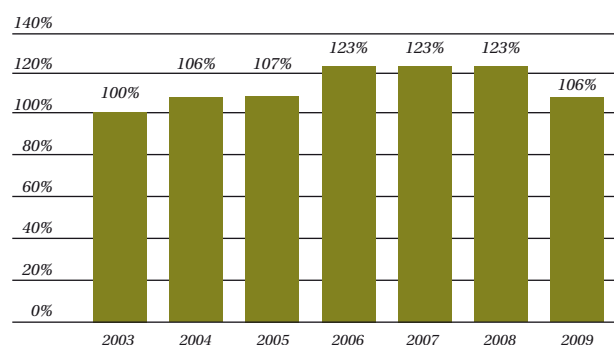
Evolució de la comercialització (2003-2009)

Gràfic 2

Evolució de la comercialització (2003-2009)

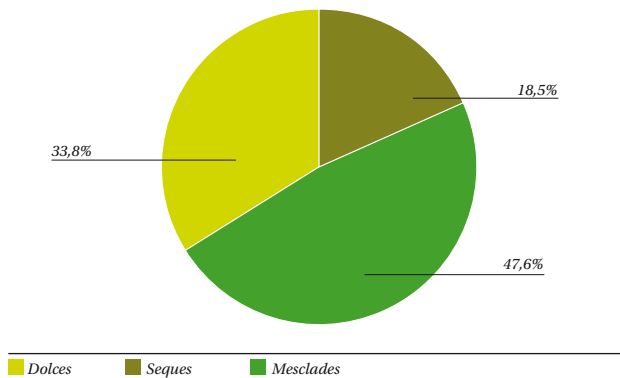
Índex 100% - Any 2003

Gràfic 3

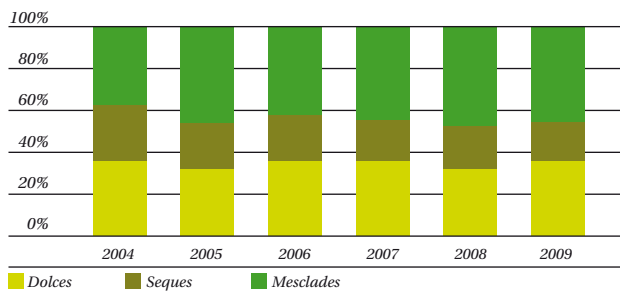
El Gràfic 4 il·lustra les proporcions que han representat els diferents tipus d'Herbes de Mallorca a l'any 2009. I el Gràfic 5 mostra l'evolució de la comercialització d'Herbes de Mallorca segons els tipus de producte des de l'any 2004.

Comercialització per tipus (Dolces, seques, Mesclades) 2009

Gràfic 4

Evolució de la comercialització segons tipus (2004-2009)

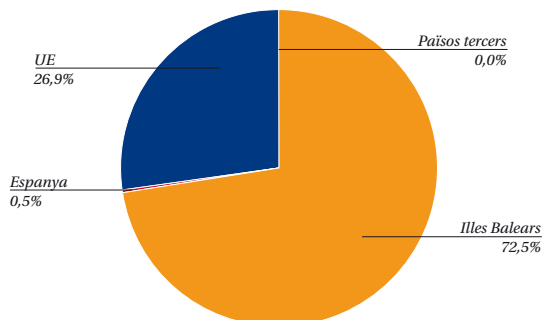

Gràfic 5

Mercats de comercialització

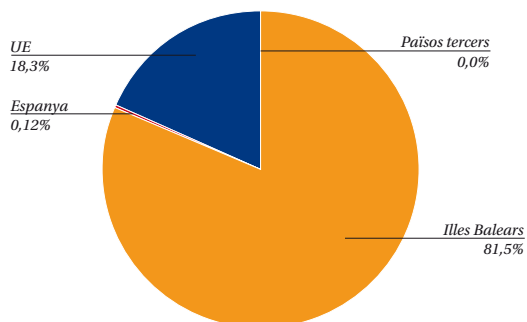
Els Gràfic 6 i 7 mostren la distribució dels mercats de comercialització de les Herbes de Mallorca en els dos darrers anys.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 6

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 7

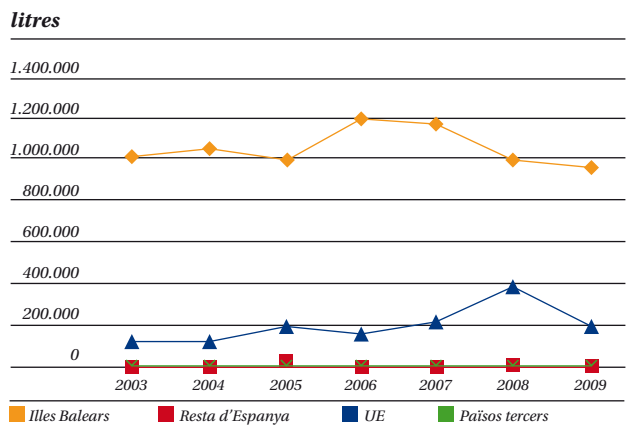
El descens de les vendes també ha estat generalitzat en funció dels mercats de comercialització. A les Illes Balears s'ha donat el descens més petit, de l'ordre del -2,6%, amb un volum de comercialització de 957.276 litres venuts dins la Comunitat Autònoma, que suposa el principal destí de les vendes d'Herbes de Mallorca amb el 81,5% del total comercialitzat.

Les vendes a la península són les que han mostrat la major caiguda respecte de 2008 (-67,2%), amb un volum de comercialització de 2.190 litres. Quantitativament, aquest volum només representa el 0,2% del volum total de vendes realitzades en el 2009.

Pel que fa a les exportacions, s'han reduït en un -41,2% respecte de 2008 i han representat el 18,3% de les vendes totals d'Herbes de Mallorca. El volum total exportat ha estat de 215.121 litres, venuts íntegrament a Alemanya.

El Gràfic 8 mostra l'evolució de la comercialització segons els mercats de destí de les Herbes de Mallorca, durant el període 2003-2009.

Evolució de la comercialització per mercats (2003-2009)

Gràfic 8

Preus

L'any 2009, el preu de venda de les Herbes de Mallorca s'ha situat al voltant dels 6,86 €/litre. Respecte de l'any anterior, el preu ha caigut un -4,3%. Pel fet que també han caigut les vendes de manera significativa, la facturació total obtinguda l'any 2009 ha estat un -17,1% inferior a la del 2008, amb un valor de comercialització de 8.056.171 euros.

Norma legal

- Ordre de 30 de setembre de 2002, del conseller d'Agricultura i Pesca, per la qual es reconeix la denominació geogràfica Herbes de Mallorca i s'aprova el seu reglament. BOIB núm. 122, de 10 d'octubre de 2002.

INDICACIÓ GEOGRÀFICA GIN DE MENORCA

El Gin de Menorca és un producte genuí de l'illa de Menorca que, per la seva tradició històrica i qualitat diferenciada i reconeguda, és un fidel representant dels productes tradicionals.

El Gin de Menorca és una beguda espirituosa incolora i transparent, amb marcat sabor a ginebró, elaborada exclusivament a l'illa de Menorca i obtinguda per destil·lació en alambins de coure que treballen amb foc directe de llenya.

Els destil·lats del Gin de Menorca presenten un grau alcohòlic d'entre el 38% i el 43% en volum.

Les matèries primeres emprades en l'elaboració del Gin de Menorca són:

- Baies (fruit) de ginebró (*Juniperus communis*).
- Alcohol: alcohol etílic obtingut per destil·lació i/o rectificació, prèvia fermentació alcohòlica, de productes agrícoles. L'alcohol utilitzat és natural d'origen agrícola.
- Aigua.

1. Dades de producció i comercialització

La Taula 1 recull les dades de producció i comercialització del Gin de Menorca des de l'any 2002.

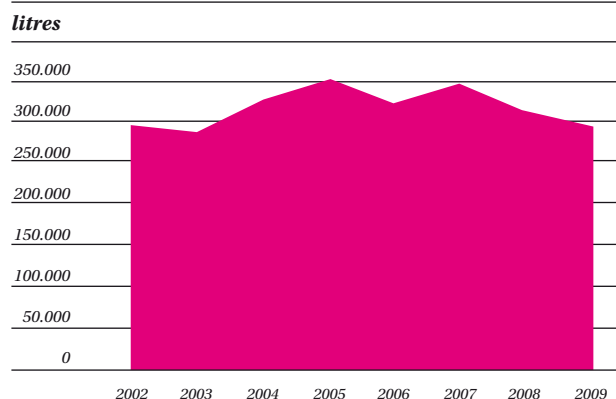
La darrera columna de la taula mostra els valors de l'índex **IR6**, que és la relació entre les dades obtingudes en el 2009 i la mitjana de les dades del període 2003-2008.

En el 2009, la producció total obtinguda per l'únic elaborador de Gin de Menorca ha estat de 292.334 litres. Respecte de l'any anterior, aquest va-

lor ha resultat inferior en un -4,5%. El valor de l'IR6 per a la producció total ha estat de -9,5%. És a dir, el volum de producció de 2009 ha estat un -9,5% inferior al volum mitjà del període 2003-2008, la qual cosa indica un tendència lleugerament negativa en els darrers anys.

El Gràfic 1 mostra l'evolució de la producció total de Gin de Menorca des del 2002. Es pot apreciar la baixada soferta en els dos darrers anys.

Evolució de la producció (2002-2009)

Gràfic 1

Pel que fa a les vendes, el comportament ha estat positiu en el 2009, ja que el volum de comercialització ha estat un +5,7% superior al de l'any anterior, amb un total de 305.311 litres comercialitzats.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Producció (litres)	296.818	284.881	333.392	351.366	316.584	346.332	306.189	292.334	-4,5%	-9,5%
<i>Illes Balears</i>	240.904	262.769	292.150	277.070	263.760	230.600	211.895	216.668	2,2%	-15,5%
<i>Espanya</i>	9.777	7.597	11.571	8.746	15.057	9.184	36.837	44.756	21,5%	201,7%
Comercialització (litres)										
<i>UE</i>	15.855	17.197	21.034	52.480	60.073	70.045	37.422	40.911	9,3%	-4,9%
<i>Països tercers</i>	1.882	863	1.158	1.824	1.920	1.259	2.550	2.976	16,7%	86,5%
TOTAL	268.418	288.426	325.913	340.120	340.810	311.088	288.704	305.311	5,7%	-3,3%
Valor dels productes comercialitzats (€)	1.610.508	1.932.454	2.320.382	2.477.940	2.502.533	2.425.329	2.366.479	2.418.330	2,2%	--

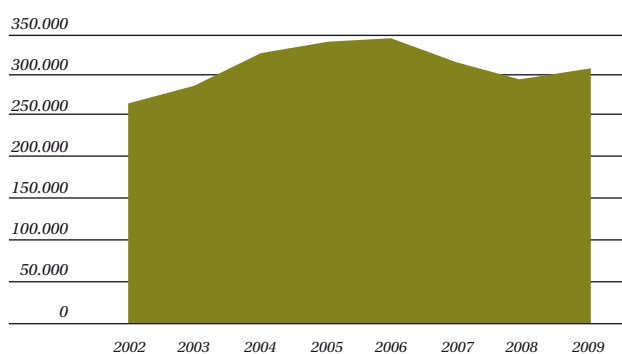
Taula 1

En canvi, l'índex IR6 per a la comercialització ha estat negatiu, amb un valor de -3,3%. Això indica que, malgrat el creixement donat en el 2009, la tendència dels darrers anys es negativa ja que el volum comercialitzat en el 2009 ha estat inferior al volum mitjà del període 2003-2008 en un -3,3%.

Els Gràfic 2 i 3 il·lustren l'evolució de les vendes en els darrers vuit anys.

Evolució de la comercialització (2002-2009)

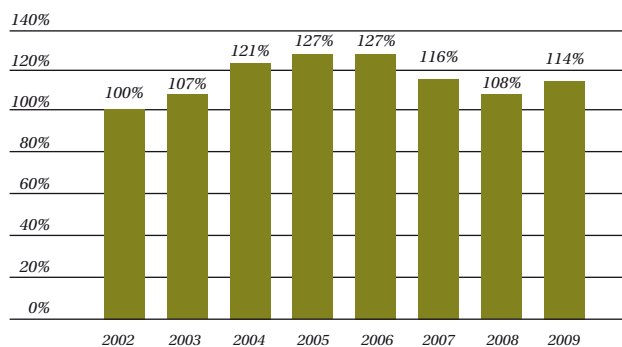
litres

Gràfic 2

Evolució de la comercialització (2002-2009)

Índex 100% - Any 2002

Gràfic 3

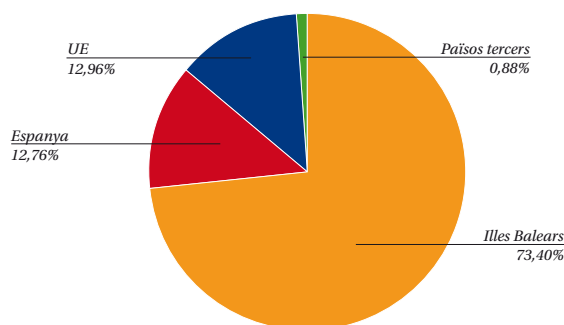
Mercats de comercialització

El comportament positiu de les vendes ha estat general, ja que s'han incrementat en tots els mercats de destí.

Els Gràfics 4 i 5 mostren la distribució de les vendes segons els mercats de comercialització del Gin de Menorca en els anys 2008 i 2009 respectivament.

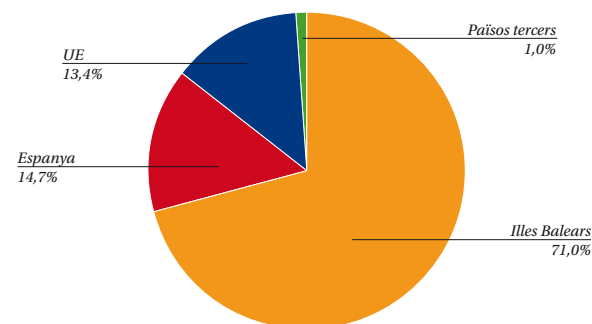
Les Illes Balears han suposat el principal mercat de comercialització de Gin de Menorca en el 2009, representant el 71% del volum total de vendes. Amb uns 216.668 litres venuts dins de la comunitat autònoma, s'ha donat un creixement del +2,2% respecte de l'any anterior.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 4

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 5

Les vendes a la península han estat les que han mostrat un major creixement en el 2009, de l'ordre del +21,5%, i han arribat als 44.756 litres. La importància relativa de la comercialització cap a la península ha augmentat notablement en els darrers dos anys i ja representa el 15% de les vendes totals.

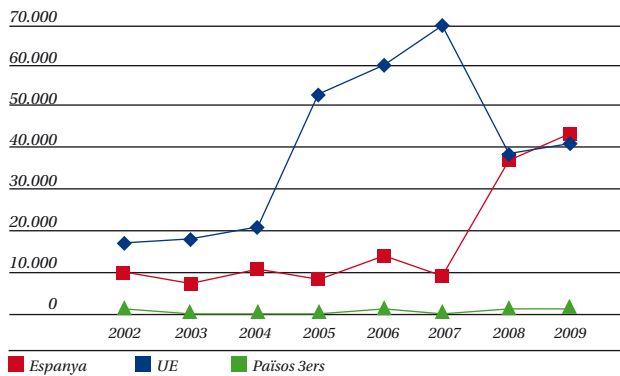
Quant a les exportacions, han suposat el 14% restant de la comercialització total i han mostrat un comportament molt positiu, ja que respecte de 2008 s'han incrementat en un +9,8%.

Com ja s'ha dit anteriorment, les Illes Balears suposen el destí principal de comercialització de Gin de Menorca, representant el 71% del volum total venut en el 2009. Ara bé, si ens centrem en la comercialització fora de les Illes Balears, les evolucions han estat diferents segons els destins. En el Gràfic 6 podem veure que: entre els anys 2002 i 2007, les vendes a la UE eren superiors a les fetes a la resta d'Espanya; en el 2008, es va produir un canvi en aquesta tendència, pel fet que les vendes a la UE caigueren de manera important i les vendes a la península es duplicaren; i en el 2009, fins i tot s'ha invertit la situació i les vendes a la península han superat les comunitàries. Això ha donat lloc a una inversió en les proporcions de les vendes: les que han estat destinades a la península han estat les més representa-

tives, amb el 51%; i les destinades a la UE han passat a ocupar el segon lloc, amb el 46%. El 3% restant de les vendes realitzades fora de la comunitat autònoma correspon als països tercers.

Evolució de la comercialització fora de la CAIB (2002-2009)

litres

Gràfic 6

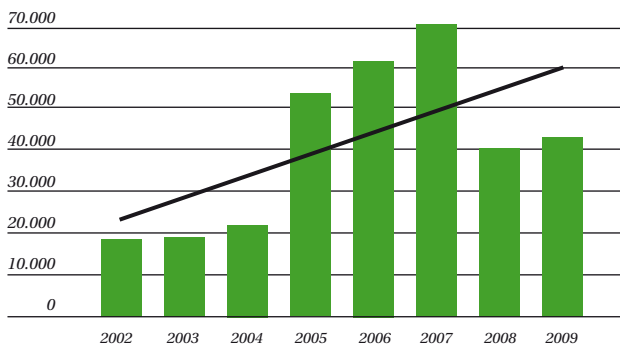
Exportacions

Les exportacions de Gin de Menorca han mostrat en el 2009 un comportament positiu, amb un creixement del +9,8% respecte de l'any anterior. El volum total exportat assolí els 43.887 litres, que ha representat el 14% de la comercialització total.

L'evolució de les exportacions de Gin de Menorca mostra una tendència genèrica a l'alça, tal i com s'observa en el Gràfic 7.

Evolució de les exportacions (2002-2009)

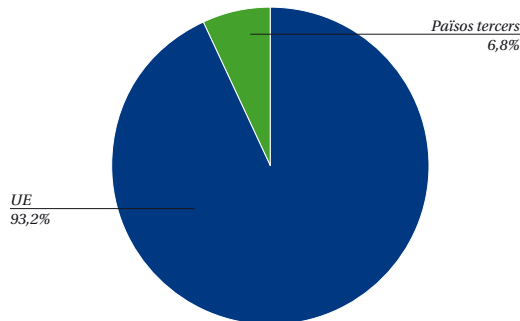
litres

Gràfic 7

Les vendes destinades a països de la Unió Europea foren les més importants, ja que suposaren el 93% de les exportacions totals. Mentre que les vendes a països tercers representaren el 7% restant. El Gràfic 8 mostra la distribució de les exportacions segons mercats en el 2009.

Exportacions 2009

Gràfic 8

Respecte de 2008, les vendes dins el mercat comunitari mostraren un creixement del +9,3%, amb un total de 40.911 litres de Gin de Menorca, destinats a països com Alemanya i Itàlia.

Pel que fa a les vendes a països tercers, també s'incrementaren en el 2009 (+16,7%) i es destinaren a països com Andorra, Austràlia i Japó.

Preus

En el 2009 s'ha reduït en un -3,4% el preu respecte de l'any anterior i s'ha situat en 7,92 €/litre. Però a causa del creixement de les vendes (+5,7%), el valor de la comercialització de Gin de Menorca en el 2009 ha estat un +2,2% superior amb un total de 2.418.330 € facturats.

Norma legal

- Decret 149/1997, de 21 de novembre, de la Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria: *Reconeixement de la Denominació Geogràfica "Gin de Menorca" i aprovació del seu Reglament*. BOCAIB núm. 155, de 12 de desembre de 1997.

INDICACIÓ GEOGRÀFICA HERBES EIVISSENQUES

Les Herbes Eivissenques són la beguda espirituosa anisada elaborada a Eivissa i obtinguda bàsicament per l'extracció d'aromes de diverses plantes procedents de la zona d'elaboració, com ara el fonoll, l'herba lluisa, l'espígol, la camamilla, etc, en presència d'altres plantes anisades com l'anís estrellat o l'anís verd.

L'extracció de les aromes es realitza amb els mètodes de destil·lació (en alambins de coure a foc lent), de maceració en solució hiodroalcohòlica i/o d'infusió en aigua bullint.

Les Herbes Eivissenques presenten una coloració que va des del topazi o ambarí fins al verd, en funció de les plantes aromàtiques predominants.

Les Herbes Eivissenques presenten les característiques següents:

- Grau alcohòlic: 24-38% volum.
- Contingut en sucre: màxim 250g/l.
- Densitat relativa (20°C): inferior a 1,18 g/ml.

Les matèries primeres emprades en l'elaboració de les Herbes Eivissenques són:

- Plantes aromàtiques: fonoll, timó, romaní, herballuïsa, espígol, ruda, eucaliptus, camamilla, enebre amb ginebrons, orenga, menta, herbassana, fulles i pell de llimona i taronja, i sàlvia en presència d'altres plantes com l'anís estrellat o badiana i l'anís verd o matafaluga.

- Alcool etílic agrícola.
- Sacarosa, en qualsevol de les seves presentacions per a ús alimentari.

1. Dades de producció i comercialització

La producció total d'Herbes Eivissenques ha estat en el 2009 de 177.769 litres. Respecte de l'any anterior, s'ha donat un descens del -21,4%, atès que hi havia produït pendent de comercialitzar dels anys anteriors.

Pel que fa a les dades de comercialització, han estat positives en el 2009 ja que s'ha donat un creixement del +2,5% respecte de 2008 i el volum total de vendes ha assolit els 269.984 litres.

La Taula 1 recull totes les dades de producció i comercialització des de l'any 2002.

La darrera columna de la taula recull els valors de l'índex **IR6**, que relaciona les dades obtingudes en el 2009 amb les mitjanes del període 2003-2008 i permet així fer una valoració general i no puntual de les dades del 2009.

S'observa que, pel que fa a la producció d'Herbes Eivissenques, en el 2009 s'ha continuat amb la tendència negativa dels darrers anys, ja que el valor d'IR6 ha estat de -34,5%. És a dir, el volum de producció en el 2009 ha estat un -34,5% inferior al volum mitjà del període 2003-2008.

Aquesta tendència negativa es pot observar en el Gràfic 1, que mostra l'evolució de la producció d'Herbes Eivissenques des de l'any 2002.

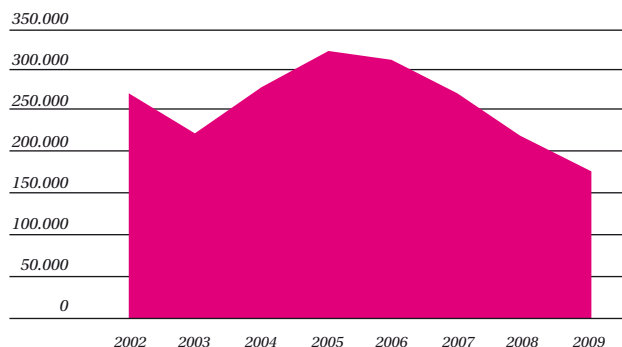
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Producció (litres)	2	2	2	3	3	3	3	3	=	--
Núm. d'elaboradors	269.153	211.093	276.327	323.690	309.069	280.938	226.310	177.769	-21,4%	-34,5%
Comercialització (litres)										
Illes Balears	197.908	197.110	231.259	223.754	206.623	199.861	205.116	211.972	3,3%	0,6%
Espanya	7.341	20.290	19.530	38.265	34.276	4.153	15.827	17.253	9,0%	-21,8%
UE	20.933	10.920	24.829	35.012	30.031	37.086	41.667	40.569	-2,6%	35,6%
Països tercers	0	120	120	162	204	318	702	190	-72,9%	-29,9%
TOTAL	226.182	228.440	275.738	297.193	271.134	241.418	263.312	269.984	2,5%	2,7%
Preu de venda (€/litre)	5,96	5,48	6,27	6,57	6,89	7,19	7,37	7,48	1,5%	--
Valor dels productes comercialitzats (€)	1.347.593	1.252.514	1.730.049	1.953.802	1.866.892	1.736.156	1.941.846	2.019.855	4,0%	--

Taula 1

Evolució de la producció (2002-2009)

litres

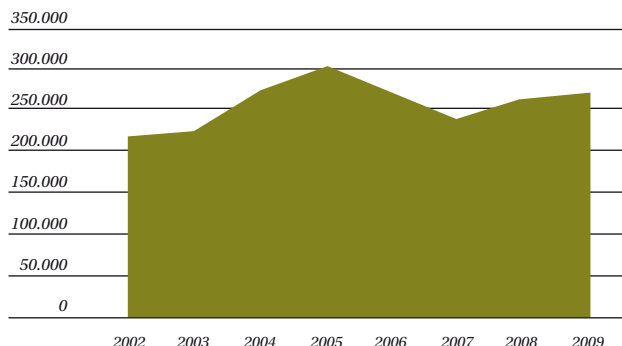
Gràfic 1

Quant al volum de comercialització, la variació 09/08 ha estat de +2,5% i el valor de l'índex IR6 de +2,7%. Aquests valors tant semblants indiquen que en el 2009 s'ha continuat amb la tendència positiva dels dos anys anteriors.

Aquesta tendència es pot observar en els Gràfics 2 i 3.

Evolució de la comercialització (2002-2009)

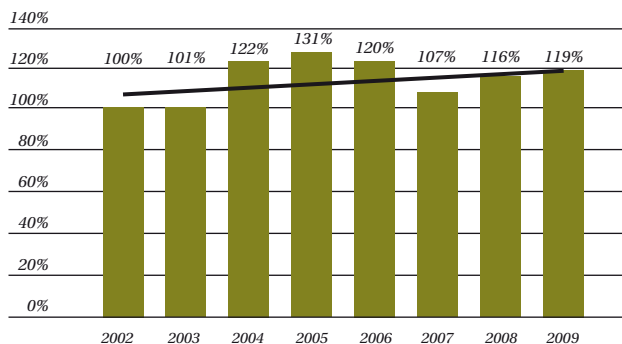
litres

Gràfic 2

Evolució de la comercialització (2002-2009)

Índex 100% - Any 2002

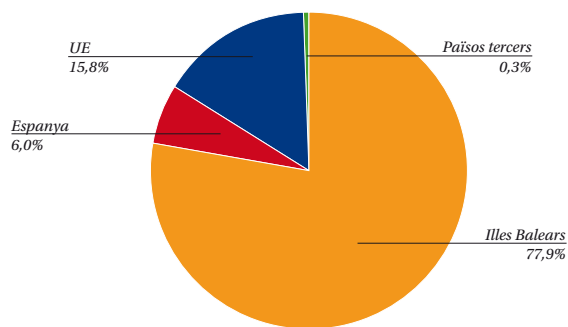

Gràfic 3

Mercats de comercialització

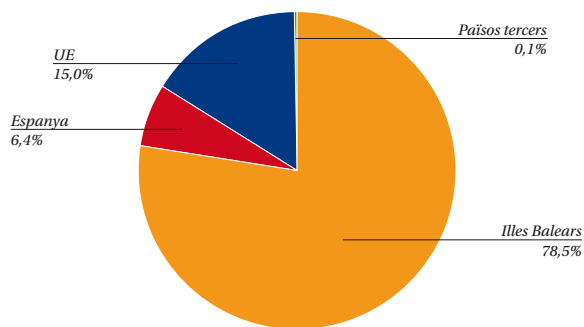
El Gràfics 4 i 5 mostren la distribució dels mercats de comercialització de les Herbes Eivissenques en els dos darrers anys.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 4

Mercats de comercialització 2009

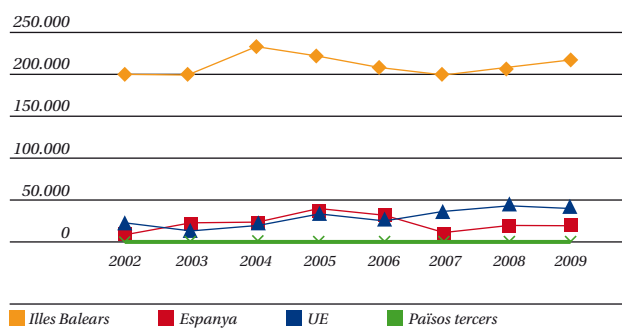
Gràfic 5

S'observa que les Illes Balears continuen representant el destí principal de les vendes, ja que suposen el 78,5% del volum total de comercialització en el 2009. Respecte de l'any anterior, s'ha produït un creixement del +3,3% en les vendes locals, amb un total de 211.972 litres d'Herbes Eivissenques venuts dins de la comunitat autònoma.

La comercialització a la resta d'Espanya és la que ha mostrat un major creixement, de l'ordre del +9%, amb un total de 17.253 litres venuts a la península. Proporcionalment, suposen el 6,4% de les vendes totals.

Quant a les exportacions, en el 2009 han mostrat un comportament negatiu i han representat el 15,1% del total comercialitzat, amb un total de 40.759 litres venuts en els mercats estrangers.

El Gràfic 6 mostra l'evolució de la comercialització segons els mercats de destí, durant el període 2002-2009.

Evolució de la comercialització per mercats (2002-2009)

Gràfic 6

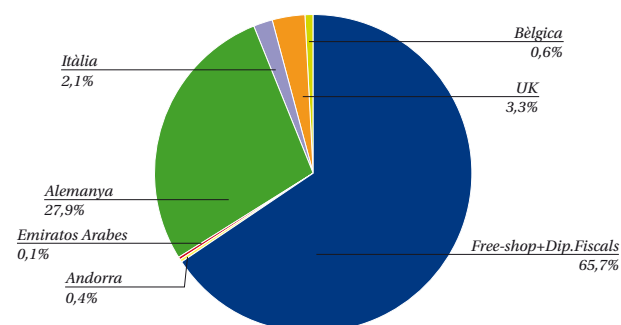
Exportacions

Com ja s'ha dit anteriorment, les exportacions han mostrat un comportament negatiu en el 2009, amb un descens del -3,8% respecte de l'any anterior. El volum total exportat ha assolit els 40.759 litres, dels quals la major part (el 99,5%) es comercialitzen dins el mercat comunitari; mentre que les vendes a països tercers continuen representant la part minoritària, amb el 0,5% restant.

Pel que fa a la Unió Europea, en el 2009 ha rebut un total de 40.569 litres d'Herbes Eivissenques, un -2,6% menys que l'any anterior. Cal destacar el volum comercialitzat a tendes lliures d'impost, que han representat gairebé el 66% del total venut en el 2009. Per països, cal destacar Alemanya com a destí principal, amb el 27,9% de total exportat. Altres destins europeus són Itàlia, Regne Unit i Bèlgica.

Les vendes extracomunitàries són les que han mostrat el descens més marcat, de l'ordre del -72,9% i només 190 litres venuts a països tercers, concretament a Andorra i als Emirats Àrabs.

El Gràfic 7 mostra la distribució de les exportacions segons els països de destí.

Exportacions 2009

Gràfic 7

Preus

El preu de venda s'ha incrementat en un +1,5% en el 2009 i ha arribat als 7,48 €/litre. Amb aquest augment del preu i l'increment en les vendes, el valor dels productes comercialitzats en el 2009 ha estat un +4,0% superior al de l'any anterior, situant-se en 2.019.855 €.

Norma legal

- Decret 216/1996, de 12 de desembre, de la conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria: *Reconeixement de la Denominació Geogràfica "Herbes Eivissenques" i aprovació del seu Reglament*. BOCAIB núm., 9, de 21 de gener de 1997.

INDICACIÓ GEOGRÀFICA PALO DE MALLORCA

El Palo de Mallorca és un licor fosc i viscos, elaborat per la infusió de quina, genciana i sacarosa caramel·litzada amb alcohol etílic d'origen agrícola.

La zona d'elaboració del Palo de Mallorca és l'illa de Mallorca.

El Palo de Mallorca presenta les característiques següents:

- Grau alcohòlic: 25-36% volum.
- Contingut en sucres: 300-500 g/l.
- Densitat relativa (20°C): 1.1200-1.1780 g/ml.

Les matèries primeres emprades en l'elaboració del Palo de Mallorca són:

- Quina: escorça de diversos arbres del gènere *Cinchona*.
- Genciana: arrels seques de la planta perenne *Gentiana lutea L.*
- Alcohol: alcohol etílic agrícola.
- Sacarosa, en qualsevol de les seves presentacions per a ús alimentari.

En l'elaboració de Palo de Mallorca no s'utilitzen en cap cas olis essencials ni colorants artificials. Els únics colorants que poden emprar-se són infusions o maceracions de productes naturals o sucre caramel·litzat.

1. Dades de producció i comercialització

La *Taula 1* resumeix les dades de producció i comercialització de Palo de Mallorca des de l'any 2002.

Els valors de l'índex **IR6** es mostren a la darrera columna de la taula. Es tracta d'un paràmetre que relaciona el valor obtingut en el 2009 i el valor mitjà del període 2003-2008. A diferència de la variació 09/08, l'IR6 permet fer una valoració més global de les dades obtingudes en el darrer any, ja que es comparen amb els valors mitjans dels darrers anys.

Pel que fa al volum de producció total, en el 2009 s'ha donat un descens respecte de l'any anterior de l'ordre del -4,6%, amb un volum total de 80.332 litres de Palo de Mallorca produïts pels 7 elaboradors inscrits.

El valor de l'IR6 per a la producció total ha estat també negatiu i molt superior al de la variació 09/08. Així, el volum de producció de 2009 ha estat un -28% inferior al volum mitjà del període 2003-2008, la qual cosa indica un tendència general negativa.

El *Gràfic 1* mostra aquesta tendència negativa.

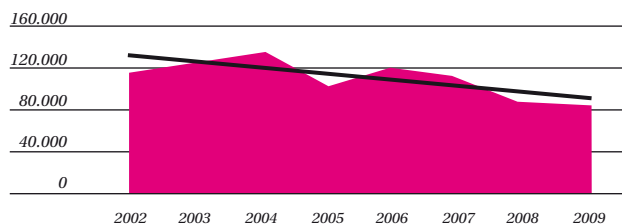
En el cas de la comercialització la situació és diferent, ja que en el 2009 s'ha donat un increment respecte de 2008 (+8,6%), mentre que el valor de l'índex IR6 ha estat negatiu (-12,8%) indicant una tendència negativa en els darrers anys.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Nombre d'elaboradors	7	8	9	8	8	8	7	7	=	
Producció (litres)	115.548	121.165	130.405	99.040	120.754	113.821	84.226	80.332	-4,6%	-28,0%
<i>Illes Balears</i>	109.488	116.257	122.402	95.060	116.270	102.556	79.874	93.512	17,1%	-11,3%
<i>Resta Espanya</i>	1.250	147	121	5	200	78	0	30	-	-68,0%
Comercialització (litres)	3.460	4.169	3.879	1.961	2.170	1.932	8.165	2.105	-74,2%	-43,3%
<i>Països tercers</i>	1.350	1.100	1.500	0	1	0	0	0	-	-
TOTAL	115.548	121.673	127.902	97.026	118.641	104.566	88.039	95.647	8,6%	-12,8%
Preu de venda (€/L)	5,30	5,30	5,02	6,84	7,20	7,18	8,22	7,65	-6,9%	
Valor dels productes comercialitzats (€)	612.627	644.641	642.109	663.790	853.738	750.738	723.684	731.720	1,1%	

Taula 1

Evolució de la producció (2002-2009)

litres

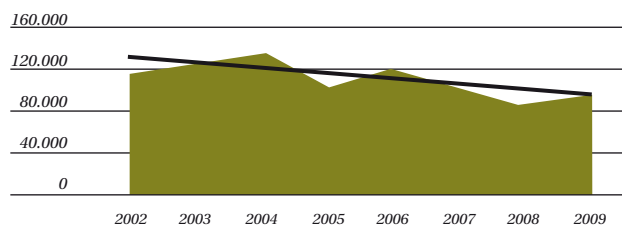

Gràfic 1

Els Gràfics 2 i 3 mostren l'evolució de la comercialització de Palo de Mallorca durant el període del 2002 al 2009. S'observa que, malgrat l'alternança de pujades i baixades, la tendència general és clarament negativa durant aquest període.

Evolució de la comercialització (2002-2009)

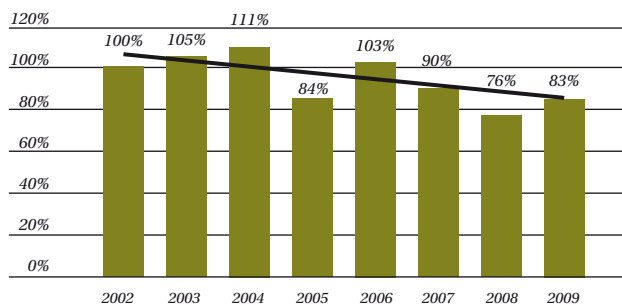
litres

Gràfic 2

Evolució de la comercialització (2002-2009)

Índex 100% - Any 2002

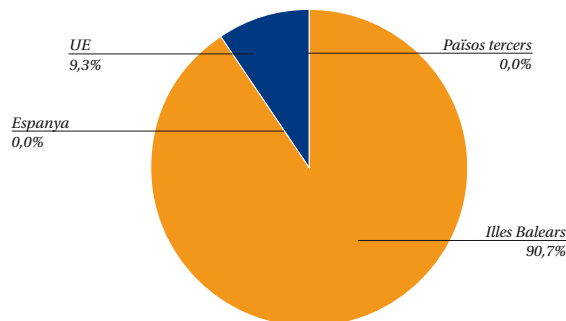
Gràfic 3

Mercats de comercialització

Els Gràfics 4 i 5 mostren la distribució dels mercats de comercialització de Palo de Mallorca en els dos anys.

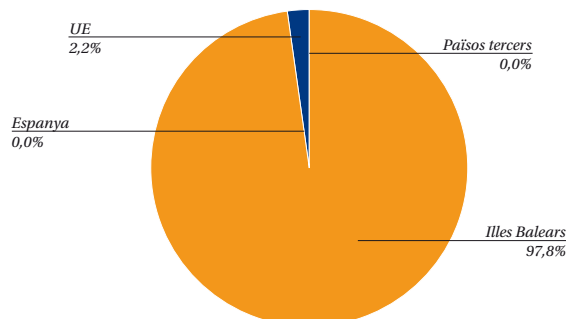
L'any 2009, les vendes de Palo de Mallorca es destinaren principalment a les Illes Balears, que representaren el 97,8% del volum total de comercialització. Respecte de l'any anterior, l'augment va ser del +17,1%, amb uns 93.512 litres comercialitzats dins del mercat local.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 4

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 5

Les vendes a la península són minoritàries, ja que suposen només el 0,03% del total comercialitzat en el 2009.

Pel que fa a les exportacions, suposaren el 2,2% del total comercialitzat i es destinaren íntegrament a la UE, més concretament a Alemanya, que suposa el destí principal de Palo de Mallorca fora de la Comunitat Autònoma. Respecte de 2008, les exportacions han experimentat un important descens, ja que s'han reduït en un -74,2%. La presència de Palo de Mallorca a tercers països ha estat nul·la en el 2009.

Preus

El preu de venda del Palo de Mallorca ha baixat en un -6,9% en el 2009 i s'ha situat al voltant dels 7,65 €/litre.

Malgrat aquesta baixada del preu de venda, i a causa del creixement de les vendes de Palo de Mallorca, la facturació total ha estat un +1,1% superior a la del 2008. El valor total del producte comercialitzat ha estat de 731.720 euros.

Norma legal

- Ordre de 22 de desembre de 1993, del conseller d'Agricultura i Pesca del Govern Balear: *Aprovació del Reglament de la Denominació Geogràfica Palo de Mallorca*. BOCAIB núm. 4, de 8 de gener de 1994.

III. ALIMENTS

GENERALITATS

Dades de comercialització

A les Illes Balears existeixen actualment quatre aliments emparats per denominacions d'origen i indicacions geogràfiques protegides, que són: DOP Formatge Mahón-Menorca, DO Oli de Mallorca, IGP Sobrassada de Mallorca i IGP Ensaimada de Mallorca.

La *Taula 1* mostra les seves dades de comercialització de l'any 2009 i la seva variació respecte de 2008.

Denominació de Qualitat	Volum de comercialització (mil kg/L)	Variació 09/08
Formatge Mahón-Menorca	2.170,2	-3,0%
Oli de Mallorca	90,9	-8,7%
Sobrassada de Mallorca	2.462,7	-4,0%
Ensaimada de Mallorca	--	--
TOTAL	4.723,8 *	-3,6% *

* sense tenir en compte les dades de l'Ensaimada de Mallorca, ja que no han estat facilitades pel Consell Regulador de la IGP en el 2009.

Taula 1

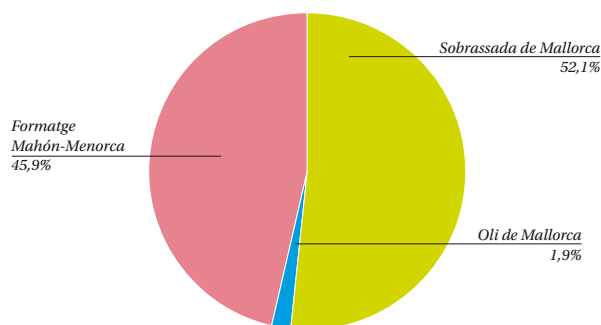
Respecte de l'any anterior, en el 2009 s'ha comercialitzat un -3,6% menys, amb un volum total de vendes que ha estat de 4,7 milions de quilos/litres. Ara bé, cal tenir en compte que aquest volum no inclou l'Ensaimada de Mallorca, pel fet que el seu Consell Regulador no ha facilitat les dades.

Segons aquestes xifres, existeix un clar predomini de dos dels productes, la Sobrassada de Mallorca i el Formatge Mahón-Menorca, que han representat en el 2009 el 98,1% del volum total comercialitzat.

El *Gràfic 1* mostra la distribució del volum comercialitzat en el 2009.

A causa d'aquest predomini i del fet que les vendes a la resta d'Espanya són especialment importants per a aquests dos productes, en el 2009 el mercat de comercialització principal ha estat la península, que ha representat el 49,2% del volum total venut. Les Illes Balears han suposat el 46,2% i les exportacions el 4,6% restant.

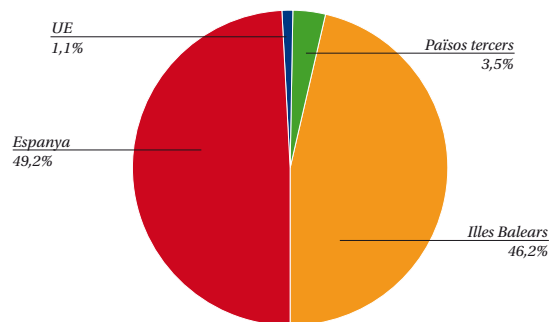
Distribució de la comercialització segons el producte 2009

Gràfic 1

El *Gràfic 2* mostra la distribució dels mercats de comercialització en el 2009.

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 2

L'any 2009, les vendes d'aliments amb denominació d'origen o indicació geogràfica de les Illes Balears s'han reduït en un -3,6% respecte de l'any anterior. Aquest comportament negatiu és semblant a la situació general que s'ha donat a l'Estat espanyol: d'acord amb les dades del Panel de Consum del Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí (MARM), el volum de comercialització d'aliments a nivell estatal ha resultat un -1,4% inferior a l'any anterior.

En relació a les vendes d'aliments amb denominació d'origen o indicació geogràfica de les Illes Balears, cal considerar en primer lloc les dificultats

que en general existeixen actualment, ocasionades bàsicament per la conjuntura econòmica actual i les modificacions en els hàbits de consum dels espanyols.

D'acord amb l'informe NIELSEN¹ Anuari 2010, la crisi econòmica ha provocat un canvi de tendència en el consum a favor de les llars respecte del canal HORECA (hoteleria i restauració), que ha reduït les seves vendes un -9,8% en volum en el 2009.

Pel que fa als hàbits dels consumidors, l'informe indica que estan augmentant la seva freqüència de compra (major nombre de visites als punts de venda), però redueixen la despesa en cada acte de compra. Així mateix, es continua amb la tendència a l'increment de la quota de mercat dels supermercats i hipermercats, en detriment de la quota de les botigues tradicionals i altres establiments, la qual cosa repercuteix negativament sobre aquests productes tradicionals de gamma alta i de preus superiors als genèrics. Són aliments que es consideren excepcionals, amb una important quota de mercat a les botigues tradicionals, i per tant són un dels aliments que primer són substituïts a la cistella de la compra de les famílies per altres productes de preu més assequible.

Altres fets que afecten negativament a aquests productes i que destaca l'informe són: per una banda, la continuació de l'increment de quota de mercat de les marques banques (marques pròpies de les empreses distribuïdores), pel fet que són productes més econòmics i que gaudeixen de les posicions més valorades en els lineals; per altra banda, cal destacar l'augment dels establiments regentats per estrangers, que no són sensibles als productes autòctons i que ja suposen el 14% de l'oferta.

Per productes, les dades del MARM estableixen un petit descens global en el consum nacional de **derivats làctics** (-0,5%), encara que a les llars s'ha donat un increment del +1,4%. Per tant, s'ha de valorar negativament el descens de les vendes de Formatge Mahón-Menorca en el 2009, que s'han reduït en un -3,0% respecte de l'any anterior.

El 2009 ha estat un any difícil per a la comercialització de l'Oli de Mallorca, ja que les vendes totals s'han reduït en un -8,7%. D'acord amb les dades del MARM, en el 2009 el consum d'oli d'oliva (que inclou des de l'oli d'oliva verge extra fins a l'oli d'oliva refinat) en volum, a les llars espanyoles, s'ha incrementat un 2,9% respecte del 2008. Ara bé, el valor

d'aquest oli s'ha reduït un -10,6%, la qual cosa indica d'una banda una baixada de preus generalitzada, però també que el consum a les llars s'ha decantat cap a olis de menys valor, fet que repercuteix negativament als olis de preus elevats, com pot ser l'Oli Mallorca.

Pel que fa a la Sobrassada de Mallorca, en el 2009 s'ha donat un descens del -4% en les seves vendes. Aquesta dada resulta especialment negativa si es compara amb les publicades per la consultora DBK², segons la qual el mercat espanyol d'**elaborats carnis** va créixer un +3% en el 2009.

Exportacions

En relació a les exportacions, globalment han representat el 4,6% del total comercialitzat en el 2009. Respecte de l'any anterior, aquestes vendes exteriors han mostrat un descens del -3,9%.

L'Oli de Mallorca és el producte amb un major percentatge de volum de comercialització destinat al mercat internacional, ja que gairebé el 15% de les vendes totals, uns 13.522 litres, s'han comercialitzat fora d'Espanya durant el 2009. Predomina la UE com a destí estranger, concretament Alemanya, que es consolida com a primer país estranger receptor amb el 60% del volum exportat per la DOP. Les vendes a països tercers continuen amb una representació minoritària (5% del total comercialitzat) i destaca el Japó com a principal destí, amb el 23% del total exportat.

Pel que fa al Formatge Mahón-Menorca, en el 2009 s'han reduït les exportacions en un -3,2% respecte de l'any anterior. El volum total de producte exportat ha representat el 8,1% del total comercialitzat per la DOP i ha assolit les 176,8 tones. Aquestes exportacions s'han destinat principalment a països tercers, sobre tot als Estats Units, que han suposat el 77,3% del total exportat. Dins de la UE cal destacar països com Alemanya, Regne Unit i Dinamarca.

Les exportacions de Sobrassada de Mallorca també han mostrat un comportament negatiu en el 2009, amb un descens del -12,6% respecte de l'any anterior. Representen només l'1% del total comercialitzat per la IGP. La caiguda de les vendes a l'estranger ha estat general, encara que ha estat més marcada en el cas de la Unió Europea (-14,3%) que en el cas dels països tercers (-6,3%).

¹ www.cincodias.com (Febrer 2010). "El gasto de los hogares en productos de consumo básico cae por primera vez en cuatro décadas" (Informe Nielsen Anuario 2010).

² www.gondoladigital.com (febrer 2010). "El mercado de elaborados cárnicos creció un 3% en 2009".

Preus

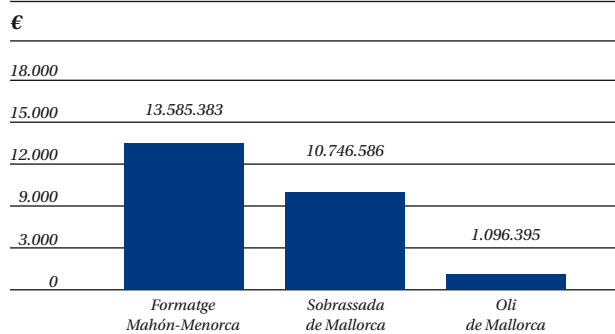
L'any 2009, el valor de comercialització de les tres denominacions de qualitat (ja que les dades de l'Ensaïmada de Mallorca no han estat aportades pel seu Consell Regulador) s'ha reduït en un -5,9% respecte del 2008, amb una facturació total de 25,4 milions d'euros.

Per productes, destaquen les vendes de Formatge Mahón-Menorca i de Sobrassada de Mallorca, que en conjunt representen el 95,7% del total facturat.

El comportament respecte de 2008 ha estat negatiu per a la DOP Mahón-Menorca i la IGP Sobrassada de Mallorca, que han facturat un -8% i un -4% menys en el 2009, respectivament. Pel que fa a l'Oli de Mallorca, és l'únic cas en què s'ha donat un creixement del valor de comercialització en el 2009, de l'ordre del +3,5%.

El Gràfic 3 mostra la importància econòmica dels quatre aliments protegits amb denominacions de qualitat i indicacions geogràfiques de les Illes Balears.

Importància econòmica dels aliments amb DOP i IGP de les Illes Balears 2009

Gràfic 3

DENOMINACIÓ D'ORIGEN PROTEGIDA FORMATGE MAHÓN-MENORCA

El formatge Mahón-Menorca és un formatge de pasta premsada, de textura ferma i amb sabor i aroma característics dels formatges tradicionalment elaborats a Menorca. La forma del formatge és la d'un paral·lelepípede amb els cantells i arestes arrodonits. La crosta del formatge Mahón-Menorca és de consistència compacta, greixosa i de color variable entre groc i marró-groguenc. Els ulls de la pasta del formatge Mahón-Menorca són escassos, de forma més o menys arrodonida i distribuïts irregularment; la seva dimensió és variable, sense superar la d'un pèsol. Les peces del formatge Mahón-Menorca tenen un pes d'entre 1 i 4 kg.

Es distingeixen dos tipus de formatge, segons el tractament previ que ha sofert la llet emprada en l'elaboració del formatge protegit:

- *Formatge Mahón-Menorca*: elaborat amb llet sotmesa a algun procés i/o mètode de conservació a les formatgeries industrials autoritzades.
- *Formatge Mahón-Menorca Artesà*: elaborat amb llet crua a les formatgeries artesanals autoritzades.

Cadascun dels dos tipus de formatge anteriors es denominen *curats* si la maduració ha estat com a mínim de 150 dies, o bé es denominen *semicurats* si el temps de maduració ha estat inferior.

1. Delimitació de la zona geogràfica

Les zones de producció de llet, elaboració, fabricació i maduració dels formatges protegits amb la Denominació d'Origen Mahón-Menorca comprenen l'àrea natural de l'illa de Menorca.

2. Normes de producció i elaboració

La llet que s'utilitza en l'elaboració del formatge protegit és exclusivament de vaca de les races *frisona*, *maonesa* o *menorquina* i *parda alpina*. L'alimentació del bestiar respon a les pràctiques tradicionals de l'illa de Menorca. Les vaques es munyen amb la màxima cura i només es destina a l'elaboració de formatge Mahón-Menorca la llet que compleix les condicions precises d'higiene i qualitat.

La llet que s'utilitza en l'elaboració de formatge protegit és sencera, neta, sense conservants i amb una composició equilibrada entre greixos i proteïnes, de manera que el producte final tingui un contingut en matèria grassa no inferior al 38% (ES).

La llet se sotmet a algun tractament de conservació o no, segons el tipus de formatge a elaborar, com s'indica a l'apartat anterior.

La primera fase del procés d'elaboració és el quallat amb la dosi de quall necessària, tot seguit es posa en motlles especials o bé entre una tela de cotó (*fogasser*), per tal d'eliminar el xerigot i donar cohesió a la pasta del formatge.

El premsat es realitza en premses mecàniques o pneumàtiques, i posteriorment se sala el formatge per immersió de les peces en una salmorra saturada durant un màxim de 48 hores.

Per la maduració dels formatges de la DOP Mahón-Menorca s'utilitzen les pràctiques de volteig i neteja necessàries fins que el formatge adquireix les seves característiques peculiars i tradicionals. Sovint l'escorça es tracta periòdicament amb oli d'oliva.

3. Dades de producció

La *Taula 1* mostra l'evolució de les ramaderies en producció, les vaques productores de llet i les formatgeries i maduradors de la denominació d'origen protegida Mahón-Menorca des del 2002.

En el 2009, el nombre total de ramaderies s'ha reduït en tres respecte de l'any anterior, amb un total de 145 explotacions inscrites. En canvi, el nombre de vaques ha augmentat en un +2% respecte de 2008 amb un total de 7.680 animals. Aquestes dades indiquen que en el 2009 s'ha continuat amb la tendència a la concentració del sector que en els darrers anys s'ha donat, amb un increment continu de la mitjana de vaques per granja, que en el 2009 ha arribat a 53. Per tant, les ramaderies que treballen a l'actualitat ho fan amb una major quantitat d'animals.

Pel que fa al nombre de formatgeries inscrites, s'ha mantingut estable, tant en el cas de les artesanals com en el de les industrials. El mateix ha passat amb el nombre de maduradors.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08
Ramaderies	154	140	127	133	138	141	148	145	-3
Vaques	5.795	5.438	5.233	5.427	6.323	6.957	7.528	7.680	+2,0%
Formatgeries artesanals	39	33	30	26	27	28	27	27	=
Formatgeries industrials	5	5	5	6	6	7	7	7	=
Maduradors	10	10	10	11	12	16	17	17	=

Taula 1

La Taula 2 recull les dades de producció de formatge. El volum de producte elaborat i protegit per la DOP Mahón-Menorca s'ha reduït en el 2009 en un -3% respecte de l'any anterior, amb un total de 2.170,2 tones.

A la darrera columna de la taula es mostra l'índex IR6, que relaciona el valor obtingut en el 2009 amb el valor mitjà dels darrers sis anys, és a dir, del període 2003-2008. Així, permet valorar el comportament que s'ha donat en el 2009 d'una manera global. En el cas de la producció total de Formatge Mahón-Menorca, l'índex IR6 ha estat negatiu, la qual cosa indica que les dades obtingudes en el 2009 continuen amb la tendència negativa del període 2003-2008.

4. Dades de comercialització

Les dades de comercialització també han estat negatives en el 2009. Amb un volum de vendes que assolí els 2.170.189 kg de formatge, la reducció respecte de l'any anterior ha estat del -3%.

Segons el tipus de formatge emparat, el comportament de les vendes ha estat molt diferent, ja que s'han reduït les vendes de formatge Mahón-Menorca en un -7,4%, però en canvi les de formatge Mahón-Menorca Artesà han crescut un +18,3%. La Taula 3 mostra les dades de comercialització des de l'any 2002.

Els valors de l'índex IR6 són del mateix signe que les variacions 09/08, la qual cosa indica que, en general, els resultats obtinguts en el 2009 són una continuació amb la tendència dels darrers anys.

Els Gràfics 1, 2 i 3 permeten visualitzar les dades de comercialització de manera global i diferenciada, per als dos tipus de formatge i per al total.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Producció de llet (mil litres)	29.054,0	37.202,8	33.378,0	33.891,7	39.544,8	46.123,4	47.745,5	48.648,2	1,9%	--
Elaboració total de formatge (T)	2.724,4	3.022,8	2.659,8	2.775,5	2.763,6	2.826,8	2.872,2	2.939,4	2,3%	--
Total formatge protegit amb DO (T)	2.224,1	2.197,7	2.256,8	2.315,8	2.414,3	2.465,6	2.238,2	2.170,2	-3,0%	-6,2%

Taula 2

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Mahón-Menorca (T)	1.831	1.829	1.838	1.923	2.017	2.013	1.860	1.722	-7,4%	-10,0%
Mahón-Menorca Artesà (T)	393	369	418	393	397	453	378	448	18,3%	11,5%
TOTAL	2.224	2.198	2.256	2.316	2.414	2.466	2.238	2.170	-3,0%	-6,2%

Taula 3

Evolució de la comercialització TOTAL (2002-2009)

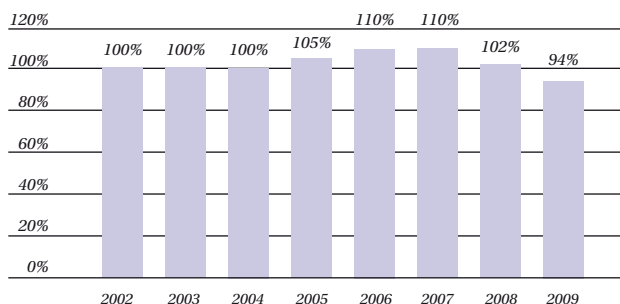
Índex 100% - Any 2002

Gràfic 1

Evolució de la comercialització de Formatge Mahón-Menorca (2002-2009)

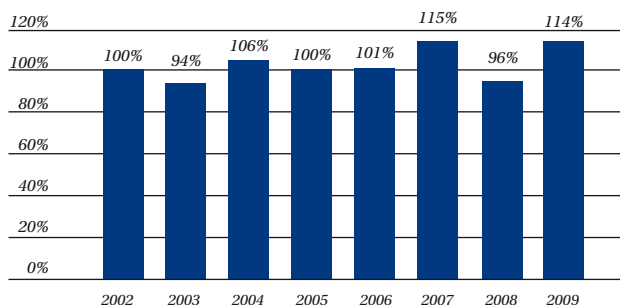
Índex 100% - Any 2002

Gràfic 2

Evolució de la comercialització de Formatge Mahón-Menorca Artesà (2002-2009)

Índex 100% - Any 2002

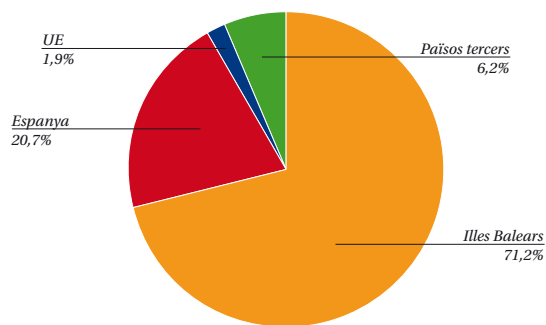

Gràfic 3

Mercats de comercialització

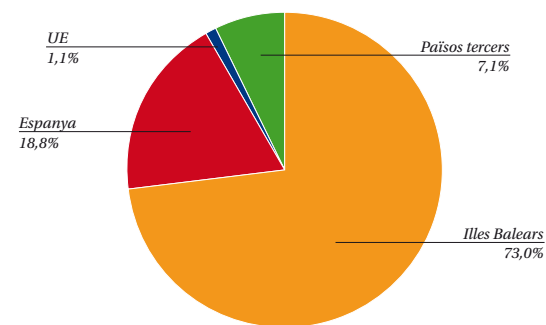
La Taula 4 i els Gràfics 4 i 5 mostren les dades de comercialització del formatge Mahón-Menorca segons els diferents mercats de destí.

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 4

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 5

Les Illes Balears representen el destí majoritari de les vendes de formatge Mahón-Menorca, amb el 73% del total comercialitzat en el 2009, aproximadament unes 1.585 tones. Volum que, respecte de l'any anterior, s'ha mantingut pràcticament estable (-0,5%).

Les vendes realitzades a la península han suposat en el 2009 el 18,8% del volum de comercialització i s'han reduït en un -11,7% respecte de 2008.

Comercialització de formatge Mahón-Menorca

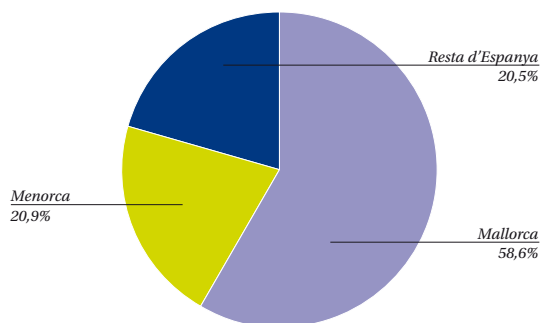
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Illes Balears	1.726.536	1.713.726	1.728.371	1.698.253	1.728.136	1.691.682	1.593.038	1.585.023	-0,5%	-6,3%
Resta d'Espanya	404.990	368.927	400.146	483.752	500.854	558.793	462.548	408.341	-11,7%	-11,7%
Unió Europea	32.148	32.761	36.176	34.908	40.475	48.160	43.320	23.886	-44,9%	-39,2%
Països tercers	60.425	82.320	91.577	98.905	144.846	166.975	139.274	152.939	9,8%	26,8%
TOTAL (kg)	2.224.099	2.197.734	2.256.270	2.315.819	2.414.311	2.465.610	2.238.180	2.170.189	-3,0%	-6,2%

Taula 4

Així, el mercat nacional suposa el 91,8%. Cal destacar que l'illa de Mallorca predomina clarament, amb el 58,6% de les vendes realitzades dins el territori espanyol. La segueixen l'illa de Menorca i la península, que han representat el 20,9% i el 20,5% respectivament.

El Gràfic 6 mostra la distribució de les vendes a Espanya.

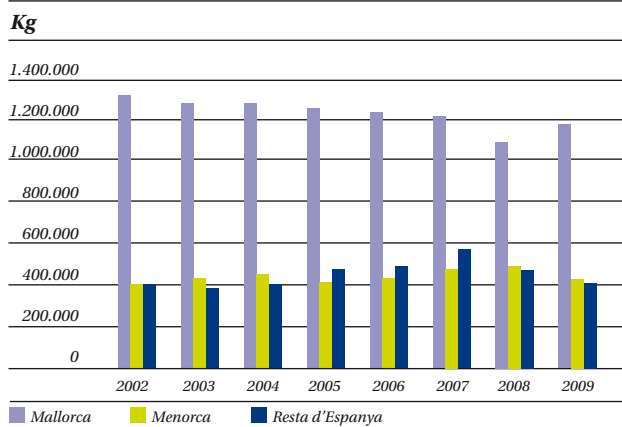
Distribució del mercat nacional 2009

Gràfic 6

El Gràfic 7 mostra l'evolució dels mercats de destí de comercialització dins el territori espanyol des de l'any 2002. Respecte de 2008, les vendes a l'illa de Mallorca han estat les úniques que s'han incrementat (+5,4%); mentre que s'han donat descensos tant en les vendes a l'illa de Menorca (-14,0%) com a la península (-11,7%).

Evolució de la comercialització al territori espanyol (2002-2009)

Gràfic 7

Exportacions

Les vendes a mercats estrangers han representat en el 2009 el 8,1% del volum total de comercialització de formatge Mahón-Menorca. Respecte de 2008, el comportament ha estat negatiu, ja que s'ha produït una reducció del -3,2%, amb un volum total de producte exportat que assolí les 176,8 tones.

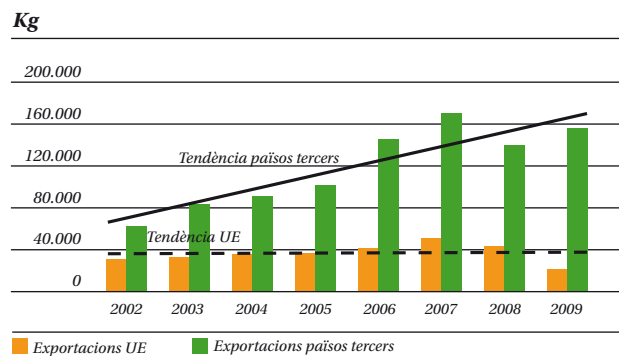
Per destins, els països extracomunitaris són els més representatius, ja que han suposat el 86,5% del total exportat per la DOP en el 2009, unes 152,9 tones. Els països de la Unió Europea han suposat el 13,5% restant, amb un volum aproximat de 23,8 tones.

Respecte de l'any anterior, el comportament ha estat diferent segons el destí. Així, les vendes a països tercers han mostrat un creixement del +9,8%; mentre que les vendes a països comunitaris han mostrat una important caiguda respecte de l'any anterior, de l'ordre del -44,9%.

Aquestes variacions respecte de 2008 han estat del mateix signe que els valors de l'índex IR6, la qual cosa indica que en el 2009 es continua amb la tendència dels darrers anys en ambdós casos.

El Gràfic 8 mostra la tendència de les vendes internacionals en els darrers anys.

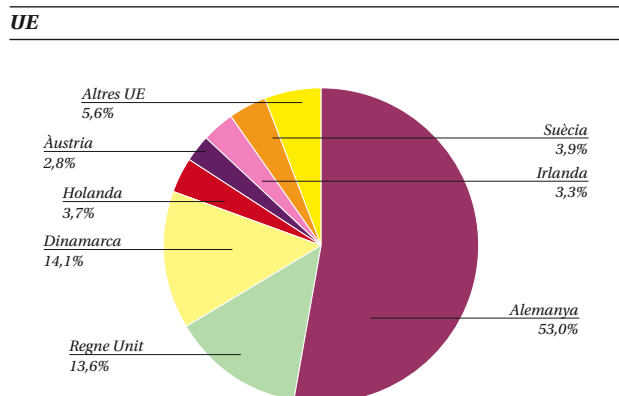
Evolució de les exportacions (2002-2009)

Gràfic 8

Per països, el principal destí comunitari ha estat Alemanya, que ha rebut el 53% de les vendes comunitàries i un volum de 12.659 kg. Segueixen Dinamarca, amb el 14,1%, i el Regne Unit, amb el 13,6%. Altres destins europeus que cal destacar són: Suècia, Holanda, Irlanda i Àustria.

El Gràfic 9 mostra la distribució de les vendes destinades a països de la UE.

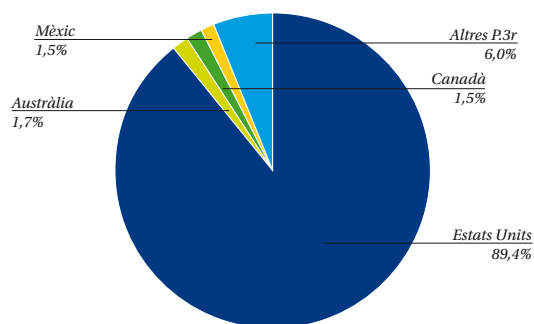

Gràfic 9

Pel que fa als països tercers, els Estats Units han suposat el principal destí de les vendes extracomunitàries, amb el 89,4%. A més, ha suposat el 77,3% de les exportacions totals. Altres destins minoritaris són Austràlia, Canadà i Mèxic.

El Gràfic 10 mostra la distribució de les exportacions a països tercers en el 2009.

Països tercers

Gràfic 10

Preus

En el 2009, el preu del formatge Mahón-Menorca s'ha reduït en un -5,1% respecte de l'any anterior i ha assolit els 6,26 €/kg.

El descens de les vendes de formatge Mahón-Menorca i del seu preu, ha donat lloc a una facturació total inferior a la del 2008 en un -8,0% amb uns 13.585.383 euros.

Norma legal

El Reglament de la Denominació d'Origen Mahón-Menorca es va publicar l'1 d'abril de 1985, i ha sofert tres modificacions. La reglamentació que s'aplica a la DOP és la següent:

- Decret 42/1985, d'1 d'abril de 1985, del Consell de Govern de les Illes Balears: *Reglament de la Denominació d'Origen "Mahón" i del seu Consell Regulador*. BOCAIB d'1 d'abril de 1985.
- Decret 89/1987, de 10 de setembre, del Govern Balear: *Modificació del Reglament de la Denominació d'Origen "Mahón" i del seu Consell Regulador*. BOCAIB núm. 118, de 19 de setembre de 1987.
- Decret 49/1993, de 10 de setembre, de la Conselleria d'Agricultura i Pesca: *Modificació del Reglament de la Denominació d'Origen "Mahón" i del seu Consell Regulador*. BOCAIB núm. 73, de 15 de juny de 1993.
- Decret 52/1998, de 8 de maig, de modificació del Decret 42/1985, d'1 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Denominació d'Origen Mahón i del seu Consell Regulador. BOCAIB núm. 68, de 23 de juny de 1998.

DENOMINACIÓ D'ORIGEN OLI DE MALLORCA

La denominació d'origen Oli de Mallorca empara l'oli d'oliva verge extra obtingut del fruit de *Olea europaea* L., de les varietats mallorquina, arbequina i picual, mitjançant procediments físics que garanteixen que l'oli conservi l'aroma, sabor i característiques de l'oliva.

1. Delimitació de la zona geogràfica

La zona de producció d'olives, d'elaboració i envasat de l'oli de Mallorca s'estén a tots els municipis de l'illa de Mallorca.

2. Normes de producció i elaboració

Les pràctiques de cultiu de la DO Oli de Mallorca són les tradicionals que tendeixen a aconseguir la millor qualitat de l'oli.

El termini màxim de temps que pot existir entre la collita de cada partida d'oliva i l'extracció del seu oli, no pot superar les 48 hores.

Les tècniques emprades en la manipulació i molaració de l'oliva i a l'extracció i conservació dels olis permeten obtenir productes de la màxima qualitat, amb els caràcters tradicionals dels olis de la zona de producció. Per això les tafones:

- Disposen d'instal·lacions per a la neteja i rentat del fruit.
- Empren tècniques correctes d'extracció.
- En el procés d'extracció dels olis, les masses es mantenen a temperatura que no perjudiqui les característiques sensorials del producte.
- Emmagatzemen l'oli d'oliva verge en condicions que garanteixin la seva millor conservació. Els trulls i dipòsits són de material inert i estan tancats.

Característiques químiques de l'Oli de Mallorca

Els olis protegits per la Denominació d'Origen Oli de Mallorca són olis d'oliva verges extra que responen a les característiques següents:

- Acidesa: no superior a 0,8.
- Índex de peròxids: no superior a 18 meq O₂/kg
- K₂₇₀: no superior a 0,20.
- Humitat: no superior al 0,1%
- Impureses: no superior al 0,1%.

Als olis que romanguin a la tafona fins al mes d'octubre l'índex de peròxids pot arribar a 20 meq O₂/kg.

Característiques sensorials de l'Oli de Mallorca

En relació al moment de la recol·lecció i característiques organolèptiques, es diferencien dos tipus d'oli:

- "Fruitat", procedent de la collita més primerenca, de color entre verdós i groc, aromàtic i sabor lleugerament amarg i ametllat.
- "Dolç", procedent de la collita més tardana, de color entre groc palla i groc or, sabor dolç i sensació picant.

3. Dades de producció de la Campanya 2008-2009

La campanya 2008-2009 de recollida d'oliva i producció d'oli va començar el novembre de 2008 i va finalitzar el mes de gener de 2009.

La *Taula 1* recull les dades d'inscrits als diferents registres de la denominació d'origen des de l'any 2004.

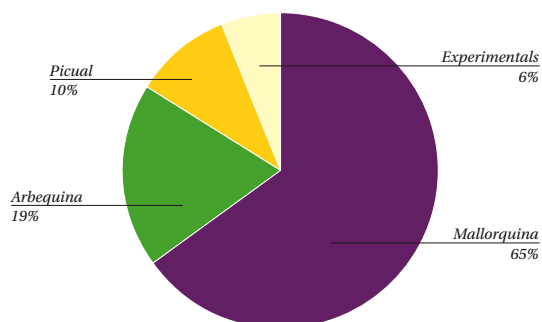
Cal dir que en aquesta edició s'ha fet un canvi de criteri pel que fa al període que es considera per a les dades dels inscrits. Fins aquest any s'havien exposat les dades dels inscrits als diferents registres que hi havia a data 31 de desembre de l'any anterior. Enguany s'ha canviat el període considerat, i ara s'exposen els operadors inscrits (olivicultors, superfície i arbres inscrits, tafones i envasadores) durant la campanya que estudiam 2008/2009. D'aquesta manera es manté una coherència amb les dades de producció d'olives, oli, etc., que ja es donen seguint aquest criteri.

A més, s'afegeixen les dades dels olivicultors experimentals de la denominació d'origen, que són els que tenen oliveres de varietats en experimentació i que elaboren oli a les tafones inscrites, que no dóna lloc a oli emparat per la denominació d'origen.

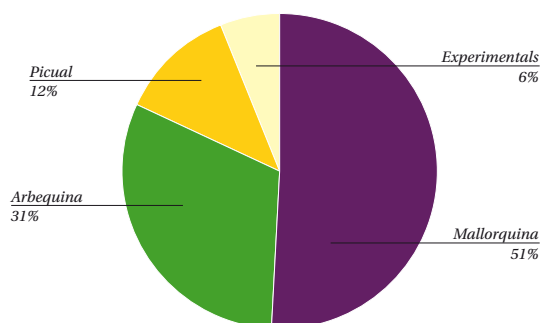
	2004	2005	2006	2007	2008	Campanya 2008-2009	
Nombre d'ovicultors	287	388	399	299	372	424	
Nombre d'ovicultors experimentals						104	
SUPERFÍCIE (ha)	Mallorquina	1.500	1.762	1.754	853	1.019	957
	Arbequina	145	239	255	224	277	277
	Picual	124	187	195	106	154	154
	Experimentals						82
	TOTAL	1.769	2.188	2.204	1.183	1.450	1.470
NOMBRE D'ARBRES	Mallorquina	143.212	176.822	178.534	120.461	142.799	132.465
	Arbequina	36.686	63.694	67.558	65.107	81.147	81.312
	Picual	20.857	33.638	35.037	20.507	30.296	30.327
	Experimentals						15.132
	TOTAL	200.755	274.154	281.129	206.075	254.242	259.236
TAFONES	3	5	6	6	6	7	
ENVASADORES	3	6	7	8	9	11	

Taula 1

Pel que fa a les varietats inscrites, tant per nombre d'arbres com per superfície, la mallorquina és la varietat majoritària, seguida de la varietat arbequina i de la picual. Tot i mantenir-se l'ordre de varietats, la proporció de l'olivera mallorquina és més abundant en superfície que no en nombre d'oliveres.

Superfície d'oliveres inscrites a la DO Oli de Mallorca (2009)

Gràfic 1

Nombre d'oliveres inscrites a la DO Oli de Mallorca (2009)

Gràfic 2

Cal dir que aquest any s'han incorporat a l'estudi les finques de la DO Oli de Mallorca sembrades amb oliveres experimentals. Són finques destinades a elaborar oli no emparat per la denominació d'origen, que experimenten amb varietats diferents a la mallorquina, arbequina i picual. Entre les varietats experimentals trobam: koroneiki, hojiblanca, frantoio, etc.

Cal comentar que la varietat mallorquina, tot i ocupar un 65% de la superfície inscrita a la DO, en nombre d'oliveres només representa el 51%, ateses les característiques de les plantacions de muntanya, en les quals la densitat de plantació es situa al voltant d'unes 140 oliveres per hectàrea.

Les densitats de plantació de les varietats arbequina i picual, pel fet que són explotacions de nova plantació a municipis del Pla de Mallorca i pensades per poder mecanitzar les tasques agrícoles, són superiors, especialment en el cas de la varietat arbequina. Així, mentre la varietat arbequina ocupa el 19% de la superfície, suposa el 31% del total d'arbres inscrits a la denominació d'origen. La densitat de plantació mitjana dels arbres de varietat arbequina és de 293 arbres/ha. La varietat picual, degut a les seves característiques agronòmiques i fisiològiques, té una densitat de plantació intermèdia, que se situa al voltant dels 196 arbres per hectàrea.

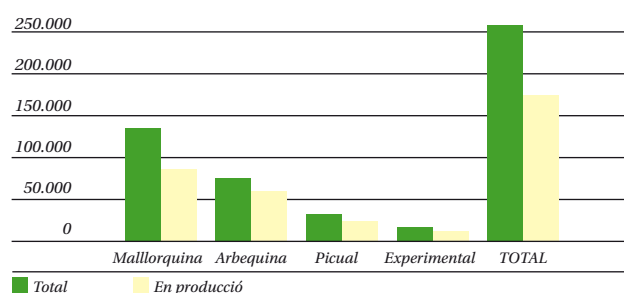
Pel que fa a l'activitat productiva de les plantacions inscrites a la DO Oli de Mallorca, cal dir que a la campanya 2008-2009 hi ha hagut 330 olivicultors en actiu, és a dir, olivicultors que han lliurat oliva a alguna de les tafones inscrites a la DO. Respecte de la campanya anterior, hi ha hagut 145 productors més en producció. Aquests productors representen el 69% de la superfície inscrita, és a dir 1.017,2

ha 182.254 arbres. Respecte de la campanya anterior, hi ha hagut un augment d'unes 293 hectàrees d'oliverar en producció; cal tenir en compte que aquest augment en una petita part és deu al fet que la campanya 2008-2009 s'han inclòs les dades dels productors experimentals per primera vegada.

Per varietats, s'observa que la picual és la predominant entre els arbres en producció de la campanya respecte de les finques inscrites a la DO. La segueixen la mallorquina i la arbequina. La varietat mallorquina, tot i ésser la majoritària en les plantacions inscrites a la DO, no és la que produeix més olives a causa de la difícil tasca de recollida d'oliva de les finques de muntanya, que és on es troba sembrada majoritàriament aquesta varietat.

Activitat de les plantacions de la DO Oli de Mallorca

Campanya 2008-2009

Gràfic 3

El Gràfic 3 permet visualitzar la proporció d'arbres en producció per varietats en comparació als arbres inscrits a la denominació d'origen.

Les Taules 2 i 3 aporten dades interessants relatives a les varietats de la DO en funció de la superfície de l'explotació.

Superfície inscrita a la DO la campanya 2008-2009:

Campanya 2008-2009	Nombre de productors	SUPERFÍCIE (ha)				
		TOTAL	Mallorquina	Arbequina	Picual	Varietats experimentals
Menys d'1 ha	195	107,70	54,17	20,38	19,75	13,40
Entre 1,01 ha i 5,00 ha	156	342,85	175,43	81,42	49,23	36,77
Entre 5,01 ha i 10,00 ha	37	255,86	150,83	70,86	26,77	7,41
Entre 10,01 ha i 20,00 ha	19	262,94	180,78	9,29	48,86	24,01
Més de 20,00 ha	17	501,29	396,04	95,45	9,79	0
TOTALS	424	1470,65	957,25	277,40	154,40	81,60

Taula 2

Arbres inscrits a la DO la campanya 2008-2009:

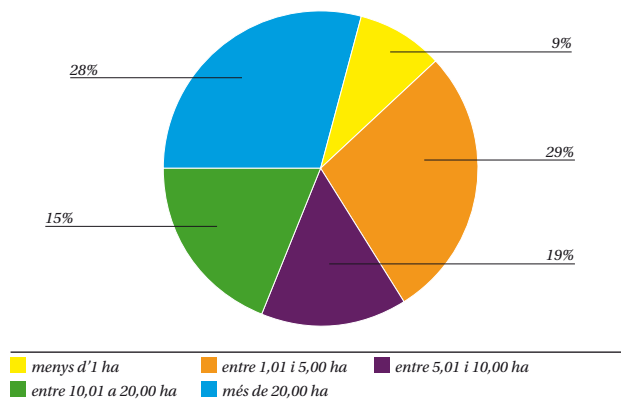
Campanya 2008-2009	NOMBRE D'OLIVERES				
	TOTAL	Mallorquina	Arbequina	Picual	Varietats experimentals
Menys d'1 ha	22.812	11.524	4.911	3.888	2.489
Entre 1,01 ha i 5,00 ha	76.708	32.577	28.465	8.472	7.194
Entre 5,01 ha i 10,00 ha	49.838	22.574	19.797	5.967	1.500
Entre 10,01 ha i 20,00 ha	38.274	22.565	1.852	9.908	3.949
Més de 20,00 ha	71.604	43.225	26.287	2.092	0
TOTALS	259.236	132.465	81.312	30.327	15.132

Taula 3

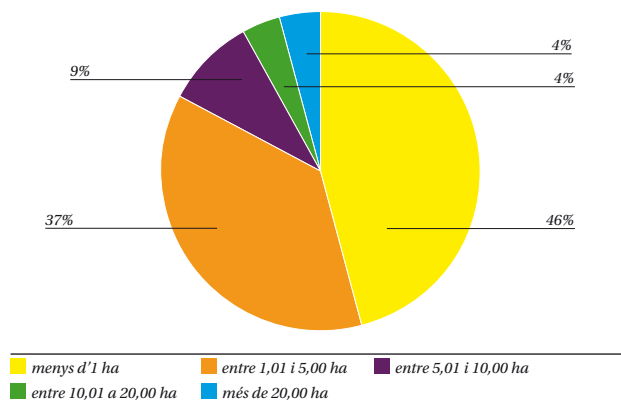
De les taules anteriors, el fet més destacable és que un 46% dels productors inscrits (195) tenen explotacions de menys d'una hectàrea, i que entre tots ells aporten només el 7 % de la superfície inscrita i el 9% de les oliveres inscrites.

Distribució del nombre d'oliveres a les finques de la DO Oli de Mallorca (campanya 2008-2009)

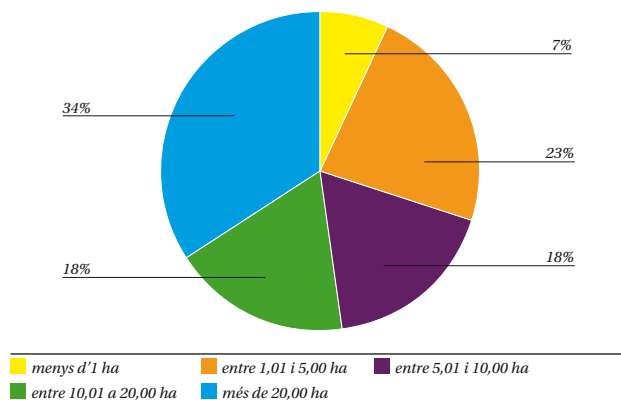
Gràfic 4

Distribució dels productors a les finques de la DO Oli de Mallorca (campanya 2008-2009)

Gràfic 5

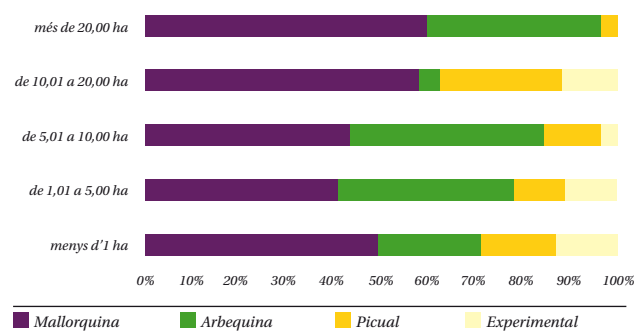
Distribució de la superfície de les finques productores de la DO Oli de Mallorca (campanya 2008-2009)

Gràfic 6

El Gràfic 7 posa de manifest la importància relativa del nombre d'arbres de cada varietat als diferents tipus d'explotacions definides per superfície. Així, veim que la varietat predominant en tots els tipus de finques és la mallorquina; la varietat arbequina pren força en les explotacions d'entre 1 i 10 hectàrees, mentre que la presència de la picual és major a les explotacions d'entre 10 i 20 hectàrees.

Distribució del nombre d'oliveres per varietats DO Oli de Mallorca. Campanya 2008-2009 (%)

Gràfic 7

Pel que fa a l'elaboració d'oli, la Taula 4 resumeix les dades més significatives.

La campanya 2008-2009 ha estat un rècord de producció pel que fa a la quantitat d'olives molturades i l'oli total elaborat, ja que s'han assolit xifres màximes des de l'inici de la denominació d'origen. Respecte de la campanya anterior, aquests paràmetres s'han incrementat en un +22,7% i un +25,7%, respectivament.

En canvi, el volum d'oli emparat per la DO (oli qualificat) s'ha reduït en un -6,3%; tot i aquesta minva, és la segona producció d'oli qualificat més elevada des de la campanya 2003/2004, amb una producció d'oli qualificat que ha estat de 118.217 litres.

Com es pot deduir de les dades de la Taula 4, l'oli qualificat com a Oli de Mallorca ha estat només el 50% del total d'oli produït per la denominació d'origen, mentre que la resta es desqualifica. La campanya anterior aquest percentatge va ser del 67%. Les causes de la desqualificació de l'oli poden ser, d'una banda, que la qualitat de l'oliva no dona garanties d'obtenir un oli verge extra per poder ser emparat per la DO, o bé perquè sigui un oli que el productor d'oliva el retiri de la tafona per al seu propi consum. Tot i que la campanya 2008-2009 la proporció d'oli qualificat s'ha reduït, l'evolució de la denominació d'origen apunta clarament cap a la producció d'oli de la màxima categoria.

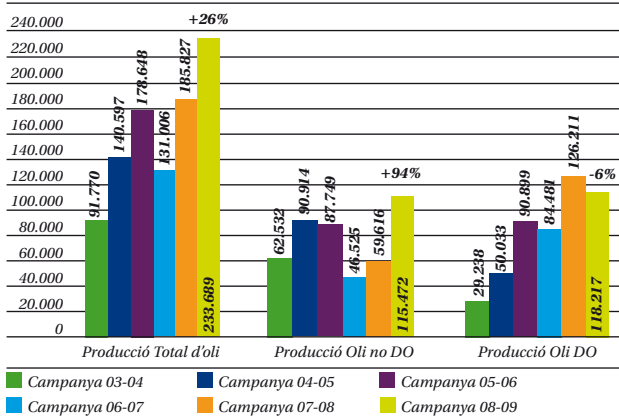
	Campanya 2003-2004	Campanya 2004-2005	Campanya 2005-2006	Campanya 2006-2007	Campanya 2007-2008	Campanya 2008-2009	Variació
Olives molturades (kg)	506.936	804.322	953.879	715.184	1.242.299	1.524.416	22,7%
Elaboració total d'oli (litres)	91.770	140.597	178.648	131.006	185.827	233.689	25,7%
Total oli qualificat (litres)	29.238	50.033	90.899	84.481	126.211	118.217	-6,3%

Taula 4

El Gràfic 8 permet visualitzar les produccions d'oli de les tafones inscrites a la DO Oli de Mallorca.

Evolució de la producció DO Oli de Mallorca

litres

Gràfic 8

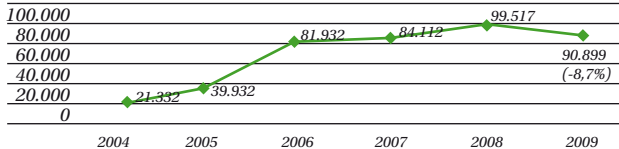
4. Dades de comercialització

En el període que va de l'1 de gener al 31 de desembre del 2009, s'han comercialitzat litres 90.899 litres d'Oli de Mallorca, un -8,7% menys que al 2008.

El Gràfic 9 permet visualitzar l'evolució de la comercialització de la DO des de l'any 2004.

Comercialització DO Oli de Mallorca. Evolució 2004-2009

litres

Gràfic 9

Comercialització de la DO Oli de Mallorca	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Variació 2008-2009
Illes Balears	17.152	32.438	59.824	68.153	80.123	70.262	-12,3%
Resta d'Espanya	1.607	3.727	13.500	6.737	6.661	7.115	6,8%
Unió Europea	1.923	3.017	7.608	6.147	7.743	9.150	18,2%
Països tercers	651	750	1.000	3.075	4.990	4.372	-12,4%
TOTAL (litres)	21.333	39.932	81.932	84.112	99.517	90.899	-8,7%

Taula 5

L'evolució dels mercats de comercialització de l'Oli de Mallorca des del 2004 s'exposen a la Taula 5.

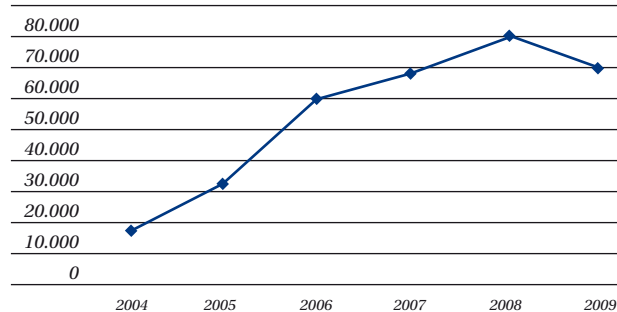
Mercats de comercialització

Per mercats, els Gràfics 10 i 11 permeten observar el comportament dels diferents destinataris de l'Oli de Mallorca.

Comercialització DO de Mallorca. Evolució 2004-2009

Mercat: Illes Balears

litres

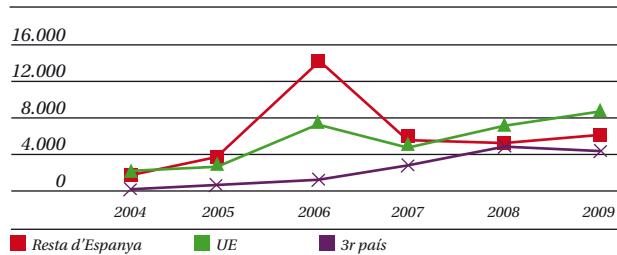

Gràfic 10

Comercialització DO de Mallorca. Evolució 2004-2008

Mercats forans

litres

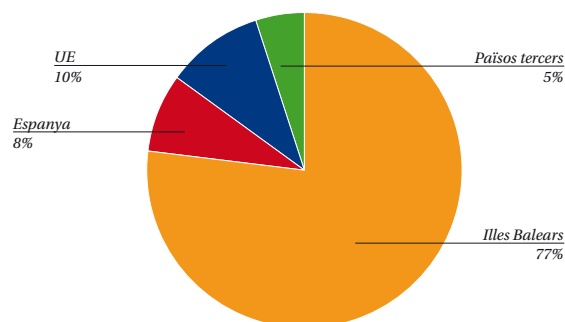

Gràfic 11

El mercat majoritari de comercialització han estat les Illes Balears, encara que el volum de vendes locals s'ha reduït en un -12,3% respecte de 2008. Pel que fa a la comercialització fora de la comunitat autònoma, els comportaments han estat positius en el cas de la península (+6,8%) i la Unió Europea (+18,2%). En canvi, el volum de vendes destinat a països tercers s'ha reduït en un -12,4%. Globalment, en el 2009 s'han venut 20.637 litres fora de les Illes Balears, un +38% més que l'any anterior.

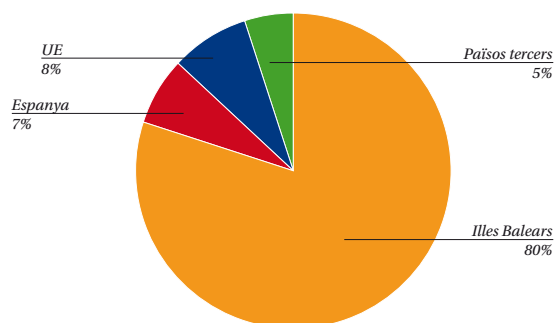
El Gràfic 12 mostra la distribució dels mercats de comercialització de l'Oli de Mallorca corresponent al 2009, que es pot comparar amb la distribució de l'any precedent del Gràfic 13.

Mercats de comercialització Oli de Mallorca 2009

Gràfic 12

Mercats de comercialització DO Oli de Mallorca 2008

Gràfic 13

Exportacions

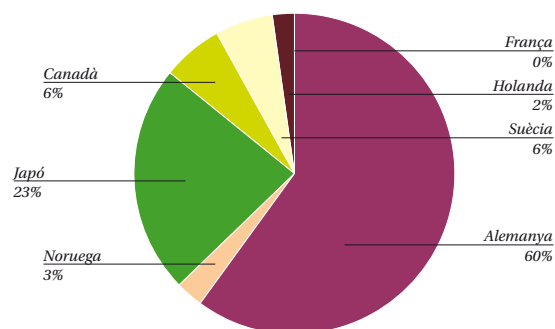
Les exportacions de l'Oli de Mallorca han representat en el 2009 el 15% del total de les vendes de la DO.

En general, l'Oli de Mallorca està en un procés de consolidació de mercats. Així, Alemanya es consolida com a primer país estranger receptor, on al 2009 s'hi varen comercialitzar uns 8.000 litres d'Oli de Mallorca, un +33% més que en el 2008.

El segon país on es comercialitza Oli de Mallorca és el Japó, on al 2009 s'han venut un +23% més que en el 2008.

L'Oli de Mallorca és present a Alemanya, Japó, Canadà, Suècia, Noruega, Holanda i França (vegeu Gràfic 14).

Exportacions Oli de Mallorca 2009

Gràfic 14

Preus

Pel que fa al valor dels productes comercialitzats, en el 2009 el volum de negoci ha ascendit a gairebé 1.096.395€, un +3,5% més que en el 2008. Tot i que les vendes s'han reduït en gairebé un -9% l'Oli de Mallorca ha augmentat el preu de venda, per la qual cosa no hi ha hagut un descens del volum de negoci dels comercialitzadors d'Oli de Mallorca. En el 2009, el preu mig de l'Oli de Mallorca s'ha situat en 12,1€/litre, un +14% més que l'any anterior.

5. Norma legal

Ordre del conseller d'Agricultura i Pesca de 31 d'octubre de 2002, per la qual s'aprova amb caràcter transitori la DO Oli de Mallorca i el seu Consell Regulador. BOIB nº135, de 9 de novembre de 2002.

INDICACIÓ GEOGRÀFICA PROTEGIDA SOBRASSADA DE MALLORCA

La *sobrassada* és l'embotit per excel·lència de l'illa de Mallorca. És un embotit cru i curat, elaborat exclusivament amb carns de porc (magres i nolla), pebre bord, sal i espècies i/o aromes naturals.

La Indicació Geogràfica Protegida Sobrassada de Mallorca protegeix dos tipus de sobrassada:

- *Sobrassada de Mallorca*: elaborada amb carns de porc.
- *Sobrassada de Mallorca de Porc Negre*, elaborada exclusivament amb carn de porc de raça autòctona mallorquina i embotida en budells naturals en les presentacions rissada i semirissada. Els porcs estan criats i alimentats a l'illa de Mallorca segons les pràctiques tradicionals.

A l'acabament del procés de curat, la sobrassada de Mallorca té una forma cilíndrica irregular que depèn del tipus de budell emprat. La superfície de l'embotit és de color vermell fosc, llis o lleugerament aspre. La pasta de la sobrassada de Mallorca és tova, cohesionada, untuosa i poc fibrosa. Al tall s'observa el seu delicat aspecte vermell marmori. En boca s'aprecien els sabors de les espècies en el retrogust.

Quant a les característiques físicoquímiques, la Sobrassada de Mallorca compleix el requisits especificats a la *Taula 1*:

	<i>Sobrassada de Mallorca</i>	<i>Sobrassada de Mallorca de Porc negre</i>
Humitat	Màx. 35%	Màx. 30%
Greix (ES)	Màx. 85%	Màx. 80%
Proteïna (ES)	Mín. 8%	Mín. 13%
Hidrats de Carboni (ES)	Màx. 2.5%	Màx. 2.5%
Relació col·lagen/proteïna total (*100)	Màx. 30	Màx. 30

Taula 1

A més de les anteriors característiques, la Sobrassada de Mallorca complirà una de les condicions següents: "pH<4.5" o "Aw <0.91" o "Aw ≤ 0.95 si el pH ≤ 5.2".

La zona d'elaboració i curació de la Sobrassada de Mallorca és exclusivament l'illa de Mallorca.

1. Normes d'elaboració

Les tècniques emprades en l'elaboració, curat i conservació de la Sobrassada de Mallorca segueixen les pràctiques locals que tendeixen a obtenir productes de màxima qualitat, mantenint els trets característics tradicionals de les sobrassades emparades per la IGP.

L'elaboració de la Sobrassada de Mallorca consisteix en el picat de la carn, l'addició i mescla del pebre bord, de la sal i de les espècies, i per finalitzar es procedeix a omplir els budells amb la pasta obtinguda.

El curat de les sobrassades es realitza en recintes adequats, on hi romanen el temps necessari per tal que les sobrassades adquireixin les característiques físicoquímiques i sensorials desitjades. En el curat de les sobrassades emparades per la IGP s'apliquen les tècniques de neteja i tractament superficial necessàries autoritzades pel Consell Regulador.

2. Dades de producció

En el 2009, les dades globals de producció de la IGP Sobrassada de Mallorca han estat negatives, ja que el volum total de producte elaborat ha estat de 2.460,9 tones, que suposa un -7,2% menys del volum assolit l'any anterior.

D'aquest volum total de producció, el percentatge que ha representat la Sobrassada de Mallorca de Porc Negre ha estat del 5,6% amb gairebé 138,9 tones elaborades en el 2009.

Respecte de 2008, el comportament negatiu ha estat generalitzat, ja que la producció ha disminuït en ambdós casos: en un -7,1% per a la Sobrassada de Mallorca i en un -7,4% per a la producció de Sobrassada de Mallorca de Porc Negre.

La *Taula 2* recull les dades de producció de la IGP des de l'any 2002.

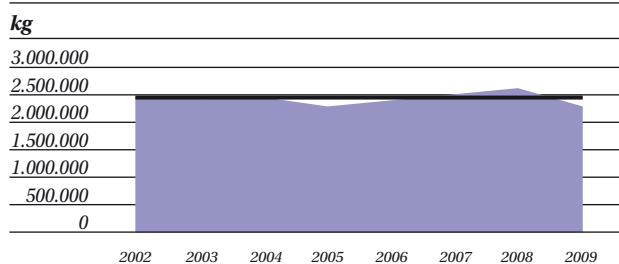
La darrera columna de la taula mostra l'índex **IR6**, que relaciona els valors obtinguts en el 2009 amb els valors mitjans del període 2003-2008. Aquest índex permet fer una valoració més general de les dades dels darrers sis anys. Així, els valors d'IR6, que han estat també negatius en general, indiquen que el comportament en el 2009 continua amb la tendència negativa dels darrers sis anys.

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Indústries elaboradores inscrites	S. Mca	29	28	25	25	24	24	24	23	-1	
	S. Mca Porc Negre	19	16	14	13	14	14	15	14	-1	
Producció sobrossada protegida (kg)	S. Mca	2.464.165	2.395.558	2.440.983	2.237.547	2.272.001	2.367.576	2.500.959	2.322.027	-7,1%	-2,0%
	S. Mca Porc Negre	176.412	166.558	178.254	151.243	150.161	172.726	150.010	138.896	-7,4%	-14,0%
	TOTAL	2.640.577	2.562.095	2.619.237	2.388.790	2.422.162	2.540.302	2.650.969	2.460.923	-7,2%	-2,8%

Taula 2

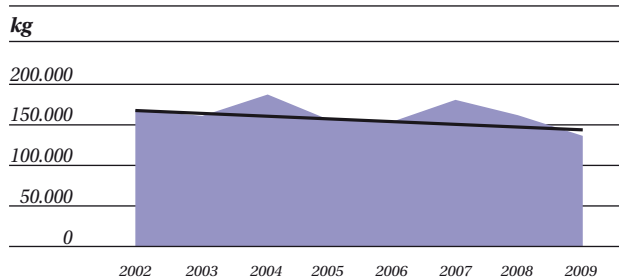
Els Gràfics 1 i 2 mostren les evolucions des del 2002. Cal destacar la marcada tendència negativa en el cas de la producció de Sobrassada de Mallorca de Porc Negre (amb un IR6 de -14%); mentre que per a la Sobrassada de Mallorca la caiguda és més suau (IR6= -2%).

Evolució de la producció de Sobrassada de Mallorca (2002-2009)

Gràfic 1

Evolució de la producció de Sobrassada de Mallorca de Porc Negre (2002-2009)

Gràfic 2

3. Dades de comercialització

La Taula 3 exposa les dades de comercialització des del 2002.

Pel que fa a les dades de comercialització, globalment han estat negatives en el 2009, amb una caiguda del -4% respecte de l'any anterior. El volum total de vendes de la IGP Sobrassada de Mallorca ha estat de 2.462,6 tones.

El valor de l'índex **IR6** ha estat de 0,4%. Per tant, comparant el volum de comercialització mitjà del període 2003-2008, en el 2009 s'ha donat un petit creixement que indica una tendència general a l'estabilitat.

Aquesta estabilitat es mostra en el Gràfic 3, que representa l'evolució de la comercialització global de la Sobrassada de Mallorca des de l'any 2002. Donada la importància relativa de la Sobrassada de Mallorca respecte del total de producte emparat, aquesta és la que marca la tendència general de la IGP. S'observa que aquesta tendència es manté estable, indicatiu de les dificultats que presenta el producte per augmentar la quota de mercat.

Evolució de la comercialització TOTAL de Sobrassada de Mallorca (2002-2009)

Índex 100% - Any 2002

Gràfic 3

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6
Sobrassada de Mallorca (kg)	2.394.442	2.237.258	2.328.839	2.206.007	2.269.270	2.324.394	2.416.517	2.322.027	-3,9%	1,1%
Sobrassada de Mallorca de Porc Negre(kg)	159.417	177.860	164.994	144.919	140.494	163.456	148.222	140.644	-5,1%	-10,2%
TOTAL (kg)	2.553.859	2.415.118	2.493.833	2.350.926	2.409.764	2.487.850	2.564.739	2.462.671	-4,0%	0,4%

Taula 3

Per tipus de producte emparat, els comportaments han estat negatius en ambdós casos: la comercialització de Sobrassada de Mallorca de Porc Negre ha mostrat un major descens, de l'ordre del -5,1%, amb un volum de vendes aproximat de 140,6 tones; mentre que les vendes de Sobrassada de Mallorca han mostrat un descens del -3,9% respecte de 2008 i han assolit un volum de 2.322 tones.

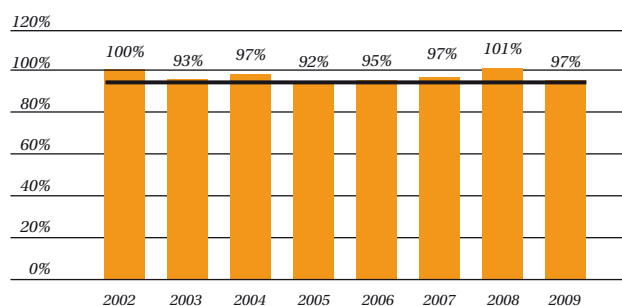
Els valors de l'índex IR6 han estat diferents. En el cas de la Sobrassada de Mallorca ha estat positiu (IR6= 1,1%), és a dir, el volum de vendes en el 2009 ha mostrat un petit increment respecte del volum mitjà en el període 2003-2008, la qual cosa indica una tendència general a l'estabilitat.

En el cas de la Sobrassada de Mallorca de Porc Negre, l'índex ha estat negatiu (IR6= -10,2%). Per tant, el descens experimentat en el 2009 respecte de 2008 suposa una continuació de la seva tendència negativa dels darrers anys.

Els Gràfics 4 i 5 il·lustren l'evolució del volum de les vendes dels dos tipus de producte emparat i les tendències anteriorment exposades.

Evolució de la comercialització de Sobrassada de Mallorca (2002-2009)

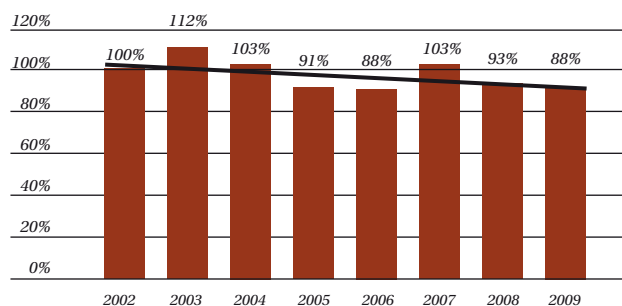
Índex 100% - Any 2002

Gràfic 4

Evolució de la comercialització de Sobrassada de Mallorca de Porc Negre (2002-2009)

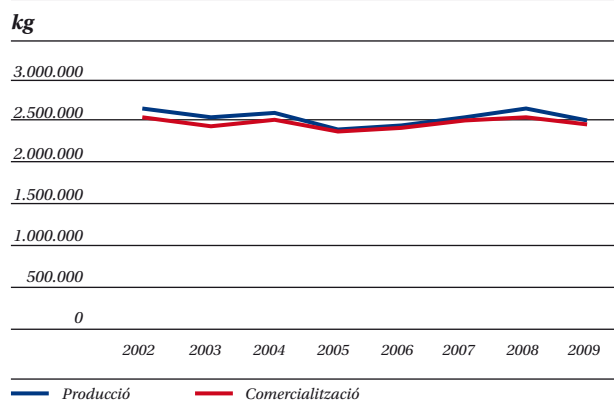
Índex 100% - Any 2002

Gràfic 5

En el Gràfic 6 podem veure que la producció i la comercialització globals de la IGP Sobrassada de Mallorca han tengut una evolució paral·lela al llarg dels anys, que és el resultat de l'adaptació de l'oferta a la demanda que han fet els productors de Sobrassada de Mallorca.

Evolució de la producció i comercialització de sobrassada protegida per la IGP (2002-2009)

Gràfic 6

Mercats de comercialització

La Taula 4 mostra les dades de comercialització de la IGP Sobrassada de Mallorca, segons els mercats de destí.

Com ja s'ha mencionat anteriorment, la comercialització total de la IGP Sobrassada de Mallorca en el 2009 s'ha reduït en un -4% respecte de l'any anterior. Per destins, el comportament negatiu de les vendes ha estat general, ja que han caigut en tots els mercats.

A les Illes Balears, la reducció respecte de 2008 ha estat del -7,1% amb un volum de vendes de més de 526,7 tones. La comunitat autònoma suposa el segon destí principal de les vendes de la IGP, amb el 21,4% del total comercialitzat en el 2009.

La resta d'Espanya ha estat, un any més, el destí majoritari de les vendes de Sobrassada de Mallorca. En el 2009 ha representat el 77,6% del volum total de comercialització, amb unes 1.910,2 tones venudes a la península. Respecte de l'any anterior, s'ha donat un petit descens, de l'ordre del -2,9%.

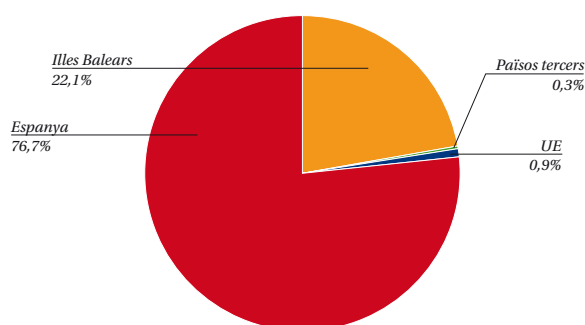
Per tant, és el mercat espanyol el que té major importància per a la comercialització de Sobrassada de Mallorca, ja que les vendes nacionals representen el 99% del total comercialitzat. L'1% restant correspon a les exportacions, que han mostrat una caiguda del -12,6% en el 2009.

Els Gràfics 7 i 8 mostren la distribució dels mercats de comercialització de la IGP Sobrassada de Mallorca en els dos darrers anys.

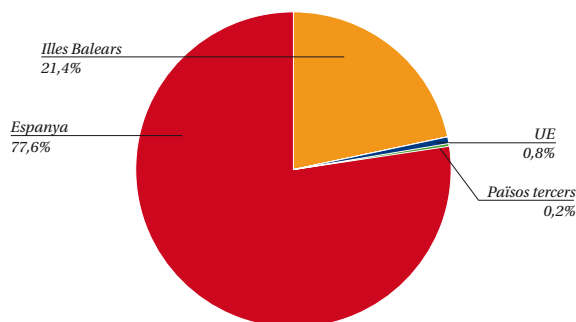
Mercats de comercialització de la IGP Sobrassada de Mallorca

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08
<i>Illes Balears</i>				499.523	583.469	605.430	567.014	526.683	-7,1%
<i>Espanya</i>	2.512.613	2.379.275	2.461.810	1.821.530	1.793.650	1.861.732	1.968.242	1.910.207	-2,9%
<i>Unió Europea</i>	41.246	35.843	32.023	26.786	26.902	14.603	23.011	19.720	-14,3%
<i>Països tercers</i>	0	0	0	3.087	5.743	6.085	6.472	6.061	-6,3%
TOTAL (kg)	2.553.859	2.415.118	2.493.833	2.350.926	2.409.764	2.487.850	2.564.739	2.462.671	-4,0%

Taula 4

Mercats de comercialització 2008

Gràfic 7

Mercats de comercialització 2009

Gràfic 8

Exportacions

En el 2009, les vendes de Sobrassada de Mallorca cap a mercats estrangers han representat només l'1% del total venut per la IGP, amb un volum de 25.781 kg. Respecte de l'any anterior, el comportament ha estat negatiu, ja que s'han reduït en un -12,6%.

Per destins, els països de la Unió Europea són els majoritaris, ja que representen el 76,5% del total exportat en el 2009, amb uns 19.720 kg. Respecte de l'any anterior, les vendes a països comunitaris són les que han mostrat el major descens, de l'ordre del -14,3%.

(fins l'any 2004 les dades de comercialització a les Illes Balears estaven incloses dins el mercat espanyol)

Quant als països tercers, han representat el 23,5% restant de les exportacions realitzades per la IGP i han mostrat un descens del -6,3%.

El Gràfic 9 mostra l'evolució de les exportacions de la IGP Sobrassada de Mallorca des de l'any 2002. S'observa que la tendència general ha estat negativa en els darrers anys.

Evolució de les exportacions (2002-2009)

kg

Gràfic 9

4. Preus

D'acord amb les dades aportades pel Consell Regulador de la IGP, en el 2009 els preus més freqüents dels productes emparats s'han mantingut estables respecte de l'any anterior i han estat els següents: 4,00 €/kg per a la Sobrassada de Mallorca i 10,37 €/kg per a la Sobrassada de Mallorca de Porc Negre.

Amb aquesta estabilitat dels preus i el descens de les vendes, la facturació total obtinguda en el 2009 s'ha reduït respecte de l'any anterior en un -4,1% i ha assolit els 10.746.586 €.

Norma legal

La Sobrassada de Mallorca va obtenir la protecció com a Denominació Específica l'any 1993.

- Decret 136/1993, de 16 de desembre de 1993, de la Conselleria d'Agricultura i Pesca de les Illes Balears: *Reglament de la Denominació Específica "Sobrassada de Mallorca" i del seu Consell Regulador*. BOCAIB núm. 157, de 28 de desembre de 1993.
- Correcció d'errors del Decret 136/1993, de 16 de desembre de 1993. BOCAIB núm. 7, de 17 de gener de 1994.
- Resolució 1/94, de 13 de gener de 1994, del Consell Regulador de la Denominació Específica "Sobrassada de Mallorca" per la qual *es regula la comercialització de porcions de Sobrassada de Mallorca en tarrines*. BOCAIB núm. 84, de 5 de juliol de 1997.

- Resolució 2/94, de 13 de gener de 1994, del Consell Regulador de la Denominació Específica "Sobrassada de Mallorca" per la qual *es regula la utilització d'additius en l'elaboració de Sobrassada de Mallorca*. BOCAIB núm. 84, de 5 de juliol de 1997. **DEROGADA**
- Resolució 3/94, de 13 de gener de 1994, del Consell Regulador de la Denominació Específica "Sobrassada de Mallorca" per la qual *s'autoritza la substitució de la utilització de les etiquetes del Consell Regulador per la impressió del seu emblema en les etiquetes de les firmes*. BOCAIB núm. 84, de 5 de juliol de 1997.
- Correcció d'errors de la Resolució 3/94, de 13 de gener de 1994, del Consell Regulador de la Denominació Específica "Sobrassada de Mallorca" per la qual *s'autoritza la substitució de la utilització de les etiquetes del Consell Regulador per la impressió del seu emblema en les etiquetes de les firmes*. BOCAIB núm. 145, de 22 de novembre de 1997.
- Acord intern de 2 d'abril de 1996 del ple del Consell Regulador de la Denominació Específica Sobrassada de Mallorca, pel qual s'estableixen les condicions mínimes de les instal·lacions per a l'elaboració i curat de la sobrassada protegida.
- Decret 125/1997, de 3 d'octubre, pel qual es modifica el Reglament de la Denominació Específica Sobrassada de Mallorca. BOCAIB núm. 131, de 21 d'octubre de 1997.
- Resolució de 3 de juny de 1997 del Consell Regulador de la Denominació Específica "Sobrassada de Mallorca" per la qual *es regula la utilització d'additius en l'elaboració de Sobrassada de Mallorca*. BOCAIB núm. 146, de 25 de novembre de 1997.

INDICACIÓ GEOGRÀFICA PROTEGIDA ENSAÏMADA DE MALLORCA

L'Ensaïmada de Mallorca és un producte de pastisseria elaborat a partir de farina de força, saïm, sucre, ous, aigua i llevat, amb forma d'espiral i sovint recoberta de sucre en pols.

Sota la indicació geogràfica protegida Ensaïmada de Mallorca estan protegits dos tipus de producte:

- *Ensaïmada de Mallorca*: elaborada amb els ingredients anteriors i anomenada també *llisa*.
- *Ensaïmada de Mallorca farcida de cabell d'àngel*: farcida de confitura de polpa de carabassa.

En acabar el procés d'elaboració, l'Ensaïmada de Mallorca té forma d'espiral de dues o més voltes, sempre en el sentit de les agulles del rellotge. La superfície és ondulada, ferma, cruixent i trencadissa, de color daurat brillant (si està cobert de sucre en pols, el color és blanquinós). La base de l'Ensaïmada de Mallorca és greixosa. A l'interior de l'Ensaïmada de Mallorca s'aprecien fàcilment els fulls de la pasta, resultat de l'etapa de laminat del procés d'elaboració. A l'interior de la pasta de l'Ensaïmada de Mallorca farcida de cabell d'àngel s'observen clarament els filaments de cabell d'àngel.

Quant a les característiques químiques, l'Ensaïmada de Mallorca reuneix el requisits següents:

	<i>Ensaïmada de Mallorca</i>	<i>Ensaïmada de Mallorca farcida de cabell d'àngel</i>
Humitat	10-20%	15-35%
Greix	20-45%	15-40%

La zona d'elaboració de l'Ensaïmada de Mallorca és exclusivament l'illa de Mallorca.

1. Normes d'elaboració

L'elaboració de l'Ensaïmada de Mallorca comença amb la mescla i amassat dels ingredients, a excepció del saïm. La pasta obtinguda s'estira formant una fina làmina, que es cobreix totalment de saïm; tot seguit, la làmina de pasta s'enrodilla sobre ella mateixa, la qual cosa permetrà que es formin les làmines fines que en el producte acabat donen lloc als "fulls" característics de l'Ensaïmada de Mallorca. Una vegada enrodillada, es forma l'espiral amb la pasta i es fermenta durant un temps mínim de 12 hores. Finalment, es cou al forn fins que adquireix les característiques físico-químiques i sensorials de l'Ensaïmada de Mallorca.

2. Dades de comercialització

L'any 2009, el Consell Regulador de la IGP Ensaïmada de Mallorca no ha facilitat les dades de comercialització, per la qual cosa les dades que segueixen a continuació són les darreres de què es disposa, que corresponen a l'any 2008.

La *Taula 1* recull les dades més significatives relacionades amb la producció i comercialització de la IGP Ensaïmada de Mallorca des de l'any 2002.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	08/07	IR6
Empreses inscrites	67	63	58	56	48	46	46	=	
Producció TOTAL (kg)	221.500	63.218	253.421	248.332	241.452	192.805	141.540	-26,6%	-30,4%
Producció ensaïmades familiars en caixes (unitats)	443.000	105.000	310.000	309.000	306.500	239.500	179.500	-25,1%	
Preu (€/kg)	4,42	4,42	12,37	11,53	11,72	11,71	11,87	+1,4%	
Valor dels productes comercialitzats (€)	979.030	279.424	3.136.115	2.863.379	2.830.730	2.257.500	1.680.100	-25,6%	

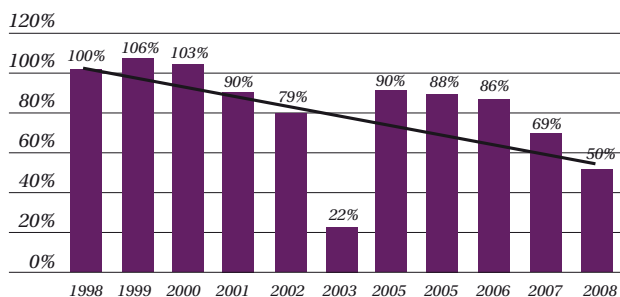
Taula 1

L'índex **IR6** per a la producció i comercialització total de la IGP relaciona el volum obtingut en el 2008 amb el volum mitjà del període 2002-2007. Aquest índex ha estat de -30,4%, la qual cosa indica que en el 2008 la producció i comercialització ha estat un -30,4% inferior a la mitjana dels darrers sis anys. Com que el valor d'IR6 ha estat molt semblant al de la variació 08/07, que ha estat del -26,6%, el comportament mostrat l'any 2008 s'ha de valorar negativament tant respecte del 2007 com respecte de l'esmentat període. Per tant, es conclou que en el 2008 s'ha continuat amb la tendència negativa dels darrers anys.

El *Gràfic 1* mostra l'evolució de la comercialització total d'Ensaimada de Mallorca des de l'any 1998. Es pot observar la disminució constant que va experimentar des de 1999 i la forta caiguda de

Evolució de la comercialització (1998-2008)

Índex 100% / Any 1998

Gràfic 1

l'any 2003, en què les vendes assoliren el punt més baix. Després de la recuperació iniciada en el 2004, i quan semblava que s'estava aconseguint una situació d'equilibri, en el 2007 es va tornar a produir una caiguda important, que ha continuat en el 2008.

3. Preus

Tal i com es mostra a la *Taula 1*, el preu mitjà al qual es pagaren les ensaïmades de Mallorca s'ha incrementat en un +1,4% i assolí els 11,87 €/kg. Aquest petit increment en el preu no ha estat suficient per compensar la gran reducció que s'ha produït en les vendes, la qual cosa ha donat lloc a un important descens en el valor dels productes comercialitzats (-25,6%), que ha assolit en el 2008 una facturació total de 1.680.100 €.

Norma legal

- Decret 181/1996, de 4 d'octubre, de la Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria del Govern Balear: *Reglament de la Denominació Específica "Ensaïmada de Mallorca" i del seu Consell Regulador*. BOCAIB núm. 129, de 17 d'octubre de 1996. **DEROGAT**
- Decret 41/2003, de 25 d'abril, pel qual s'aprova amb caràcter transitori el Reglament de la Indicació Geogràfica Protegida Ensaïmada de Mallorca. BOIB núm. 63, de 06/05/2003.

IV. MARQUES DE GARANTIA

PMS

1. Característiques de la Marca de garantia

Les carns amb la marca de garantia **PMS** són carns de porc de races i encreuaments seleccionats per la qualitat de les carns que proporcionen. L'Associació Provincial de Productors de Bestiar Porcí de Balears va crear i registrar la marca PMS, amb l'objectiu d'oferir al mercat un producte de qualitat diferenciada i garantida.

La marca PMS garanteix:

- La qualitat i la traçabilitat de cada peça de carn emparada sota la marca PMS.
- El control de l'alimentació dels animals.
- Mètodes de producció respectuosos amb el medi ambient.
- El benestar dels animals.

Per a l'obtenció d'una carn amb les característiques sensorials desitjades s'ha realitzat una rigorosa selecció genètica, i es controlen l'alimentació, el maneig i les condicions de sacrifici i de comercialització de la carn.

Segons el reglament de la marca de garantia, els porcs han de ser de les races: *duroc*, *landrace*, *pietrain*, *blanc belga* i *large white*, o dels encreuaments d'aquestes races autoritzades.

L'alimentació dels animals es basa en un mínim d'un 60% de cereals i lleguminoses, incorporant en el pinso de finalització un mínim d'un 2% de garrova mallorquina.

El maneig evita al màxim l'estrès i garanteix el benestar dels animals els quals, prèviament al sacrifici, són sotmesos a repòs i dejuni.

Les canals dels animals són controlades i es desqualifiquen les de conformitat tipus O i P, per tal de garantir-ne la seva uniformitat i qualitat.

El reglament de la marca PMS classifica les canals, d'acord amb el seu pes, en els tipus següents:

- **Porcellat:** amb un pes de la canal de fins a 6,5 kg.
- **Porcell:** amb un pes de la canal de 6,5 a 13 kg.
- **Porc:** femelles i mascles castrats i encebats amb un pes de la canal de 60 a 90 kg.
- **Porc gras:** femelles i mascles castrats amb un pes de la canal superior als 100 kg.

Pel que fa a les explotacions per a la producció de PMS, el reglament distingeix els tipus següents:

- *Explotacions de reproducció:* són les que es dediquen a la producció de porcellets, que seran després sacrificats per ser comercialitzats com a porcellets, o bé es destinaran a explotacions d'engreix per a la producció de porcs.
- *Explotacions d'engreix:* no disposen de femelles que criïn, sinó que únicament engreixen els porcellets procedents d'altres explotacions productores.
- *Explotacions mixtes:* explotacions que fan el cicle tancat, és a dir, disposen de femelles que produeixen porcellets, els engreixen i en tenir el pes desitjat se sacrifiquen per a la seva comercialització.

La carn amb la marca de garantia PMS es comercialitza refrigerada i amb el logotip identificatiu, afegint en les presentacions envasades una contraetiqueta numerada.

2. Dades de producció i comercialització

Tota la informació que es detalla a continuació sobre les dades de producció i comercialització de la marca PMS, referides a l'any 2009, ha estat facilitada per l'Associació Provincial de Productors de bestiar porquí de Balears.

La Taula 1 recull les dades de **producció**. Podem observar que, un any més, s'ha produït un descens general en el nombre d'explotacions inscrites en els registres de la marca PMS. Ara bé, cal aclarir que, segons l'Associació Provincial de Productors de bestiar porquí de Balears, s'està produint un procés de concentració dels animals, ja que s'estan incorporant explotacions de gran tamany i s'estan tancant les més petites.

Pel que fa al nombre d'establiments inscrits, s'han mantingut estables a excepció de les sales de despejament, que s'ha reduït en 2 respecte de 2008.

Pel que fa al cens de ramat porquí inscrit a la marca PMS, s'ha produït un descens tant en el nombre d'animals reproductors (-28,5%) com en el nombre d'animals criats (-26,8%).

MARQUES DE GARANTIA

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	IR6	
Explotacions i establiments inscrits	Explotacions de cria (porcellets)	9	14	56	61	69	61	52	40	-12	--
	Explotacions d'engreix	0	0	16	14	10	7	5	5	=	--
	Explotacions mixtes: cria i engreix (cicle tancat)	27	54	72	75	79	68	55	32	-23	--
	Escorxadors qualificats	2	4	5	5	5	4	4	4	=	--
	Nº sales de despecejament i emmagatzematge frigorífic	12	16	19	20	22	24	22	20	-2	--
	Establiments minoristes qualificats	45	57	69	76	83	95	103	103	=	--
Dades de producció	Nombre d'animals reproductors	6.008	8.496	9.145	9.706	10.047	7.841	7.096	5.073	-28,5%	-41,8%
	Nombre d'animals criats	119.960	127.440	-	-	-	141.138	127.708	93.475	-26,8%	-29,2%

Taula 1

Una manera de valorar globalment les dades de l'any 2009 és mitjançant l'índex IR6, que permet fer una avaluació general i no puntual de les dades obtingudes. Es tracta d'un paràmetre que relaciona el volum de vendes del 2009 amb el volum mitjà del període 2003-2008. Així, d'acord amb els valors de l'índex IR6, que han estat també negatius, aquests

descensos del 2009 són una continuació de la tendència negativa dels darrers sis anys.

La Taula 2 mostra les dades de **comercialització** de la marca de garantia PMS des de l'any 2002.

Les dades de comercialització han estat també negatives en el 2009. El nombre d'animals sacrificats s'ha reduït de manera general, amb descensos

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	09/08	
Nombre d'animals sacrificats	Porcs	18.453	22.043	23.987	25.310	15.681	19.264	19.529	18.623	-4,6%
	Porcells	12.869	18.905	20.465	30.971	38.679	40.019	40.391	31.332	-22,4%
	Porcellets	-	-	3.971	11.016	15.036	16.185	15.874	13.719	-13,6%
Preu mig de les canals	Porcs (€/kg)	1,38	1,21	1,29	1,42	1,49	1,41	1,42	1,37	-3,6%
	Porcells (€/unitat)	39	31,5	32,25	34,10	37,55	34,05	32,25	31,35	-2,8%
	Porcellets (€/unitat)	sd	sd	25,50	29,75	31,30	30,10	27,45	26,95	-1,8%
Increment de preu respecte de porcs no qualificats com a PMS	Porcs (€/kg)	0,069	0,04	0,06	0,07	0,093	0,098	0,03	0,03	=
	Porcells (€/unitat)	3,005	4	5	4,50	5,20	3,65	1,50	0,75	-50,0%
	Porcellets (€/unitat)	sd	sd	sd	sd	sd	2,50	1,50	0,75	-50,0%
Volum de comercialització (tm)	1.467,6	1.776,1	2.114,9	2.373,1	1.683,6	1.949,0	1.986,7	1.850,2	-6,9%	
Valor de comercialització (€)	2.414.544	2.602.523	3.095.711	4.281.800	3.767.734	3.915.602	3.911.509	3.583.063	-8,4%	

sd: sense dades

Taula 2

del -4,6% per al nombre de porcs, del -22,4% per al nombre de porcells, i del -13,6% per al nombre de porcellets sacrificats amb la marca PMS.

D'acord amb les dades aportades pel titular de la marca, el volum total de comercialització de carn amb la marca de garantia PMS ha estat en el 2009 de 1.850,2 tones. Respecte de l'any anterior, aquest volum s'ha reduït en un -6,9%.

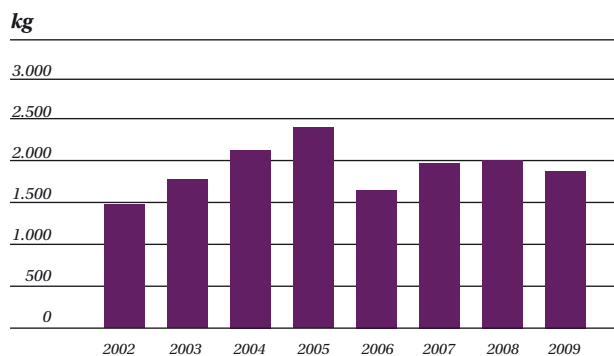
Aquest descens en la producció de carn PMS està en concordança amb la caiguda que, segons la Confederació d'Organitzacions Empresariales del Sector Carni a Espanya¹ (Confecarne), s'ha donat en la producció de carn de porcí a nivell estatal, la qual s'ha reduït en el 2009 en un -5% respecte de l'any anterior i s'ha situat en els 3,3 milions de tones.

En el cas de les vendes de carn PMS, l'IR6 ha estat de -6,6%, la qual cosa indica que el volum de comercialització de l'any 2009 ha estat un -6,6% inferior al volum mitjà del període 2003-2008.

El *Gràfic 1* mostra l'evolució del volum de comercialització de carn PMS des del 2002.

¹ www.balearsnews.es (març 2010). "La facturació de la indústria càrnia va caure un 2% el 2009, fins als 19.339 milions".

Evolució del volum de comercialització (2002-2009)

Gràfic 1

En el 2009, el comportament dels **preus** de venda de carn PMS ha estat en general negatiu, amb caigudes del -3,6% per a la carn PMS procedent de porcs (i un preu de 1,37 €/kg), del -2,8% per a la carn procedent de porcells (31,35 €/unitat) i del -1,8% per a la carn de porcellets (26,95 €/unitat).

Aquesta baixada dels preus i el descens en el volum de carn PMS comercialitzada, ha provocat una reducció en el valor dels productes comercialitzats respecte de 2008 (-8,4%), que ha assolit els 3.583.063 euros.

MMS

1. Característiques de la Marca de garantia

Les carns amb la marca de garantia **MMS** són carns d'oví procedents d'animals criats en explotacions qualificades, en les condicions més òptimes per a l'obtenció de canals de màxima qualitat. L'Associació del Me Nostro va crear i registrar la marca MMS, amb l'objectiu d'oferir al mercat un producte diferenciat i amb una qualitat garantida.

Els animals destinats a produir carn amb la marca MMS han de néixer, ser criats i engreixats dins el territori de la Unió Europea. Abans de ser destinats al punt de sacrifici, els animals s'identifiquen a la pròpia explotació mitjançant una marca auricular que indiqui la data de naixement, el número de registre de l'explotació d'origen i el logotip de la marca de garantia MMS.

El titular de la marca du a terme, mitjançant el seu servei de control, un continu control per tal d'assegurar l'ús correcte de la marca MMS. Alguns dels aspectes a controlar són:

- Les pràctiques de l'explotació d'origen (amb especial atenció als tractaments terapèutics i al registre de naixements i sortides d'animals).
- La identificació dels animals des de la granja d'origen fins a la canal o peça final de carn (traçabilitat).

- La separació entre els animals MMS i la resta d'ovins als escorxadors abans del seu sacrifici.
- L'únic mètode de conservació de la carn MMS és la refrigeració i es prohibeix totalment la congelació de les canals i peces de carn.

El Servei de Control de la marca MMS autoritza, registra i qualifica les explotacions, els escorxadors, les sales d'especejament, els magatzems frigorífics i els establiments minoristes de venda.

El reglament de la marca MMS estableix les característiques que han de presentar les canals per a poder ser qualificades i identificades amb la marca de garantia. Així mateix, classifica les canals (d'acord amb el seu pes, l'edat de l'animal en el moment del sacrifici, l'alimentació i la raça) en els tipus següents:

- **Tendral:** amb un pes de la canal inferior a 6 kg, una edat màxima de l'animal de 5 setmanes, alimentat fonamentalment amb llet materna i sense especificació de raça.
- **Me:** amb un pes de la canal de 6 a 13 kg, una edat màxima de l'animal de 13 setmanes i procedent de races i encreuaments amb aptitud càrnica.

2. Dades de producció i comercialització

La Taula 1 recull les dades de producció i comercialització de la marca MMS, que han estat facilitades pel seu titular: l'Associació del Me Nostro.

DADES DE PRODUCCIÓ	2006	2007	2008	2009	09/08
Explotacions inscrites	112	112	112	112	=
Escorxadors qualificats	1	1	1	1	=
Sales frigorífiques inscrites	0	0	0	1	+1
Minoristes de venda qualificats	24	24	24	24	=
Nombre d'animals reproductors	3.560	3.520	3.400	3.350	-1,5%
Nombre d'animals criats	7.731	6.610	6.237	5.888	-5,6%
DADES DE COMERCIALIZACIÓ	2006	2007	2008	2009	09/08
Nombre TENDRALS sacrificats	3.122	3.221	3.582	2.886	-19,4%
Nombre MENS sacrificats	3.601	3.389	2.655	3.002	13,1%
Volum total de comercialització (kg)	55.985	54.695	49.376	48.545	-1,7%
Valor de comercialització (€)	350.490	301.299	329.853	253.077	-23,3%

Taula 1

En el 2009, les dades referents a les explotacions i establiments inscrits s'han mantingut pràcticament estables en comparació amb les de l'any anterior. En canvi, pel que fa al nombre d'animals inscrits a la marca MMS, s'ha reduït de manera general: en un -1,5% per als animals reproductors i en un -5,6% per als animals criats.

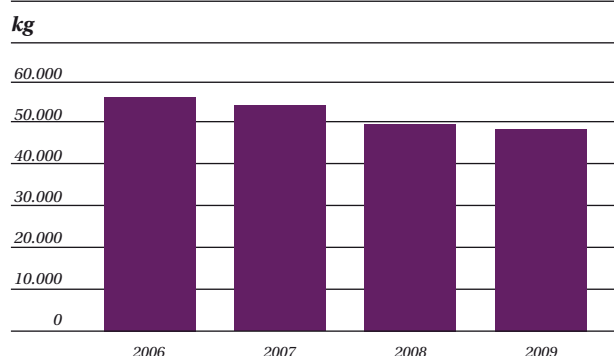
Quant a les dades de sacrifici i comercialització, en el 2009 s'han sacrificat un total de 2.886 "tendrals" i 3.002 "mens". Respecte de 2008, els comportaments han estat diferents en funció del tipus d'animal sacrificat: el nombre de "tendrals" ha mostrat un comportament negatiu, amb una reducció del -19,4%; mentre que el nombre de "mens" s'ha incrementat de manera significativa amb un augment del +13,1%.

Per tal de calcular la quantitat de carn MMS que s'han comercialitzat globalment, i d'acord amb les dades facilitades pel titular de la marca, s'han considerat els següents pesos mitjans de les canals:

- Tendral: 6,19 kg
- Me: 10,22 kg

Amb aquestes dades, el volum total de comercialització de carn amb la marca de garantia MMS en el 2009 ha estat de 48.544,8 kg, un -1,7% menys que l'any anterior.

Evolució del volum de comercialització (2006-2009)

Gràfic 1

El Gràfic 1 mostra l'evolució del volum comercialitzat per la marca des de l'any 2006. S'observa una clara tendència negativa en aquest període.

Els **preus** de venda de les canals en el 2009 s'han reduït respecte els de l'any anterior: -16,4% per al "tendral" i -22,7% per al "me". Els preus mitjans han estat de 6,61 €/kg per a la categoria "tendral" i de 4,40 €/kg per al "me".

A causa d'aquesta caiguda dels preus i al descens del volum de comercialització total, la facturació de la marca MMS ha estat inferior a la del 2008 en un -23,3% i ha assolit els 253.077 euros.

ÉSMEL

1. Característiques de la Marca de garantia

La marca ÉSMEL és propietat de l'Agrupació per a la Defensa de l'Abella Autòctona Mallorca, qui autoritza l'ús de la marca de garantia a qualsevol apicultor i/o envasador dels diferents Estats membres de la Unió Europea, les instal·lacions dels quals compleixin els requisits del reglament de la marca. La seva finalitat és l'obtenció de mel d'una qualitat diferenciada i garantida.

Només la mel procedent de caseres que no han estat sotmeses a cap tractament químic o alimentació durant el temps de melada poden fer ús de la marca. El seu reglament estableix els tipus de mels que es poden produir segons el seu origen botànic (mel de flors i mel de melada), i segons la seva presentació o mètode d'obtenció (mel en bresca, mel amb bresca i mel centrifugada).

El reglament de la marca ÉSMEL estableix les condicions per poder fer ús de la marca de garantia, quant a:

- les correctes pràctiques dels productors: maneig de les caseres, recol·lecció de la mel, extracció, filtració, emmagatzematge, envasament i etiquetatge.
- el mètode d'identificació de les caseres i els registres de traçabilitat.
- el procediment d'inscripció i els registres dels apicultors i envasadors.

- les característiques de la mel amb dret a l'ús de la marca (sensorials, fisicoquímiques i melisopalinològiques).

L'Agrupació per a la Defensa de l'Abella Autòctona Mallorca estableix els mecanismes de control necessaris per a garantir el bon ús de la marca de garantia ÉSMEL, que són de dos tipus: controls de verificació de dades del registre d'apicultors i controls de verificació de la qualitat dels seus productes.

2. Dades de producció i comercialització

La *Taula 1* recull les dades de **producció i comercialització** de la marca de garantia ÉSMEL, que han estat facilitades per l'Agrupació per a la Defensa de l'Abella Autòctona Mallorca.

En el 2009 el nombre de productors no ha variat, mentre que el nombre d'envasadors ha estat d'un menys que l'any anterior. Pel que fa al nombre de caseres, s'ha incrementat lleugerament respecte de 2008.

La producció i comercialització de mel protegida amb la marca de garantia ÉSMEL ha estat molt superior a la de 2008, amb un increment del +150% i un volum total de mel protegida que ha assolit els 11.000 kg.

El **preu** del producte ha caigut en un -13%, amb un preu mitjà de venda de 10 €/kg. Malgrat aquesta baixada del preu, i a causa del gran creixement de les vendes, en el 2009 la facturació total de la marca ha estat un +117,4% superior a la de l'any anterior, amb un valor total obtingut de 110.000 euros.

	2006	2007	2008	2009	09/08	
INSCRITS	<i>caseres</i>	700	650	700	710	+10
	<i>productors</i>	10	10	10	10	=
	<i>envasadors</i>	5	4	5	4	-1
PRODUCCIÓ TOTAL (kg)	10.350	10.500	4.400	11.000	150,0%	
COMERCIALIZACIÓ TOTAL (kg)	10.350	10.500	4.400	11.000	150,0%	
PREU mitjà de venda (€/kg)	9,00	9,00	11,50	10,00	-13,0%	
FACTURACIÓ (€)	93.150	94.500	50.600	110.000	117,4%	

Taula 1

MEL d' m'

1. Característiques de la Marca de garantia

La marca MEL d' m' és propietat del Consell Insular de Menorca, qui autoritza l'ús de la marca de garantia a les persones físiques o jurídiques que compleixin els requisits del Reglament de la marca. La seva finalitat és l'obtenció de mel d'una qualitat diferenciada i garantida. El titular de la marca podrà autoritzar el seu ús als operadors comunitaris que acceptin les condicions establertes en el Reglament de la marca.

L'esmentat Reglament estableix els tipus de mels que es poden produir segons el seu origen botànic i segons la seva presentació o mètode d'obtenció. Així mateix, estableix les característiques fisicoquímiques, polinològiques i organolèptiques de les mels per poder ser emparades per la marca MEL d' m'.

De igual forma, s'estableixen les condicions per poder fer ús de la marca de garantia, quant a:

- les correctes pràctiques dels productors: maneig de les caseres, recol·lecció de la mel, extracció, emmagatzematge, envasament i etiquetatge.
- el procediment d'inscripció i els registres de les explotacions i productors apícoles.
- el procediment d'inscripció i els registres de les instal·lacions d'extracció, emmagatzematge i/o envasament.

Els mecanismes de control necessaris per a garantir el bon ús de la marca de garantia MEL d' m' estan definits també en el Reglament i es realitzaran mitjançant les corresponents inspeccions i els controls de verificació dels processos de producció, envasament i mecanismes d'autocontrol.

2. Dades de producció i comercialització

El 2009 ha estat el segon any en què s'han obtingut les dades de producció i comercialització de la marca de garantia MEL d' m', que han estat facilitades pel Consell Insular de Menorca. La *Taula 1* recull aquestes dades.

El volum total de producció ha estat en el 2009 de 5.500 kg de mel. Respecte de l'any anterior s'ha donat un important increment, de l'ordre de +158,8%.

Pel que fa a les vendes, l'increment respecte de 2008 ha estat de +103,2% i el volum de mel comercialitzada ha assolit els 3.812 kg.

El preu mitjà de venda ha estat de 7,11 €/kg, un -3,4% inferior al de 2008. Malgrat aquesta baixada de preu, i a causa del gran increment de les vendes, la facturació total obtinguda per la marca MEL d' m' ha estat de gairebé el doble de l'obtinguda en el 2008, amb uns 27.100 euros facturats.

		2008	2009	09/08
INSCRITS	<i>caseres</i>	421	421	=
	<i>productors</i>	6	6	=
	<i>envasadors</i>	6	6	=
PRODUCCIÓ (kg)	<i>taronger</i>	0	0	--
	<i>mil flors</i>	2.125	5.500	158,8%
	<i>garrover</i>	0	0	--
	TOTAL	2.125	5.500	158,8%
COMERCIALIZACIÓ (kg)	<i>taronger</i>	0	0	--
	<i>mil flors</i>	1.875	3.812	103,2%
	<i>garrover</i>	0	0	--
	TOTAL	1.875	3.812	103,2%
PREU mitjà de venda (€/kg)		7,36	7,11	-3,4%
FACTURACIÓ (€)		13.803	27.103	96,3%

Taula 1

A - AMETLA MALLORQUINA

1. Característiques de la Marca de garantia

Ametla
Mallorquina

A - AMETLA MALLORQUINA és una marca de garantia col·lectiva creada per l'Associació per al Foment de l'Ametla Mallorquina, que s'utilitza per identificar el fruit sec de l'ametla (*Prunus amygdalus B.*) que compleix les normes tècniques de qualitat recollides en el reglament d'ús de la marca.

El reglament de la marca especifica les característiques mínimes de qualitat que han de complir les ametles emparades amb aquesta marca de garantia, establint les característiques internes i externes de les ametles, la classificació, les condicions d'homogeneïtat i les toleràncies, i les formes de presentació i embalatge.

Segons el reglament es poden comercialitzar amb la marca de garantia A - Ametla Mallorca:

- ametla amb closca
- ametla en gra sencera
- ametla en gra repelada
- productes elaborats a base d'ametla

2. Dades de producció i comercialització

El 2009 ha estat el primer any en què s'han obtingut les dades de producció i comercialització de la marca de garantia A - Ametla Mallorca, que han estat facilitades per l'Associació per al Foment de l'Ametla Mallorca. La *Taula 1* recull aquestes dades.

		2009
Inscrits	Superfície ametllers (ha)	20.000
	Nombre d'arbres	2.400.000
Producció (kg)	Ametlla amb closca	1.873.409
	Ametlla en gra sencera	404.656
	Rendiment mitjà	0,216
Comercialització (kg)	Ametlla amb closca	774.739
	Ametlla en gra sencera	104.890
	Ametlla en gra repelada	90.680
	Productes elaborats	22.400
TOTAL		992.709
Preus de venda (€/kg)	Ametlla amb closca	0,59
	Ametlla en gra sencera	3,70
	Ametlla en gra repelada	4,03
	Productes elaborats	3,66
Valor de comercialització (€)	Ametlla amb closca	457.096
	Ametlla en gra sencera	388.093
	Ametlla en gra repelada	365.440
	Productes elaborats	81.984
TOTAL		1.292.613

Taula 1

V. TAULES RESUM

Taula Resum I

<i>Denominació</i>	<i>Volum comercialització (mil kg o mil L) 2009</i>	<i>Variació respecte de 2008</i>		
	<i>DO Binissalem</i>	1.246,3	-5,5%	
	<i>DO Pla i Llevant</i>	955,9	-0,4%	
	Total vins amb DO	2.202,2	-3,4%	
VINS	<i>Vi de la terra Illes Balears</i>	47,2	-82,9%	
	<i>Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord</i>	9,4	-85,3%	
	<i>Vi de la terra Eivissa</i>	72,7	-6,3%	
	<i>Vi de la terra Illa de Menorca</i>	47,1	+32,7%	
	<i>Vi de la terra Formentera</i>	13,4	-1,0%	
	<i>Vi de la terra Mallorca</i>	820,4	+42,3%	
	Total Vi de la terra	1.010,2	-3,2%	
	TOTAL VI	3.212,4	-3,3%	
	BEGUDES ESPIRITUOSES	<i>IG Herbes de Mallorca</i>	1.174,6	-13,3%
		<i>IG Gin de Menorca</i>	305,3	+5,7%
<i>IG Herbes Eivissenques</i>		270,0	+2,5%	
<i>IG Palo de Mallorca</i>		95,6	+8,6%	
TOTAL ESPIRITUOSES		1.845,5	-7,5%	
ALIMENTS	<i>DOP Mahón-Menorca</i>	2.170,2	-3,0%	
	<i>DOP Oli de Mallorca</i>	90,9	-8,6%	
	<i>IGP Sobrassada de Mallorca</i>	2.462,7	-4,0%	
	<i>IGP Ensaimada de Mallorca **</i>	--	---	
	TOTAL ALIMENTS DOP + IGP	4.723,8	---	
MARQUES DE GARANTIA	<i>MG PMS</i>	1.850,2	-6,9%	
	<i>MG ÉSMEL</i>	11,0	+150,0%	
	<i>MG MMS</i>	48,5	-1,7%	
	<i>MG MEL D' M'</i>	3,8	+103,2%	
	<i>MG A - Ametla Mallorquina ***</i>	992,7	---	
	TOTAL MARQUES GARANTIA	2.906,2	+42,3%	
TOTAL	12.687,9	+3,5% *		

* No s'han inclòs les dades de l'Ensaimada de Mallorca.

** El Consell Regulador no ha facilitat les dades de 2009.

*** Primer any que faciliten les dades.

Taula Resum II

<i>Denominació</i>	<i>Valor comercialització (mil €) 2009</i>	<i>Variació respecte de 2008</i>		
	<i>DO Binissalem</i>	6.995,4	-2,0%	
	<i>DO Pla i Llevant</i>	4.672,0	+3,5%	
	Total vins amb DO	11.667,4	+0,2%	
VINS	<i>Vi de la terra Illes Balears</i>	333,3	-83,9%	
	<i>Vi de la terra Serra de Tramuntana-Costa Nord</i>	94,7	-80,0%	
	<i>Vi de la terra Eivissa</i>	395,6	-6,4%	
	<i>Vi de la terra Illa de Menorca</i>	361,4	+21,7%	
	<i>Vi de la terra Formentera</i>	201,4	+19,6%	
	<i>Vi de la terra Mallorca</i>	5.762,2	+54,4%	
	Total Vi de la terra	7.148,6	-0,2%	
	TOTAL VI	18.816,0	0,0%	
	BEGUDES ESPIRITUOSSES	<i>IG Herbes de Mallorca</i>	8.056,2	-17,1%
		<i>IG Gin de Menorca</i>	2.418,3	-2,2%
<i>IG Herbes Eivissenques</i>		2.019,8	+4,0%	
<i>IG Palo de Mallorca</i>		731,7	-1,1%	
TOTAL ESPIRITUOSSES		13.226,0	-10,3%	
ALIMENTS	<i>DOP Mahón-Menorca</i>	13.585,4	-8,0%	
	<i>DOP Oli de Mallorca</i>	1.096,4	+3,5%	
	<i>IGP Sobrassada de Mallorca</i>	10.746,6	-4,1%	
	<i>IGP Ensaimada de Mallorca **</i>	--	--	
	TOTAL ALIMENTS DOP + IGP	25.428,4	--	
M.GARANTIA	<i>MG PMS</i>	3.583,1	-8,4%	
	<i>MG ÉSMEL</i>	110,0	+117,4%	
	<i>MG MMS</i>	253,1	-23,3%	
	<i>MG MEL D' M'</i>	27,1	+96,3%	
	<i>MG A - Ametla Mallorquina ***</i>	1.292,6	--	
	TOTAL MARQUES GARANTIA	5.265,9	+22,3%	
	TOTAL	62.736,3	-3,3% *	

* No s'han inclòs les dades de l'Ensaimada de Mallorca.

** El Consell Regulador no ha facilitat les dades de 2009.

*** Primer any que faciliten les dades.

www.illesbalearsqualitat.cat

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Presidència